

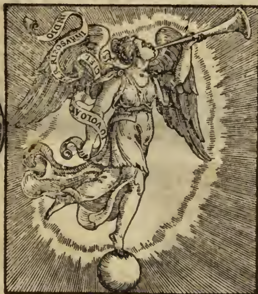
RELATIONES
TRIVM AMPLISSIMORVM
S. R. E. CARDINALIVM,

IN CAVSA PRAECEDENTIAE INTER REVER. Canonicos Regulares Lateranenses, & Monacos Benedictinen. Unà cum alijs Excellentissimorum virorum responsis, & opusculis.

APOLOGIA ETIAM CONTRA FALSO ASSERENTES D. Augustinum Hipponensem Episcopum, Eremitarum ordinem instituisse, aut ad eos Sermones conscripsisse.

AVCTORE D. CELSO VERONENSE Lateranensis instituti professore celeberrimo.

Ex legato

VENETIIS,
APVD IACOBVM VITALEM.
M D LXXIIII.

Quæ in hoc volumine continentur.

GASPAR PLACENTINVS
CANONICVS REGVLA. LATERANEN.
STVDIOSO LECTORI S.

VM superioribus annis in communem legum studiosorum vtilitatem emissæ variæ excellentißimorum Iurisconsultorum allegationes atque Consilia, quæ in causa præcedentiæ inter Reuerendos Canonicos Regulares Lateranenses & Monacos Benedictinenses sub Pio IIII. Pontifice Max: à quo, & demum post centum ferè annos, ex quo cœpta fuerat, ad ipsorum Canonicorum fauorem determinata fuit hæc quæstio, emanauerint: visumq; fuerit quàm auidè ab ipsis iurisprudētibus acceptæ mox fuerint quantamq; illis commoditatem vtilitatemq; attulerint in earum rerum tractatione, quæ hisce temporibus in simili iure præcedendi inter multos sunt agitatæ: Visum est in præsenti R. D. Marco Antonio Bagaroto Placentino Abbati meo optimo, quo tunc eiusdem Congregationis Præside atque Moderatore non sine maximis eius vigiliis atq; laboribus decisa demum atq; ad finem producta fuit hæc controuersia; nonnulla alia quæ tunc minimè edita fuerant, superaddere, atq; in lucē edere. Hæ sunt duæ amplißimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinaliū, Cicadæ, Saraceni, et Tranensis grauißmæ simul

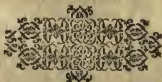
mul

mul ac doctißimæ Relationes, cum allegationibus excellentißimis Iurisconsulti Hieronymi Mentuati super quodam dubio quod postea exortum est super verbis sententiæ prædictæ. Quibus & accessit, ad ampliorem huius rei cognitionem, copiosißimum atque prudentißim. De vero habitu Canonicorum Regularium. Consilium Zacchariæ Ferrerij Vicetini. Propugnaculum præterea Canonici ordinis, celeberrimi viri D. Augustini Papiensis Canonici Regularis Lateranensis. Subiecta est & Vltimo loco Apologia contra falsô asserentes D. Augustinum Hipponensem Episcopum, Eremitarū ordinem instituisse, vel ipsum aliquando Eremitam fuisse sermonesue ad Eremitas conscripsisse. Auctore D. Celso Veronense eiusdem Lateranensis instituti professore celeberrimo. Accipe igitur eo quo offeruntur animo lector studiose, hos Excellentium virorum labores æqui, boniq; cesule. Placentiæ in Monasterio nostro Diuo Patri Augustino sacro. Idibus Iulij. M. D LXXIII.

RELATIO ILLVSTRIS.[mi]
AC REVERENDIS.[mi] S.R.E.

Cardinalis Io. Baptistę Cicadę
tit. S. Clementis.

ARGVMENTVM.

1 *Canonici Regulares ab Augustino, & Apostolis descendunt.*
2 *Papæ authoritati magis standum, quàm cuiuslibet, etiam Sācti Doctoris.*
3 *Verba Bullæ enuntiatiua per modum causæ, probant.*
4 *Enunciatiua in antiquis, etiam de facto tertij, saltem transfert onus probandi.*
5 *Clerici & Canonici idem sunt.*
6 *Habitu lineo vsi sunt Apostoli.*
7 *Habitus lineus proprius Canonicorum Regularium*
8 *Habitus interior, non exterior attenditur.*
9 *Clerici Augustini vouebant substantialiter tria vota, vt hodie.*
10 *Canonici Regulares licet pluries, & nouiter reformati, tamen sunt idem.*
11 *Augustinus longè ante Benedictum.*
12 *Regula Augustini prius tacite approbata.*
13 *Regula Augustini prius expreßè approbata.*
14 *Canonici essentialiter sunt Clerici, non autem Monaci.*
15 *Canonici Regulares digniores Secularibus, licèt illi pcedant ratione capitis.*
16 *Augustinus magnus Episcopus secundus post Apostolos.*
17 *Abbas a principio nomen tantum solicitudinis.*
18 *Consuetudo Romanæ vrbis in præcedentijs attendenda.*
19 *Abbates in Concilio considerantur vti Abbates, non uti de Religione, & ideò, &c.*

A Beatis-

Beatissime Pater.

N causa Præcedentiæ inter Canonicos Regulares:& Monacos S. Benedicti, imprimis fuit dubitatum, An dicti Canonici censeantur esse de illis quos B. Augustinus instituit. & conclusum fuit pro parte affirmatiua, præsupponendo imprimis, quod tempore primitiuæ Ecclesiæ Apostoli instituerūt Clericos & Presbiteros, vt habetur in ca.j.in fi.12. dist.& tradit latè Aug.de Ancona in tract.de Pote.Eccle.q.104.arg.j. ver.Respōdeo,& post Apostolos beatus Marcus illos primus instituit in ciuitate Alexandrina, vt refert Cassia.in lib.de inst. Monacorum. Postea succedēte tēpore cum B.Augu.videret disciplinā Clericalem iam relaxari:vt retineretur symbolum vitæ Apostolicæ & Clericorū antiquorū, instituit Collegium Clericorū Regularium proùt de hoc sunt multa Iura in decreto, 12.q.1.& Refert Beatus Thom.2. secundæ.q.189. arti-

1 culo 8.Ex istis†Clericis Regularibus propagatus est ordo Canonicorum Regulariū prout tenet S.Thom.in loco supra allegato.Vinc.in Speculo doctrinali,lib.19.c.16. Vbi inquit: Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apostolis,postea à B.Augustino regulariter fuit institutus:& in Speculo historiali.lib.16. cap.fin.inquit,Aug.factus Sacerdos Monasterium Clericorum instituit,& cœpit viuere secundum Regulam sub sanctis Apostolis constitutam.B.Antoninus in 2.parte suæ Cronicæ,tit.15.cap. 16.§.7.Volat.lib.21.Com.ibi Ordo Canonicus non tam ab Augustino institutus:quàm renouatus:ab Apostolis enim sumpsit exordium. Fasciculus temporum in 6.ętate,vbi inquit, Ordo Canonicus cœpit reflorere in Eccl.Beluacensi. tēpore Iuonis & Ruffi.

Item fatentur Pontifices Benedictus 12.in sua extrauag. quę reperitur inter constitutiones Canonicorum Regularium.Idem Eugenius IIII.in Bulla producta,quę iudicio meo fidē optimam facit. Nam cum materia posset dici dubia, standum est in dubijs determinationi Papæ c.in literis,de rest.spol.Io.And.in ca.

dile-

dilecto,de præb.Et dicit S.Thom.secunda secundæ,art.12.q.21.
2 quòd in decisionibus causarum magis est standum authoritati Papæ: quàm cuiussuis alterius etiam Sancti Doctoris.

Nec obstat q̄ verba Bullę videantur enunciatiua,quia iudicio meo, sunt dispositiua & per modum causæ.Nam Papa asserit velle restituire templum Lateranense istis Canonicis,à quibus olim regebatur,& q̄ fuerunt amoti à Bonifacio, & ideò restituit, vt in eo retineatur Symbolum vitæ Clericorū,quæ vigebat tempore Apostolorum,& quā Aug.diuinis regulis decorauit, affirmando q̄ ab illis Canonici in Eccle. Lateranensi, per eū introducti
3 processerunt,& sic propter istam causam disponit. Quo casu assertio huiusmodi probat,& fidem facit, Bar. in l.emptor.§.ancilla.de rei vendica.Alex.consi.46.col.2.volu.1.Ias.in l.ex his.nu.1.C.de mili.test.Deci.in l.Si quis in cōscribendo.nume.4. C.de pactis.Secundò facit,quia Bulla emanauit motu proprio & ex certa scientia,quo casu fidem facit.Alex.consi.112.volu.7.Soci.cōs.87.vol.3.cum simi.Tertiò,quia in omnem euentū transfert
4 onus probandi in aduersarios, etiam quando agitur de facto tertij,vt est gloss.in cle.literis.de probat.Sed per aduersarios nihil est probatum saltem concludenter,ergo. & præsertim, quia declaratione Eugenij sequuntur Nicolaus V.& Sixtus IIII. Itē quia sumus in antiquis annorum centum & vltra.Quo casu narratiua Papæ fidem facit latè per Aim.de ant. temp. parte prima.

Vlterius,Quod isti Canonici descendant ab illis,probatur a sufficiēti partium enumeratione. Et primo,quia conueniunt in nomine.Nam sicut illi vocantur Clerici,ita & isti.& licèt quandoq; vocentur Canonici tamē idem sunt,& promiscuè Iura vtrunq; no
5 men illis attribuunt,vt habetur in c.certè,& in c.nolo, 12.q.1.& in ca.obseruandum, 15.quæst.2.vbi prohibetur Clericos munera suscipere,& Grat.declarat,intelligi de Canonicis Regularibus & in c.in omnibus.iuncta glo.in verb.vt Canonici,de consec.dist.5.vbi text.loquitur de Canonicis & Clericis in cōmuni viuentibus,& gl.intelligit de Canonicis Regularibus. Facit text. in c.cum causam.de electio. vbi simpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus sub Regula S. Augustini, & in c.dilecto.de iudicijs,vbi semel dicit Prior & Clerici,& postea dicit Prior & Canonici ad idem c.quoniam.de vit.& honest.Clerico.iuncta gl.in verb. Clericos,& patet,quia Regula ipsa Cano-

nicorum Regularium inſcribitur, De cōmuni vita Clericorum. & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici eſt text. cum glo. in c. in omnibus. de conſec. diſt. 5. cum ſimil.

Secundò probatur identitas ex habitu lineo ab ipſo Deo inſtituto,
6 vt habetur Exodo. c. 29. & 39. & ꝙ Apoſtoli vſi fuerint habitu lineo, habetur in Hiſtoria S. Silueſtri de S. Eufroſino, qui Romã venit indutus collobio candido, ꝙ fertur fuiſſe S. Iacobi Apoſtoli, & in Apoc. legitur de Sanctis, qui ambulabant in albis lineis, & ibi not. Nicol. de Lira, & ita inſtituit Aug. Clericos ſuos deferre debere, & patet in Sermone ſuo, qui incipit, Charitati veſtrę. vbi dicit, byrrum & tunicã lineã nemo accipiat, niſi in communi, prout etiam hodie Clerici ac presbiteri, & Prælati vtuntur ve-
7 ſtibus lineis & hic eſt habitus proprius Canonicorum Regularium, vt gl. in cle. 1. in verb. habitus. de elect. Nec obſt. ꝙ ſuper habitu lineo deferant cappam, quia attenditur habitus interior, &
8 non exterior, vt per glo. ibi, & per Imol. nu. 29. & per gl. in cle. ne in agro. §. ſtatuimus, ibi, prox. de ſtatu Regularium.

Tertiò probatur identitas etiã ex profeſsione. Et primo quia viuunt in communi, prout viuebãt tempore Apſtorum, & tẽpore ipſius Auguſtini: vt habetur in c. nolo. & in c. non dicatis. 12. q. 1. & tradit Vrbanus Papa in c. videntes, ea. cau. & q. & habetur in c. præter hæc. 32. diſt. Abb. in c. Deus qui. de vit. & honeſt. cler. & in ca. Eps, de præb. Præpos. in c. 1. 44. diſt. Barb. de preſtantia Cardinaliũ. q 6. Nec ob. tex. in c. certè. 12. q. j. vbi Aug. videtur tolerare Clericos volentes tenere proprium, quia verum eſt ꝙ tolerat Clericos viuentes extra Collegiũ, non aũt in Societate ſua, vt dicit expreſsè in d. c. nolo. & clarius in c. ſeq. Vbi dicit, ꝙ viuentes in ſua Societate omnibus renunciabant, & voluntatẽ abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votũ obedientię, ꝙ nihil aliud eſt quàm negare propriã voluntatẽ, & voluntati alterius parere, vt tradit Aug. de Ancona in d. trac. de pot. Ecc. q. 91. De voto etiã caſtitatis non eſt dubitandum, vt per Augu. in 2. Sermone de cõmuni vita Clericorum. Vbi inquit quòd Clerus profeſſus eſt Sãctitatem, & clericatum, per qđ verbum. Sanctitatem, intelligitur de caſtitate, vt per Aug. de Anc. in d. q. art. 3. Et licet tempore Auguſtini non fieret forte profeſsio formalis, prout hodie fit. tamẽ ſatis eſt quòd in ſubſtantia, & quo ad effectum idem faciebant,
9 vt dicit S. Thom. in 4. Sententiarum, diſt. 38. art. 2. q. 3. vbi inquit, quòd

quòd antequàm essent istę Regulę, quę modo sunt, erat similis modus viuendi, qui hodie reductus est ad Regulam. & tradunt Io. de Turrecrem. 17. q. 1. in summa, & Prępo. in c. 1. 44. dist.

Quartò probatur identitas ex nomine & qualitate Prelatorum dicti ordinis qui propriè sunt Priores & Prępositi, vt dicit Augu. in d. ca. non dicatis, 12. q. 1. Nam licèt hic ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens: nam Regulariter non habent Abbates, sed Prępositos & Priores, vt declarat Innoc. in cap. cum illorum, per illum text. iuncto. cap. Monaci. de senten. excom.

10 Et licèt multę fuerint factę reformationes istius ordinis per diuersa tempora, per hoc non tollitur substantia & identitas ipsius, iuxta l. opponebatur. de iudi. consi. Rom. 198.

Nec obstat etiam, quòd in Bulla Eugenij dicitur de nouella plantatione apud Frisonariam, quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, non autem quòd nouus ordo fuerit institutus in dicto loco; quia apparet ex Bullis Alex. 4. & Gregorij 10. ꝙ ante trecentos annos erat ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Frisonaria.

Ex quibus, & multis alijs conclusum fuit modernos Canonicos descendere ab illis, quos Beatus Augustinus instituit.

Secundo principaliter dubitatum fuit, posito quod Canonici moderni censeantur esse de illis, quos instituit B. August. An debeat precedere Monacos S. Benedicti. & conclusum fuit similiter pro parte affirmatiua.

11 Primo propter antiquiorem institutionem ipsorum factam à Diuo Augustino, qui fuit longè ante Benedictum, quæ institutio in materia præcedentiæ attendi debet iux. gloss. in c. quorundam. in verb. Prædicatorum, de elect. libr. 6. & clarius apparebit ex infra dicendis.

12 Secundo facit prior approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè & expressè. Tacitè, quia, omnes Regulę ante Concilium Lateranen. censebantur ipso iure approbatæ. c. fi. de Reli. domi. & not. gloss. in verb. præcessit, in c. vnico. §. pen. eo. tit. lib. 6. pro quo etiam est tex. in ca. parsimoniā. vbi not. omnes 41. dist. & in l. 1. de Colleggijs illicitis, quæ licèt sit lex ciuilis, tamen debet seruari in foro Canonico, nisi contrarium reperiatur de Iure Canonico decisum, iux. tradita in c. 1. de no. ope.

no.ope.nunc. Itē censetur approbata Regula ante Regulam Benedicti, cum fuerit instituta ante illam per cētum annos & vltra. Per quod tempus præsumitur tit.iux.l.hoc iure.§. ductus aquæ. de aqua quot.& æst.c.super quibusdam.§.Præterea, de verb.sig. Item, quia ordo huiusmodi fuit institutus per Episcopum, & sic per Ordinarium, qui non reperic[?]atur prohibitus ante dictum Concilium, dicto cap.fin.Ergo &c.

13 Præterea dicitur Ordinem huiusmodi fuisse expresse approbatum ante Ordinem Benedicti per Gelasium in ca.Sacrosancta. 15.dist.vbi approbantur in genere omnia opuscula Augustini, inter quæ est ipsa Regula Canonicorum. Ergo censetur approbata ab ipso Gelasio, qui Gelasius fuit filius Valerij Epi Hipponen.qui ordinauit D. Aug.& in successorem elegit. Vlterius cū negari non possit ordinem huiusmodi fuisse approbatum saltē per Inn.II. in c.perniciosa, 18.q.2.huiusmodi cōfirmatio actus, qui à principio validus erat, (vt supra probatum fuit,) trahitur ad tempus ipsius institutionis ac si tunc confirmatus fuisset, vt est doct.Bal.in l.1.C.de testa.manu.latè Paris.consi.19.nu.37.lib.1.

14 Tertiò principaliter deducitur dignitas & præcedentia Canonicorum ex Clericatu quem habent annexum originaliter.c. nolo.c.non dicatis,& c.certè.cum simil.12.q.1.quia non potest esse Canonicus, qui non sit Clericus.Not.Abb.in c.2.de instit. Et quòd isti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit Archi.in capit. mandamus, 19.q.3.& B.Thom. secunda secundæ.q.189.art.8. Monaci verò ex eorum institutione erant Laici.C.de Episc.& Cle.l. generaliter, canonizata in c.generaliter.16.q.1.Quinimò de iure non poterant, Clericari, vt not.Præpo.in c.priscis.55.distinct. & in c.requisitus, 1.q.7.nisi ex cā necessitatis, vt in d.c. Priscis, & in c.moderamine,& in c.ex auth.16.q.1.quia alia causa est Monaci, alia Clerici.Monaci.n.officium est plangentis, Clerici verò docētis.c.hinc est.c.Monacus.c.alia causa.16.q.1.Et inde dicitur, ꝙ vix optimus Monacus facit Clericū bonū.c.legitur, ea.causa & qō.Et ideo scribit Hier.ad Ruffum, Sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis c.sic viue.16.q.1.& ꝙ Monaci essent laici,& non Clerici, patet, quia soluebāt decimas prout cęteri laici.glo.in c.ex parte,il 1.in verbo, laborum, de decimis. Et licèt hodie Monaci fiant Clerici, Clericatus huiusmodi cōpetit eis ꝑ accidens,& non originaliter ex institutione, prout competit Canoni-

nonicis,vt dicunt Tho.& Abb.in locis præallegatis. Ex quo ſequitur quod cauſa naturalis attendi debet,& præualet cauſę accidentali,vt no.Bar.in l.3.ff.de tut.& in l.fi.de off.Proconſ.& leg. & iſta antiquior ordinatio circa pręcedentiā attendi debet, vt no.Abb.in term.in c.ſtatuimus.col.2.verſic. not.ex prędictis. de maio.& ob.vbi dicit ꝙ tanta debetur reuerentia ordini,ꝙ olim quando Monaci nō erant Clerici, ſimplex Clericus præferebatur Abbati,iux.c.à Subdiacono.93.diſt. Et propterea non obſtat ꝙ hodie Monaci ſint arctioris vitę,& ideo fiat tranſitus ex Canonicis ad Monacos,quia circa præcedentiam nō attenditur comparatio meritorum,ſed ordinum,ut not. Gemi.in c. quamuis. §.quāquàm,nu.3.de pręb.in 6.Deci.in c.2.col.3.de re iud. Felin. in cap.poſtulaſti.col.2.de reſcrip.prout patet in Mendicantibus qui licet ſint Clerici,& arctioris vitæ,tamen poſtponuntur aliis. Et,quia priuilegium Clericatus conceſſum Monacis ex poſt facto,debet intelligi ſine præiudicio alterius,vulg.l.2.§.meritò.ne quid in loco publico.cap.quamuis.de reſcrip.in 6.

Nec obſt. huic fundamento Clericatus. quod dicitur ab aliquibus Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorū,quia nō ſunt ſimplices Clerici: quia priuilegium videtur remāſiſſe penes Clericos Sęculares,qui ipſos Regulares pręcedūt. Nam vt dicit Augu.lib.9.Confeſsionum,& in ſermone qui incipit,Charitati veſtræ,Clerici omnes originaliter viuebāt ſecundum vitam Regularem,at cum inciperent vitam huiuſmodi relaxare,inſtituti ſunt Canonici Regulares per Aug.iux. Priorem vitam,ad retinendū illius ſymbolum.Clerici vero qui non ſeruabant Regulam,vocati ſunt Sæculares,quaſi participantes de Regulari quoad ordinem,& de Sæculari quoad vitam , vt dicit gl.in c.licet in corrigendis.in verſ.Sęculares.de of.ord.& ibi declarat Abb. col.fi.nu.5.& Præpo.in c.1.col.34. in fin. ver. 3.tempus.44.diſt.poſt Hoſt.in ſumma,de vit.& hone.Cler.§.à quibus. in prin.Et ideo B.Augu.vocat Clericos Sęculares claudos tanꝗ claudicantes,& vitam rectam Clericalem non tenentes in cap. certè.12.q.1.Ex quo infertur,ꝙ Canonici Regulares,qui ſeruāt antiquam Regulam Clericorum,verè illis ſuccedunt, & digni ſunt maiori laude,cum perſeuerantes in bono dicātur eſſe melioris conditionis,quàm ab eo deuiantes.c.ſi ex bono, de pœn.

15 diſt.4.cap.eum qui,de præb.in 6.& licèt Clerici Sęculares hodie

cos

cos pręcedant,hoc procedit,quia sunt sub Episcopo,& sic ratione capitis,arg.c.quamuis,il 1.de præb.lib.6. Nam membra sequuntur caput.c.non liceat,in princ.de pręscrip. Et ideo si Ecclesia Cathedralis esset Regularis,prout multę sunt, Canonici Regulares illius Ecclesiæ præcederent quoscunque Clericos ratione capitis prout seruatur in practica.

Quarto principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate Instituentis,idest Augustini,qui fuit nō solum magnus
16 Eps,vt dicit tex.in c.1.de obli.ad ratio.sed etiam solemnis Ecclesiæ Doctor,& secundus post Apostolos,vt habetur in c.vnico.§. sic alma mater,de reliquijs & venerat.Sanctorum,lib.6. Et non est dubium,ꝙ ordinatus à maiore præfertur, etiam si sit postea ordinatus.c.per tuas,vbi Abbas,& alij not.de ma. & obed.Ideo dicūt quod ordinatus à Papa,licèt posterius,præfertur ordinato prius ab Epo,facit,c.quia sæpe.§.2.qui.de præb.in 6.Benedictus
17 verò fuit simplex Abbas, quod est nomē solicitudinis, & non dignitatis,vt est gl.in c.tuam,in verb.nō ascendat.de æta.& qual. & in c.accedens,in ver.Abbatem.50.dist.& competit etiam cuilibet Præposito Collegiorum Sæcularium & artium vilium, vt trad.Alci.in l.Collegarum,de ver.sig. Et ideò in Ecclesia postponitur ostiario & alijs in minoribus ordinibus cōstitutis.c.à Subdiacono.93.dist. Nam dignitas & priuilegium Abbatum nostri temporis eis competit ex speciali priuilegio, Sed.Ap.de priuil. lib.6.& pōt concedi huiusmodi priuilegium,prout sępisimè cōcessum fuit,& conceditur etiā Prioribus non habentibus superiorem,vt not.gloss.in c.Abbatem.eod.tit.&lib.Quia istæ Prælaturæ quando sunt in capite æquiparantur.c.2.& c.cum illorum, de sent.excō.cum gloss. in verb.Abbatem.vbi notant omnes,& propterea non obst.quod dicitur Monacos videri digniores,qa habēt Abbates naturaliter: Canonici verò per accidens,vt uidetur dicere Inn.in d.c.cum illorum,in verb.Abbatem,quia Abbatia per se nihil est,sed dignitas prouenit ex post facto eo tempore,quo etiā Canonici habuerūt,prout habēt multos Abbates & maiores Prælatos,licèt habeāt etiā Præpositos & Priores,prout etiā nouissimè multi Priores erant apud istos Monacos,vt in c. in singulis.& c.ea quæ. de statu Monacorū.c.fi.de Capellis Monacorum,& quòd Canonici habeant multos Abbates,habetur in dict.cap.Monaci,& cap.cum illorum,& in cap.intelleximus, de æta.

de æta.& qua.c.cum I.& A.de re iud.cap. significasti. il 2. de homic.cum in infinitis simil. Vnde cum superuenerit dignitas à Sed.Ap.Abbatibus omnibus æqualiter censetur concessa, quia vna determinatio respiciens plura determinabilia ea pariformiter determinat, vulg.l.iam hoc iure.de vulg.& pup.Ideò cum ad hoc sint pares in dignitate, videretur seruanda antiquitas in promotione,prout fit in Episcopis, arg.l.1.C.de consu.lib.12. Doct.in l.2.§.prius.de vulg.Boe.ord.grad.nu.5.vel ratione Ordinis Regulares essent preferendi.

Quinto principaliter pro Canonicis facit consuetudo vrbis,in qua
18 Canonici pręcedunt,& quę consuetudo vrbis potissimum debet attendi in istis præcedentiis,vt dicit Bald.in ca. cum olim.in prin.de consue.Præp.in c.Episcopus.17.dist.Deci.in c. Clericis, de iudiciis. & in c.auaritia.de pręb.vbi arguit per hoc quòd Monaci debent præferri Canonicis,quia in vrbe præcedunt: quod est falsum,& ideò facit in contrarium.

Vnde non videtur attendenda communis opinio Doctorum, quæ videtur esse in fauorem Monacorum,cum non sit fulcita Iuribus & rationibus,vt dicit Augu.in c.ego solus.9.dist.& Doct.in cap.1.de consti.con similib.

Postremo fuit dubitatum cum in Concilio Tridentino reperiãtur Abbates Congregationis Lateran. Canonicorum Regulariũ, & Congregationis S.Benedicti,qui debeant præcedere, & videbatur ꝙ Lateranen.præcedere deberent.Nam stante conclusione superius firmata in fauorem Canonicorum Regularium,cũ Abbates ipsi admittantur in Concilio tanquàm repræsentantes eorum Congregationem, & non ex propria persona. Quod ex eo patet,quia tres ipsorum tantum,non autem omnes admittuntur,quia sunt Abbates temporales,& non perpetui, & quia tres insimul cõstituunt vnum votum tantũ. Videbatur inquam, ex hoc inferri quòd deberet attendi dignitas ipsius repręsentati sicut videmus in Legatis Principum,in quibus non attenditur dignitas legatorum,sed ipsorum Principum, vt per Mar. Laur. in tract.de Legatis Principum.q.27.cum similib.

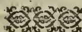
Ex aduerso tamen consideratum fuit,quòd isti Abbates non admit-
19 tuntur in Concilio simpliciter tanquàm legati, quia si non essent Abbates non admitterentur.Ideo,cum in eis consideretur

B propria

propria qualitas Abbatialis, resolutum fuit quòd circa præcedentiam habeat in eis seruari ordo, qui seruatur in Abbatibus perpetuis, & in Episcopis, vt scilicet attendatur antiquior promotio ad Abbatiam iux. trad. in cap. Episcopos, 17. distinct. & in cap. fin. 75. distinct. cum simil. prout aliàs licet per modum prouisionis per Sanctitatem V. prouidè rescriptum fuit.

RELATIO ILLVSTRISSIMORVM AC REVERENDISS. S.R.E. CARDINALIVM
Io. Michaelis Saraceni, Tit. Sanctæ Anastasiæ, ac Bernardini Scoti, Tit. Sancti Matthæi.

ARGVMENTVM.

1 *Causa Canonicorum Regularium & Monacorum antiqua & difficilis.*
2 *Canonici Regulares hodierni descendunt ab Augustino.*
3 *Verba enunciatiua etiam de facto alieno, in antiquis præsumptionē inducunt, quæ transfert onus probandi.*
4 *Historicis credendum, qui testantur Can. Reg. ab Augustino institutos.*
5 *Canonicis Regularibus essentialiter competit Clericatus.*
6 *Canonici Regulares prius sunt instituti quàm Monaci, & à digniori.*
7 *Communis opinio erat pro Monacis.*
8 *Regula Augustini & tacitè & expressè prius approbata.*
9 *Romæ Can. Regulares præferuntur, cuius Vrbis cõsuetudo debet attēdi.*
10 *Abbates in Concilijs, nulla habita consideratione Religionum, præferuntur &c.*

S.Pater, pedum post oscula beatorū.

1 Ausa præcedentiæ inter Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. ordinis Sācti Augustini & Monacos Cōgregationis Casin. ordinis Sancti Benedicti, iam inde à tempore Innocentij 8. anno 1489. controuersa ac vētilata fuit: multaque hinc inde emanant consilia, & responsa celeberrimorum doctorum & collegiorū Italiæ: ex quibus difficilis, & ardua facta est huiusmodi quęstio. Vtra scilicet ex dictis congregationibus alteram præcedere de-

beat. Cumque eadem causa iampridem à Santitate Vestra nobis delegata fuerit, primò decidenda, secundo verò referenda. Nos, vt par est, S. V. obtemperantes, relationem in his scriptis prout oretenus eadem S. V. iniunxit, facimus.

Auditis siquidem multotiens partibus, & his quæ hincinde allegata sunt diligenter examinatis. primò dubitatum inter nos fuit, An ex deductis cõstaret Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere à Clericis, siue Canonicis Regularibus, quos instituit Beatus Augustinus vel de illis esse censeri. In quo articu-
2 lo conclusum per nos fuit pro parte affirmatiua. Rationes ita decidendi præter aliàs fuerunt. Primò tex. in cap. nolo. & in cap. non dicatis, & in cap. certè. 12. q. 1. in quibus iuribus Beatus Augustinus præcepit Clericis, qui cũ eo viuere velint, ne quid proprium habeãt, sed omnia in communi cum ipsa ordinis susceptione, nõ solùm facultatibus, sed voluntatibus proprijs se subdederint: quę qualitates omnes maxime conueniunt his Canonicis Regularibus, qui & ipsi sunt Clerici, & ordinis Sancti Augustini, ac in communi omnia possidẽt, obedientiam quoque sub Regula Beati Augustini profitentur. Meritò igitur de illis sunt censendi: talia enim sunt subiecta, qualia prædicata demõstrant l. fundum, instructum. ff. de fund. instr. & ad probationem identitatis sufficit concursus duarum qualitatum. l. forma. ff. de censi. per Bart. in l. demonstratio. col. pen. de cond. & demonst. Secundò hanc conclusionem nostram confirmat bulla quædam Eugenij IIII. in actis producta pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigi Canonicis ipsis regularibus, qui tunc temporis erant in Monaste. Sanctæ Mariæ de Frisonaria, illosque Eugenius appellat sub his verbis. Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religiosam ducerent, & ad exemplum nascentis ecclesię sanctam seruarent institutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus. Et Paulo post Huius profectò sacri ordinis & sancti propositi post sanctos Apostolos Primus in Alexand. Eccle. Marcus Petri discipulus fuit institutor & conditor, & gloriosus doctor Augustinus eos diuinis regulis decorauit. Ex quibus verbis Eugenii arguitur manifestè istius ordinis antiquitas & institutio, & licèt ea verba prolata sint à Pa-
3 pa enunciatiuè, & quæ concernant factum alienum, tamen negari non potest, quin præsumptionem in antiquis inducãt, quæ

saltem

ſaltem transferat onus probandi contrarium in aduerſarium iuxta no.per gloſ.pen.in c.nonnulli.§.fin.de reſcrip.vbi Abb. dicit illud eſſe quaſi commune dictum, & in practica ſolere ſeruari,& eſt gl.in clem.literis.in uerbo,feciſſe narramus.vbi Paulus de Leaza.& Io.& Imo.& traditur per Fede. de Senis conſil. 27.Tertiò non parui momenti ſunt auctoritates hyſtoricorum,
4 quibus in parte cum de antiquis factis dubitatur, credendum.l. ſeptimo menſe,de ſtat.homin.qui teſtãtur Canonicos Regulares à Beato Auguſtino inſtitutos fuiſſe cum in eccleſia Hypponenſi eſſet Epiſcopus.Ex his itaque iuribus,ac rationibus firmata fuit inter nos concluſio,quòd Canonici Regulares prædicti cenſentur eſſe de illis,quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundò loco dubitatum eſt,præſuppoſito quòd Canonici Regulares,qui ſunt in cauſa,cenſeãntur de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit; An ex hoc inducatur, quòd debeant pręcedere Monacos ſancti Benedicti,qui ſimiliter ſunt in cauſa. & in hoc quidem dubio,in quo clauus totius cauſę vertitur; poſt multa, facta fuit per nos reſolutio,quòd in proceſsionibus, cęteriſque actibus publicis Canonici Regulares,ac eorum Abbates & Pręlati dimiſſa ſuperiori veſte,ſeu cappa,retẽta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum Sęcularium præcedere, pręferrique debeãt Caſsin.Monacis Rationes,ex multis, potiſſimæ hæ fuerunt,quæ nos,vt ita ſtatueremus, induxerunt. Pri-
5 ma ratio fuit,quia Canonicis Regularibus competit eſſentialiter ordo Clericatus,& per ſe ſunt Clerici vt probatur in pręalleg. cap.nolo.& cap.non dicatis.& cap.certè.12.q.in quibus iuribus hoc eſt expreſſum. Non idem autem eſt in Monacis, qui non eſſentialiter,nec per ſe,ſed per accidens ſunt Clerici, probatur in cap.à ſubdiacono.93.diſt.Vbi Monacus,quinimò & Abbas poſtponitur quibuſcunque Clericis etiam oſtiariis.Et Hieronymus ad Ruſticum Monacum ſcribens in c.ſic viue.16.queſt.1. inquit,ſic viue in monaſterio vt Clericus eſſe merearis, & diſce longo tempore,quæ poſtomodum alios doceas. Et per hanc rationem in caſu noſtro Beatus Thomas ſecunda ſecundæ.q. 189.art.8.in reſponſione ad ſecundum articulum expreſsè tenuit Canonicos Regulares vt digniores propter ordinem Clericatus annexum pręferendos Monacis Sancti Benedicti. Quod etiam comprobatur,Quia contemplatiua ſimul, & actiua vita

Cleri-

Clericorum in administratione Sacramentorum, aliorumque spiritualium dignior ac nobilior est sola contemplatiua Mo-
6 nacorum. cap. nisi cum pridem, vbi Io. And. de renuntia. Secunda ratio fuit antiquior institutio Canonicorum Regularium. Nam Beatus Augustinus præcessit Benedictum auctorem congregationis Casinen. per annos cẽtum & plus. Quæ antiquior institutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt not. in l. cum quid. si cert. pet. & in cap. qui prior. de regu. iur. in 6. Et hanc etiã rationem antiquioris institutionis maximè adiuuat maior dignitas in ipso institutore, cum Beatus Augustinus tempore huius institutionis esset Episcopus Hypponen. & sic dignior sancto Benedicto, qui erat simplex Monacus.
7 Supradictis tamen, atque alijs iuribus & rationibus, quæ breuitatis causa consultò omittuntur, aduersabantur auctoritates doctorum in hoc articulo scribentium, qui & numero, & grauitate communem constituunt opinionem, inter quos etiam cõsulta extant collegiorum Patauini, Ferrariensis, & Bononiensis, quorum scribentium ea est sententia, vt Monaci ordinis Sancti Benedicti congregationis Casin. præcedere debeant Canonicos Regulares Sancti Augustini congregationis Lateranensis. Ratio eorũ potissima videtur esse, quòd in institutionibus Regularum non tam ipsa institutio, eiusque prioritas in tempore, quàm approbatio sedis Apostolicæ sit attendenda, sine qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet, stante in id expressa prohibitione Concilij Generalis, de qua in c. fi. de relig. domi. Approbatio etiam Regulæ Augustini, ac institutionis. Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à sede Apostolica. Contra verò regula sancti Benedicti specialiter & expresse videbatur approbata per beatum Gregorium Papam, qui lib. secundo Dialogorum de Regula Benedicti specialem mentionem facit.
8 Hoc tamen fundamentum Casinen. elidi videbatur propter longeuam tolerantiam totius ecclesię ac sedis Apostolicæ, quæ non tam diu tolerasset hanc Beati Augustini Regulam, ac institutionem, nisi vel expresse approbando, vel illam saltem tacitè confirmando ad not. per Doct. in cap. cum ecclesia. Sutrina de causa poss. & propret. Propterea colligebatur etiam approbatio regulæ sancti Augustini ex tex. in cap. S. Roma. 15. dist. Vbi Gelasius

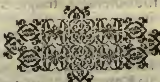
sius Papa inter ea quę narrat, recepte fuisse à Rom. Eccle. enumerat opuscula Beati Augustini, inter, quę præcipuum locum videtur tenere sermo de communi vita clericorum, quæ est Regula ipsius Augustini, ex quo videtur saltem generaliter facta à Gelasio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelasius præcessit per centum annos Beatum Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua ecclesia licitum erat passim coetus & congregationes instituere in honorem Dei ac fidei exaltationem. Nec verisimile est Beatum Augustinum nouam illam institutionem fecisse sine interuentu eorum, quæ ad illius robur & firmitatem necessaria essent.

9 Veruntamen in hoc iurium & rationum cōflictu tutior via uisa est, quam Rom. Ecclesia vti magistra & mater omnium nos docuit, quippe ex longissima consuetudine in cōspectu tot Roman. Pōtificum in Vrbe obseruata, vtraque etiam parte acquiescēte inductum est, vt in processionibus, aliisque actibus publicis Canonici Regulares dimissa superiori veste lanea, ac retenta linea (Clericos se esse significantes) præcedant Monacos Sancti Benedicti congregationis Casinen. Huius itaque consuetudinis normam ab Ecclesia Romana obseruatam nobis amplectēdam duximus, quę in processionibus & similibus actibus attendi debet quo ad istos Religiosos, vt tradit expresse Bald. in l. obseruare. §. antequàm. de off. proconsul. & lega. Quę consuetudo maximè opportuna visa est, vt huic liti finem imponere, omnesque eorum Religiosorum contentiones sopire atque extinguere posit.

10 Vltimo verò loco propositum fuit per nos dubium, an in concilio generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates ordinis sancti Benedicti, atque in hoc articulo verissima ac iuridica visa est resolutio olim facta coram S. V. quòd nulla habita ratione ordinum & cōgregationum, illi Abbates præferri debeant, qui primo fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti: sic enim & in Episcopis, aliisque similibus dignitatibus videmus statutum fuisse a iure: cap. placuit. 18. distin. gloss. & doctor. in capitulo fina. 75. distinctio. & in capit. episcopos. 17. distin.

Hæc igitur sunt Beatissime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda ac S. V. referenda duximus in præsenti causa præcedentiæ, in qua

qua etiam ſententiam ex mandato S.V. ſubſcripſimus conformem reſolutionibus per nos factis, arbitrantes ita & S.V. ex iure & æquo diffinire poſſe, ſaluo ſemper ſapientiſsimo ac prudentiſsimo illius iudicio, cui nos in omnibus ſubiicimus, finemque dicendi facientes, S.V. pedes humiliter atque deuotè deoſculamur &cæt.

Copia

EXCELLENTISS. IVRISCONS. D. HIERONYMI MENTVATI PLACENTINI.

ALLEGATIONES DE VESTIVM Generibus quibus vti possunt, Canonici Regulares, presertim in Processionibus Sacris,

ARGVMENTVM.

1 *Clericalis habitus, qualis.*
2 *Verba generalia in omni materia, generaliter sunt intelligenda.*
3 *Lata sit interpretatio vbi agitur de honore diuino.*
4 *Copula dupliciter accipi potest.*
5 *Argumentum non ualet, in tali ueste eundum, ergo nihil superimponendũ.*
6 *Dictio, dimissa veste, intelligitur de gestari solita.*
7 *Extensio prohibetur in verbis sententiæ.*
8 *Verba in dubio, declaratiuè non restrictiuè accipienda.*
9 *Exempla non restringunt generalem dispositionem.*
10 *Relatiuum restrictiuum, ratione adiuncti perdit naturam suam.*
11 *Relatio facta ad genus, non restringitur ad certum indiuiduum.*
12 *Candelabra & ceroferaria pro eodem accipiuntur.*
13 *Canonicis Regularibus in processionibus prohibetur cappa, ne videantur tanquam Monaci præcedere.*
14 *Vestis linea propriè Clericorum, & Canonicorum Regularium.*
15 *Probibitio generalis non intelligitur de eo, quòd est cultus diuini.*
16 *Absurda omnino, etiam per improprias interpretationes sunt excludẽda.*
17 *Summa ueneratione cælebrandum festum sacratissimæ Eucharistiæ.*
18 *Mens pronunciantis talis præsumitur, qualis de iure esse debet.*
19 *De iure non requiritur, quòd habitus proprius undique appareat.*
20 *Præsumitur quòd delegans delegati declarationem factam post sententiam secutus fuisset.*
21 *Habitus interior attenditur non superior.*

Verba sententiæ sunt hęc.

Ronunciamus Abbates, Canonicos, &c. præferri debere, &c. uti Clericos dimissa superiori ueste, pallio, seu cappa, in linea ueste, clericali que habitu incedentes (quod etiam in alma nostra Vrbe Roma consuetum fuit, & nunc obseruatur.)

QVæritur, an stantibus verbis istis, possint ipsi Abbates, & Canonici Regulares ferre super eorum veste linea in sacris Processionibus, pluuialia, &cæt.

Dispositio sententiæ Pontificiæ, de qua agitur, adeo clara perspicuaque meo iudicio videtur, vt non sine magna calumnia in dubium reuocari possit. Et siue vim proprietatemq; verborum perpendamus, siue mentem summi Pontificis, Illustrissimorumque Cardinalium relatorum intueamur, in eadem semper conclusione persistere cogimur. Qua astruimus Reuerendos Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini præferendos esse Reuerendis Monacis sancti Benedicti; quamuis nedum in veste linea sola, dimissa superiori veste, seu cappa incedant, verum etiam super lineam in sacris processionibus, sacras vestes seu Pluuialia deferant, luminariaque non super candelabra, sed aliter, prout hactenus fecerunt, secum ferant.

Quod vt verum comprobetur, in primis de proprietate verborum agendum est. Et quia nulla de veste linea subesse potest controuersia, qualiter accipiantur verba illa sententię, *& Clericali habitu*, videndum est, & quidem in iure satis id expeditum videtur, non esse clarè determinatum, qualis debeat esse Clericalis habitus,
1 sed sufficere si sit honestus, qualis describitur in cap. Clerici de vit. & honest. Clericorum vbi omnes not. maximè Imo. nu. 20. ad idem 22. quæst. 4 per totam. Card. in clementi. prima, in fin. de elect. latè Albe. Trot. in tract. de vero & perfecto Clerico, lib. secundo, cap. 38. & habetur nouissimè in decretis sacri Concilij Tridentini de reformatione. cap. 6. sessione 14. Sed quod ornamenta ecclesiastica, quibus in sacrorum ministerio vti videmus,

demus, vt pluuiale, & similia, sint habitus Clericales, hoc prius indubitatum videtur: cum certißimum sit neminem nisi Clericum eis posse vti, & ab illis solis in honorem cultus diuini deferri. ca. vestimenta. de consec. distin. prima. cle. prima. §. in multis. de cęleb. miss. cap. exiui. §. quamuis de verb. sign. latè. Specul. in Rationali diuinorum, lib. 3. per totum. maximè cap. 1. Cum ergo simpliciter sententia de linea veste, Clericaliq; habitu loquatur, consequens est, vt vltra lineam vestem omnis habitus, qui propriè Clericalis dici potest, comprehēsus dicatur. In quacunque enim materia quantumuis strictè intelligenda, omnia veniunt, quæ sub generalitate verbi clauduntur. l. cum lege. ff. de test. l. j. §. generaliter. ff. de leg. præstan. cum similib. Posito enim genere, ponitur quęlibet eius species. l. si quid carū. §. inter emptum. ff. de leg. 3. omnesque species in genere comprehenduntur de proprietate sermonis. Bart. in Rub. ff. solu. matr. Bald. in l. secunda. C. de iur. aur. an. Quod longè clarius procedit in casu
3 nostro, quia vbi agitur de honore Dei, ibi lata fit interpretatio. Bald. in procem. Decretal. in prin. Tiraq. de priuil. piæ causę. priuil. 25. Quinimmo cum Clericalis habitus dicatur etiam is, qui potest aliqua ex parte communis esse cum laico, ad not. in d. c. Clerici, & is exclusus non cēsetur, vt supradixi, multo minus exclusus censebitur sacer habitus, soli Clerico conueniens, nullamque communionem vel similitudinem cum laicali habitu tenens per regulam, si id de quo minus inest, & id de quo magis, de qua per gloss. in cap. cum incunctis. in prin. de elect. Authent. multo magis. C. de sacrosanct. eccle. & cum magis proprium id dicatur quod nullam communionem cum alio habet. l. serui. §. primo. & §. seq. de lega. primo. Absurdißima vtique esset interpretatio ista, quę magis proprium excluderet. & minus propriū admitteret, contra l. nam absurdum. ff. de oper. liber. cum simil.
4 Confirmanturque prædicta, quia verba illa sententiæ; *in veste linea, Clericaliq; habitu*, dupliciter accipi possunt. vel vt copula accipiatur pro expositiua, tanquam inter speciem & genus cadens, ad Felin. in cap. ex parte, post nume. 33. de rescrip. vel, vt copula ipsa veniat addendo, iuxta propriam illius naturam. l. hoc legatum. & l. ea tamen adiectio. ff. de leg. 3. Bar. in l. quæsitum. §. si quis fundum. colum. 3. ff. de fundo instr. & instr. lega. quod vltimum magis placet, quia verba minus superflua sunt, eoque stan

te infertur, quod Papa vltra lineam veſtem, voluit etiam concedere quemcunque Clericalem habitum; idque procedit etiam ſi diceremus copulam reſtringere videlicet quod ad hoc, vt Reuerendi Canonici præferantur, oporteat vtrunque concurrere, ſcilicet veſtem lineam & Clericalem habitum, ad quod in ſimili Alex. in l. quod dicitur. nume. 17. ff. de verb. oblig. Etenim quãcunque interpretationem ſequamur, res in idem incidit, vt dimiſſa ſuperiori veſte ſeu cappa, in linea veſte conceſſus ſit omnis habitus Clericalis ex proprietate, & generalitate verborum. l. à procuratore C. de procur. l. non aliter. de lega. ſecundo, cum ſimilibus.

Nec opponatur de clauſula illa præcedenti, *dimiſſa ſuperiori veſte, pallio ſeu cappa*; ex qua, & fortè nimis ſubtiliter, aliqui eliciunt quod omnis veſtis ſuperior dimitti debet, & iri in veſte linea, nihilque ei ſuperimponendum ſit, quia nullo iure huiuſmodi argumen-
5 tum probatur, non enim ſequitur, ſi iri debet in veſte linea, ergo nihil eſt ſuperimponendum. patet hoc euidenter in caſu noſtro, quia etiam ante ſententiam Reuerendi Canonici debebãt ire in veſte linea, quia eſt proprius eorum habitus, vt infra dicetur; & tamen non prohibebãtur ſuperius gerere honeſtum operimentum, immò ad illud geſtandum, quandoque de iure tenentur. tex. eſt expreſſus in c. epiſcopi. 21. quęſt. 4. in ver. operimẽtum. Sic etiam non ſequitur, quod prohibita veſte, *cappa ſeu pallio* cenſeatur etiam prohibita delatio indumentorum & ornamentorum ſacrorum. Si quidem Pontifex hoc loco ſentit nõ de omni veſte ſuperiore, maxime de indumentis ſacris; ſed tãtum de cappa, qua quotidie dicti Canonici vtuntur; vt patet ex illa diſiunctiua, *ſeu cappa*, cuius propria natura eſt diſiungere verba, & coniungere ſenſum, vt in exemplo Alexan. ſiue Paris; de quo per Bar. in l. ſi quis ita. ff. de reb. dub. in l. ſi is qui ducenta. §. vtrum. nume. 2. ff. de reb. dub. Dec. conſi. 399. col. 2. ex communi autem verborum ſignificatione illa non veniunt ſub nomine cappę, vt notum eſt, quæ ſignificatio alijs præualet. l. librorum. §. quod tamen. Caſsius. ff. de lega. 3. cum ſimilibus. immo idem eſt etiam de iure, & de proprietate verbi, vt per gloſſ. in cle. ne in agro. §. 1. in ver. cappa. de ſtatu mona. Bertac. in ver. cappa. vbi ait
6 quod eſt veſtis Monacorum. Accedat quòd proprietas illius participij, *dimiſſa*, verificatur tantum in re, quam quis habet & tenet,

cap.

cap.admonet.de renun.l.quod.§.si à furioso.ff.de acquir.poss. & sic in cappa,quã gestare.solent,non in vestibus sacris,quibus rarò utuntur, priuatio enim præsupponit habitũ.l. decem. ff.de verb.oblig.verba autem sententiæ propriè & strictè de sui natu-
7 ra accipi debent, nec patiuntur extensionem de casu ad casum. l.1.ff.si plur.vna sententia.cum similibus.de quibus, per Aimo. in consi.10.nume.3.& de extensione prohibita in sententia latè Ruin.consi.116.nume.6.& seq.lib.4.Præterea verba sententię concedunt uestem lineam,item &,uti Clericis generaliter habitum Clericalem;ergo vt tollatur contrarietas in eadem dispositione,ad not.in cap.inter dilect.de fid.instru. & ne videatur supra prohibere, quod infra concedit, vtque seruetur proprietas verborum,à quibus in dubio recedendum non est.l.non aliter. ff.de leg.3.dicendum est,quòd in superioribus agatur de cappa seu pallio nõ Clericali, & cum interpretatio,cui nos innitimur, magis seruiet proprietatem verborum tollat cõtrarietates, magisque conueniat materię,de qua agimus, minusque deroget cultui diuino,cui semper minus derogari debet.c. ex parte. de const.& illa sine dubio est ceteris præferenda, ut per Deci.in l. quoties idem sermo.in fi.ff.de regul.iur. Denique cum magna diuersitatis ratio vigeat inter prędictas vestes quotidianas, & alias sacras; istę enim sunt propriè Clericorum, & geruntur ad augendum honorem cultus Diuini,ut dictum est: at illę nec cõueniunt propriè Clericis,nec sunt dicatę sacro cultui. Ergo ex tam diuersis nulla fieri potest illatio,l.Papin.ff.de minor.de quo etiam infra tractabimus,vbi de mente agitur.

Non obstat etiam clausula illa sequens: *quod etiam in alma nostra vrbe consuetum est,& nunc obseruatur*, quasi ex ea restringantur praecedentia,ut omnino in processionibus, & aliis actibus eundum sit more Romano,& sicut in ueste linea prout Romę obseruatur. Quia respondetur clausulam illam appositam fuisse non ad restrictionem,sed ad declarationem pręcedentium ex pluribus.
8 Primumque,quia in dubio ista interpretatio amplectenda est, per quam verba declaratiuè,non restrictiuè accipiuntur.Bart. in l.centurio.col.10.ff.de vulg. & pupi. Deci.pulchrè consil.183.in princi.& 371.col.fin.Aimo. consi.245. post nume.8. Secundò probatur ex dictione, *etiam*, cuius natura nõ est ut restringat, sed ampliet.l.etiam.ff.solut.matri.Dec.consi.466.nume.17. Ruin.

consi.

consi.89.numero,6.libro primo.

9 Tertiò clausula prædicta uenit ad exemplificandum,quod supra in genere dictum est,ergo succedit, quod exempla non restringunt dispositionem generalem.§.hactenus,instit.de grad.cogn. l.damni.la secunda.in princi.ff.de damn. infect.l.prima,§.quod vulgo.ff. de ui & vi ar.& in simili,est tex.in l.ligni.§. lignorum.ff. de leg.3.vbi Iuriconsf.vtitur exemplo Aegypti, & tamen nemo diceret,quod ea decisio ad mores ęgyptios restringatur.ad idem tex.in l.1.§.idem Labeo scribit,ff.de aqua quot.& ęsti.& l.hostes. §.si.ff.de cap.& post lim.& l.j.§.sed & si.ff.ad munic.& alibi sępe. Quartò, quia eadem ratio est de quocunque habitu Clericali,immo maior in vestibus sacris,vt supradixi,& infra etiam dicetur;ergo nulla existente causa restringendi,sed potius ampliãdi,non debet accipi interpraetatio restrictiua,ut post Bald.ab eo allegatum tradit Crau.consi.84.nume.14.Cum ergo veniant ad ampliandum,contrarium effectum operari non debent.l.legata inutiliter.ff.de leg.præst.quod esset si iste habitus restringeretur præcisè ad morem Romanum. Ad quod optimè facit, quia verba de sui natura restrictiua si adscribantur ampliandi animo, uim suam amittunt,vt de dict.ita quòd post. Guil. & Aug. tradit Soc.cons.241.in fin.lib.secundo.multo magis ampliabunt quę

10 de sui natura restrictiua non sunt. Nec quem moueat relatiuũ. *quod*, cuius natura est restringere:tum quia ex præmissis constat, accipi non debere restrictiuè, tum quia ratione adiuncti perdit naturam: cùm dictio, *etiam*, illi adiuncta ampliet,vt dictum est, & probatur ex l.nuper.in fin.iuncta l.seq.ff.de leg.3.Bart.in l.omnes populi.col.2.ff.de iust.& iur.vbi uult,quòd si copula addatur relatiuo,uerba ampliatiuè accipiuntur,sed in proposito melius probatur ex l.quod & lex Flauia.ff.de lib.hom.exhib.ex quo text. nemo diceret edictum Prætoris restringi ad modum prouisionis legis flauiæ,quia illa criminaliter & diuerso modo ab edicto prætorio prouidit l.non putauit.ff.ad l. Flau.& quod uerba restrictiua amplientur per eã dictionem, *etiam*, tradit Geminianus consi.65.nume.8.Tum denique,quia relatio fit ad uerba generis,idest ad habitum clericalem, ultra uestem lineam, non ad specialem habitum. Et quando relatio fit ad genus non restrin-

11 gitur ad certũ indiuiduum, iuxta illud in casu magis dubio.Mulier quę damnauit,saluauit,idest muliebris sexus,de quo in cap.

primo

primo de ſacra.vnc.Arch.in c.ad hoc.in fin.diſt.32.Caſtr.in l. Iulianus.ff.de hæred.inſtit.Satis ergo retinet relatio naturam ſuã, ex quo verè inceditur in veſte linea,& Clericali habitu ad quem ſimpliciter,& in genere facta eſt relatio. Facit quod alibi dicitur,ſimilitudinem eſſe bonam, ſi ſit in eo de quo principaliter agitur, non in omnibus. Iaſ.in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. nu.11.ff.de verb.oblig.ſed principaliter agitur,vt in veſte linea & Clericali habitu eatur,non autem precise, nec particulari modo,qui Romæ obſeruatur. Et hoc idem melius probatur,ſi dicamus quòd illa verba, *uti Clericos*, coniungantur cum participio *incedentes*,& ab eo determinentur,tunc enim magis propriè fiet relatio ad prędicta: vti magis principalia, quàm ad qualitates alias incidentes.ad Bart. in l.ſi cui ſeruum. §.ſi à filio.ff.de leg.1. Deci.conſi.593.nume.4.

Non obſtat quod de maioribus luminaribus ſeu ceroferarijs opponitur,quia de his non loquitur ſententia,ſed de habitu Clericali, quæ verba non conueniunt propriè niſi indumentis, ad not.in cap.ex parte.extra.de reg.&c.ſi iudex.de ſent.excom.lib.6.cum ſimilibus,&præſertim in materia ſtrictè, & propriè intelligenda, vt ſupra diximus. Præterea cum nullibi repererim, quòd maiora luminaria ſunt propria Monacorum,& candelabra Clericorum,non video cur Reuerendi Canonici illis vti nequeant, ad quod facit quòd habetur in Pontificali.in tit.de acolito, vbi candelabra,& ceroferaria pro eodẽ ponuntur. Immo illa eſſe propria Clericorum hinc oſtenditur,quia non alia ratione deferuntur,niſi in honorem Sanctiſsimę Euchariſtię,vel aliorum ſacrorum.c.ſanè.de cęleb.miſ.c.cleros.in fi.diſt.21. Prædicta autem miniſteria Religioſi Regulares,ſeu Monaci nõ aliter pertractare,ac miniſtrare poſſunt,niſi tanquàm Clerici.c.nemo.& c.alia,& ca. adiicimus.& c.hinc eſt.16.quęſt.prima.& per totam.Sicut ergo miniſterium ſacrorum, eſt proprium Clerici: ita etiam qđ eſt de connexis, & dependentibus neceſſariis, eodem iure cenſebitur,cap.tranſlato,de conſt.cap.acceſſorium,de regu. iur. lib. 6,l.nam & Seruius ff.de nego.geſt.cum ſimilibus. Quod etiam clarius demonſtratur, quia delatio luminarium ſeu cereorum, eſt proprium munus acoliti,qui ideo ceroſrarius appellatur, d. c.Cleros.in fin.diſt.21.vbi etiam iuncto pun.tex. habetur. quòd eſt Clericus,& habet ordinem eccleſiaſticum. ſi igitur hoc proprium.

prium est munus Clerici,& non Monaci simplicis, negari non potest quin permissum sit à sententia, quæ nihil Clericalis officij excludit,cum præferat Reuerendos Canonicos, *uti Clericos*, eis etiam Clericalem habitum concedendo. Nec maiora illa luminaria faciunt,quod desinat hoc officium esse Clerici, & efficiatur Monaci:Tum quia alius,nisi Clericus,illo vti non potest,nec esse acolitus,tum quia plus & minus non faciunt differre specie.l.fi.ff.de fund.instr.& instrum.leg.

Quod attinet ad mentem Summi Pontificis pronuntiantis,non est dubium,quod ea in omni materia sono verborum præualet, etiam si verba in contrarium ponderata violari,vel impropriari contingat.l.3.C.de lib.præter.l.cum virum. C.de fideicom. & in sententia est tex.in l.quale. ff.de arbi.l.si ex testamento. in fi.& l.si cum argumentum.ff.de except.rei iudi.Crau.consi.10. nume.4. 181.nume.7. Attamen ex hoc capite non minus splendida redditur controuersia ad fauores Reuerendorum Canonicorum quàm ex verbis: cuius rei ostendendæ gratia presuppono illud, quod per ipsos Monacos adduci solet, videlicet, prælationem, de qua in sententia, fundari in Clericatu, cum ipsi Canonici Regulares videantur magis censendi Clerici, q̃ Monaci, quod patet ex illis verbis, *vti Clericos*. Quo stante voluit Pontifex inducere distinctionem habituum,ne cuiuis videri posset eos non vti Clericos,sed vti Monacos preferri, cũ in pluribus illis æquiparari videantur, vt ex multis probat Dec.in cap.causam, quę in princi. de iud. Præterea cum maximè ex qualitate habitus cognoscatur,qualitas personè dict.ca.si iudex.de sent.excom. lib.6. Hinc factum est, vt Canonicis Regularibus prohibuerit in actu

13 prelationis gestare vestem,seu cappam illam,quam gestare aliàs solent,quæ videtur Monastica,vt supra dictum est,& potius similis cucullę,vt patet ex descriptione cucullę, de qua in cle.in agro. in prin.de stat.mo.vbi quod est habitus amplus & longus, manicas nõ habens, & per Albe.in Dictio.suo,in dict.habitus,& in dict.cuculla,& propter caputium annexũ ipsi vesti, quod est proprium Monacorum & non Clericorum, ad not.in d.clem.ne in agro. vbi Card. in 4.& 6.notab. ne ex illo habitu ambiguo dubitari posset,an Clerici censendi essent, cum Clericis non conueniat. Voluit autem retineri vestem lineam, quæ non conuenit Monacis.c.cum ad Monasterium, in prin.de sta.mon.sed.Clericis,vel

14 cis, vel in specie Canonicis Regularibus & non aliis, dict. c. Clerici. in fi. de vit. & honest. clericorum. & in indiuiduo. Imo. in d. cle. 1. nu. 29. de elect. & latè fuit ductum in causa principali. Quo stante iam liquet de manifesta ratione diuersitatis, cur prohibita simpliciter veste superiore seu cappa, non censeantur prohibita sacra ornamenta, & indumenta: illa enim conuenit Monacis, vel saltem ambigua est, at hæc tantum Clericis seu Clericatu insignitis, vt supra probauimus. Item ex horũ prohibitione impediretur cultus diuinus, secus vero in prohibitione cappę quotidianæ, & propterea in tam patenti diuersitate casuum, non licet ab vno ad alterum arguere, vt supra dictum est, proùt è conuerso admisso Clericali habitu, negari nõ potest, admitti etiam delationem sacrarum vestium de identitate, immo maioritate rationis, vt supra dictum est. Plus dico, quod etiam si verba prohibẽtia superiorem uestem essent magis generalia, & dubia, non tamen intelligerentur de vestibus sacris, quæ in honorem cultus diuini feruntur: sicut in simili dicimus prohibitionem generalem non trahi ad pias causas, vt latè per Calcan. consi. 13. ad med. & quòd generalia verba prohibitionis non intelligan-
15 tur de eo, quod in honorem cultus diuini fit, probat tex. apertus l. 1. §. quod ait prętor. ff. ne quid in loco, vbi habetur quod in prohibitione illa generali, ne quid in loco sacro fiat. non continetur; ꝙ in honorem diuini numinis factum sit. facit quod consuluit Alexan. cons. 53. maximè col. 3. lib. 5. vbi ex multis probat, quod dispositio generalis statuti restringitur, ne cultui diuino derogetur: quòd si verba trahuuntur extra proprium sensum, multomagis proprietatem suam retinebunt, ne cultui prædicto derogetur, prout ex parte derogaretur, si Reuerendis Canonicis auferretur facultas sacra ornamenta in processionibus gestandi. Præterea retenta interpretatione, quàm Reuerendi Monaci asserunt, sequerentur absurda quamplura, quæ nulla ratione menti pronuntiantis conuenire possunt: pro quibus excludendis etiam per improprias interpretationes laborare debemus. l. nam absurdum. ff. de oper. libert. c. venerabilem. & cap. in Genesi. de elec. pro quo plurima congerit. Euerar. in sua Centu. sub tit. ab absurdo, vbi ostendit huiusmodi argumentum esse in omni materia efficax, & validissimum. Primumque illud, est, quod concesso omni habitu Clericali, esset prohibitum illud, ꝙ

magis cæteris & magis propriè Clericale eſt, vt ſupra dixi. & facit ad hoc. §. pen. & fin. Inſtit. de oblig. Secundum quod Reuerendis Canonicis Regularibus prohibita eſſet res nedum licita, & omni commendatione digna, verum etiam ipſis uti Clericis magis quàm cæteris conueniens: videlicet ſumma qua vti poſſunt ueneratio erga ſacramenta, & præſertim ſanctiſsimũ Chri-
17 ſti corpus, ad quam omnia nos iura hortantur d.c. ſanè. de cele. miſſ. & d. capit. 1. de reliq. & ven. ſanc. vbi de eſto celebratiſsimo præfati Sanctiſsimi Corporis. & d. clement. exiui. §. quamuis, de verb. ſign. & pręſertim nouiſsimè ſac. conc. Trid. cum alibi ſæpe, tum verò maximè ſeſſ. 13. cap. 5. cum tamen abſque diſtinctione perſonarum in omnibus commendatur diuinus cultus. text. eſt in Auth. de mona. in prin. colla. Tertium eſt quod Reuerendis Monacis prædictis, immo & aliis minus dignis Monacis, & Religioſis permittitur delatio dictarum veſtium ac ornamentorum ſacroru m & eccleſiaſticorum, qui tamen Clerici non ſunt ex primaria ſui inſtitutione, nec ita digni, vt per Abb. in cap. ſtatuimus. de maio. & obed. cum alijs alias in principali cauſa allegatis, & tamen reperiretur prohibita Reuerendis Canonicis Regularibus, q originaliter, & eſſentialiter Clerici ſunt, & digniores Monacis prædictis: vel ſaltem (ſi id negare poſſunt) cæteris Regularibus: & ſic maior dignitas eſſe deterioris cõditionis minus digna, contra l. ſi longius. §. j. in fi. ff. de iudi. Quartum quod oporteret Reuerendos Canonicos ſemper incedere in ſola veſte linea etiam per uicos & plateas, ſi priuilegio ſuo vti vellent, abſque aliquo ſuperiore operimento contra dict. c. epiſcopi. 21. q. 4. Itaq; à tot abſurdis vindicando ſententiam prędictam neceſſariò fateri cogimur, reiiciendam iſtam habitus differentiam exaduerſo excogitatam, quia mens pronuntiantis talis præſumitur, qualis de iure eſſe debet. Crauet. conſi. 45. col. ſecunda. vbi de Principe Iaſ. in l. ex facto. ff. de vulg. nec ita accipienda eſt, vt ad iniuſtum trahatur. Paris conſ. 111. nu. 6. lib. primo. Pręſertim cum lata fuerit ab ipſo Summo Pontifice, pro quo iura tantum præſumunt, vt ab ipſo factum, à Deo factum dicatur. ca. quarto, de tranſlat. pręla. ad quod infinita congerit. Leonar. inter conſi. Brun. conſi. 114. col. ſecunda. & eo magis accedente conſilio tot prudentiſsimorum, ad cap. prudentiam. de off. deleg. Et ſi dicatur quod immo velit Pontifex prohibere omnem ſuperiorem habitum,

habitum ad hoc vt clarius pateat toga linea, quę est proprius habitus Canonicorum Regularium, vt iam dictum est. Ad hoc respondetur, primum verba sententię id nō sonare, quia loquuntur generaliter, videlicet, *vti Clericos*. Item concedunt generaliter omnem habitum Clericalem, & in specie nō prohibēt omnem vestem superiorem, sed cappam tantum, & à verbis non esse recedendum. l. quod constitutum. ff. de test. mil. Secundò non cessare absurda prædicta, maximè secundum, & tertium, de quo supra. Tertiò quòd Pontifex non prohibuit vestem superiorem principaliter, vt appareāt Canonici Regulares, quia id omnibus notum est. nec de hoc disputabatur, sed ne ex toga illa superiore dubium superesset illos aliquid habere commune cum Monacis præferri tanquàm Monacos. quod patet ex illo versi. *vti Clericos*, & ex speciali prohibitione cappæ, & non cuiuscunque alterius vestis dixissetq; etiam, vti Canonicos, non *vti Clericos*, si ita sensisset. Quartò non erat opus prohibere omnem vestem su-
19 periorem, vt vndique linea appareret, quia de iure id minimè requiritur, immo de ea nihil curatur. Imo. in d. cle. 1. nu. 29. de elec. ideò dispositio ista, quę tollit alioqui de iure permissum, restringenda est ad cappas & vestes similes monasticis, non autē ad Clericales, vt minus præiudicium inferatur tertio. l. 2. §. merito. ff. ne quid in loco. pub. cum simil. ac etiam ne cultui diuino derogetur, vt supra dixi, per tex. in l. j. §. fin. ff. ne quid. in lo. sac. cui omnia iura fauent. ad not. in d. c. ex parte. de constitut. in l. sancimus nulli. cum seq. C. de sacrosf. eccles. & toto tit. C. de episco. & cler. Postremò, cum sententia ista lata fuerit ad relationem triū Illustrissimorum Cardinalium, quàm etiam Papam sequutum fuisse præsumimus, ad not. in l. 1. §. 1. ff. quan. ap. sit. & per Roma. consi. 521. & de mente ipsorum Cardinalium, maximè Illustrissimi Tranensis & Saraceni, clarè appareat, tum ex verbis eorum relationis, quæ in specie loquitur de superiori veste linea, de qua quidem relatione fit mentio in sententia, tum etiam ex mox sequutis, videtur ex literis Illustris. Saraceni, quarum copiam infra ponemus, & præcepto Illustrissimi Tranensis in huiusmodi cōtrouersia; nulla superesse videtur difficultas, si veritatē omissis calumnijs quærimus: si quidem potest iudex, etiam post sententiam, probabilem declarationē verbis dubijs afferre, vt per Bart. & Dec. in l. ab execut. ff. de appel. & rel. & licèt in delegatis id pro-

20 cedere non videatur, præsumitur tamen quod delegās declarationem delegari sequutus fuisset, vt in specie firmat Alcia. consi. 439. cum maximè ex collatione sententiæ & relationis dictorū duorum Cardinalium liqueat eas in hoc puncto omnino conuenisse: & eas summum Pōtificem sequutum fuisse. De mente verò Illustrissimi Cardinalis Sancti Clementis dubitandum nō est, cum illius relatio doceat ipsum reiecta hac distinctione habitus, sensisse Reuerendos Canonicos absolutè esse præferendos: nec immeritò (si hos in cœlum licet ponere) cum dicti Canonici ex illa delatione superioris cappæ, non desinant esse Clerici, prout sunt, & cum propria eorum vestis sit illa interior linea, nec de superiori curādū sit, in induiduo. Imo in d. cle. j. nu.
21 29. de elect. Omissa tamen hac disputatione, vti minimè necessaria, sentio vt supra conclusum est. Saluo &c. Laus Deo.

COPIA DELLA LETTERA DI MONS. REVEREN. & Illustrissimo Saraceno, sopra all'habito de Canonici Regulari, in Procesione.

ALL'ILLVSTRIS. ET REVERENDISS. mio osseruandissimo monsignore, Il Cardinal di Trani.

PER vn puoco d'indispositione di Nostro Signore non gli ho puotuto parlar del negotio de' Canonici Regolari & de' Padri Cassin. & hauerne quell'oracolo viua vocis, che S. S. Illustrissima desidera per la sua. Ma fra tanto che mi venerà commodità di parlargliene, le dico, che mi pare, che benche i detti Canonici hauessero portato piuiali sopra la veste & rocchetto loro lineo, come fanno ancora i preti Secolari; non haurebbeno fatto alcun præiudicio a Cassin. perche, poiche la cotta seu veste linea precede, ch'è habito de' Clerici, & sono Clerici Regolari, come si domandano, & con piuiali, & con pianeta deueno precedere. Et questa è la mente della sentenza; licèt verba hæc non exprimant. *Pur com'ho detto ne parlerò à S. S. con buona occasione, & à S. S. Illustriss. & Reuerendiss. ne darò auiso, alla quale bascio la mano, & me le offero & raccomando con pregar Dio le feliciti.*

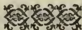
Di Roma, il primo di Luglio M D L X V. di V. S. Illustr. & Reuer. Humiliss. Seruitore Io. Michaele Cardinale Saraceno.

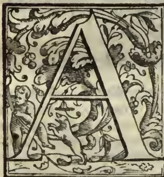
ZAC-

ZACCHARIAE FERRERII, VICENTINI THEOLOGI, AC IVRISCONSVLTI, ABBATIS SVBASIENSIS, DE proprio, & vero habitu Canonicorum Regularium: Allegationes:

Vbi apertè demonstrat habitum ipsorum non alium debere esse nisi Clericalem, Prelatosque ex ordine Canonicorum Regularium assumptos, tam de iure communi, quàm ex libro Cerimoniarum Sanctę Romanę Ecclesię debere vti Rochetto, more Romanę curiæ: & cultu ac forma indumentorum, quibus vti possunt prælati ex Clericis Sæcularibus assumpti, ad differentiam aliorum Religiosorum.

AD SANCTISSIMVM PAPAM ET Dominum nostrum, Leonem X. Pont. Max.

Vdiui Pridie *Enarantibus plerisq;(Pōtificum beatiß. L E O,)quum subsignandis supplicantium postulatis elaborares: nonnullis doctißimis & seruantißimis patribus coram tua Beatitudine disceptatum esse, quisnam uerus Regulariū Clericorum, siue Canonicorum habitus existeret : alijs quidem cappam; alijs superpelliceum lineum: alijs togam lineam,(quę curiali vocabulo rochettus cognominatur)ad eorum habitum pertinere asseuerantibus; dubitatumque ibi fore si ex huiusmodi Canonico statu ad prelaturam assumpti viri rochetto, & almutijs de panno utrunque humerum capientibus,& pileo inferius viridi si sint episcopi ad instar prælatorum ex Seculari Clero assumptorum vti poßint. Item & qualis*

qualis eisdem color propriè competeret; & an in capella Apostolica uti possint cappa cum pellibus albis. Et quoniam rogatus sum, ut de hac materia breuiori compendio (ut par est) aliquid scribam, quod summatim edi di id tuæ maximæ, & sapientiæ & authoritati decernendum post beatorũ pedum oscula supplex offero; cuius felicissimo auspicio omnium bonarum artium disciplinæ diu penè obliteratæ, & mortuæ reuiuiscunt, & ex situ ac squallore ereptæ quotidie in lucem & splendorem prodire cernũtur. Cathegoricè itaque breuitatis causa procedens, septem pono conclusiones; quæ & rationibus, & sacrorum canonum, ac diuersorum approbatissimorum doctoribus authoritatibus fulciuntur.

PRIMA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, siue Canonici profitentes Clericorum instituta à diuo Augustino tradita, nullam determinatam habitus formam, neque ab ipso Augustino, neque à iure communi, neque ab vniuersali consuetudine habent, prçter formam habitus Clericorum Sæcularium, toga linea, seu aliàs rochetto, dumtaxat exceptis.

SECVNDA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, siue Canonici præfati possunt vti, & communiter vtuntur almutijs de panno super humeros sicut Clerici Sæculares.

TERTIA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, siue Canonici vti possunt quocũque colore Clericis Sæcularibus de iure cõmuni permisso, sicut & vtuntur ad libitum; salua tamen consuetudine diuersarum ecclesiarum cathedralium, & collegiatarum, siue congregationum, quæ ex lege priuata vtuntur determinato colore.

QVARTA CONCLVSIO.

CAnonici Regulares, siue Clerici, secũdum traditiones tam apostolorum, quàm Augustini, & summorum põtificum,

nec

nec non determinationes doctorum, non habent determinatum habitum, nisi superpelliceum, togam lineam, siue secundũ librorum cerimoniarum S. R. E. rochettum, qui ipsorum dicitur essentialis habitus.

QVINTA CONCLVSIO.

CLerici Regulares, siue Canonici præfati vti possunt subindumentis, siue toga, lineis, aut rochetto præfatis cum manicis strictis & clausis more Romanæ curiæ, sicut & utuntur in pluribus prouincijs: salua tamen Consuetudine diuersarum ecclesiarum, & congregationum dicti ordinis, in quibus habẽt determinatam normam.

SEXTA CONCLVSIO.

QVum habitus Apostolorum & sacerdotum primitiuę ecclesię fuerit toga linea, vt probabitur: ideo imitantes professionem Apostolici status in regimine ecclesiarum, sicut Episcopi, & in vita communi, dum sint Ordinis essentialiter Clericalis, sicut Canonici Regulares pariformiter vtuntur ipso habitu Apostolico superindumentis lineis, data tamen aliqua differentia inter Prǣlatos & non Prǣlatos, qua inuicem discerni possint.

SEPTIMA CONCLVSIO.

PRælati assumpti ex præfato Ordine Canonicorũ vti debent rochetto, & pileo uiridi interius. Item possunt vti forma habitus prælatorum, & colore prælatis, etiam ex Clericis Sęcularibus assumptis consueto, quum in contrarium quicquam non caueatur, neque ab eorum regula, neque à iure communi: quoniam regularis professio sub regula Augustini non impedit delationem cuiuscunque honesti coloris sæcularibus etiam clericis permissi, sicut in facto apparet: salua semper tamen consuetudine quarundam ecclesiarum, & specialium congregationum, quæ leges habent particulares.

ARGV-

ARGVMENTVM.

1 Canonici Regulares, ut Clerici, in ecclesia primitiua sunt instituti.
2 Apostoli, tanquam Clerici Regulares vota emiserunt.
3 Clerici Hierosolymitanæ Ecclesiæ, Regulares erant.
4 Iacobus Apostolus Domini frater, Hierosolymitanæ Ecclesiæ præfuit, atque lineis superindumentis vestiebatur.
5 Alexandrinam Ecclesiam sub Clericis Regularibus Marcus Euangelista instituit.
6 Canonici Regulares in primitiua Ecclesia Clericalem, Monaci uerò laicalem unitatem repræsentabant.
7 Canonicis Regularibus per se competit, ut sint clerici; Monacis uerò non. & nume. 18.
8 Canonicis Regularibus, ut Canonicis docere licet: non autem Monacis. & numero 60.
9 Canonici Regulares Clericali utantur habitu.
10 Canonici Regulares in iure, puro Canonici nomine appellantur.
11 Clerici omnes in ecclesia primitiua in communi uiuebant.
12 Augustinus Canonicorum Regularium reformator & illustrator.
13 Canonia in Clericis Regularibus cadit.
14 Canonicatus nomine, Regularis Canonicatus uenit.
15 Canonicus Regularis in ecclesia sæculari Canonicus esse potest.
16 Canonicus Regularis à Monaco maximè differt.
17 Status Monasticus licèt sanctissimus, & arctior statu Canonicorum Regularium, non tamen perfectior.
19 Canonici Regulares à leuitis ortum habuerunt.
20 Canonicus Regularis Ecclesiæ Sæculari absq; dispensatione præfici potest.
21 Canonicus Regularis à Clericali dignitate per Regularem professionem non cadit.
22 Clericus quilibet quolibet Monaco dignior.
23 Canonici Regulares cathedralium Ecclesiarum regimen habent.
24 Canonici Regulares Abbatialem habent dignitatem.
25 Ruffus Apostolorum discipulus, & Clericus Regularis, primusque Auinionensis Episcopus.
26 Canonicorum Regularium institutio Apostolorum tempore extitit.
27 Canonici Regulares antiquitus non Canonici, sed Clerici nuncupati.
28 Canonicos Regulares restrictiuè de Monacis cauta non comprehendunt: nec

nec in odiosis eorũ appellatione Canonici Regulares veniunt, & nu.59.
29 Canonici Regulares Lateranensem ecclesiam, Papalem titulum, Ecclesiasq; principales Cardinalium antiquitus celebant.
30 Canonici Regulares in Canonicos Sæculares facile rediguntur.
31 Augustini Ordo non nisi de Canonicis Regularibus intelligitur.
32 Augustini Regula pro Canonicis Regularibus edita.
33 Canonici Regulares sunt Clerici communiter uiuentes.
34 Augustinus se Clericum dicit.
35 Clericatus magis propriè Canonicis Regularibus, quã Sæcularibus inest.
36 Canonici Regulares Prælati, sicut Prælati Clerici habitum gestant.
37 Habitus statui congruere debet.
38 Canonicis Regularibus non nisi quæ & Clericis Sæcularibus (toga linea excepta) conueniunt habitus colorisque forma non est determinata.
39 Instantia uilibus etiam indumentis inest.
40 Canonici Regulares quod Clericorum Sæcularium more incedant, ferè ubique terrarum extat consuetudo.
41 Canonico ordini speciales congregationes legem non imponunt.
42 Canonicos Regulares in Anglia indifferenter violaceo colore vtuntur.
43 Canonici Regulares Prælati in Anglia rosaceo utuntur.
44 Apostolorum habitus, lineus & candidus.
45 Episcopi & Clerici Regulares cur lineo albo utantur habitu.
46 Ciues cœlestes candido habitu communiter visi.
47 Canonicorum Regularium habitum lineam togam esse.
48 Episcopi, & Canonici Regulares indumentis lineis strictis cur utantur.
49 Christi tunicam inconsutilem, lineam extitisse.
50 Christi indumenta candida fuisse.
51 Pontifex summus alba tunica quare induatur.
52 Clerici Sæculares, modò lineam deferant togam, de uestimentorum colore non curandum.
53 Canonici Regulares pro uero proprio habitu, non nisi linea super indumenta deferant.
54 Canonici Regulares colores deferre Clericis Sæcularibus permissos, regularis eorum professio haudquaquàm impedit.
55 Canoncis Regularibus canonum doctorib. coloris rubei delatio cõceditur.
56 Canonicos Regulares superpelliceis in diuinis uti possunt.
57 Canonic Regulares, dum diuina celebrant, à Clericis Sæcularibus, præsertim in indumentis lineis non differunt.

58 Præ-

58 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti rochetto uti possunt, non tamen Monaci, aliíque religiosi.*
60 *Canonicis Regularibus prohibitũ nõ censetur, quod Monacis interdicitur.*
61 *Accessorium suum sequitur principale.*
62 *Canonicis Regularibus pileus concessus.*
63 *Consuetudo antiqua & contraria, legem interpretatur & statuta.*
64 *Odia restringi, fauores verò ampliandos.*

VONIAM, vt ait Philosophus, in primo de generatione, omnes formę accidentales formam substantialem sequũtur, & secundum eius exigentiam inducũtur, si probauero Canonicos regulares in sua forma substãtiali esse essentialiter Clericos sicut & clerici sæculares, cõsequens erit vt forma accidẽtalis quę consistit in habitu & cultu exteriori, sequatur formam ipsam substantialẽ, vt secundũ eius exigentiam superinducatur: & ita ipsorum habitus demõstratiuè probabitur non nisi essentialiter clericalis: data aliqua differentia non tamen de necessitate, sed de congruo: qua à clericis sęcularibus discernantur, quæ consistit in toga linea. Et quoniam præsens materia canonistalis est potius, quàm alterius facultatis. ideo ad canones præsertim est, recurrendũ. Probo itaq; Canonicos Regulares in sua substantiali forma esse Clericos essentialiter, purè quidem, propriè, & simpliciter, & in sua essentia & proprietate aliud quid ita esse à monacis & alijs religiosis, vt sicut oppositum ab opposito inuicem differant: nec in restrictiuis & odiosis ex eorum appellatione aliquatenus censeantur: & ad hoc quadrupliciter. ¶ Primò ex eorum institutione. ¶ Secundò ex eorum nomine. ¶ Tertiò ex eorum Regula. ¶ Quartò ex summorum pontificum & generalium Conciliorum decretis, constitutionibus, declarationibus, & priuilegijs.

PROBATIO PRIMA
ex ipsorum Canonicorum institutione.

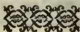
1 CAnonici † quippe Regulares in primitiua ecclesia vt Clerici ad imitationem apostolorum in cõmuni viuentes instituti sunt. Testatur Vrbanus Papa in c. scimus, & in c. videntes. 12. quæst. 1. Et ꝙ ibidem loquatur Vrbanus propriè de Clericis canonicam vitam professis patet, quoniam ait: Quicunque ve-

strum

strum communem vitam susceptam habet & nouit se nihil proprium habere, videat ne pollicitationē suam irritam faciat, sed hoc quod est domino pollicitus fideliter custodiat, ne dānum, sed præmium sibi acquirat: quoniam melius est non uouere, q̃ uotum prout melius potest, non perficere. Patet etiam clarius, quoniam immediatè per Gratianum subiiciuntur textus ex Regula Augustini de Communi uita clericorum, videlicet. c. nolo. & cap. non dicatis, qui referuntur ad actus apostolorum. ca. secundo, & quarto. in fin. & in principio capituli 5. ad insinuandum, quòd tales Clericos instituit etiam Augustinus vel potius reformauit & reduxit ad ritum primitiuę ecclesię, & quòd eius regulam profitentes Canonici nō sint nisi Clerici qui in primitiua ecclesia instituti sunt ab apostolis. Apostoli enim, qui & Clerici essentialiter & Sacerdotes per illa verba Saluatoris Luc. 14. Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet nō potest meus esse discipulus: & per ea quæ dixit Petrus Matth. 19. Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te: & per ea, quæ in præfatis Apostolicorum actuum epistolis recitantur, erant communiter viuentes. Et vt affirmat sanctus Thomas in 4. distin. 34. art. 2. q. 3. secun. secundæ. q. 88. art. 4. & Pe. de Pal. in 4. eadem dist. Apostoli
2 † creduntur ea quę sunt supererogationis nouisse, Sicuti Regulares Clerici. Vnde Clemens primus Papa, qui pontifex à Petro apostolo electus est in epistola 4. ad Iacobum Hierosolymitanū Episcopum scribit Clericos Hierosolymitanæ ecclesiæ ad instar apostolorum nihil proprium dicere debere, sed communem vitam ducere sicut & apostoli duxerunt: & habetur 12. quęst. pri-
3 ma. c. dilectissimis, quod † de Regularibus Clericis siue Canonicis tantum intelligi insinuat prælibatus Gratianus, dum immediatè subiūgit, textum Eugenij Papę primi eadem cau. & q. quo cauetur vt iuxta ecclesiam claustra cōstituantur, in quibus Clerici ecclesiasticis disciplinis vacantes vnum habeant commune refectoriū & dormitorium & officinas ad vsum Clericorum necessarias: quod de Regularibus Canonicis intelligi dicit gl. in c. quoniam de vit. & honesta. clericorum, in vers. qui simul viuant. vbi eadem materia tractatur. Et secundum Speculatorem in tit. de vit. & honestate clericorum. & in suo Rationali, vbi de nocturnis officijs tractat quasi omnes Clerici, & pontifices primitiuę ecclesiæ fuerunt Clerici Regulares, qui à iure communi Ca

nonici quoque Regulares appellantur: & regulariter vixerunt vſque ad Vrbanum præfatum Papam incluſiuè, vt in dicto cap. ſcimus. 12. quæſt. prima. Et notandum quòd eccleſia Hieroſolymitana, quæ origine fuit prima inter omnes eccleſias, fuit à ſui inſtitutione Clericorum ſiue Canonicorū Regularium per præall.
4 cap. dilectiſsimis. & doctores: & huic eccleſiæ præfuit † Iacobus apoſtolus frater Domini. Vnde non ab re induebatur ipſe Iacobus ſuperindumentis lineis, vt tradit Hieronymus de viris illuſtribus, quæ pertinēt ad habitum Clericorum ſeu Canonicorū
5 Regularium. Similiter & patriarchalis eccleſia † Alexandrina iuxta authenticas hiſtorias pręſertim eccleſiaſticas, à ſui inſtitutione fuit Clericorum vel Canonicorum Regularium. Dictæ enim eccleſiæ præfuit Marcus Euangeliſta diſcipulus Petri apoſtoli. 22. diſt. cap. ſacroſancta, vbi poſt Romanam eccleſiam præponitur omnibus alijs. Et vt teſtatur Leo papa ſcribens Dioſcoro Alexandrino pontifici, in cap. quum beatiſsimus. 24. quæſt. j. nephas eſt credere quòd ſanctus diſcipulus Petri Marcus, qui Alexandrinam primus eccleſiam gubernauit alijs regulis & traditionibus ſua decreta firmauerit, quæ Petrus & alij apoſtoli ordinarunt, uidelicet quantùm ad communem vitam Clericorū.
Refert autem Archiepiſcopus Florentinus D. Antoninus, in 3. par. Croni. ſuę in tit. de ſacro ordine Clericos Regulares, q Canonici
6 † dicuntur, repræſentaſſe in primitiua eccleſia vnitatem & communitatem clericalem & ſacerdotalem, quæ fuit in apoſtolis: Monachos verò repræſentaſſe vnitatem vel communitatem laicalem, quę fuit in laicis diſcipulis: & iſtud dictum, traxit arbitror, ab Caſsiodoro in hiſtoria tripartita Auguſtinus, ideo non inſtituit Canonicos Regulares niſi vt Clericos vt inquit Poſsidonius in vita eiuſdē. Auguſtinus, enim factus epiſcopus cum Canonicis & clericis eccleſiæ ſuæ Hipponenſi, qui tunc ſeculares erant, cœpit viuere ſub Regula à ſanctis apoſtolis inſtituta: & inde Canonici illi & Clerici in communi uiuentes & proprio abrenunciantes appellati ſunt Clerici & Canonici Regulares ad differentiā Clericorum & Canonicorum ſæcularium proprium habentium. Vnde in præallegato cap. nolo. 12. q. 1. idem Auguſtinus Clericis & Canonicis ſuis ait, Nulli liceat in ſocietate noſtra habere aliquid proprium & infra. Sed qui de proprio uiuere voluerint, & ſocialem vitam mecum ſuſcipere noluerint, clericatum

tum eis non tollam, sed seorsum maneant, seorsum viuant. Propterea sanctus Tho. ad denotādum Canonicos Regulares a sua institutione esse essentiales Clericos, maximamque differentiā inter Canonicos Regulares & Monacos vel aliquos religiosos existere secun. secund.q.189. art.4.in respon.ad secundū argu-
7 mentū, dicit quod † statui Canonicorum Regularium per se cōpetit vt sint Clerici, sed ordini Monacali non per se competit vt sint Clerici, vt habetur 16.quæst.prima, cap.alia. & capit. placuit. Et quamuis ipsi Canonici sint Regulares, nusquàm tamē ueniūt appellatione Monacorum in odiosis, & restrictiuis, ut expresse patet in capitulo, quod dei timorem. de statu monac. licet bene in fauorabilibus secundum doctores in cle.ne in agro.de sta. mon. Quare idem sanctus Thom. in libro contra impugnantes
8 religionem, in 4.cart.in respon. 2.arg.ait, quod † dato quòd monacis docere non liceat, non sequitur tamen quòd Canonicis Regularibus nō liceat docere, quum Canonici Regulares propriè inter Clericos repetentur: quòd sequitur Archid. in capit. mandamus.19.q.3.& Io.An.& Card.in cap.sanè. de regul. ante finem: & Ioannes in summa Confessorum lib.6.& Rayner. in sua summa, in verbo Monacus. Si ideo ex sua institutione Canonici Regulares Clerici essentialter existunt & nō Monaci:
9 ergo & honesto habitu clericali vti debent, quum † quilibet suę militiæ & professionis non alterius insignia ferre teneatur.l.1. C.qui bon.ced.poss.& cap.ecclesiastica.23.distinct. Ex quo patet quāta ignorantia & insipientia notandi sunt, qui temere dicunt ipsos Canonicos nescio quem cucullum siue caputium deferre more aliorum religiosorum: quum penitus ignorent statum ipsorum ac si nunquam ius commune inuestigassent aut vidissent, more cęcutientium, qui putant vmbras omnes esse homines. Isti enim arbitrantur omnes Regulares tam Clericos seu Canonicos, quàm Monacos & alios religiosos esse eiusdem status: quum nesciant discernere inter statum Clecalem, & Monacalem seu aliorum Religiosorum &c.

SECVNDA

SECVNDA PROBATIO
ex nomine.

SECVNDO probo Canonicos Regulares ex sui nominis appellatione non posse esse nisi essentialiter Clericos. Nam quum cæteri omnes Regulares nuncupentur aut Monaci, aut Fratres; soli Canonici Regulares, ad insinandum quod Clericatu essentiali ab alijs longè differant, appellantur Canonici,&, vt plurimum,in corporis iuris vocantur à summis Pon-
10 tificibus nudo vocabulo † Canonici, sine additamento Regulares, vt in cap. perniciosam. & in capitulo, dudum. 18.quæst. secunda.& in cap.sunt nonnulli.16.quæst.prima.& in capitu.in omnibus.de con.dist.5.& in c.quum causam. & in c. Cumana. de elect.cap.post translationem,de renun.cap.intelleximus.ibi: Canonicatus ordine de ætate & qualitate,in cap.quum in ecclesiis.de maior.& obed.in cap.dilectis.de iudi.& in cap.quum. super. in suprascriptione. de conf. cap.quum venissent. de restit. spol.cap.ex literis.de dol.& contu.cap.quum I.& A. de senten.& re iudic. Item in cap.quum causam. de appell.cap.ad nostram. de confir.vti.vel inutil.cap.sicut nobis.cap. licet,in principio.de regula.cap.nullus de iur.patr.Item in capit.ad audientiam.2. de eccle.ædif.c.quum olim.el 2.in principio,de priuil.cap.non dubium.de sentent.excomm.cap.si Canonici,cum glo.de offic.ordinarij.in 6.clem.dispendiosam.iuncta gloss.in versicu. beneficijs.de iudic.& alijs pluribus. Quæ quidem iura omnia loquuntur de Canonici Regularibus Sancti Augustini:& tamen nominant eos Canonicos tantum non exprimendo Regulares: eo quod & si professione: ordine tamen & honore non differant à Canonicis Sæcularibus. Canonicus enim grecè idem signat quòd Regularis latinè,ca.canon.4.dist.Et istud nomen Canonicus prius fuit in Regularibus quàm in Sęcularibus canonicis: quoniam est proprium vocabulum Regulariũ, qui erant Clęrici primitiuæ ecclesiæ (vt supra probatum est)quoniam in primitiua ecclesia nõ erant Clerici siue Canonici Sęculares,neq; pręběndæ,vt benè refert & probat Abbas in cap.episcopus.de pręb.
11 sed † omnes Clerici viuebant in communi,vt optimè adducit Card. Alexand. in cap. sicut.44.dist. Vnde quum postmodum non omnes vellent se sub hac lege arctare deficiente feruore pristino,superuenerũt & creuerunt Clerici & Canonici Sæcula

res;remanentibus tamen aliquibus ſemper & plurimis,qui cõmunem vitam & regularem profeſsionem obſeruabant in varijs eccleſijs cathedralibus & collegiatis,quarum adhuc magna pars perſeuerat in vita regulari,vt demonſtrabitur inferius. Su-
12 perueniens poſtea† Auguſtinus Canonicum Ordinẽ pręfatum plurimis inſtaurauit ac illuſtrauit diſciplinis, nihil tamen auferens de Apoſtolicis inſtitutionibus,aut de ſtatu eſſentialiter Clericali: quum & ipſe Clericalis & Canonicus ſtatus cum ipſo nomine ſemper perſeuerauerit. Hoc enim nomen Canonicus pręſupponit de ſui natura Clericatum eſſentialiter & neceſſariò in eſſe, vt probatur in cap.ſecundo, de inſtit.& in cap.per exemptionem.de priuil.in 6.& glo.& doct.in cap.ſtatutum de reſcrip. in 6.in verſicul.Canonicis: per Inno.& alios in cap.ſedes de reſcrip.Abbas in cap.benè. el 1.in primò notabili.de poſtu.præla. & in rubri.de vita & honeſtate Cleric.& in ca.quum tibi.de ver-
13 bor.ſignificatio. Canonia † quippe ſecundum doct. eſt ius ſpirituale, quod nòn cadit niſi in Clericos,vt per glo.in cap.ſecundo, de inſt.& non tantùm cadit in clericos ſæculares, ſed & in Clericos Regulares & Canonicos Regulariter viuentes.patet 1. q.1.cap.eos qui.vbi dicitur, in canonijs Regulariter viuant. Eſt enim ſecundum Ioann.And.Canonia ſpiritualis fraternitas, in choro,in ſtallo & loco:de quo in cap.2.de renun.& in cap.relatum.de præb.& glo.in clemen.diſpendioſam.in verſ.beneficijs.
14 de iudic.in 6.dicit quòd† nomine Canonicatus venit etiam Canonicatus Regularis: & idem ibi dicit Car.Zab.Non ideo ab re dixit Hugutio,quem refert gloſſ.in cap. Deus qui. de vita & ho-
15 ne. cleric. in verb.profeſsi, quòd † Canonicus Regularis poteſt fieri Canonicus in eccleſia ſæculari,quum ſint pariformiter Canonici quantum ad clericalem ſtatum æquè in eis exiſtentem: quòd nõ poteſt verificari de Monacis & alijs Religioſis, qui poſſunt in ſuo ordine eſſe nõ Clerici, quod non poteſt eſſe in Ordine Canonicorũ: quum Canonicus de ſe dicat & præſupponat Clericũ,vt probatum eſt. Monaci enim differunt a Clericis etiã Regularibus ſicut nigrum ab albo, vt patet 16.q.1.ca.alia.& cap. legi. & 18.q.2. cap. quidam monacorum. circa medium: vbi Monaci nominantur cum laicis: Regulares vero Canonici nominantur cũ Clericis: ibi,qui pauperum diſpoſitione vel mona
16 ſteriorum vel martyriorum præſunt. Tanta† quippe eſt differentia

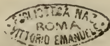
tia de per se inter. Canonicam & Monacalem professionem, quanta est inter statum Clericalem & laicalem, vt patet in cap. nullus abbas. in ca. mandamus. & in cap. statuimus. 19. q. 3. quibus prohibebatur antiquitus trāsitus de statu Canonicorum Regularium ad statum Monacorū tanquam de perfectiori ad imperfectiorem: quū Clericatus essentialiter annexus Regulari, vitę sit maioris perfectionis quàm Regularis vita sine clericatu: vt constat in cap. legi. 16. q. 1. vbi dicitur quòd uix bonus Monacus facit bonum Clericum scilicet Regularem: vt constat ex illo canone, qui est Augustini loquentis de suis Clericis, qui erant regulares. Vide optimè de hoc beatum Thom. secun. secundæ q.
17 189. arti. 8. Nam licet † status Monasticus sit sanctissimus & arctioris vitę quàm status Canonicus: vt in ca. quòd Dei timorem. de statu monac. non tamen est maioris perfectionis: quia ille status est maioris perfectionis, vbi digniora maioraque charitatis officia exercētur, cuiusmodi est docere, instituere, & illuminare. Et iuxta prefatum sanctum Tho. vbi supra, in transitu vnius Religionis ad aliam nō debet attendi maior arctitudo uitę, sed status perfectior ex meliori dispositione ad debitum finem. Ea ratione licet status Monachalis habeat maiorem arctitudinem vitę: puta in ieiuniis, abstinentia, clausura, & abdicatione proprij, quàm status Episcopalis: non tamen licet de statu Episcopali, qui est maioris perfectionis, transire ad statum Monachalem, qui est maioris arctitudinis, vt patet in cap. nisi cum pridem. de renun. quæ quidem ratio pro corroboratione beati Thom. vbi supra militat contra opinionem Ioann. Andr. in cap. sanè. de regul. qui dicebat attendi solam arctitudinem vitæ. Nā vt ait Apostolus 1. ad Timot. 4. corporalis exercitatio ad modicum utilis est: pietas aūt ad omnia vtilis est. Ideò antequàm Monachi ad sacros ordines promouerentur ex priuilegio Pontificum, licebat ex statu Monastico ad statum Regulariū Canonicorum tanquàm ad perfectiorem transire, vt expressè dicit sanctus Tom. vbi supra: & apertè patet in cap. si clericatus. in cap. sic viue. 16. q. 1. qui sunt textus Hieronymi ex epistolá ad Rusticum monacum. Et loquitur ibi Hieronymus de Clericatu Regulari, non sæculari, vt luculenter apparet in cap. clericus. & in ca. duo sunt. 12. q. 1. & q̄quàm Monaci hodie ex priuilegio promoueātur ad ordines clericales: non tamen sunt essentialiter, & de per

se Cleri-

se Clerici,sed per accidēs.Canonici autem Regulares sunt Clerici ipsa natura,& essentialiter vt dictum est.Vnde sanctus Tho.
18 vbi supra ponit istam †differētiam inter Canonicos Regulares & Monacos, quòd Canonicis Regularibus per se cōpetat vt sint Clerici. Monacis vero non. Status enim Canonicorum Regularium in se est status, cui competit administratio sacramentorum & doctrinę:vt in dicto ca.alia, 16.q.prima: vbi dicitur quòd alia est causa Monaci, alia Clerici. Clerici pascunt, Monacus pascitur.De doctrina habes in cap.si clericatus.& in cap. sic viue. preall.ea.cau.& quæst.Eam ob rem Ioannes de Deo antiquus & celebratus doctor in libro de dispensatione, in quæst.quæ incipit,Quum totū Regnum,&c. expresśè dicit Canonicos Regula
19 res non posse esse, neque dici nisi clericos,† quoniam habuerunt ortum à Leuitis,figuratiuè & Nazarçis:quibus cōmitteban tur sancta sanctorum.et sicut quum dicimus hominē, dicimus animal: ita quum dicimus Canonicū Regularem,dicimus Clericum. Status vero Monacorum est status pęnitentiæ vt declaratum fuit in sancta Synodo Nicena transumptiuè in ca.placuit.in cap. nemo. & in cap. monacus. 16.q.1. Propterea Hugo de sancto Victore doctor clarissimus in libr.2.de sacramentis, part.3. ca.3.sub.rubrica.quomodo ordines sacri sunt in Monaco: dicit quòd Monaci deferunt coronam in signum pęnitentię, non clericalis ordinis quibus clericales ordines ex indulgentia conceduntur. Non enim populo præesse, nec spiritualis dignitatis in ecclesia gradum suscipere possunt, donec sumantur ad clerum &c.

Hac ratione plures doctores in c. quòd Dei timorē. de statu Mona.
20 asseuerant† Canonicum Regularem absque alia dispensatione posse præfici ecclesię parrochiali sęculari,& si opus est dispensatione in simili materia facilius dispēsatur cum Canonico Regulari,tāquàm essentialiter clerico, quàm cum Monaco & alio religioso. cap.in parrochia.& cap.quum pro utilitate. 16.q.1.c. monaci.de sta.mo.& glo.in c.præterea.de præb.dicit quòd Canonicus Regularis potest esse Archidiaconus in ecclesia cathe
21 drali.Nam†per professionem Regularem ipsi Regulares Canonici non cadunt ab eo clericali honore,vel statu,qui sunt in Canonicis Sæcularibus, quia sequeretur vnum absurdissimum: quòd scilicet propter maiorem virtutem, quæ est in Canoni-

F co

eo communiter & Regulariter viuente, ille amitteret status sui præeminentiam, quòd est falsissimum, quum propter actum virtuosum, nemo sibi minuat dignitatem. Alioquin sequeretur, quòd Episcopi & Cardinales Reuerendissimi, qui præstant iuramentum fidelitatis summo Pontifici, suæ derogarent dignitati, quum votum & iuramentum pari passu ambulent. ca. magnę. de vot. & quòd Clerici, qui interdū noua uota emittunt de consensu suorum prælatorum, vt in cap. fi. eod. tit. & qui omnino aliqualem amittunt professionem per sacrorum ordinū susceptionem, vt per Doct. in c. generalis. 54. dist. & qui etiam religiosi dicuntur, vt in capitulo, si quilibet ead. dist. caderent à dignitate clericali: quod nullatenus est concedendum, nisi in totum alterarēt vel mutarēt statum Clericalem, qui est essentialis in omnibus Clericis vel Canonicis tam Regularibus q̄ sæcularibus in alium statum cui clericatus nō insit essentialiter, sed accidentaliter: puta si Clericus vel Regularis vel Sęcularis efficerētur Monacus, vel Religiosus alterius Religionis, vel Mendicātis vel non: tunc quamquàm zelo arctioris, vel strictioris vitæ, aut maioris humilitatis id faceret, quod est in se opus virtuosum, quia tamen mutat statum & omnino alterat, in statum inferiorem cadit à prima dignitate vel præeminentia clericali: sicut & Episcopus, quum efficitur Monacus, vel quomodolibet Religiosus, aut Regularis per professionem &c. amittit statum Episcopalem & exteriorem pontificiam excellentiam, quamquàm character in consecratione impressus nusquam deleatur, quod non procedit quādo quis per opus virtuosum nō mutat statum: sicut in Clericis vel Canonicis Regularibus, qui & si imitādo Apostolos & Clericos primitiuę ecclesię se in suo statu Clericali astringunt ad vitam communem & Regularem, non tamen mutant statum Clericalē, qui vtrobiq; in eis est essentialis vt supra probatum est: quoniam inuicem optimè se compatiuntur clericatus & vita communis ex ipsa institutione Apostolica & propria ethimologia vocabuli: vt cap. duo sunt genera. cap. clericus. ca. cui portio. 12. q. 1. quod non procedit in monacatu: quum Monacus vt Monacus non sit Clericus, vt dicit Abbas etiā in c. nullus. de fo. comp. & ait ibi idem Abbas, quòd antiquitus Monaci erant simplices eremitę, & subiiciebantur Imperatori. Vnde in cap. à subdiacono. qui textus eo tempore conditus est in synodo,

Siluestri

Siluestri Papę.93.distin.Abbas & Monacus subiiciuntur in ordine post ostiarium, qui est vltimus & infimus ordo in Clericis, & dicit ibi glo.quòd eo tempore Monaci non erant Clerici: &
22 †ꝙ quilibet Clericus, id est tā Regularis, quàm Sęcularis dignior est quolibet Monaco. Ideo Imperator Leo Augustus in l.generaliter. C.de episcop.& cler. transcript. per Gratianum in cap. generaliter.16. quæstione prima. dicit expresśe Monacos non esse Clericos. Quū igitur Clerici primitiuę ecclesię omnes essent Regulares & communiter viuentes vt Clerici, vt in capitulo, scimus. & capitul.videntes.12.quæstione prima.& ab eis tanquàm amnis à fonte processerint, & orti sint Clerici & Canonici Sęculares, absurdisśimum esset dicere ꝙ fons esset deterioris conditionis, & inferioris dignitatis, status, ac præeminentiæ, quam riuus: quum secundum Philosophum 2. Methaph. quicquid est causa aliorum vt sint talia, illud sit maximè tale, vt puta ignis calidisśimus est, quia propter eum alia sunt calida. Actus enim attribuuntur principio.cap.literis.de rescript.cap.Moyses.7.dist.

Stat ergo indubitata cōclusio, quòd Regularis profesśio in Clericis, vel Canonicis non mutat, neq; minuit, neq; alterat Clericalem statum, nec quo ad essentiam, nec quo ad accidens in his, quæ sunt dignitatis, aut pręeminētię, oficij, aut regiminis. Et corrobo
23 rantur prędicta, †quia Canonici Regulares habent id quod sęculares in regimine ecclesiarum cathedralium, quod communiter non est in alijs Religiosis. Nam ipsi habent in plurimis locis regimen ecclesiarum metropolitanarum, & cathedralium ab earum institutione, quod non conuenit nisi Clericis essentialiter Clericis, sicut est quasi per totam Angliam: quum etiā Gregorius primus id Augustino Anglorum episcopo mandauerit, vt 12.q.1.cap.quia tua fraternitas. Et Benedictus.12.in constitutionibus suis pro conseruatione Canonici status in ecclesiis, in quibus est institutus, adducit Honoriū tertium, qui facit mētionem de ecclesiis cathedralibus & metropolitanis Canonicorum Regulariū, & multæ exprimuntur in corpore iuris, sicut aliquas subiicere dignum duxi.

In primis sancta ecclesia vel basilica Lateranen. quæ est Papalis.

Ecclesia Patriarchalis Hierosolymitana, vt dictum est: ecclesia Bethlemitica, & Nazarethen. metropolitanę, ac sepulchrū Domini, vt scribit Iacobus de Vitriaco, sunt institutę sub Canonicis Reg.

De ecclesia Hierosolymitana probatum est supra per cap. dilectissimis. 12. quæstione prima.

De ecclesia Nazarethen, patet in cap. sicut nobis. de regula. De ecclesia Bethlemitica, patet in cap. quum super elect. de caus. poss. & propr. Item patriarchalis ecclesia Alexandrina, vt supra probatum est per historias, & per cap. quum beatissimus. 24. q. prima.

Item ecclesia Nemaucen. vt in cap. ad nostram. de confir. vti. vel inutil. Item ecclesia Tholosana, in Gallia metropolitana: vt in c. præterea. de præb. & in cap. in causis. de elect.

Item ecclesia Grationopolitana, in Gallia, vt in cap. per tuas. de uo. Item ecclesia Anicien. quæ vtitur pallio in Gallia, de qua assumptus est Clemens Papa 4. Item ecclesia Auinionen. metropolitana, licet à 30. annis sit reducta in Canonicos Sæculares. Aliqui tamen adhuc Canonici Regulares supersunt, & in choro & stallo simul manēt cum Canonicis Sæcularibus & eos præcedunt. Idem est in ecclesia Tholosana: & in dicto c. præterea. de præb. fit mentio de archidiacono Tholosanę ecclesię regulariter professo. Item ecclesia Arelatē. metropolitana, in prouincia Prouinciç. Item ecclesia Zanzaronen. ecclesia Oranien. ecclesia Sancti Flori: ecclesia Magulon. in lingua Hausitana. Item ecclesia Cæsaraugustan. metropolitana: & ecclesia Oxomen. in Hispania: ex qua fuit Sanctus Dominicus institutor fratrum Prædicatorum. Item ecclesia Salcburgen. metropolitana: & ecclesia Brandeburgen. metropolitana, in Germania. Item ecclesia Teraconen. metropolitana: & ecclesia Pampalunen. in Regno Nauarræ. Item ecclesia Geronden: & ecclesia sancti Andreę metropolitana in Regno Scotiæ. Item in Italia erant quoque multę ecclesię cathedrales Canonicorū Regularium, quorum magna pars redacta est in Canonicos Sęculares: sicut ecclesia Perusina: ecclesia Eugubina, & aliæ plurimę in diuersis mundi partibus, quæ adhuc supersunt, & regūtur per Canonicos Regulares. Et isti qui veniunt ex India dicunt, quod maior pars ecclesiarum cathedralium Indię, immo quasi omnes gubernātur per Canonicos Regulares: quoniam ibi adhuc uiget in ecclesiis ille cultus Regulariū Clericorum, qui fuit in primitiua ecclesia: & dicunt quod omnes illi Canonici profitentur instituta clericorum secundum Regulam beati Augustini: quæ omnia arguunt & expresse denotant clericalē statum in eis essentialiter vigere: quū

cæteris religiosis non legatur cathedrales ecclesias aliquãdo ad regimen ab earum institutione commissas fuisse ab ecclesia, sicut Canonicis Regularibus.

24 †Habent ergo Canonici Regulares ecclesias cathedrales & metropolitanas: habent ecclesias collegiatas cum dignitate Abbatiali ab ipsarum ecclesiarum institutione, sicut patet cap. intelleximus. de ęta. & qualita. in cap. ex parte. de postul. in cã. quum I. & A. de sent. & re iudic. in cap. significasti. el 2. de homi. & etiam de iure antiquo, vt patet in cap. statuimus. 19. quæst. prima. vbi

25 fit mẽtio de Abbate & Abbatia sancti Ruffi. Iste quippe † Ruffus vt tradũt historię, fuit discipulus Apostolorum & Clericus regularis: primusque archiepiscopus Auinionen. vnde & dictam ecclesiam Auinionen. metropolitanã per Canonicos Regulares gubernandam instituit. Instituit & canonicam in Delphinatu, sub Abbate extra muros Valentię, in qua & corpus eius nunc requiescit, appellaturque Abbatia sancti Ruffi. & est dignissima habens sub se innumeras pene abbatias, præpositituras, archipresbyteratus, & ecclesias collegiatas, & parrochiales in tota Gallia: per

26 quod adhuc manifestius cõstat † institutionem Canonicorum Regularium vt dictum est fuisse tempore Apostolorum: quam postea diuus ecclesię doct. Augustinus aliquantulum suo tempo

27 re collapsam instaurauit, vt supra tactum est. Et quamuis † tunc nõ appellarẽtur Canonici Regulares, sed Clerici & Sacerdotes, postea tamẽ propriori uocabulo dicti sunt Canonici, sicut à simili contigit de nomine Christianorum. Primo enim fideles quique dicti sunt discipuli vel fratres, sed postquam Apostoli Antiochenum Concilium celebrarunt, dicti sunt Christiani.

Poterat sanè ecclesia huiusmodi Regulares Clericos appellare, vel Monacos vel Fratres, sicut omnes alios Religiosos appellat: si idem genus essent cum alijs religiosis. sed quoniam longè differunt ab aliis seu Monacis seu Fratribus, & pręsertim in Clericatu, qui eis essentialiter inest, ideo alio & diuerso uocabulo clericis tantũmodo congruenti eos ecclesia appellauit, videlicet Canonicos. quod quidem uocabulum, vt supra probatum est, non nisi naturalibus Clericis ex sua essentia conuenit. Iccirco ędes Canonicorum Regularium non appellãtur proprie monasteria sicut & ędes monacorum, sed impropriè, ex vulgari vocabulo ab vnitate sumpto, vel ex eo quod in plurimis locis titulos

Abbatia-

Abbatiales habent,quoniã ex cõſuetudine Romanæ curiæ talia loca monaſteria ſolent appellari. Aedes itaq; Canonicorũ Regularium propriè appellãtur Canonicę,vt in c.ſicut nobis.de regul.vel appellãtur eccleſię,vt ex diffinitione Cõcilij Heduen.cui præſuit Gregorius ſeptimus, & habetur 19.q.3.in cap. nullus. Immò etiam eiuſdem Cõcilij decreto ſtatutum erat, ne Canonici Regulares ad monaſteriũ tranſirent,ſed in ſuis eccleſiis permanerent vt dicta 19.q.3.in ſumma:per qđ manifeſtiſsimè conſtat,quantum differat ſtatus Canonicus à ſtatu Monaſtico,quod conſtare adhuc poteſt ex ca.quod Dei timorem.& ſcribentes,de
28 ſtat.monac.vbi declaratur à ſummo Pontifice,quòd † ſi quicpiã caueatur de Monacis reſtrictiuis & odioſis, nõ intelligitur propterea caueri de Canonicis Regularibus,qui ab eis longè differunt.

29 † Patet etiam in pręſenti alma vrbe,vbi Papalis titulus,ſcilicet eccleſia Lateranen.& principales eccleſię titulorum Cardinalariũ ab antiquo ſuę inſtitutionis tempore colebantur,& regebantur per canonicos regulares. De ſacroſancta baſilica Lateranenſi conſtat per Apoſtolicas litteras Innocẽtij Papę ſecundi,quę Canonicos Regulares in dicta eccleſia à ſui fundatione viguiſſe teſtantur.Patet etiam per litteras Apoſtolicas Eugenij papę Quarti,qui idem teſtatur. Ait enim de eiſdem Canonicis. Decebat vt hi primę in terris eccleſię matris ſanctorum Apoſtolica prouidẽtia curam gererẽt,qui primorum Chriſtianę religionis Clericorũ normam,traditiones, & inſtituta ſectantur. In ea quippe hęc ſancta & Deo placẽs inſtitutio antiquitus,& ab ipſis ferè primordijs obſeruata extitit, & eam ſanctam baſilicam per dicti ordinis Clericos per longa tempora ſanctè & ſalubriter gubernatam fuiſſe certiſsima ſcientia & veritate comperimus, & hoc euidentiſsimè teſtantur innumerabilia documenta.Hęc Eugenius in literis ſuis,quæ incipiunt, Chriſtiana Religio, &c. De eccleſiis verò principalibus Cardinalarium titulorum certiſsimũ eſt quod nulla ſuit inſtituta a ſui exordio ſub Monacis ſeu alijs religioſis,ſed bene ſub Canonicis Regularib.ſicut eccleſia S.Crucis in Hieruſalem,quę à ſui primordio fuit Canonicorũ Regulariũ,ut patet per lite ras Apoſtolicas Alexandri tertij directas Vbaldo presbytero Cardinali S. Crucis in Hieruſalẽ & eius canonicis ibidẽ regularẽ vitam profeſsis,& incipiunt,Quotiens illud

illud a nobis petitur &c. quibus decernit, ne quisquã eligatur in eo.tit.S.Crucis Cardinalis nisi de gremio dictorũ Canonicorũ Regularium sanctæ Crucis Deficientibus autem ibidem Canonicis Regularibus illa ecclesia redacta est à paucis temporibus sub fratribus Carthusiensibus. Item ecclesia sanctę Marię nouæ, quę est titulus Cardinalaris, quã modo eadem ratione incolunt monaci albi ordinis Mõtis Oliueti, fuit a sui institutione Canonicorum Regulariũ, vt patet per literas Apo. eiusdẽ Alexãdri directas Priori & Canonicis scti Fidriani:& incipiũt, Ad hoc vniuersalis ecclesię cura &c. Item ecclesia sanctorum apostolorũ, quę est titulus Cardinalaris, quam nunc tenent fratres Minores.

Item ecclesia sanctę Cecilię, quam nunc Humiliatorum fratres retinẽt. Itẽ ecclesia sanctę Sabinę, quã habent fratres Prędicatores.

Item ecclesia sanctę Praxedis, quam tenent nunc fratres ordinis Vallis vmbrosę.

Item ecclesia sancti Stephani in Cellio monte, quam tenent nunc fratres sancti Pauli primi eremitę.

Item ecclesia sanctorum Ioannis & Pauli, quam tenent nunc fratres Iesuati.

Item ecclesia sancti Petri ad Vincula, quam nunc tenet Congregatio sub titulo Sancti Saluatoris.

Item & multę alię ecclesię Romę continentes titulos Cardinalares fuerunt a prima institutione Canonicorum Regularium Romę, sicut patet in antiquis priuilegijs dictarum ecclesiarum. Deficiente feruore religionis, illi Clerici Regulares, siue Canonici, redacti fuerunt in Clericos sęculares:& deinde subcrescentibus varijs ordinibus in ecclesia Dei, istę ecclesiæ supradictæ datę sunt varijs religiosis incolendę. Nulla tamen ecclesia, quę sit titulus Cardinalaris a sui institutione, fuit ordinata sub Monacis; seu quibusuis alijs religiosis, sed bene sub Canonicis Regularibus: ad denotandum expressè, quòd quum Reuerendissimi Cardinales à sua institutione essentialiter sint Clerici, quum ipsi propriè sint Clerici sanctæ Romanæ ecclesiæ, vt 96. distinct.cap. Constantinus.ibi, Reuerendissimis clericis S. R. E. sub eorum quoque titulis ex eorum institutione, nõ nisi Clerici e sua essentia ponerentur. Per quę constat euidẽtissimè Canonicos Regulares, tam ratione ecclesiarum Metropolitanarum & cathedralium, quàm ratione titulorum cardinalarium ab ipsarum institutio-

tutione per eosdē Canonicos gubernatarum esse & fore, ut sæpe probatum est, essentiales Clericos, quod Monacis, & alijs religiosis, minimè ex sua institutione competere superius etiam apertissimè monstratum est. Aedes enim Monacorum Romę, & aliorum religiosorum sunt monasteria sine titulis Cardinalium a sua institutione, sicut monasterium Sancti Pauli: Monasteria sancti Laurentij extra muros: Sancti Sabbæ: sancti Andreæ siue Gregorij: sancti Anastasij vel trium fontium, & sancti
30 Sebastiani, etc. Ad quod etiam accedit, † quòd Canonici Regulares, & eorum ecclesiæ ac capitula, frequentius reducuntur in Canonicos Sęculares: & ipsimet Canonici Regulares quotquot sunt in vna ecclesia, vel capitulo, ex Apostolica dispensatione efficiuntur Canonici Sæculares, sicut in facto patet in Tholosana & Auinionensi ecclesiis metropolitanis, quę nostris diebus redactę sunt in Canonicos Sęculares, & omnes illi Canonici Regulares quotquot voluerūt, effecti sunt Canonici & Clerici Sæculares, & quotidie fit & practicatur in pluribus ecclesiis cathedralibus & collegiatis Canonicorum Regularium, sicut etiā de ecclesia Perusina. Papa enim nō maximam in hoc solet facere difficultatem ex eo, quòd omnino ipsi canonici regulares non alterant statum suum Clericalem: quum sint essentialiter clerici: quod nunquam practicatur in Monacis, seu aliis religiosis, quoniā esset alteratio de extremo ad extremum sine debito medio, quum ipsi non sint essentialiter Clerici ipsa natura, sicut sunt Canonici Regulares &c.

TERTIA PROBATIO
ex Regula.

TERTIO Probatur Canonicos Regulares esse essentialiter Clericos ex Regula etiam beati Augustini, sub qua profitentur. Nam ipsa Regula intitulatur Speculum Clericorum. & quoties dicta Regula allegatur in iure, allegatur Augustinus de communi vita clericorum, sicut expresse patet in capitulo, quando necessitas. 76. distin. in capitulo, non dicatis. & in cap. nolo. 12. quæst. prima. & in cap. si quis irascitur. 13. q. 2. & in cap. quicunque vult. 17. quæst. vlti. in quibus locis allegatur Regula Augustini de communi vita clericorum. Et glos. in dicto cap. nolo. dicit quòd Augustinus de consensu suorum clerico-

Clericorum fecit Regulam quòd non possent habere proprium: & in dicta Regula vocat se & suos simpliciter Clericos vel Conclericos communiter viuentes. Et quanquam varij Religiosorum ordines: qui à paucis temporibus superuenerunt profiteātur sub Regula Augustini, sicut ordo Præmonstratensium, ordo Cruciferorum: ordo Sancti Hieronymi: ordo Prædicatorum: ordo Eremitarum: ordo Sanctę Brigidę: ordo Seruorum: ordo militū Teuthonicorū: ordo militum Christi: ordo militum sancti Iacobi in Hispania: Ordo militum Rodiorum: ordo Sancti spiritus de Vrbe: ordo sancti Antonij de Vienna, & alij plures ordines, qui inter regulas approbatas elegerunt Regulam Augustini iuxta determinationem capituli, Perniciosam. 18. q. 6.
31 tamen † non dicuntur ordinis Sancti Augustini simpliciter, nisi Canonici Regulares, tāquam naturales & originarij filij Augustini: sicut patet in literis Apostolicis super prouisione ecclesiarum, monasteriorum prioratuū & aliorum beneficiorum Canonicorum Regularium vbi papa, dicit simpliciter ecclesiam: Monasterium: Prioratum &c. ordinis Sancti Augustini absque alia mentione de Canonicis Regularibus. Et quotiens papa dicit simpliciter ordinis Sancti Augustini, non præmittendo aliud signum, semper intelligitur de ordine tantum Canonicorum Regularium: & non de ordinibus alijs: licet profiteantur accidētaliter Regulam Augustini. Quod etiam patet in libro taxarum per sedem Apostolicam ordinato: Vbi ponitur ecclesia, monasterium, Prioratus & c. ordinis Sancti Augustini simpliciter, & intelligitur semper de Canonicis Regularibus tantum. Quanquàm enim secundum Apostolum ad Rom. 10. non sit distinctio Iudęi, & Greci: nam idem dominus omnium, & non sit personarum acceptor Deus, sed in omni gente qui timet Deum, & operatur iustitiā, acceptus est illi: ut scribitur Act. 10. Regula
32 † tamen Augustini non fuit edita propriè pro istis ordinibus de quibus supra: quum nondum essent in rerū natura, sed pro Clericis propriè tantum seu Canonicis, vt per totam Regulę seriem euidenter patet. Vnde tanquam proprij, & naturales filij Augustini & essentiales Clerici, soli deferunt assidue habitum Clericalem, id est togā lineam seu rochettum, ad instar Episcoporū, & in ecclesia omnes communiter vtuntur superpelliciis lineis ad instar Clericorum Sæcularium cum almutiis de panno &

alio etiam cultu solis Clericis etiam Secularibus permisso, vt infra dicetur. Quare quum Augustinus Clericus, & Episcopus uteretur toga linea, sicut ipse testatur in sermone de communi vita clericorum: qui incipit, Charitati Vestrę, &c. dicens togam meā lineam &c. condecens quoque erat ut filij eius proprij & naturales tanquā essentiales Clerici paterno habitu, idest toga linea uterentur: quum filius sequi debeat conditionem patris: c. Iudęi. 28. q. 1. l. exēplo. C. de decu. & l. eos. & l. nullus. & l. 1. ff. ad muni.

QVARTA PROBATIO
A decretis Pontificum, & generalium Conciliorum.

QVARTO insuper probo Canonicos Regulares esse essentialiter Clericos, & quātum ad praeeminentiam & eūdem statum Clericalē nihil differre a Clericis Secularibus, summorū Pontificum & generalium Conciliorum decretis, constitutionibus, & declarationibus.

Quum Monaci caeterique religiosi in toto corpore iuris nusquàm appellentur nudo vocabulo Clerici, sed vel monaci, uel fratres, si probauero Canonicos Regulares in locis penè innumerabilibus in iure, & extra appellari, & designari per summos pontifices, generalia Concilia, & approbatissimos doctores, hoc nudo vocabulo Clericos: consequens erit quòd & sint verè, & essentialiter Clerici, & eandem habitus, & praeeminentiae Clericalis rationem habeant, quam & Clerici Seculares: tantumque differant in statu suo Clericali a Monacis & alijs religiosis, quantū differunt ciuis naturalis & priuilegiatus.

Patet hoc primo. 16. q. 1. in c. decimas. vbi prohibentur exigi decimę
33 a Clericis communiter uiuentibus, & a Monacis, dicuntq; † ibi doctores Clericos communiter uiuentes esse Canonicos Regulares.

Item 15. quęst. 2. cap. obseruandum. prohibetur ne quis Sacerdotum vel Clericorum debeat aduocare. Vbi Gratianus dicit hoc intelligi de Clericis, qui uitam communem, uel Regularem professi sunt: & tamen appellantur simpliciter Clerici: & iste Canon editus est in Concilio Taraconen. & Taraconen. ecclesia quae est metropolitana, est Canonicorum Regularium: vt notorium est.

Item

Item in causa 19. in summa: vbi dicitur Duo Clerici: quærit Gratianus in 3. quæsito. Quid si isti Clerici essent Canonici Regulares?
34 Et † Augustinus in capitu. legi. 16. quæst. prima. vocat se simpliciter Clericum.
Item 32. distinct. in cap. præter. dicitur: Sicut oportet religiosos Clericos, simul manducent, & dormiant: vbi doctores de Canonicis Regularibus id exponunt.
Item de con. dist. 5. c. in omnibus. dicitur, Decernimus, vt Canonici Clerici canonicè viuant: simul in uno episcopatu manducent, & dormiant, audiant lectionem &c. Glosa dicit quòd per istos Clericos intelliguntur Canonici Regulares. Patet etiam, quòd in titulo de uita & honest. cler. includuntur Canonici Regulares tanquàm Clerici, non autem Monaci, vt in c. quoniam. iuncta glos. eod. titul. & quia, ut ibi constat, ille titulus includit tam Clericos Regulares quam Seculares: non autem Monacos.
Et dicunt doctores signanter Abbas in ca. licet. de off. ord. vnum quod
35 est notabile, scilicet quòd † Clericatus magis propriè inest Clericis Regularibus, quàm Sæcularibus. Ex etymologia enim vocabuli cleros Grecè, sors latinè interpretatur: & ipsi Regulares Clerici in communi uiuentes magis sunt sors domini, quia verius dicunt: Pars mea dominus. 12. q. 1. c. duo sunt. & c. cui portio Deus. & cap. clericus. vbi dicitur. Qui proprium habuerit, puta aurum argentum, seu possessiones, aut variam suppellectilē, neque est sors domini, neque dominus pars eius est &c. Et sunt verba Hieronymi.
Nomina profecto debent esse consona rebus Instit. de don. §. est & aliud. cap. si cupis. 16. quæst. 1.
Ideo ipse Abbas in cap. bene. de postul. præla. dicit quòd Canonicus nil aliud est quàm fraternus Clericus, vel Clericus in fraternitate constitutus: quod maximè congruit Canonicis Regularibus.
Probatur etiam in c. cum causam. de elect. vbi fit mentio de Clericis simpliciter sub Regula Augustini. & in c. dilecti. de iud. & in c. 1. de eo qui mit. in pos. cau. re. ser. Item in cap. 1. de appel. in cap. quoniam. de uit. & honest. cle. & in c. plerique. de pact.
Vltimo pro expeditione totius huius materię, ad omnem ambiguitatem tollendam adduco expressas declarationes summorum Pont. Et primo Paschalis Papæ II. & Benedicti 12. in suis constitutionibus de reformatione Canonici status circa principium:

G 2 vbi

vbi dicunt expresse Regulares Canonicos illos esse veros Clericos: quos in principio nascētis ecclesię apostolicus ordo istituit.

Item Eugenius Papa IIII. in suis litteris apostolicis, de Canonico ordine in basilica Lateranen. vt antiquitus erat instaurando, inter cętera ait. Pia & sancta inspiratione ducti, & domus dei zelo soliciti, sacratissimi pontifices prædecessores nostri honorum priuilegiis sublimarunt, & decorarunt titulis dignitatum diuinā in terris familiam Clericorum: qui religiosam uitam ducerent, & ad exemplum nascentis ecclesiæ sanctam institutionem seruarent: quos Regulares Canonicos appellamus. Et idem quoque Eugenius in eisdem litteris ait. Horum profecto Regulariū Clericorum, seu huius sacri ordinis & sancti propositi post sanctos apostolos primum in Alexandrina ecclesia Marcus Petri discipulus, fuit institutor, & conditor: & sanctę memorię Vrbanus insignis martyr, & sanctissimus pontifex, generalis decreti ordine reformauit: ac gloriosus doctor Augustinus episcopus, diuinis regulis, & doctrina decorauit: ac beatissimus Gregorius pontifex, Augustino Anglorum episcopo uelut plantationem sacram in commisso sibi populo præcepit institui: & in occidētis finibus ampliauit. Hi sunt profecto qui sanctorum patrum, vitam probabilem ut veri Clerici imitantur, & apostolorum instituta instinctu spiritus sancti renouant. Hæc Eugenius papa.

Idem de eadem materia astruit Nicolaus quintus in suis litteris apostolicis: quæ incipiunt, Quum, a nobis: et Sixtus IIII. in suis litteris ap. quæ incipiunt, Regiminis, &c.

Item summi pontifices quum clerum nominant & Monacos ac alios religiosos, semper cōnectunt Canonicos Regulares cum Canonicis Sęcularibus: Monacos verò de per se, vel cū aliis religiosis. sicut patet in bullis Alexandri III. quæ diriguntur archipresbytero & capitulo basilicę principis apostolorum: & incipiunt, Iurgia litium &c. in quibus dicitur Canonici tam Regulares, quàm Sęculares, deinde Monaci &c.

Idem Nicolaus papa V. in bullis quæ incipiunt, Quanto basilica apostolorum &c.

Idem Ioannes de Deo vbi supra.

Idem Sanctus Thomas in pluribus locis de quibus supra.

Idem Vincentius in suo speculo historiali lib. 18. & lib. 19. cap. 34. & lib. 26. vbi dicit Canonicos Regulares Clericos ab apostolis institutos,

tutos,& ab Augustino illustratos florere in ecclesia Beluacen.

Idem Io.Andr.in c.sane.de reg.vbi etiam addit, quòd Canonici Regulares sunt ita essentialiter Clerici, quòd non possunt esse nisi tales,quod non est in aliis religiosis.

Idem Abbas in cap.episcopus.de præb. Immo ait ibi dictus Abbas quod in primitiua ecclesia non erant præbendæ, quia omnes Clerici viuebant in communi sine proprio.

Idem Archid in.cap.mandamus. 19.quæst.3.

Idem Archiepiscop.Flo.vbi supra,qui dicit Canonicos Regul.repręsentare illam vnitatem quæ in primitiua ecclesia erat in Clericis:monacos vero laicalem vnitatem.Status enim monacorum & aliorum religiosorum est status merè pœnitentium: nec est status, cui competat docere vel administrare sacramenta, sicut Clericis,& Canonicis Regularibus,vt ait Hugo in lib. de sacramentis, & Thomas in opusculis contra impugnantes religionem vbi supra.

36 Ideo † quum ad episcopalem statum assumuntur, tam Monaci, quàm alij religiosi non Canonici,deferunt adhuc habitum, Monacalem,vel proprij ordinis,vt in cap.clerici officia.de vit. & ho. cler. Canonici autem regulares iuxta ea, quæ inferius demonstrabuntur,tanquam Clerici vtuntur habitu cæteris prælatis Clericis consueto,per quæ euidentissimè constat eorum ordinem, quo ad clericalem statum essentialem, nihil differre a Canonicis,& Clericis Sæcularibus.

CONSTITO itaque,& probato per prædictas quattuor demonstrationes,Canonicos Regulares esse essentialiter Clericos,cuiusmodi non sunt Monaci, & alii religiosi: & non tantum,esse Clericos,sed & Canonicos: quod non conuenit nisi essentialiter Clericis: vt supra dictum est,& quod præsupponit Clericatum inesse, & aliquid plus necessario scilicet personatū, vt probatur in c.2.de instit.& in cap.per exemptionem. de priuil. in 6.& gl.& doct.in cap.statutum.in versic. Canonicis.de rescrip. in 6.Omnis enim Canonicus est Clericus, & non econuerso, vt dicit Inno.& alij in cap.sedes.de rescr.& pręsertim Abb. in c. bonę.el 1. in primo notabili. de post.prael. & in rub.de vita & honc. cler.& in c.quum tibi.de verb.sig.quod cadit etiam in Canonicis Regularibus,vt supra probatum est, Consequens. est, & demonstra-

37 monstratiuè sequitur quòd † quum habitus debeat congruere statui, & status vniuscuiusque debeat eius habitũ ordinare, quia finis necessitat ea, quę sunt ad finẽ (vt inquit philosophus), quòd statui Canonicorum Regularium, tanquàm statui essentialiter, Clericali, non debeat competere nisi habitus Clericalis: data tamen aliqua differentia, dum procedunt in publicum in linea toga, siue rochetto, qui est essentialis habitus Clericalis in Canonicis Regularibus, vt patet per dicta ipsius Augustini in sermone supra allegato: & per glo. & doct. in cle. 1. de elect. in versi. vel habitus: per quam differentiam discernatur Clericalis professio & personatus quem ex ipso nomine indicant.

In reliquis, scilicet in forma, & colore aliorum vestimentorum † nõ
38 est taxata aliqua norma determinata Canonicis Regularibus, neque ab apostolis, neque ab Augustino, neque a iure communi, nisi & quę Clericis Sęcularibus couenit. Immo Augustinus videtur prohibuisse aliam formam, quæ singularitatem aliquã præferat ab aliis Clericis, excepta toga linea dumtaxat: dum dicit in Regula. Non sit notabilis habitus vester. Vbi Hugo dicit, ꝙ Augustinus voluit maximè, vt Clerici sui omne genus singularitatis in vestibus euitarent: per quod in alicuius hypocrisis specimen vel suspicionem venire possent, ne in vestimentis ouium possent aliquando dici lupi rapaces. Vnde ipse Aug. in sermone ad Clericos suos super illis verbis Saluatoris, Tu autem quum
39 ieiunas vnge caput tuum, & faciem tuam laua. Matth. 6. cap. † inquit, ꝙ non in solo vestimentorum nitore atque pompa, sed etiam in ipsa vilitate esse posse iactantiam, & eo periculosiorem quo sub nomine seruitutis Dei decipit & fallit dolosa imagine sanctitatis: intentosque in se hominum oculos facit inusitato vestimentorum cultu: quum id voluntate quisque faciat, non necessitate patiatur. Hæc Aug.

Ex supradictis autem omnibus verificantur, probantur, & demonstrantur septem suprapositę conclusiones, & singula ipsarum. Ad quarum etiam maiorem corroborationem, & euidentiam, ad-
40 ducitur vniuersalis quasi, & antiquissima consuetudo. Nam † de forma, & colore aliorum vestimentorum Canonicorum Regularium, præter lineam togam quæ est communis omnibus, consuetudo est quasi vbique terrarum, quòd dicti Canonici incedãt more Clericorum Sæcularium, scilicet cum parua corona, cum mantel-

mantello, seu veste talari, & almutiis de panno super humerum: exceptis quibusdam particularibus congregationibus in Italia potissimum, quæ a paucis temporibus ad specialem intra se, & arctiorem viuendi modum, & ad specialem habitus formam se astrinxerunt: sicut congregatio Lateranen. & sancti spiritus propè Venetias: quæ deferunt tunicas interiores de panno albo, & togam lineam cum manicis longis, & strictis, sed non clausis, & desuper habent cappas nigras cum paruo caputio: quæ tamen consuetudo, & forma non est generalis in toto ordine Canonico, sed est particularis, & specifica in illis congregationibus, quę respectu totius ordinis Canonici, sunt quid exiguum: nec mores vnius congregationis derogat propter hoc toti ordini: quoniam species est sub genere contenta, non genus sub specie, nec consuetudo, & lex municipalis vnius ciuitatis ligat totum Re-
41 gnum: nec † ritus vnius collegij vel congregationis ligat eos qui eidem collegio non subiiciuntur, sicut superfluum esset de hoc adducere Canones, & leges, qui sunt penè innumerabiles. Quòd Canonici Regulares qui nõ subiiciuntur pręfatis congregationibus, incedant more Clericorum Sæcularium excepta toga linea, vel rochetto quum in publicum procedunt, patet in omnibus nationibus Christianorum. Et primo in Italia Papię in Abbatia sancti Petri in Cęlo aureo ordinis pręfati Sancti Augustini: in qua & corpus gloriosum ipsius Augustini requiescit: vbi Canonici Regulares incedunt more Sæcularium Clericorum excepta toga linea, vel rochetto cum manicis strictis et longis instar manicę inferioris vestis sicut in Romana curia.

Item in Ciuitate Lucana in Canonica dignissima sancti Fridiani incedunt eodem modo.

Item apud Tridentum in sancto Michaele.

Item apud montem sancti Bernardi in Sabaudia, vbi est Clarissima Canonica dicti ordinis.

Item in Italia in omnibus illis Canonicis vbi dictæ congregationes degunt.

Item in Germania, quum in plurimis locis, in ecclesia etiam Salseburgen. & in ecclesia Brandeburgen. incedunt more Clericorum Sæcularium vt supra.

In Gallia vniuersaliter per totam Galliam tam in prioritatibus, & præposituris, quàm in archipresbyteralibus, & collegiatis eccle-

sijs:

sijs: in collegiis: & cathedralibus ecclesiis, & monasteriis dicti ordinis omnes Canonici Regulares tanquam essentiales Clerici incedunt more Clericorum, & Canonicorum Sæcularium.
Idem in Britannia.
Idem in Anglia, sicut Reuerẽdiss. dñs Card. Angliç, & alij plures tam prçlati, quã aliç egregiç persõnç de Anglia qui personaliter nũc degũt Romç, & prçsertim dñs Orator Angliæ testificari possunt.
42 Immo† omnes isti dicunt quòd in Anglia Canonici Regulares indifferenter vtuntur colore violaceo sicut Clerici Sæculares, & toga linea, siue rochetto, quum procedunt in publicum, cum
43 manicis strictis, & clausis moræ Romanç curiæ, & † ꝙ prælati ex dicto ordine vtuntur colore rosaceo, & nullam habent differẽtiã in habitu à Prælatis Sæcularibus, & quòd talis consuetudo est antiquissima, & approbata ab antiquissimo tempore, qđ est maximè attendendum: quoniam Beatus Gregorius Papa ipsos Canonicos, siue Clericos Regulares qui sunt in Anglia iussit in omnibus penè ecclesijs Anglicanis institui ꝑ Augustinum Anglorum episcopum vt supra dictum est, & patet in capit. quia tua fraternitas. 12. quæst. j. Et Anglia quodã peculiari iure est subiecta Romanæ ecclesiæ.
Idẽ fit in Scotia in ecclesia potissimũ S. Andreæ quæ est metropolit.
Idem in Hybernia, quum in pluribus locis, in ecclesia potissimum sancti Plitricij, vbi est Puteus sancti Plitricij.
Idem in Regno Nauarrç in ecclesia Pampalunen.
Idem in Hyspania in Regno Castellç, in ecclesia prçsertim Cesaraugustana: & in ecclesia Exomen.
Idem in Regno Portugalliç, in Ciuitate potissimum Vlixbonen. vbi sunt variç Canonicç Canonicorum Regularium. Ex quibus floruit Sanctus Antonius de Padua Canonicus, Regularis deinde Frater Minor. Et hoc sufficiat, quantum ad forman indumentorum Canonicis Regularibus competentem. Sequitur de colore eisdem Canonicis permisso.

DE COLORE PERMISSO *Canonicis Regularibus.*

DE colore vero dictorum vestimentorum, non est dubium quòd toga linea quæ alias camisia Romana dicitur debet esse

esse alba: quoniam denotat perfectionem apostolicam: siue in uita communi et abdicatione proprij & administratione sacramētorum, vt in dictis Canonicis Regularibus essentialiter Clericis: siue in regimine ecclesiarum & officio predicationis, sicut
44 in episcopis. Habitus † iste candidus quo vtuntur episcopi & dicti Canonici Regulares in toga linea, seu rocheto est uerus habitus apostolorum: vt referunt plurimi doctores, inter cęteros Nicolaus de lira Apocal. 4. super, illis verbis. Et vidi & et ecce equus albus &c. Et subdit ibi Nicolaus quòd ea causa Maumetus in suo Alcorano, appellat Apostolos viros dealbatos: & in omnibus picturis antiquis ut patet Romæ pinguntur in habitu albo apostoli. Sic etiam fuerunt præfigurati in veteri lege per Hierem. Tren. 4. vbi dicitur: Candidiores Nazaręi eius niue: nitidiores lacte, quod præcipue refertur ad munditiam interiorem: quæ designatur per ipsam exteriorem candiditatem lineā, Vnde Eccl's. 9. Omni tempore vestimenta tua sint candida.
45 Decet † profecto ut Clerici (Regulares præsertim), qui in sortem domini assumpti angelicam non humanam sectantur conuersationem: Decet vt episcopi in quorum vitę integritate tanquam in speculo mundo vniuersi fideles speculari debent: & qui per statum perfectionis, & supercęlestium contemplationis sapere debent quę sursum sunt, non quę super terram, & dicunt cū apostolo ad Philipp. 3. Conuersatio nostra in cęlis est, habitu etiā
46 cęlestium ciuium vtantur: † qui in sacris eloquiis cādido semper habitu apparuisse perhibentur: sicut Matth. vlt. Angelus domini descendit de cęlo, cuius vestimenta erant sicut nix. Et Marc. 16. Mulieres introeūtes monumentū viderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida. Et Io. 20. Vidit Maria Magdalena duos angelos in albis sedentes, & Actu. 1. Ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis &c.
47 De † superindumentis lineis quòd sint proprius habitus Clericorum, & leuitarū patet Exod. 28. Vbi dicitur. Facias filiis Aaron tunicas lineas, & debent esse stricta hęc indumenta linea: quibus Pontifices, & veri leuitę in sortem domini assumpti Regulares
48 † Clerici utuntur, vt sint infra seipsos ad interiora collecti non ad exteriora effusi uagi, & dissoluti fluentesque ad omnem inanis glorię ventum huc, & illuc in concupiscentiam mundi huius, & carnalia desyderia: quæ militant aduersus animam. Vnde dictū

H fuit

fuit ad Moyſem Exod. 28. de indumentis ſacerdotalibus. Facies tunicam lineam ſtrictam. Ezech. etiam 9. Qui apparuit, cum atramento vt ſignaret in frontibus electorum, erat indutus lineis. Linum quippe quod multo cum labore ad candorem perducitur, deſignat tolerantiam in aduerſis, humilitatem in proſperis, vt igne tribulationum probati ſacerdotes, & apoſtolicam vitam profitentes Clerici dicant illud Pſal. 65. Tranſiuimus per ignem, & aquam, & deduxiſti nos in refrigeriũ: prouecti ue ad epiſcopalem celſitudinem canant illud Dauidicum: Domine non eſt exaltatum cor meum: neque elati ſunt oculi mei: neq; ambulaui in magnis, neque in mirabilibus ſuper me. Tradunt quoq; naturales, vt Plin. lib. 20. nat. hiſt. c. 22. ꝙ lini ſuccus inter alias proprietates duas habet. Prima eſt: quod aciem oculorũ acutã facit. ſecũda eſt ꝙ cerebri melancholiam mitigat: quorum alterum intellectum ſcientia illuminatum: aliud prouidentiam debitam in Prælato, & adminiſtrandis ſacramentis deputato ſignificant. Non ſatis enim eſt, Prælatum fore ſcientificum; niſi etiam ſit prudens diſpenſator miniſteriorum dei: vt inter diſpen-
49 ſatores fidelis inueniatur, vt 1. Corinth. 4. Dicunt † etiam aliqui doctores quod Saluatoris noſtri tunica inconſutilis, erat linea deſuper contexta per totum. Et ipſe præuiſus fuit in ſpiritu à Daniele propheta indutus lineis, Danielis. 9. Et ecce vir vnus ve-
50 ſtitus lineis &c. & † quod color veſtimentorum eius erat candidus. Daniel. 7. Veſtimẽtum eius quaſi nix candidum. Vnde in transfiguratione ſua, qua deſignat prælatorum transformationem in virum alterum de imperfectione ad perfectionem vitæ quum ad prælationem promouentur, ueſtimẽta eius facta ſunt alba ſicut nix. Matth. 28. 2. Corinth. 3. Nos uero reuelata facie gloriam Domini ſpeculantes in eandem imaginem transfor-
51 mamur &c. Ea † ratione ſummus Pontifex, qui Chriſtum dominum repræſentat in terris, induitur tunica alba tanquam verus Apoſtolicus. De Iacobo Apoſtolo Hieroſolymitano epiſcopo qui vtebatur veſte linea dictum eſt ſupra.

DE ALIIS VESTIMENTIS
præter togam lineam.

ALia autem veſtimenta Canonicorũ Regularium præter lineã togam,

togam, seu rochetum quum nihil in contrarium caueatur neque ab eorum regula neque a iure communi neque ab vniuersali vsu,& quòd non est prohibitum censeatur permissum. 27.q. 2.lex diuina. & 27.q.3.cap.illud cum alijs concord. possunt esse cuiuscunque coloris Clericis Saecularibus non interdicti. Vnde dicti Canonici Regulares etiã in eadem ecclesia & capitulo vti possunt diuerso colore, sicut & ipsi Clerici Saeculares, quia Vnus vtitur colore rubeo, alius cęlestino, alius leonaceo. sic videbis quasi in omnibus ordinis ipsius supra memoratis congregationibus. Et sacrum Collegium Papiensis vniuersitatis in consilio quod incipit, In nomine Sanctę &c. Nos iuris vtriusque Docto-
52 res &c. dicit † quod in Canonicis Regularibus non est curandũ de colore vestimentorum dummodo deferant lineam togam, iuxta dictum Ioan. And. in cle. 1. de rel. domi. in versi vel habitus.

Immo Benedictus XII. Papa qui dictum ordinem Canonicum plurimis constitutionibus & priuilegijs decorauit & reformauit, in eisdem constitutionibus in c. de forma, & honestate habitus, &
53 vestimentorum, statuit, † vt ipsi Canonici Regulares pro vero & proprio habitu nihil aliud deferant nisi superindumenta linea: quae etiam concedit eisdem ad formam rochetorum, & camisiarum Romanarum, vt ibi patet.

Adde etiam quòd in Abbatia sancti Petri ad Aram quae est Canonicorum Regularium, dum hęc congregatio Lateranen. illuc introduceretur, erant Canonici Regulares vtentes rocheto, & supra rochetũ vestibus cęlestini & violacei coloris: & adhuc sunt antiquissimę picturę in testimonium.

In Burgundia vtuntur indifferenter quocunque colore non prohibito Clericis Sęcularibus, sicut patet in nobilissima Canonica sancti Petri de Matiscone, & apud Diuionem in pluribus Canonicis & ecclesijs Canonicorum Regularium.

In Gallia penẽ vbique vtuntur colore ad libitum, dummodo non sit prohibitus Clericis Saecularibus.

Idem in Anglia, & vtuntur communiter ibidem colore violaceo. Et, si sint Episcopi colore rosaceo: vt Reuerendissimus dominus Cardinalis de Anglia, qui nunc est Romae, & dominus orator Angliae cum tota penẽ familia attestari possunt.

Idem in Flandria, & Brabantia: quod est euidentissimum argumentum ex tam vniuersali consuetudine, quòd possunt vti colore ad

fuit ad Moysem Exod. 28. de indumentis sacerdotalibus. Facies tunicam lineam strictam. Ezech. etiam 9. Qui apparuit, cum atramento vt signaret in frontibus electorum, erat indutus lineis. Linum quippe quod multo cum labore ad candorem perducitur, designat tolerantiam in aduersis, humilitatem in prosperis, vt igne tribulationum probati sacerdotes, & apostolicam vitam profitentes Clerici dicant illud Psal. 65. Transiuimus per ignem, & aquam, & deduxisti nos in refrigeriũ: prouecti ue ad episcopalem celsitudinem canant illud Dauidicum: Domine non est exaltatum cor meum: neque elati sunt oculi mei: neq; ambulaui in magnis, neque in mirabilibus super me: Tradunt quoq; naturales, vt Plin. lib. 20. nat. hist. c. 22. q lini succus inter alias proprietates duas habet. Prima est: quòd aciem oculorũ acutã facit. secũda est q cerebri melancholiam mitigat: quorum alterum intellectum scientia illuminatum: aliud prouidentiam debitam in Prælato, & administrandis sacramentis deputato significant: Non satis enim est, Prælatum fore scientificum; nisi etiam sit prudens dispensator ministeriorum dei: vt inter dispen-
49 satores fidelis inueniatur, vt 1. Corinth. 4. Dicunt † etiam aliqui doctores quòd Saluatoris nostri tunica inconsutilis, erat linea desuper contexta per totum: Et ipse præuisus fuit in spiritu à Daniele propheta indutus lineis, Danielis. 9. Et ecce vir vnus ve-
50 stitus lineis &c. & † quòd color vestimentorum eius erat candidus: Daniel. 7. Vestimẽtum eius quasi nix candidum. Vnde in transfiguratione sua, qua designat prælatorum transformationem in virum alterum de imperfectione ad perfectionem vitæ quum ad prælationem promouentur, uestimẽta eius facta sunt alba sicut nix. Matth. 28. 2. Corinth. 3. Nos uero reuelata facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transfor-
51 mamur &c. Ea † ratione summus Pontifex, qui Christum dominum repræsentat in terris, induitur tunica alba tanquam verus Apostolicus. De Iacobo Apostolo Hierosolymitano episcopo qui vtebatur veste linea dictum est supra.

DE ALIIS VESTIMENTIS
præter togam lineam.

ALia autem vestimenta Canonicorũ Regularium præter lineã togam,

togam, seu rochetum quum nihil in contrarium caueatur neque ab eorum regula neque a iure communi neque ab vniuersali vsu, & quòd non est prohibitum censeatur permissum. 27.q. 2.lex diuina. & 27.q.3.cap.illud cum alijs concord. possint esse cuiuscunque coloris Clericis Sæcularibus non interdicti. Vnde dicti Canonici Regulares etiã in eadem ecclesia & capitulo vti possint diuerso colore, sicut & ipsi Clerici Sæculares, quia Vnus vtitur colore rubeo, alius cęlestino, alius leonaceo. sic videbis quasi in omnibus ordinis ipsius supra memoratis congregationibus. Et sacrum Collegium Papiensis vniuersitatis in consilio quod incipit, In nomine Sanctę &c. Nos iuris vtriusque Docto-
52 res &c. dicit † quod in Canonicis Regularibus non est curandũ de colore vestimentorum dummodo deferant lineam togam, iuxta dictum Ioan. And. in cle. 1. de rel. domi. in versi vel habitus.

Immo Benedictus XII. Papa qui dictum ordinem Canonicum plurimis constitutionibus & priuilegijs decorauit & reformauit, in eisdem constitutionibus in c. de forma, & honestate habitus, &
53 vestimentorum, statuit, † vt ipsi Canonici Regulares pro vero & proprio habitu nihil aliud deferant nisi superindumenta linea: quæ etiam concedit eisdem ad formam rochetorum, & camisiarum Romanarum, vt ibi patet.

Adde etiam quòd in Abbatia sancti Petri ad Aram quæ est Canonicorum Regularium, dum hęc congregatio Lateranen. illuc introduceretur, erant Canonici Regulares vtentes rocheto, & supra rochetũ vestibus cęlestini & violacei coloris: & adhuc sunt antiquissimę picturę, in testimonium.

In Burgundia vtuntur indifferenter quocunque colore non prohibito Clericis Sęcularibus, sicut patet in nobilissima Canonica sancti Petri de Matiscone, & apud Diuionem in pluribus Canonicis & ecclesijs Canonicorum Regularium.

In Gallia penè vbique vtuntur colore ad libitum, dummodo non sit prohibitus Clericis Sæcularibus.

Idem in Anglia, & vtuntur communiter ibidem colore violaceo. Et, si sunt Episcopi colore rosaceo: vt Reuerendissimus dominus Cardinalis de Anglia, qui nunc est Romæ, & dominus orator Angliæ cum tota penè familia attestari possunt.

Idem in Flandria, & Brabantia: quod est euidentissimum argumentum ex tam vniuersali consuetudine, quòd possint vti colore ad

libitum, vt dictũ est: exceptis tamen illis Congregationibus, & Ecclesijs quæ se arctarunt ad determinatum colorem. Regula-
54 ris quippe professio sub Regula Augustini non impedit quin quocunque honesto colore vtantur professores eius: sicut patet in fratribus Ordinis Cruciferorum, qui vtuntur colore cœlestino, vel violaceo obscuro: sicut manifestius apparet in fratribus Hierosolymitanis vel Rhodiẽ. militię Iesu Christi: vel sancti Iacobi. qui omnes sunt Regulares, & profitentur expressè Regulam Augustini, & tamen vtuntur quocunque colore ad libitum: quia Regularis professio hoc non impedit. Et si dicatur ꝙ quanquàm dicti fratres sint Regulares: ex eo tamen quòd sunt milites & ad militiam ordinati vti possunt omni habitu militibus etiam Sæcularibus non prohibito, dummodo deferant signum quo à Sæcularibus distinguantur, scilicet Crucem, vt consueuerunt: dicendum est similiter & pariformiter, quòd Canonici, quamuis sint Regulares: ex eo tamen quòd sunt essentialiter Clerici & ad Clericatũ non aliter ordinati (vt supra probatum est) vti quoque possint habitu Clericis Sæcularibus non ꝓhibito: dũmodo deferãt itidẽ signũ aliquod, quo à Clericis Sæcularibus distinguantur, s. togã lineã vel rochetũ: Quia Regularis professio non impedit quin dicti milites non vtantur colore & habitu alijs etiam Sæcularibus permisso: nec similiter prohibet aut impedit quin Canonici, qui sunt essentialiter Clerici non vtantur habitu & colore Clericis etiam Sæcularibus concesso, dummodo sicut dicti fratres seu milites deferunt pro essentiali habitu Crucis signum, quo a militibus Sæcularibus discernuntur, ita & Canonici Regulares deferant pro habitu essentiali togam lineam siue rochetum iuxta librum cerimoniarum S.R.E. quum rocheto a Clericis Sæcularibus distinguantur. Vbi enim est eadem ratio est idem ius: vt habetur in l. illud. ff. ad. leg. aquil. & in l. vlt. C. ad legem falc. & in l. in exercendis. C. de fid. instru. extra de constit. c. Nam concupiscentiam: de translat. c. inter corporalia. cap. peruenit. de rest. cog. & in l. vlti. C. de const. & cap. quum dilecta. de confir. vtil. vel inutil. Corroborantur prædicta ex dictis constitutionibus Benedicti Papæ 12. in cap. de pensionibus,
55 studentium, vbi † Canonicis Regularibus doctoribus Canonũ concedit delationum coloris rubei.
Et his remanet expedita materia habitus Canonicorum Regulariũ

extra

extra diuina, vel extra ecclesiam dum singulariter procedunt in publicum. Nunc restat videre quo habitu vti debeant, & vtantur in ecclesia cum diuinis intersunt, & extra ecclesiam, quum capitulariter vel collegialiter procedunt in publicum.

DE HABITV CANONICORVM REGVLARIVM *quum diuinis intersunt.*

56 CAnonici Regulares † dum diuinis in ecclesia intersunt vel extra ecclesiam collegialiter procedunt in publicũ, (exceptis dumtaxat illis congregationibus quæ leges inter se habent particulares) in signum quòd sunt essentialiter Clerici utuntur superpellicijs lineis & almutijs de panno super humerum in ôre Clericorum Sæcularium iuxta ordinationes Clementis Papæ quarti de reformatione Regularium Canonicorum. Et hoc obseruatur generaliter per vniuersum orbem (dictis particularibus congregationibus vt dictum est exceptis, quæ minimum numerum respectu totius ordinis efficiunt), & habent speciale modum. Vnde Doctores, & qui in cathedralibus aut collegiatis ecclesijs personatum vel dignitatem habent, vtuntur superpelliceis, & almutijs de pellibus albis vel varijs iuxta morem Canonicorum Secularium: sicut in infinitis locis diuersarum prouintiarum fieri constat apertissime: nec est opus tantam ecclesiarũ adducere numerositatem. Et insuper certis temporibus, scilicet a festo Omnium Sanctorum vsque ad Pascha, utuntur in Ecclesiis cappis violaceis cũ pellibus albis circa caputium, si sunt Prelati, vel Doctores, vel dignitatem aut personatũ habeant, sicut Abbates, decani, prepositi, Archidiaconi &c. Et hoc est generale presertim in Angliæ sicut Illustris. & Reuerendiss. dominus Cardinalis de Anglia, & etiam orator Regis Angliæ, & omnes quasi sui familiares possunt testificari. Hoc idem fit Tholose in vniuersitate vbi sunt plurimi Canonici graduati, & doctores: Et quãdo utuntur cappis, utuntur etiam Rocheto inferius cum manicis strictis; & clausis more Romanæ curiæ. In pluribus ecclesiis etiam est consuetudo quòd quocunque tempore Canonici Regulares ingrediuntur collegialiter vel singulariter chorum Canonicorum Secularium deferant cappas, & habitum eorundem scilicet in Hispania in ecclesia Vlixbonen. in Regno Portugalliæ: ad denotandum quòd non obstante regulari professione,

est inter ipsos essentialiter Clericalis Conformitas vtrisque communis.

Idem fit in ecclesia Andegauensi in Gallia: vbi Abbas Canonicorũ Regularium ecclesiæ Omnium Sanctorum habet primam dignitatem post episcopum in choro dictę ecclesiæ inter Canonicos Sæculares & defert insignia illorum Canonicorum Sæcu-
57 larium. Propterea † Speculator in Rationali diuinorum Officiorum, in parte sexta, in Rubrica de ebdomada in albis, dicit ꝙ inter Canonicos Regulares, & alios Clericos, qui vsurpato vocabulo Sęculares dicuntur, nulla debet esse differentia in ecclesia quum diuina celebrant: præcipue autem in superindumentis lineis, quoniam vtrique sunt sacerdotes & leuitæ. Vnde Ezechi. 44. dicitur, Sacerdotes autem, & leuitę filij Sadoch, quum ingredientur portas atrij interioris, vestibus lineis induētur, &c. quibus omnibus optime adstipulatur præfatus Benedictus Papa in suis constitutionibus in cap. de forma & honestate habitus, & vestimentorum. Et hoc sufficiat quantum ad cultum Regularium Canonicorum, dum in ecclesia diuinis intersunt vel collegialiter procedunt in publicis. Sequitur de habitu Prælatorum ex Canonicis Regularibus assumptorum.

DE HABITV PRAELATORVM EX *ordine Canonicorum Regularium assumptorum.*

QVantum vero ad Prælatos Canonicorum Regularium: quum superius probatum fuerit Canonicos Regulares non Pręlatos vti posse forma indumentorũ, & colore quo vtuntur Clerici Sæculares data differentia lineę togę seu rochetti: quis dubitet, quòd Prælati a fortiori dato decenti cultu prælationis, poterunt vti, & forma, & colore quo alij prælati. Nam si habẽtes personatum & doctores ex dicto ordine vtuntur cappis violaceis, & etiam pellibus albis in caputio quanto magis vti poterunt eisdem cappis alij qui sunt Prælati? Vtentur ergo amplis almutijs de pãno vtrunque humerum capientibus. Vt videmus in Priore sancti Spiritus in Saxia: qui quum sit Regularis, & profiteatur Regulã Augustini: & sit inferior quocunque Abbate: nec sit Canonicus essentialiter (præsupponit tam in Regulari quam in Sęculari Clerico vt supra probatum est,) vtitur tamen almutijs

almutiis de panno vtrumque humerum capientibus more aliorum prælatorum, & colore, & forma habitus ad instar Clericorum Sæcularium, data differentia in cruce qua discernantur ab alijs Clericis, quoniam approximant, & sunt vicini Canonicis Regularibus.

Quia tamen non sunt Canonici neque essentialiter Clerici, non possunt vti toga linea seu rocheto. Prælatis ex Canonicis ergo Regularibus assumptis non interdicitur color atque forma alijs Clericis Sæcularibus non interdictus. Quare vti poterunt colore violaceo, & cæleftino, & leonaceo, & nigro. Et ut Reuerendissimus Cardinalis de Anglia præfatus, & orator, & sui prælati, & alij de Anglia, affirmare possunt, prelati ex Canonicis Regularibus assumpti utuntur colore rosaceo, & incedunt more Prelatorum Sæcularium: quod expressius patet per literas apostolicas Innocentij Papæ. III I. directas Abbati, & conuentui S. Ruffi ordinis Canonicorum Regularium. Vbi inter cętera.

DE ROCHETO.

58 QVantum ad Rochetum non est dubium † quòd si Canonici Regulares Prælatis inferiores utuntur Rocheto quòd & Prælati ex eis assumpti tanto magis vtentur. Quoniam si id de quo minus videtur inesse, & id de quo magis, vt sunt iura vulgatissima in cap. si in laicis. 38. dist. & 3. q. 3. de iudic. & 59. dist. si officia. & 34. q. 2. cum per bellicam, & 13. q. 2. non ęstimamus.

COnstat etiam ex cap. Clerici officia. de vita & honest. cleric. vbi dicitur quòd Prælati dum procedunt in publicum debeant vti superindumētis lineis nisi monaci fuerint: quos oportet ferre habitum Monacalem: Ecce quòd Canonici Regulares non excepituntur, sed solum Monaci, & a simili cęteri religiosi, qui non censentur Clerici essentiales. Propterea Sanctus Tho. contra impugnantes religionem ar. 20. dicit quòd quanquàm monacis prohibeatur vsus huiusmodi superindumentorum lineorum, non sequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, quū † ipsi non sint Monaci, sed Clerici, & sic secundum doctores pręsertim Abbatem Siculum, in odiosis nusquam Canonici Regulares veniunt appellatione Monacorum, sed bene in

59

fauo-

fauorabilibus. Liber quoque cerimoniarum S. R. E. hoc expresse determinat in cap. de habitibus in capella apostolica. Dicit enim ꝙ prælati ex ordinibus Mendicantium assumpti vtuntur in capella apostolica habitu ordinis sui, sed ampliori, & preciosioris lanę. Assumpti autem ex ordinibus non mendicantibus vtūtur cappa ampla, sed nigra cum pellibus nigris vel griseis. Assumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in suo ordine utūtur Rocheto, vtūtur etiam in capella Romana. Ita ait dictus Benedictus Papa vbi supra lib. cerimoniarū S.R.E. Et si quis vellet interpretari aliter q̄ est consuetudo Roma. curiæ, errat quia qui ordinauit librum præfatum sciuisset, & hoc interpretari, sicut & alia interpretatur: nec velint glosare textum perperam quod scilicet rocheti debent esse breuiores, & ampliores: quia liber hoc nō dicit, & si hoc voluisset, sciuisset aliter declarare, sicut declarat de amplitudine, & preciosiore in ordinibus mēdicantibus, & de pellibus nigris, & griseis in monacis. Et Benedictus Papa intendit de rocheto Romano, & nō aliter vbi supra. Denominatur enim particulariter Canonicorū Regularium in dicto libro Rochetus, & dicitur quòd Prelati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, scilicet more Romanæ curiæ. Vnde hoc nomen accepit, quia vnicus est rochetus, & vnica forma eius non plures. Nomina enim rei debent esse conuenientia, & denominatio rei facit optimum argumentum, vt in c. oratorium: & in c. de oratorio. 42. dist. De cappa autem Canonicorum Regularium in capella non loquitur expresse de Canonicis dictus liber: quia dum tantummodo de Monacis dicit ꝙ vtātur cappa nigra & pellibus nigris vel griseis ex eo ꝙ status eorum est, status pœnitentię vt supra dictum, & probatum est, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum status est essentialiter Clericalis,
60 & administrationis Sacramentorum, & doctrinæ: Nam † & si quicquam, prohibeatur monacis nō sequitur propter hoc quòd prohibeatur Canonicis Regularibus sicut dicit notabilis textus, in c. quòd Dei timorem. de stat. monac. Et beatus Tom. in simili in lib. contra, impugnantes religionem, dicit expresse: quòd licet prohibeatur monacis docere, non tamen sequitur ex hoc ꝙ prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tāquam ad essentiales Clericos pertinet docere. 16. q. 1. cap. si Clericatus, & idem vt supra si monacis prohibeatur vti superindumentis lineis, non

tamen

tamen censetur ꝓhibitum Canonicis Regularibus. Et istud opusculum S. Tho. fuit approbatū per Clemētem Papam 4. Vnde a simili quanquàm prohibeatur Prælatis monacis vti cappa violacea cum pellibus albis in capella, non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus. Argumentum enim à simili est validum, vt docto. in cap. ius naturale. 1. distinct. Et illa quæ in iure ponuntur gratia exempli non restringunt regulam iuris ad expressa tantum, sed etiam ad alia similia: vt in cle. 1. ne cle. vel mo. §. hactenus. Instit. de grad.

DE LIBRO CERIMONIARVM.

NAm quum liber Cerimoniarum præfatus dicat, quòd prælati ex Canonicis Regularibus assumpti vtantur Rocheto in capella: accessoriè & consequenter ostendit ꝙ debeant quoque uti cappa congruenti, scilicet violacea cum pellibus albis: sicut utuntur pręlati deferentes rochetū, Aliàs enim esset indecorum, & nouū siue ridiculū, & maximę admirationis in capella si prælatus vteretur Rocheto, & cappa nigra cū pellibus nigris &c.

Quū ergo cappa violacea cū pellibus albis sit quid accessoriū ad rochetum tanquàm ad principale, consequens est: vt qui vtitur rocheto vtatur & cappa violacea sibi conuenienti. Accessorium
61 † enim sequitur naturam principalis. cap. si laicus. 31. dist. ca. qui sacrum. 50. dist.

Nam si aliqua sibi cohęrent: vel aliquid sequatur ex alio, concesso primo conceditur & aliud sequens vel dependēs aut accessoriū. c. si quis uiduam. 34. dist. c. deinde. 26. dist. cap. hoc quippe. 3. q. 6. Et præsertim quum & nunquam reperiatur aliquod in contrarium: nulla expressa prohibitio: nullus usus. siue consuetudo, siue etiam ratio contraria, siue saltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus per ea quæ superius dicta sunt de statu essentialiter Clerici ad differentiam aliorum religiosorum seu Regularium, & de Rocheto iuxta dictum librum Cerimoniarum S. R. E.

Et Benedictus Papa præfatus in suis constitutionibus, & ante eum Innocentius IIII. Abbati, & Canonicis Sancti Ruffi scribens, & ante eum etiam Alexand. III. quem idem Innocentius adducit. Est enim fortissimum argumentum ab identitate ratio-

nis,ut in c.si Romanorum. 19.di.c.consuetudo. 1.dist.cap.si laicis.3 1.dist.cap.de hymnis.de con.dist. 1.l.illud.ff.ad l.aquil.

Vbicunque enim lex non est clara & expressa,debet vel ampliari vel restringi ad limites rationis regulariter,vt in l.scire oportet.§. Illud autem.ff.de excu.tut.

Ratio quippe dat esse legi,& est eius principale & præcipuum fundamentum.c.erit autem lex.4.dist.&l.2.ff.de legi.

Item exempla generalia fauent Canonicis præfatis in dicta forma habitus in Rocheto,& cappa violacea,& albis pellibus, vt supra declaratum est.Et Argumentum ab exemplis innitentibus rationi vt hic in casu nostro est optimum argumentum. vt in cap. sana.9.dist.c.turbat.37.dist.& secundum eadem exempla iudicandum est.cap.in causis. de sent.& re iud.Et si dicatur quòd ista sunt exempla aliarum prouinciarum,& non Romanę curiæ. respondetur quòd in Romana curia quātum ad Canonicos Regulares non apparent neque adduci possunt exempla contraria, immo practicatum est in Romana curia iuxta rationes, & leges,& exēpla adducta in varijs Prælatis, & officialibus S. R. E. etiam diebus nostris,qui erant Canonici Regulares,& vtebantur rocheto & cappa congruenti vt supra, & pileo uiridi inferius,sicut facile probari potest per eos qui nouerunt,& viderunt, & probabitur si opus fuerit.

Immo ad insinuandum quanta differentia sit à statu Canonicorum Regularium,vt sunt essentialiter Clerici, à statu Monacorum,& aliorum religiosorum,patet etiam maximè in hoc, quòd sedes apostolica concedit officia Clericalia S. R. E. Canonicis Regularibus,quę non concedit monacis & alijs religiosis,sicut protonotariatum subdiaconatū Sanctę Sedis Apostolicę. Fiunt enim quotidie protonotarij Canonici Regulares,& de hoc patet per constitutiones præfati Benedicti Papæ in cap.de mutuis.& in c. de Canonicis venatoribus, vbi facit mentionem de protonotarijs Canonicis Regularibus,& fuerunt aliqui subdiaconi S.sedis apostolicę.vt facillimū,& imprompttu est probare,quod nō fit de monacis,& alijs religiosis. Et ratio est: quoniam dicti Canonici vt essentialiter Clerici non prohibentur ab officijs Clericalibus,propter quæ præcipuè non mutant habitum, scilicet togam lineam, vel rochetum, vt in præallegatis officijs patet. Et si dicatur quòd raro apparēt prælati ex Canonicis Regularibus in curia.

curia Romana, & q ideo nō perpendatur de huiusmodi exemplis in curia, respondetur, quòd multi apparēt, & aliqui existunt, sed quia non differunt in habitu & cultu ab aliis prælatis Sæcularibus: ideo non cognoscuntur aut discernuntur ab aliis.

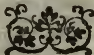
62 De † pileo autem non est dubium, quum expressè de illo mentionem faciat lib. Cerimoniarum S. R. E. in supradicto capitulo de habitibus in capella apostolica.

Et quanquàm in dicto libro dicatur quod Canonici Regulares episcopi vtuntur pileo nigro, &c. consuetudo tamen est in contrarium, & quidē prę scripta tempore de quo nō extat memoria, & rationabilis: quę quidem tollit legem contrariam posito, & nō cōcesso quòd dictus liber habeat uim legis. patet per gl. & doctor. in c. 1. de treug. & pace. Et arbitrādum dictum librum in illo passū esse mendosum in scriptura, quia vbi dicit, sed vtuntur,
63 debeat dicere nec vtuntur, ea ratione potissimum, quòd † consuetudo antiqua in contrarium interpretatur legem, & statuta vt in l. si de interpretatione. ff. de legi. & in ca. dilectus. de consuet. & per ea quæ notat Io. And. in c. dilectio. de consang. & affi. & pręcipuè quum videretur monstrum in natura videre Episcopum utentem rocheto, & pileo nigro: qui a protonotariis apostolicis non posset discerni, quod omnino est contra omnem æquitatis rationem.

Et posito quòd ex eo q de cappa nihil in dicto libro determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus nō acquiescere, facile saltem conuincetur ex ea regula iuris: quod odiosa restringuntur: fauorabilia ampliantur. reg. odia. de reg.
64 iur. in 6. Odia † enim restringi, & fauores conuenit ampliari, vbi nihil in contrarium expresse apparet determinatum. Odiosum enim est quod prohibetur Prælatis Monacis, & Mendicantibus: vt non vtantur rocheto, & cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro, ideo non est extendendum hoc, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus nō prohibetur, sed restringendū est ad monacos, & mendicantes tantum, de quibus in ipsa prohibitione fit tātum mentio, & tanto magis vbi expresse ratio potissima Clericalis status essentialiter in Canonicis præfatis eos distinguēs ab ipsis monacis, & aliis religiosis clarissimè militat, & contrarium persuadet, iuncta exemplis aliis pluribusque rationibus, & legibus supra adductis.

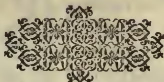
Hoc vero quod in dicto libro caueatur expresse quòd dicti Canonici Prælati vtantur rocheto est fauorabile: ideo ampliandum ad omnia præsertim consequentia, scilicet quòd utantur rocheto more Romanę curię,& aliorum prælatorum,& cappa violacea, & pellibus albis,& pileo viridi consuetis deferri ab his qui rocheto in dicta capella vtuntur: quum præcipuè quicquàm expresse in contrarium non caueatur,& nulli præiudicium generetur. Et clarum est quòd rochetus plus est quàm cappa, quia etiã inferiores prælati vtuntur cappa violacea, & pellibus albis, vt doctores Sæculares,& tamen non possunt vti rocheto, & multi vtuntur pileo sicut & pelle. Si ergo rochetus est quid maius, concesso maiori cõceditur & ꝙ minus est, forma scilicet rocheti iuxta morem curię cappa violacea cum pellibus albis; & pileus viridis Episcopis. Argumentum optimum est in c. 1. 16. q. cap. pręcipimus. 21. q. 1. & in c. ex parte. de deci. Pellis autem alba.

Stat ergo Conclusio omnes septem suprapositas conclusiones connectens, quòd scilicet Canonici Regulares tanquam essentiales clerici distincti a monacis,& alijs Regularibus, vti posśint habitu, forma, & colore Clericis Sęcularibus non prohibitis, data tamen differentia signi in toga linea quæ est eorum essentialis habitus, qua ab Sæcularibus Clericis distinguantur. Et ꝙ prælati ex Canonicis Regularibus vti posśint rocheto more Romanę curię, almutijs de panno super vtrunque humerum,& cappa violacea, cum pellibus albis,& pileo viridi si sunt episcopi more aliorum prælatorum Sæcularium. Quę tamen omnia pater beatisśimè tuę maximę sapientię,& Authoritati Sanctęque Romanę Ecclesię: ac cuiuslibet melius sentientis iudicio submitto ad laudem Dei omnipotentis, & immaculatę Dei genitricis Marię, Beatorumque Apostolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Ecclesię Dei.

PRO-

PROPVGNACVLVM CANONICI ORDINIS

D. BARTHOLOMAEI CREMONENSIS CANONICI REGVLARIS

Ad Lectorem Decastichon.

Cæsareos quæris lector si forte triumphos,
Magnanimum vel si prælia sæua Ducum,
Aonides musas, Parnassi vel iuga sacri
Discere si cupias, pieridumque choros,
Siste (precor) manibus sacrum attrectare libellum,
Pierides non hic, nec fera bella canit.
At tua si nostri Canones mens noscere gliscit
Ordinis, hoc modicum perlege lector opus.
Linigerum dum gesta canit tot ducta per annos,
Edocet antiquus quam fuit ordo sacer.

Io. Gazoldi Poetæ Cæsarei Tetrastichon.

Cui Canones, cui dat sanctissima regula nomen,
Edocet vnde suus sumpserit ordo caput.
Sic nineos nigris coruis discernere olores,
Sic verum à falso phas tibi discutere.

NICOLAVS TERGIMVS AVGVSTINO TICINEN. CANON. REGV. LATERANEN. Sal.

ON arbitrari non possum Augustine Pater Reuerende diuino factum consilio, quòd tui patris nomen sis in sua religione sortitus, cum eiusdem (quã ipse reformauit) religionis tã acerrimus sis euasurus defẽsor. Quamobrem Augustino, iam in cœlis beato, tibiq; adhuc in terris peregrinanti conca nonici tui maximè debere se sciãt. Illi, quòd institutum ab Apostolis in primitiua ecclesia ordinem in suo statu restituit, tibi vero, quòd tua doctrina multiplicique argumentorum varietate validißimisq; rationibus cõtra impugnantium rabiẽ falsamq; doctrinam tutũ reddis, & seruas intactum, quod nõ parui laboris esse quis nesciat? eo quòd tibi semper fuerit & est eritque dum viues cũ illis negotium, apud quos omnia venalia sunt, quique sua prostituta doctrina cuncta contaminant, & nepharijs non verentur ipsam veritatem calumnijs oppugnare. Sed tua virtute (diuina fauente gratia) euenturum speramus, vt illos in perpetuum suæ peruersitatis pœniteat, siquidem illorum ineptias & vana reprimis deliramenta. Quid enim tuis scriptis luculentius? quid

quid ſtabilius? quid ſanctius atq́ue diuinius eſſe poteſt? in quibus quidem quaſi quinquepertito exercitu illorum contundis audaciam, quorum lingua veritate indigens (vt perſæpe inquis) ad iniurias vertitur atque confugit. Cæterum contra hæc veritatis iacula fucata, mendacia ſtare nequibunt, quoniã omnibus iam apparebit qui tua ſcripta legerint, Canonicos Regu. & Clericos eſſe & cunctis præſtare religioſis, vt plurimis in locis canonum iura teſtantur, & innumera Pontificum decreta conſtituunt. Quapropter vt quamprimum in publicum exeant obſecramus, vt cunctis in toto orbe terrarum iam ſolida veritas eluceſcat.

Vale Auguſtine Reuerende ęternumq́ue felix viue.

INCIPIT OPVSCVLVM QVOD PROPVGNACVLVM TITVLO PRÆNOTATVR CONTRA IMPVGNANTES CANONICVM ORDINEM.

PROLOGVS, IN QVO AVTHORIS intentio declaratur.

Ructum eorum de terra perdes, & semē eorum a filijs hominum; quoniam declinauerunt in te mala: cogitauerunt consilia quę non potuerunt stabilire. Quoniam pones eos dorsum. Psal.20. Et si Deus cum sit omnipotens, per semetipsum gloriam suam hominumq́ue salutem poßit procurare: disposuit tamen (vt ordo seruetur in rebus) ad hoc eligere uiros: quorū ministerio perficeretur utrunque. Tales enim Dei adiutores rectè dicuntur. 1. Corinth. 3. Hi sunt uiri diuersorum ordinum spiritu sancto afflati institutores: quorum varietate veluti Regina in vestitu deaurato depingitur sacrosancta mater ecclesia circumamicta varietate. Verum humani generis antiquus hostis, nec non diuinę glorię & humanę salutis inuidus, vtrunque per suos perfidos ministros nititur impedire. Quales sunt qui in eorū venalibus consilijs zizania & discordias inter huiusce viros religiosos dissemirarunt: & quotidie fouent. De quibus Psalmista in verbis propositis tria facit. Primo eorum iustißimam pęnam Secundo eorum grauißimam culpam. Tertio eorum nouum aucupij genus, & peruersum dogma euidenter ostendit. Notatur eorum iustißima pęna cum dicitur: fructum eorum & semen eorum de terra perdes. i. meritum operum suorum: quorum memoria a filijs hominum in obliuione erit. Et propter eorum mala opera, in eos refertur prophetica interminatio. Deleantur de libro viuentium: & cum iustis non scribantur: ideo rectè subiungitur culpa: ad quam iuste ordinatur pœna: cum dicit. Quoniam decli. in te mala, diuinę prouidentię ordinem confundere

ànnitentes. Nam sicut in uniuerso ipsa rerum varietate pulcritudo consurgit: sic in ipsa ecclesia pulcherrima religionum uarietate diuinę sapientię ordo consurgit. Volentes proinde eorum peruerso proposito candidum ordinem Canonicum extinguere: eum inquam Clericalem ordinem; qui inter cæteros ecclesiæ ordines ab ipsius nascentis ecclesiæ primordijs effulsit. Ipsi namque aduersarij Canonicorum rationibus dum confusos se esse deprehendunt; ad iniuriarum calumnias conuersi sunt: Temere asserentes eum ordinem canonicum, qui sub titulo præsertim congregationis. Lateranen. in Italia sub Regulari obseruantia iam diu per tempora floret, nō esse eum, quem magnus pater Augusti. instituit. His nimirum uti spēm religionis habentibus, uirtutem autem abnegantibus, merito per prophetam dicitur. Væ vobis qui dicitis bonum malum, & malum bonum, ponentes lucem.i. veritatem tenebras; & tenebras lucem. Quamobrem cogitauerunt consilia, quæ non potuerunt stabilire, & hoc est eorum peruersum genus aucupij, ideo pones eos dorsum; quoniam a veritate succumbent, obtenebratum habentes eorum intellectum, ignari; quia sicut in cæteris ordinibus reformatis, ecclesia suo congruenti ornatu non frustratur, ita ex consequenti non est destituenda Clericali ordine; qui sicut primus in ecclesia fuit institutus, ita primus a magno patre Augu. fuit reformatus, ad nostra vsque tempora in Canonicis Reg. fulgens, atque in sancto proposito perseuerans. Huius autem erroris assertores priorum errantium semitas imitantur. Est enim errantium consuetudo (vt ait Chris.) quia in medio ueritatis consistere non possunt, unum declinantes errorem in contrarium dilabuntur. Quale est illud primum ab omni ratione absonum, quòd August. tanti doctoris Regula post Benedictum fuerit approbata, ac sic per tot tempora inanis steterit, & prorsus inualida. Sed econtra dignis rationibus conuicti in alterum errorem turpius dilapsi, negant eum ordinem ab ipso patre Aug. fuisse institutū. Nō enim sat illis est seipsos infamia polluere, sed etiam Deum grauiter offendentes, non verentur eiusdem ordinis canonicos turpiter diffamare, vt clare patet in eorum uenali. consilijs. Talium est enim peruersa consuetudo; ut cum se nudos à ueritate nouerint: mox ad iniurias se se conuertant. Sed sicut obstinati Iudęi finali impœnitentia deficientes, in iudicio ex ipsa clara filij Dei maiestate conuicti tabescēt, ita isti ex ipsa clara verit ate conuicti succumbent, vel in præsenti, vel in futuro Dei iudicio, ideo per prophetam recte sequitur. Quoniam pones eos dorsum, & in ipsa fraternę caritatis inuidentia, in reliquijs tuis ò Deus præparabis uultum eorum. Imitantur præterea quasi pro clypeo tenentes,

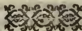
mon-

monstrosum illud nephandumque figmentum ex supplemento cronicarum. 14.lib. Nouißime tamẽ retractatum quasi ex eo figmẽto nouus Ordo cõstiterit. At si ueritas ipsa testis est nobis in terris, & testis in cœlis, dimittamus (ut ait Greg.) stultos foris loqui quod uolunt. Quid enim aliud detrahentes faciunt; nisi quòd in puluerem sufflant, & in oculos suos terram excitant? ut unde plus detrahentes perflant, inde magis nihil ueritatis uideant. cap. Inter verba. 11. quæstio. 3. Verum iuxta sapientis consilium, rationi congruit respondere non nunquam stulto, ne sibi sapiens uideatur. Veritas enim opprimitur cum minime defensatur. Prędictorum itaque malignantium nequitiam comprimere volentes, tali ordine procedemus.

¶ Primo enim demonstrabimus Clericalis & Canonici ordinis orginem eiusq; dignitatẽ. ¶ Secundo Clericatum per se & ex sui primaria institutione ipsi Canonico ordini cõpetere. ¶ Tertio quòd licet ex ipsius ordinis antiquitate multifarie nominentur Canonici Reg. non tamen aliter secundum originariam significationem esse possunt, quàm veri illi Clerici quos beatiss. August. regulariter instituit. ¶ Quarto ostendemus ipsos Canonicos Reg. Lateranen. in Italia sub Regulari eiusdem ordinis obseruantia degentes, & Pontificum Romanorum eminentißima auctoritate propagatos, sub eadem Canonici ordinis ratione continuasse cum illis, quos eiusdem habitus & profosſionis specifica ratione singulariter instituit sanctus Ecclesiæ Doctor Augustine.

¶ Quinto & ultimo prædictorum friuola argumenta refellemus.

Explicit Prologus.

PRIMA PARS PRINCIPALIS TOTIVS OPERIS.

De ortu Clericalis & Canonici Ordinis. Caput primum.

RDO Clericalis ſtatus inchoatiue à Leuitis in veteri teſtamẽto: cõſummatiue vero in nouo teſtamento à Chriſto exhibitus, & ab apoſtolis inſtitutus certiſsima veritate monſtratur. Ipſorum namque Leuitarũ erat cum ephot lineo in tabernaculo, & in tẽplo Domini iugiter aſsiſtere & miniſtrare. In nouo vero teſtamento auctore Chriſto per Apoſtolos conſummatiue præfatum ordinẽ inſtitutum fuiſſe conſtat. Ait enim Anacletus Papa. cap. In nouo teſtamento. 21. diſt. poſt Chriſtum Dominum à Petro ſacerdotalis cœpit ordo. Huius autem ſtatus ordinis poſt Apoſtolos per beatum Marcum in eccleſia Alexandrina, & per beatum Vrbanũ martyrem in vrbe Roma, ac per beatum patrem Augu. Hyponenſem epiſcopum diuinis regulis eſt decoratus. Hinc Dominus Io. de Deo Hiſpanus, Doct. eximius in libro de diſpenſatione. in q. quæ incipit. Cum totum regimẽ, dicit. ordo Canonicus, id eſt Clericalis & Reg. ordo cœpit à Nazarçis, ſeu à Leuitis: qui templo die, noctuque ſeruiebant.

De progreſsu Canonici ordinis. Cap. 2.

SEd huius ſacri ordinis progreſſum euidenter oſtendit. d. Roſetus doct. Pariſien. inſignis in lib. de regione Eccleſiaſtica tit. 34. cap. 3. vbi ad literam de Can. ordine diſſerens, ſic dicit. De ipſius Can. ordinis antiquitate non ex incertis auctoribus, reperimus quòd ordo Canonicorum Regularium ſub ſanctis apoſtolis eſt inſtitutus: à B. Marco apud Alexandriam eſt dilatatus: à B. Iacobo Hieroſolymitano Patriarcha, & Clemente Pontifice

Ro. &

Ro.& cęteris apostolicis viris obseruatus: ab Vrbano Papa & insigni martyre generali Decreto decoratus: à B. denique & mag. P. Augu.instauratus: diuinis regulis illustratus: & ordinatus: ab eo postremo & sub eo ac post eum inuiolabiliter obseruatus, & mirum in modum propagatus. Demũ Gregorij magni iussu in occidentis partibus ampliatus: per sanctos & apostolicos viros mirabiliter dilatatus, cõseruatus, collaudatus, reformatus est, & in præsens vsque sub eiusdem Ordinis disciplina (adiutore Deo) productus est. Huius Ordinis & habitus, non eremitici (vt non nulli falso asseuerant) fuit beatissimus & magnus pater Augustinus. Hęc ille.

De dignitate Canonici Ordinis. Cap. 3.

AD præmissorum euidentiam subnectimus probatum testimonium.d.Io.de Nigra valle sedis apostolicę bibliothecarij: qui in ipsius Cronica quę dicitur Epilogus cronicarum. lib.13.c.18.Ex Can. (inquit) ordine omnium primario, cęterę omnes religiones veluti ex limpidissimo Fonte quasi riuuli pro fluxere. Ex eo namque Monasticus ordo traxit originem. Quũ enim in primitiua ecclesia ab eis, quibus erat cor vnum & anima vna in domino, multi ad perfectionem illam, qua quis se & sua pro Christo reliquit assidua prædicatione inter Clericos cõuerterentur è seculo: Hi qui apostolorum Decreto angelica vita ueluti Dei ministri in cõmuni uiuentes, atque in sortem Domini sunt per paupertatis, castitatis, ac obedientię professionẽ assumpti, Clerici siue Can.nũcupati fuerunt. Reliquos vero sicuti laicos simplices & idiotas, qui pecunias tantum Deo vouebãt, quique ex eo ꝙ nec donum scientię, aut linguarũ à Spiritu S.acceperant: nec ad prædicandum & in diuinis ministran. apti erãt atque idonei cum electis illis omnibus Clericis, nec ad regimen animarum & sacrorum administrationes fuerunt electi: iussit apostolica institutio in cęnobijs extra vrbium frequentias solitarios degere, ac humilitate & pęnitentię habitu sua & aliena peccata plorando frequenter pro ecclesiæ statu orare, operibus manuum & contemplationi insistere, ac denique operibus misericordię operam dare. Qui & ab eo rum vita Monaci appellati sunt. Hæc ille. Item ex eodem lib.

De

De distinctione Canonici & Monastici ordinis. Cap. 4.

HI profecto in veteri testamento mysticam habuere præfigurationem à filijs prophetarum: qui iuxta fluenta Iordanis & in montibus solitariam vitam ducebant. Et quia prophetę nõnulli communiter ex genere sacerdotali siue Leuitico erãt: sicut Moyses, Aaron, Samuel, Hieremias, & alij multi, vel ex tribu Iuda: sicut Dauid, Salomon, Isaias, & alij plures: cuius regie tribus propriũ erat præesse filijs Israel per regimen: Et tales ex tribu Iuda figurabant prælatos sanctæ ecclesiæ: Sed per ambas. s. Leui & Iuda designãtur cęteri, quorum est sacrificare, & animas regere, & alios docere, sicut reliqui inferiores Clerici & Sacerdotes & Canonici, qui illis imediate succedunt. Monaci vero dicuntur figuratiue filij prophetarum. i. Clericorum, vel Cano. quia in nouo testamento (cessante figura ueteris testamenti, & succedente veritate) ex Regularibus Clericis siue Canonicis ab Apostolis institutis, per prædicationem & informationem originem habuerunt. Hęc ille. Ideo tanquam filij spirituales ab ipsis pascebantur, consiliorum directione: vt dicit Hieronymus ad Rusticum monacum. Ecclesia habet senatum, cœtum presbyterorum: sine quorum consilio nihil Monacis agere licet. 16. q. 1. Ecclesia Et sacramentorum administratione. Idem Hieronymus refert Monacos Scythię conuenisse in vnum vt sacerdotem sibi inuenirent. Et verbi Dei prædicatione: vt idem Hieronymus ad Heliodorum dicit, Alia causa est Monaci: alia Clerici. Clerici oues pascunt: ego Monacus pascor. 16. q. 1. Alia. & ca. Hinc est. & ca. Monacus. Hieronymus ad Riparium. Monacus (inquit) non docentis, sed plangentis habet officium. Vnde Monacum per omnia singulariter agere oportet: vt diffinitum fuit in Nicena Synodo. c. Placuit. 16. q. 1. Monacus enim gręcè, latinè singularis dicitur. Monacorum ergo conuersatio ab omnibus debet esse discreta. Quia vt dicit Gregorius, Nemo potest ecclesiasticis officijs deseruire: & in Monastica regula ordinate persistere. ea. q. & causa. c. Nemo. & in cap. iuxta. ea. q. & causa. Dicit Alexander. 2. iuxta Chalcedonẽ. tenorẽ optimi concilij: Monacis quamuis religiosis ad normã sancti Benedicti intra Claustrum morari præcipimus: Vicos, Castella, Ciuitates peragrare prohibemus: & à populorum prędicatione omnino cessare cẽsuimus.

fuimus, Vnde docendi & prædicādi officium & si Monacis interdicit: non tñ Canonicis Regularib. qui inter Clericos computātur: vt diffinit S. Tho. in lib. contra impugnantes religionem. Dicuntur ergo Monaci ad similitudinem filiorum prophetarum, sicut in veteri testamento, ita in nouo per quandam filialem subiectionem, originem habuisse ab apostolis inquātum eorum Decreto statutum est illos vacare contemplationi extra vrbes in solitudine ad differentiam clericorum: a quibus sacramētorum administrationem reciperent. Vt idem d. Io. in c. sequenti dicit.

De Origine Monastici ordinis. *Cap. 5.*

Consequenter in veteri testamento Monaci mysticam habuerunt præfigurationem à filijs prophetarum: qui in mōtibus vitam solitariam ducebant: sic proculdubio in nouo testamento laicalem illam communitatem repræsentant; eorum scilicet, qui pecunias Deo offerebant: & vitam solitariam in desertis locis ducebant: qui tamē adhuc tria vota religionis sicut Clerici primitiuæ ecclesiæ non vouebant. Confirmantur hæc probata fideli authoritate Archiepiscopi Florentini in tertia parte Cronicæ. c. de sacro ordine. Monaci (inquit) repræsentabant vnitatem illam laicalem vel communitatem, quæ fuit in laicis primitiuæ ecclesiæ tempore Apostolorum, qui etiam ipsi emittebant votum maximè paupertatis, vt patet 17. q. 1. c. Ananias. Aduertendum tamen est ꝙ tex. Ananias non dicit laicos illos emittere vota sicut Monacos: sed dicit ꝙ Ananias pecunias vouerat, sicut alij laici & solitariam vitam ducentes, sed beatus Gregorius in tex. illo arguit per locum à maiori, ꝙ si ille laicus Ananias mortis periculo dignus fuit, multo magis Monacus ille, qui regulam Benedicti professus forte fuerat, diuino dignus erat iudicio, qui non numos, sed semetipsum Deo, cui se deuouerat, subtraxit. Concordat huic veritati tex. concilij Chalcedonensis in c. Quidam. 18. q. 2. iuncta glos. Vbi dicitur: Eos vero qui ausi fuerint rescindere huiusmodi Constitutionem quocūq; modo: siquidem si clerici fuerint secūdum personarum ordinationem subiaceant cōdemnationibus Canonum. Si vero Laici vel Monaci communione priuentur. Et glo. in verbo Monaci dicit: Ibi loquitur secundum ea tempora: quando Monaci inter Laicos com-

computabantur, qui laicalem communitatem repręsentabant, & præfigurabantur per filios prophetarum, qui in montibus solitariam vitam ducebant.

De distinctione Clericorum ab initio nascentis Ecclesiæ. *Cap. 6.*

Sciendum est autem iuxta sanctorum patrum certissima documenta, sicut a primitiua Ecclesia succedente tempore facta est diuisio inter Clericos nascentis Ecclesiæ Regulares, & inter sęculares Clericos ab ea districtione relaxatos; ita inter Laicos nascentis Ecclesiæ facta est diuisio inter eos qui contemplationi & pœnitentiæ dediti erant, & inter eos quibus cōcessum erat vxorē ducere, & cętera sæcularia negocia exercere. Et sicut Clerici Sæculares cœperūt successiuè quo ad aliqua cum Laicis Sęcularibus communicare, videlicet habere propriū & testamentum condere, & huiusmodi, sic & laici Monaci cum Clericis regulariter viuentibus solitudinem quandam successiuè contraxerunt, sicut cōtemplationi & orationi vacare, & ab omni strepitu temporalium cessare. Dicebantur etiam tales Monaci cum primis illis Clericis, sicut contemplationi dediti, ita & Deo deuoti. sed laici Monaci propriè dicebantur conuersi. Dicebātur tamen ecclesiasticæ personæ quo ad Forum clericale, postquam emanauit tex. Ioā. huius nominis Papę octaui. 17.q.4. quare verberans tales incidit in canonem. extra. de sent. exc. non dubium: & licet conuersi dicantur Deo deuoti. 12.q.1.c.duo. non tamen tenentur continere: vt dicit glos. ibidem in versic. conuersi. Nam quidam talium profitentur, quidam non: Sicut Acolyti dicūtur Ecclesiasticæ personæ, & tamen non tenentur continere: quare possunt contrahere matrimonium legitimum: vt colligitur ex tex. Innoc. 2. in c. vt lex continentiæ. 27.q.1. Vbi immediate Clericis omnibus subnectuntur Regu. Cano. deinde Monaci atque conuersi professi. Glo. in versi. Regulares. ad differentiam Sæcularium Clericorum: & in versi. conuersi. sumit argumentum, ꝙ conuersi qui professi non fuerint: matrimoniū contrahere non vetantur. Ideo Monaci imitantes filios Prophetarum, & in solitudine manentes sicut Paulus primus Eremita: nō eo ipso quòd erant conuersi intelligebantur tria vota vouisse: sicut modo faciunt, qui sub regula Basilij & Benedicti. Et hæc est opinio Bar. Brixien.

Brixien. contra opinionem Ioannis Theutonici, vt notat. 2. Glo. in versi. conuenit. d. cap. vt lex continentiæ.

In primitiua ecclesia Clerici omnes regulariter uiuebant. *Cap. 7.*

CONfirmantur prædicta ex autentico testimonio B. Hieronymi ad quendam Leuitam de duobus generibus Christianorum, vt habetur in d. cap. Duo. Est autem (inquit) vnum genus quod mancipatum diuino officio & deditum contemplationi, & orationi: cui ab omni strepitu temporalium cessare conuenit, vt sunt Clerici, & Deo deuoti videlicet cõuersi. Cleros enim græcè, latinè sors, inde huiusmodi vocantur Clerici, idest sorte electi: omnes enim Deus in suos elegit. Hi nanque sunt reges idest sub regali & Leuitica tribu præfigurati (vt dictum est) se & alios in virtutibus regentes, & ita in Deum regnum habent ab institutione Romanæ ecclesiæ in signum regni quod in Christo expectatur, rasio vero à capite est temporalium omnium depositio. Capilli vero, vt dicit Glo. ibidem in ver. depositio, qui remanent, designant quòd aliqua debemus retinere ad sustentationem. Sequitur in tex. Illi enim victu & vestitu contenti, nullam inter se proprietatem habentes debent habere omnia communia. Aliud vero genus est Christianorum vt sunt laici, hęc ille. quòd vero Clerici primitiuę Ecclesiæ essent regulariter vouētes, patet ex cap. Scimus, & cap. Quia tua fraternitas. & cap. Dilectissimis. 12. quæst. 1. Et quòd B. & Magnus pater Augustin. hanc ipsam regulam in speciem & successiuè tenuerit: patet ex sermonibus de communi vita Clericorum, quorũ alter incipit Charitati vestrę, alter Propter quod, ex quibus decisas sententias Gratianus transumptiuè posuit ea. causa & q. c. Nolo. c. Nõ dicatis. c. Certe. Nota tamen quòd c. Non dicatis, colligitur ex text. regulæ ipsius patris Augustini. Cano. ergo regu. per institutionem B. August. à Leuitis in veteri tastamento & à Clericis primitiuis in nouo testamento originem traxere.

In quo differunt Canonici à Monacis. *Cap. 8.*

SVnt autem distincti ab inuicem Monaci, & Cano. Reg. sicut origine ita & officio, dicit enim Innoc. huius nominis pri-

L mus

mus. 16 q. 1. c. De monacis. De monacis (inquit) qui diu in monasterijs morãtes, si postea ad Clericatus ordines videlicet, dispẽsatiuè peruenerint, statuimus non debere eos à priori proposito discedere. Si ergo Monaco sicut Inno. diffinit à suo proposito discedere non licet, & sicut (Hiero. teste) Monacus non habet officium docentis, sed plangentis. Et iuxta B. Grego. sententiam, Nemo potest ecclesiasticis officijs deseruire, & in monastica Reg. ordinatè persistere: consequenter sicut officio ita & origine, distinguũtur ab inuicem Clerici Reg. & Monaci. Nam sicut Can. ordo ecclesiasticis officijs ritè deseruiens: & diuinis ministerijs dicatus, primus in ecclesia dicitur, qui continuatis successibus ab ipsis Leuitis, & ab ipsis apostolis, eorumque successoribus apostolicis Clericis, & per Beat. Augusti. est propagatus: ita iuxta B. Ber. verbum in quadam apologia, Monasticus ordo primus esse videtur eo scilicet modo quo supra diximus, quantũ ad monasticum propositum quod est plangentis officium, ab ipsis videlicet filijs prophetarũ, & à primis figuratis Monacis propagatum. Alia est enim causa Monaci, & alia est causa Clerici, vt dicit Hiero. ad Heliodorum. Monaci pascuntur. Clerici pascunt.

In primitiua ecclesia Canonici deinde Monaci ante omnes ordines primi. *Cap. 9.*

AD prædictorum continuationem subnectimus verba magistri Io. de Nigra valle vbi supra. Quare (inquit) ordo monasticus primus est, qui in ecclesijs originem duxerit. Monaci enim à Clericis instituti in Aegypto ab Antonio: sed in Thebaide ab Hilarione, mirũ in modum in solitudine aucti sunt, deinde à B. Basilio Cesareę episcopo in Grecia, licet in paruo numero aliqualiter regulari. In occidente postmodum à B. Benedicto reformationem simul & viuendi regulam susceperunt. Et licet aliqui ex ipsis Monacis per Papalem postea dispensationem ad Clericalem Ordinem assumpti, ad sacerdotium & in pontifices electi fuerint, non docendi tamen, sicut Cano. sed plangendi habentes officium: à prædicatione, & sacrorum administratione, sicut oues sub Clericorum officio, & subditi sub Canonica prælatione, abstinere iubentur. Hęc ille. Dicit enim Gratianus, vt

vt habetur 16.q.1. Hinc est.§.penultimo. Monacos vsque ad tẽpus Eusebij, Zozymi, Giricij, Monacos simpliciter, & non Clericos fuisse Ecclesiastica testatur historia. Sed quid ait B.Greg.in c. ex auctoritate. 16.q.1. Monacis sacerdotibus figuram Apostolòrum tenentibus. Intelligendum est sanè: non ex eo quod Monaci sunt, sed ex eo quòd eis accidit sacerdotium ex accidentali dispensatione. Aliud enim conuenit cuique ex eo quòd Monacus est, aliud ex eo quòd Clericus est. Ex eo autem quòd Monacus est: sua & aliorum peccata deflendi officium habet, ex eo verò quòd Clericus est: docendi & pascendi populum. Voluit ergo B.Hiero. distinguere inter personam Monaci, & Clerici: ostendens quid cuique ex proprio officio conueniat.

Quã utile sit cuique religiosè sui ordinis auctores intendere. Cap. 10.

HIc ergò secundum hanc considerationem (teste Roseto) vbi supra quisq; religiosus in suę religionis auctorem primos sanctos Ordinis intendere debet. Hi enim magis loquentur quid desit in proposito suscepto. Alioquin patres vane appellantur, si non attenduntur, si non imitantur. Sic ergo Benedictinenses in suum patrẽ Benedictum prospicere habent. Sic prædicatores in patrẽ Dominicum. Sic in patrem Franciscum Minores. Dicit enim B.Hierony. Habet vnumquodque propositum principes suos spectandos, scilicet & sectandos Ro. duces imitãtur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones. Philosophi proponunt sibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Aristotelem, Poetę imitantur Homerum, Vergilium, Terentium, Menãdrum. Historici Salustium, L. Florum, Heraclium, T. Liuium. Oratores Lysiam, Gracchũ, Demosthenem, Tullium. Et vt ad nostra tempora veniamus, episcopi, presbyteri, & Clerici, habeant ad exemplum apostolicos viros, quorum honorem possidentes, habere nitantur & eorum propositi Clericalis initium. Nos aũt de Monacis loquentes habemus monastici propositi nostri principes Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios. Vtique illud monens Hiero. & sciens quàm singulariter efficiãt exempla congruentia vnicuique sancto proposito.

Quam laudabile est primorum parentum memoriam in scriptis redigere. *Cap.* 11.

Hinc etiam vt ait magister Rosc. vbi supra, considerandum est quòd tantis studijs patres illi priores de ortu & origine ordinum fecerunt conscribi, deque illustribus ordinum viris libros, vt scilicet viua exempla ex proposito congrua haberēt subsequentes. Vt si quando dilapsi in auctores intuentes, rursus conformarentur eis. Est liber de Cartusię ortu & progressu. Sunt de illustribus uiris ferè singulorum ordinum & initijs libri multi. Habent Prædicatores, Minores & Carmelitę, de ortu & progressu suorum ordinum cronicas. Habent Eremitani triuium suum. Sed heus noster inter hæc ordo Cano. nunquid de origine & ortu eius lib. caret? Nusquam tamē certi quippiam de hoc inuenitur à nostris deductū, nisi forsan posterioribus hisce diebus; & quoniam aliud iam opus seorsum a nobis super his est elaboratum, nihil hic iam inde ageñ. nisi in genere hæc conclusio vnica est annotanda. scilicet quòd Cano. professionis disciplina sicut cæteras Christianę religionis obseruantias antiquitate simul & dignitate antecellit, ita etiam fęcunditate sanctorum & illustrium uirorum numerosa vbertate antecedit.

Origo Cano Ordi. probatissimorum scriptorum auctoritate monstratur. *Cap.* 12.

De ortu tamen eiusdem Can. ordinis Sigibertus in cronica sua, & Vincentius historialis sub compendio pauca describit in speculo suo lib. 26. c. 51. vbi sic ad literam ait, Ordo Cano. qui primo ab Apostolis, postea ab Augu. regulariter fuit institutus, cępit florere in ecclesia S. Quintini Beluacēn. sub venerabili & S. Iuone eiusdem ecclesiæ præposito, & postea Carnoten. episcopo. Et in lib. 19. c. 44. dicit quod Aug. scripsit regulam & institutionem pro Clericis Reg. qui etiam dicūtur Can. Reg. Hæc in summa refert d. Archi. Floren. in cronicis suis, & Auctor fasciculi temporum fol. 54. circa medium secundæ columnæ. Sed suprema Ro. Ponti. auctoritate hæc plenius habentur supra in elucidario præfatione 19. circa principium. Scripsit d. Ioā. de Nigra ualle. vt supra notauimus, & d. Rosetus scripsit & venera.

P. Ioã. de Nig. val. vt supra in lib. prænotato. Scripsi denique ego inter Cano. minimus, vt posteris relinquamus in lucem quod prius latebat in occulto, propter quod multum debemus aduersarijs nostris, qui euigilandi occasionem dedere.

Clericalis status simpliciter dignior est monacali statu. Cap. 13.

HIs itaque præmissis infertur veriss. conclusio quę pro maxima habetur in iure, videlicet. Clericalis cętus est dignior omni cętu monacali. patet ex tex. B. Aug. & habetur 16. q. 1. c. legi, vbi dicit quòd bonus monacus vix facit bonum Clericum, & vocat ibi se Clericum & in numero Clerico. vnde in sermone de communi vita clericor. dicit conclericos meos tales inueni quales optaui: indistinctè ergo loquitur Aug. in c. legi de omnibus. cleri. quando dicit de quorum numero nos sumus. Hũc etiam tex. ad hoc inducit glo. fi. in c. qualiter & quando. 2. extra. de accu. facit ad hoc glo. in cap. si se cuiquam. in versi. separetur. 28. dist. & ibi notatur quòd cętus cleri. præeminet cętui monacorum. Facit ad hoc tex. extra de conuer. coniu. cap. coniugatus: Idem dicit glo. fi. in cap. seriatim. 32. dist. & extra de reg. cap. porrectum & ibi glo. fin. notat quòd dignior est clericatus quã monacatus. Idem habetur extra de senten. excom. in 6. cap. religioso, & ibi glo. in versi. exhiberi. & Ioan. An. in regula delictũ. lib. 6. in mercuri. in 3. colum. vbi decisiuè notat quòd clerici præferuntur monacis. Et cum dicitur Clerici, non excludũtur Clerici Regu. quia secũdum eum semper sunt Clerici, & qui propter Reg. eorum statum non debent esse deterioris conditionis præcipuè cum fuerint per B. Aug. reducti ad primęum apostolorum statũ, in quo tria vouentes essentialia religionis in communi viuebãt vt infra patebit, propterea etiam dicuntur Clerici Cano. cap. in omnibus de conse. dist. 5. ex concilio Aquen. & archi. in c. mandamus. 19. q. 3. refert verba. S. Tho. quòd Can. Regu. per se & ex sui natura competit quòd sint Clerici. Idem dicit in lib. contra impu. rel. & venerabilis doc. Parisien. Auctor Roseti vbi supra ex præmissis concludit, & ex constitutione concilij Aquen. de dignitate Can. Ordi. expresse diffinit Canonicam institutionem, cęteris dignitate pręstare institutionibus. Et antiqua regu. cleri. instituta habent, Sicut antiquitate ita & Clericatus dignitate Ca-

no. or-

no. ordo cęteros antecedit. facit ad hoc cap. Monacus. 16. quęſt. vbi Hiero. dicit, Monacus non docentis, ſed plangentis habet officium, & cap. Alia cauſa. & in cap. iuxta ibi Alex. 2. prohibet Monacis Clericorum officia exercere, ſicut prædicare & ſacramenta populis miniſtrare, & in c. Quidam 18. q. 2. Si fuerint Clerici ſubiaceant condemnationibus canonum, ſi aūt Monaci vel laici, a communione ſuſpendantur: nec glo. fin. tenetur, quia loquitur de Clericis inferioribus, qui ſi ſuo epiſcopo ſubiici noluerint, cano. damnationi ſubiaceant, ſed Monaci cum laicis computantur in pęna excōmunicationis, quia inferiores ſunt Clericis: ergo &cæt.

Nam Monacorum vita, ſicut dicit magiſter Roſe. vbi ſupra, licet ſit commendabilis & eius conuerſatio ſanctiſsima, non tamē Monaci adæquandi ſunt cano. vitę inſtitutoribus & primis apoſtolicis clericis, & exinde per Aug. ſucceſsiuè inſtauratis Canonicis Reg. rōne Clericatus & originis, qa videlicet Can. Clerici a Leui tis, & immediate ab apoſtolicis naſcentis eccleſię Clericis, illi vero ſcilicet Monaci a filijs prophetarū, & ſucceſsiuè ab illis qui in deſertis locis vitam ducebāt ſolitariam in fletu & planctu: iuxta illud quod habetur. 16. q. 1. c. Placuit, Monacus ſit clauſtro ſuo contētus, quia ſicut piſcis ſine aqua caret uita, ita ſine monaſterio monacus. Sedeat itaque ſolitarius & taceat, quia mundo mortuus eſt, Agnoſcat nomen ſuum, monos enim grecè, latinè eſt vnus, achos grecè, latinè eſt triſtis. Vnde dicitur monacus ideſt vnus triſtis. Sedeat ergo triſtis & officio ſuo vacet, hęc Euge. Papa huius nominis primus. Ad hoc etiam facit auctoritas Ioā. de Nigra ualle vbi ſupra continuando ad præmiſſa de ipſo ordine Cano. ſic ad literam proſequendo in hæc verba, dicens.

Canonicus ordo regimine & Clericali ſtatu præcipuus eſt. Cap. 14.

Regimine inſuper præcipuus in ſancta eccleſia fuit ordo cano. Quippe q Ro. ſedem per annos. 500. & 6. optimo iure obtinuerit, quinquaginta & quatuor ſummos Pontifices produxit: quos ego Io. cum Roma. eccleſiæ bibliothecarius exiſterem, & magna ex parte ab Anaſtaſio Cardinali, cum & ipſe eodē fungeretur officio, ex archiuis vſque ad ſua tempora exactos reperiens eos, qui poſt ipſum fuere, ex eiſdem archiuis a Papa For

moſo

moſo & infra, una cũ Cardinalibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & alijs.ſ. prælatis ex eodem ordine, multis perluſtratis cronicis laborioſiſs. collegi. Neque prætermittendum eſt, q̄ omnes ferè totius orbis Cathedrales Eccleſię, tam cum Archiepiſcopatibus & epiſcopatibus, quam cum Can. & Clericis Reg. antiquitus can. erant, vt infra ſuo loco patebit, & ſupra in elucidario. Ex quibus nũc plurimè extant in Hiſpania, in Germania, in Anglia, atque aliquę in Italia, præter alia Can. Cęnobia, & Abbatias, præpoſituras, & prioratus, quę pęnè ſunt innumerabilia. Hęc ille.

Canonici per ſolennem profeſſionem efficiuntur eſſentialiter Clerici. Cap. 15.

SEquitur idem Io. vbi ſupra in hęc ver. Et propterea (inquit) hodie pont. omnes vt archiepiſcopi & epiſcopi quando conſecrantur, efficiuntur Clerici Regular. per ſolennem profeſsionem, & accipiunt habitum, ſcilicet camiſiam apoſtolicam in ſignum profeſsionis, & in memoriam quòd olim tota eccleſia catholica, tam in patriarchalibus, quam archiepiſcopalibus & epiſcopalibus, per ipſos Regu. Can. regebatur. Sequitur ibidem ex eodem auctore de habitu Clericali candido qui proprius èſt habitus Can. Regu. iuxta etiam notata per Io. Andr. in Clemen. 1. de elect. in ver. habitus.

Canonici Reg. proprius habitus eſt linea tunica qua principaliter profitentur. Cap. 16.

ISta (inquit) camiſia ſiue collobiũ niueũ & albũ, quod propriè & eſſentialiter cõpetit Can. & Clericali ſtatui, & habuit orginẽ in veteri teſtamẽto a Leuitis & ſacerdotib. qui vtebantur Ephod lineo. Sed in nouo poſtmodum teſtamento a Chriſto domino & Sacerdote maximo, indeque ab apoſtolis talis habitus albus & lineus inſtitutus & delatus fuit, ſicut patet de ipſius Chriſti veſte inconſutili, & deſuper contexta per totum. Sicut etiam de veſtimentis apoſtolorum Petri, & Pauli, Iacobi, Bartholomei &c. patet & legitur. Qua ex re apoſtoli appellabantur a gentilibus viri dealbati. Vnde iuxta eorum inſtitutiones, omnes Clerici Regu. qui apoſtolorum more ſe & ſua relinquentes, vt crucifixi

mun-

mundo & Christi Crucem baiulātes discipuli censeantur, talem induere habitum iussi sunt. Nec mirum, quia quum Dei minister semper candidus, & purus, atque mundus in conscientia esse debet, & simplex vt columba in moribus, & vestimenta alba & candida ei iubentur deferri, iuxta illud quod scribitur, omni tempore vestimenta tua sint candida. Eccle. 9. & vt legitur in scripturis. Angeli semper quasi in candidis vestimētis visi sunt ad designandum eos, qui ex clericali professione albo induuntur amictu, ex sancta cōuersatione angelos potius quam homines esse debere. Sicut Ezechielis. 9. cap. dicitur de eo, qui in medio sex virorum atramentarium scriptoris habens ad renes, apparuerat ei, quòd erat vir indutus lineis. Et Danielis. 10. apparuit vir vestitus lineis &c. Et eiusdem. 7. Vestimentum eius candidum sicut nix. Idem Ioan. de Nigra valle vbi supra.

Habitus lineus clericalis in veteri & nouo testamento est solemnizatus. Cap. 17.

EX eodem cronicarum epilogo idem Io. hoc ipsum ex noui testamenti auctoritatibus probat dicens, quia angelo q apparuit Marię Magdalenę ad Monumētum Domini. Matthei vlt. dicitur, quòd vestimentum erat album sicut nix. Et Marci vlt. dicitur, ꝙ ibi erat iuuenis sedens indutus stola candida. Et Io. 20. dicitur, ꝙ Maria Magdalena vidit duos Angelos in albis sedentes. Et actuum. 1. Ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis: & act. 10. Ecce vir stetit corā me in veste candi. Habitus quidem albus pertinet ad perfectos: & ad illos qui ita per terrenorū contemptum ad ea quę sursum sunt, eleuati sunt, vt sint quasi in celis per beatitudinē glorificati. Quare Dominus noster Iesus Christus glorificatus in monte, vestimenta candida legitur habuisse sicut niuem. Marci. 9. & Apoc. 3. ambulabunt mecum in albis, & c. 4. & 7. amicti stolis albis. & trē. 4. c. Candidiores niue, nitidiores lacte facti sunt nazarçi eius &c. Iste est habitus conuenientior his, qui in sortem ac seruitium domini assumuntur. Habitus inquam a Deo ex ipsius ore sanctissimo suis ministris adinuentus & ordinatus perhibetur. Exo. 29. ait Dominus ad Moysem, indues tunicis lineis Aaron & liberos eius.

Explicit prima pars principalis.

SECVN-

SECVNDA PARS PRINCIPALIS QVOD CANONICI REGV. PRIMARIA EORVM INSTITVTIONE SVNT ESSENTIALITER CLERICI.

CAPVT I.

ANONICI Regulares propriè & primaria eorum institutione Clerici sunt: nec aliter esse possunt, nisi essentialiter Clerici. Hæc conclusio multiplici auctoritate probatur.

PRIMO auctoritate Gratiani, q auctor & compilator Decretorū, quique & Monacus fuit. Nam in causa 11. proponit quæstionem sic dicens: Duo Clerici ad monasterium trāsire volunt, vterque ab episcopo suo licentiam petiit. Vnus relicta ecclesia propria eo inuito, alter dimissa Reg. Canonica cenobio se contulit, inde subnectit in 3.q. Quid si illi duo Clerici fuissent Clerici.i.Regulares Canon.q.d. etiam per Clericos generaliter dictos includuntur regulares, q & ipsi sunt Clerici, nec aliter possunt esse nisi Clerici: sed non sic de Monacis, qui ex primaria eorū institutione vt Monaci sunt: olim erant absque Clericatu, vt dicit Abbas. & habetur dist. 93. à subdiacono. glo. in ver. Abbas, loquitur secundum ea tempora quando Monaci non erant Clerici. Canonici autem Regulares a primeua eorum fundatione, & continuatis successibus ab apostolis & per Aug. instituti, semper Clerici fuerunt. Vnde concludit Gratianus in 3.q. vbi quesierat, quid si duo Clerici qui ad monasterium transire, voluerint, contigerit ipsos Regul. Can. fuisse, & tandem cōcludit idem Gratianus, ex tex. conci. Eduen. & Vrbani. 2. simpliciter & absolutè, quòd Reg. Can. fieri Monaci non debeant. Et hoc secundum Doct. factum fuit in fauorem Can. ordinis, cui per se.i. ex primaria sui institutione competit Clericatus. De hac materia tractans S. Thom. secunda secundę. quęst. vlt. hoc idem dicit.

SECVNDO idem patet ex tex. Tarraconen. Concilij in causa. 15.q. 2. Obseruan. Ibi enim dicitur, ne quis sacerdotum, vel Clericorum more Sęcularium iudicum pro impensis patrocinijs munera audeat accipere, vel debeat aduocare, vbi Gratianus exponit. Hoc autem (inquit) intelligitur de Clericis, qui in uita Canonica professi, Regulariter se victuros proposuerunt, nec aliter intelligendum est, quā de Clericis regulariter profes. quia de sęcularibus Clericis hoc non prohibetur in iure. Et addit idē Gratianus. Generali nanque ecclesiæ consuetudine receptum est & moribus approbatum, vt Clerici more aduocatorum pro impēsis patrocinijs munera accipiant, & Tarraconen. ecclesia illa in qua fuit celebratum Concilium illud: erat sicut nunc Can. Reg. & tamen tex. ille eos duntaxat sacerdotes, vel Clericos nominat: qui ob regularem professionem, cum sint strictè religiosi, propriè tamen, & omnino sunt Clerici.

TERTIO ex cap. decimas. 16.q.1. in tex. prohibetur decimas à Clericis communiter viuentibus exigi. Sed in Rubrica simpliciter dicitur, quòd de proprijs laboribus Monaci, & Canonici decimas minimè soluere cogātur. Et in tex. dicitur, Cæterum à Monacis, siue Clericis communiter viuentibus. Ecce, quia tex. nominat Clericos communiter viuentes: quos in Rubrica per terminos contrahentes Canonicos specificat. Ergo Clerici cōmuniter viuentes simpliciter intelliguntur Cano. Reg. & glos. dicit, Ecce, quia aliud est priuilegium quod habent Clerici communiter viuentes, quàm habent Clerici separatim viuentes: nec aliter intelligi potest quàm de Cano. Reg. qui & Clerici sunt. Et est tex. Paschalis 2. qui sub nomine Clericorum approbauit constitutiones, quas edidit Petrus Damiani pro Can. Reg. in canonica Portuen. apud Rauennam existentibus, & vsq; impræsentiarū continuatis successibus sub regulari eiusdem ordinis obseruantia vigent & diutissimè viguerunt. Fuit autem Venerabilis vir ille eiusdem Canonicę fundator & primus Prior. Et ibi antiquissima sunt priuilegia tam Imperatorum quàm Ro. Pont. eisdem Can. Reg. concessa. Et not. quòd in superscriptione d. cap. Decimas, quidam codices habēt Paschalem 4. quod est falsum, quia non fuerunt nisi duo Pont. huius noīs Paschalis, qui pauloante Euge. III. fuit, ipse vero Euge. approbauit li. Decretorum.

QVARTO per illud quod habetur ex Concilio Maguntino, & ex Conci-

Concilio Ro.celebrato sub Leone 4.tempore Ludouici Caroli Magni filij,vt habetur. cap.In omnibus.de conse.distinct.5.vbi dicitur. Igitur quantum humana fragilitas patitur,decernimus vt Canonici Clerici Canonice viuant, obseruantes diuinę scripturę doctrinam. Et glo.ibi dicit in versi.clerici.Can.i. Canonici Reg. Tale autem Concilium tēpore Caroli magni apud Aquas Grani celebratum, ipsa eadem disposuit circa reformationem ecclesię,anno Domini Octogentesimo Sextodecimo, & ibidē editus est liber,qui dicitur Canonicus quinque capitulorum, & ibi plurima condita fuerūt ad reformationem clericorum vt viuerent in communi secundum Canones apostolorum, & secūdum normam Augustini cū suis Clericis. Cui libro inserti sunt sermones B.Aug.de communi vita clericorum, & sunt sermones tres,primus incipit Charitati vestrę,secundus,Propter quod, tertius est ipsa regula,quæ incipit,Ante omnia fratres.Et liber ille in eo Concilio approbatus,ideo dicitur Canonicus liber,qui propriè continet clericorum vitam Canonicam, ex quo decisè Gratianus transtulit tex.d.cap.in omnibus.

QVINTO idem patet ex cap.præter.22.dist. ibi dicitur, Præcipientes statuimus vt hi prædictorum ordinum,qui eisdem prædecessorib.nostris obedientes castitatē seruauerint,iuxta ecclesiam sicut oportet religiosos clericos simul manducent,& dormiant. Et quicquid ab ecclesijs eis competit hoc communiter habeāt. Nota in ver.religiosos clericos,ad differentiam Sęcularium Clericorum qui hoc non seruant. Nam secundum docto.Canonia est ius spirituale,qđ nō cadit nisi in Can.clericos,vt habetur in.c. 2.de institu.sed magis propriè in Clericis communiter viuentibus. Canonia enim secundum Io.An.c.2.de renun.est spiritualis fraternitas in choro in stallo &c.Et de hoc plenè per Doct.in cap.relatum. de preben. Sed Canonia primaria sui institutione fuit in Can.Reg. Vide tex.in c. sicut nobis. extra de regul. Vbi ēt eorum locum vocat Canonicam.

SEXTO idem probatur ex cap.Pręsens clericus.20.q.3. Vbi Nicolaus Papa huius nominis primus in fine cap.dicit.Can.Religiosos non putamus a consortio Monacorum seiunctos. Glos.ibidem,quod per Can. religiosos Can. Reg.intelligūtur. Sed quod dignius Epitheton dati potest,quam dicere Can.religiosos? Sicut in Concilio Tiburien si dicitur in loco religiosorum Ca-

nonicorum, & habetur 13. quęst. 2. vbicunque. Sic etiam simpliciter Canonici nominantur in iure, vt habetur in cap. sunt nõnulli. 16. q. 1. Vbi Bonifacius Papa prohibet Monacis ne se immisceant negotijs sæcularibus. Et subdit in tex. nõ solum Monacis, sed etiam Canonicis magnopere imperatur. glo. de Can. Regu. exponit. Canonici ergo Reg. & Canonici simpliciter, & quãdoque Clerici simpliciter nominantur, quia semper & non aliter esse possunt nisi Clerici, quibus propter regularem professionẽ additur regulares, quia regularis esse non potest nisi tria substantialia religionis profiteatur, secundum Doctor. in Rubr. de reg.

SEPTIMO ex cap. quando necessitas disciplinę. 86. distinct. Ibi in superscriptione. cap. allegatur August. de vita cler. & est text. regulę videlicet ad Regu. Cano. quorum erat episcopus. Cano. ergo sunt Clerici, quibus regula ex primęua eorum institutione cõpetit, cum ibi dicatur ex subiecto regulę, de communi vit. cleri. & non possunt esse nisi Clerici, & eorum loca per antiqua iura dicuntur Canonicę seu Canonię. Vnde Vrbanus Papa in c. eos qui. 1. qu. 5. dicit in Canonijs, vel monasterijs regulariter viuat. Licet enim Monasterium largè sumatur tam pro Cano. quam pro Monacis: strictè tamen monasterium competit Monacis, & Canonia seu Canonica Regularibus Cano.

OCTAVO per illud quod pulchrè notat Abbas in c. bone. de postu. præla. quòd Canonicus nihil aliud est quam fraternus Clericus, vel Clericus in fraternitate Can. cõstitutus. Hęc aũt nomina sunt cõsequentia rerum, quando omnes ferè Clerici in cõmuni regulariter viuebant. Sic ergo Cano. regulares sunt Clerici, quia si Canonicus non est nisi vbi sit Canonica fraternitas Clericalis, & Monacus non est, nisi vbi est fraternitas Monacalis: ita ex quo quis est canonicus, necessario est clericus, in clericali fraternitate constitutus, & Monacus est necessario Monacus, ex quo in Monacali fraternitate constitutus, & Frater Minor, ex quo est in fraternitate minorum cõstitutus, & sic de singulis, iuxta cuiuscũque propriam ordinis rationem, & hoc est propriè dicere, quòd Canonicis per se competit vt sint Clerici, sicut Monacis per se, & primaria eorum institutione competit, vt sint Monaci in solitudine constituti.

NONO per illud quod habetur in c. non dicatis. 12. q. 1. Ibi text. est regulę Aug. cum. c. nolo. & in superscriptione Capitulorum alle-

legatur Aug. de communi vita clericorũ, quod nihil aliud est dicere, quàm de communi, & Canonica fraternitate Clericali. Quia regula Aug. in primaria sui institutione fuit, & est pro Clericis regulariter uiuentibus inscripta. Idem notatur in c. Si quis irascitur. 13.q.2.& 17.q.vlt.c. Quicunque vult.& ibi allegatur Augusti.de communi vita clericorum. Canonicis ergo Regu. sicut per se competit Regula de communi vita clericorum, ita ex primęua eorum institutione per se competit vt sint Clerici.

DECIMO per illud item notat Abb. in c.licet.de off.ord. quòd Clerici inquantum communes sunt, propriè Clerici sunt, inquantum verò proprium habent, sunt Sęculares, quia ratione proprij non dicuntur portio Dei, nec imitantur Apostolos, quibus erãt omnia communia, vt habetur in cap. Cui portio. 12.q.1. & cap. Clericus.& c.vltĩ. Vbi aduertendum est etiam secundum Doct. quòd ius Canonię consistit in quadam spiritualitate, quæ non cadit in laicum, vt in c.causam. de præscrip.& cap. Monaci. extra de elect. Et hæc ratio est secundum Panor.& Doct. quòd nullus laicus potest Canonicari, licet bene poßit prębendari, quia præbenda consistit in quadam temporalitate, vt in cap. cum M. de const.& idem Abbas in cap. statuimus. de maio.& obed. notat, quòd sicut qui est homo, est necessario animal, ita ex quo quis est Canonicus, est necessario Clericus, sed Monacus esse potest licet non sit Clericus, quia ius Monaci cadit in laicũ, sed non ius Canonici. Et idem Abb. hoc ipsum notat in c.2. de inst. & per Glo. ibidem. quinimo idem Abbas in c. nullus. de foro compe. dicit, quòd Monaci erant primo eremitę, & erant sub foro Sæculari, quando nec profeßionem emittebant, nec Clerici erant, quia vt idem notat, & supra ostensum est, quòd Monaci vt monaci non sunt Clerici. Sed Cano. Reg. vt Canonici sunt Clerici, & non possunt esse nisi clerici. Ideo Can. Regu. Lateranen. ex eorum constitutionibus habẽt, quòd nullus eorum sit capax legitimi actus, vt mitti poßit ad Capitulum generale, nisi in sacris sit constitutus, vt videlicet quòd steterit saltem per quinque annos Canonicus in congregatione.

VNDECIMO per illud quod notat glos. in c. nolo.& c. certe. quia Aug. fecerat tres Cõstitutiones pro Clericis. prima quòd Clerici non possent habere proprium, sed illa male seruabatur, ideo secundam reuocauit, ut patet in dict.c. Certè. & est text. sermonis

de

de communi vita clericorum, sed tertio de communi consensu suorum Clericorum confirmauit primam, vt colligitur ex tex.c. nolo. Et semper Augu.in dictis sermonibus se, & suos Canonicos simpliciter Clericos, vel conclericos appellat. Cum vero tales Clerici sic viuentes, & Apostolicis regulis obsequentes sint, consequenter sunt omnino clerici, quia eorum religio non adimit eis Clericatus dignitatem. Dicit enim Clemens Papa scribens Clericis Hierosolymitanis in communi uiuentibus vt habetur in ca dilectissimis. 12.q.1.in fin. præcipimus ne ab apostolicis regulis nullatenus discedatis, Et ibi Glo.fin.& dominus Io. de Beleth, de clericis inquit, qui proprijs renuntiarunt, singulariter exponit.

DVODECIMO patet ex doctrina S.Tho.in lib. contra impugnan. relig.vbi ad litteram dicit. Voluit Hiero.in cap.Monacus.& cap. alia causa.16.q.1.distinguere inter personam Monaci, & personam Clerici, ostendens quid cuique ex proprio officio competat. Aliud enim conuenit cuique ex eo quòd Monacus est, aliud ex eo quòd Clericus est. Et dato quòd Monaco docere non liceat, non tamen sequitur quòd Canonicis Reg.non liceat docere, cum Canonici Regu.inter Clericos computentur. Et statim infert idem Doc.probationem eius quod dicit ibidem, de quibus scilicet Canonicis Aug.in sermone de communi vita clericorum, & habetur. 12.q.1.c. nemo. qui habuerit proprium, vel habere voluerit, & de proprio viuere, parum est vt dicam nō mecum manebit, sed nec Clericus erit. Ex quo patet, vt dicit Thom. ibidē, quod illi q sub B.Aug. sine proprio viuebant inter Clericos computabātur. Et statim subnectit Tho.quamuis autē Aug. reuocauerit hoc generale interdictum quod fecerat, vt nullus Clericus esset nisi sine proprio uiueret, non tamen reuocauit qn illi qui sine proprio sub eo viuebant Clerici essent. vt patet per d. cap.certè. Ex quibus idem Thom.infert, quòd Canonici Regu. ipsi idem Clerici Regulares sunt quos instituit Aug. Et sequitur idem Doc.vbi supra. quod autem obiicitur quòd Can.Regu. & Monaci ad paria censeantur vt dicit tex.c.ex parte.extra de postu. Intelligendum est inquit in illis quæ sunt communia omni religioni, sicut viuere sine proprio, abstinere à negotijs Sęcularibus, & ab officio aduocandi in causis & huiusmdi. Et aduertendum, ꝙ S.Tho. cum hoc idem diffiniat, secunda secundę. q.vlt. ꝙ Canonicis

nonicis Regu.per se competit vt sint clerici: indistinctè loquitur de quibuscunque Canonicis Regu.Non autem de Canoni.collegiatis non professis : vt quidam non minus imperitè q̃ iniquè loquuntur. Certum est enim ꝙ Canonicis non professis libere & simpliciter ipso iure conceditur transitus ad Monacos. 19.q 2. c.duæ sunt leges.Non autem Canonicis Regul.hoc absolutè cõceditur:vt in c.nullus.& c.mandamus.& c.statuimus. 19. q. 3. & c. sanè.& c.licet.extra, de reg.

TERTIODECIMO per illud quod dicit Gratianus.ca.hinc est.16. q. 1.Licet alicui Monacorum ex priuilegio hoc concessum sit vt possit esse Clericus:non tamen quod vni singulari cõceditur statim omnibus conuenit:cum ergo Canonici sint propriè ex natura sui ordinis Clerici:Monaci autem clerici non sint nisi ex accidenti:consequẽter cõcluditur ꝙ non à priori institutione Clerici sint:nec Canonicis sint præferendi, licet nunc habeant Monaci per accidens, quod prius per se & ex sui natura habent Canonici Regularis.

QVARTODECIMO per illud quod dicit idem Gratianus in d.cap. hinc est.Voluit ergo Hierony. distinguere inter personam Monaci & Clerici,ostendens quid cuique ex proprio officio conueniat. Aliud enim conuenit cuique ex eo quòd Monacus est, & aliud ex eo quòd Clericus est. Ex eo ꝙ Monacus est, sua & aliorum peccata deflendi officium habet, ex eo quòd Clericus est docendi,& pascendi populum. Sicut enim beatus Benedictus nõ fuit sacerdos,nec Equitius,nec Macharius,nec B.Antonius, nec Hilarion,& alij huiusmodi,nec Clerici,& ita per longissima tempora perseuerarunt,vt Ecclesiastica testatur historia. Idem etiam Hiero. refert Monacos Scythię conuenisse in vnum vt sacerdotem sibi inuenirent,qui eis missarum solennia celebraret, colligitur ex his, quòd Canonicus ordo de natura sui duo complectitur,clericatum videlicet, & regularem statum, quæ duo à primordijs nascentis Ecclesiæ essentialiter competunt ipsi Can. ordini,ita vt vno eorum deficiente nõ erit amplius Ordo Can. Sicut exempli gratia, subtracta homini altera istarum differentiarum Rationale,vel Mortale,non erit amplius homo,naturaliter loquendo,& sicut duo ista per se, & essentialiter competũt homini,ita & duo illa per se,& essentialiter Cano. ordini competunt,non autem Monastico ordini nisi per accidens ista duo

con-

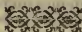
conueniunt,quia ex priori eorum institutione nec tria vota pro fitebantur,nec Clerici erant nisi per accidens. Monasticus ordo de natura sui hoc ipsum duntaxat complectitur,quod Euge. Papa huius nominis primus dicit in cap. placuit. 16.q. 1. vt claustro suo contentus sit,quia sicut piscis sine aqua caret vita, ita sine mo nasterio Monacus. Sedeat itaque solitarius & taceat,quia mundo mortuus est. Agnoscat nomen suum,Monos enim grecè latinè est vnus achos grecè latinè est tristis. vnde dicitur Monacus,idest vnus tristis.Sedeat ergo tristis,& officio suo vacet, hæc ille. Tenet autem omnis schola tam Platonicorum quam Peripateticorum, & Theologorum omnium, Quod est per se, vel per essentiam tale, semper est prius & dignius eo quod est per accidens,& per quandam participationem tale. Monaci ergo licet nunc habeant quod habent Cano. non tamen sunt Canonicis Regularibus præferendi, patet ex præmissis.

Explicit secunda pars principalis.

TER-

TERTIA PARS PRINCIPALIS DE CONTINVATO ET SPECIFICO NOMINE CANON. REGVLAR.

Canonici Regulares in iure Clerici propriè nominantur. Caput primum.

VM Itaque Canonici Regul. primi inter Ecclesiasticas personas fuerint semper & sint, nō immerito Clericorum nomine in scripturis antiquis etiam in toto corpore iuris multis locis designantur. Verum vt colligitur ex Cronica Io. de Nigra valle qui olim fuit Bibliothecarius Apostolicus lib. 13. cap. 18. Canonicis inquit regul. in primitiua ecclesia Clericorum nomen ab Apostolis inditum fuit. Primo eo quòd per terrenorū renuntiationem, & Ecclesiasticorum officiorum assumptionē, in sortem Domini fuerant assumpti. Quod etiam patet 12. q. 1. in multis locis & capitulis & c. cleros. 21. dist. & supra plenè ostēsum est in Elucidario in tractatu præfationum. Et sequitur in d. cronica. Ideo ipsi Regulares Canonici dicuntur clerici primitiuę ecclesiæ. Clerici verò, vel Canonici Sæculares dicuntur quidem clerici, sed deriuatiuè, quia ab ipsis primis Clericis regulariter viuentibus originem traxerunt. Regulares vero cano. primitiuam illam & clericalem communitatem retinent. Monaci autem & alij religiosi qui post Concilium generale fuerunt instituti & approbati, facti sunt clerici dispensatiuè. Quia presbyteri nominantur aliquando.

Canon. Regular. in sermonibus patris Augustini appellantur Clerici. Cap. 2.

BEatus magnus pater Augu. in sermonibus de communi vita clericorum quosdam suos conclericos presbyteros nominat.

minat. Et Inno.III. in cap.significasti.el 2.extra de homi.& alibi multis in locis. Iura quandoque ipsos Regulares cano.presbyteros nominãt:& à vulgo sępissime,& in cronicis presbyteri vocari consueuerunt. Et hoc triplici ratione,vt probat idem Ioan. de Nigra valle. Primo quidem,quia originaliter in eis & principaliter viguit presbyteralis à Christo & ab Apostolis institutus ordo. Sicut etiam Roma propriè & principaliter dicitur vrbs, licet alię ciuitates,impropriè tamen,vrbes appellentur.Secundo à digniori vocabulo,cum vniuersaliter Regulares Cano.ad presbyterium destinentur, cum cõmuniter ipsi sint presbyteri & sacerdotes. Tertio dicũtur presbyteri ab officio prædicationis, quod communissimè faciunt ad differentiam Monacorum, quia & prædicatio propriè post episcopos pertinet ad presbyteros & sacerdotes,& frequentius fuit hoc obseruatum in ecclesia præsertim antequam pullularent quattuor mendicantium ordines, qui approbationis suę initium meruerunt ab Honorio.3.circa annos Domini MCCXXI.

Canon. Regu'. licet appellatione Monacorum aliquando ueniant, non tamen propriè & strictè, sed largè. Cap. 3.

CAnonici Regula. licet impropriè,quandoque tamen Monaci largè appellantur,vt in cap. post translationem.extra de renun. vbi text.Canonicos S.Fidriani monacos nuncupat, cum hoc etiam termino monacali,& monastica vita,& ocium monacale. Et tamen constat ex antiquissimis illius ecclesiæ annalibus sine interpollatione ibidem semper continuasse Regulares canonicos. Hinc est quòd ęquiuocè scriptores quandoque posuerunt pontifices fuisse Monacos,qui certissima tamen veritate Canonici fuerunt.Ratio autem huiusmodi Monacalis nominationis in canonicis fuit primo secundum eundem Io. de Nigra ual. propter hoc quòd Monasteria inhabitant in communi.Primitus enim Monaci solitarij,& separatim habitabant. At ubi in unitate uiuere ceperunt, cęnobitę appellati sunt.Vnde sicut Monasterium ab unitate dicitur,sic & canonici monaci appellantur,impropriè tamen,quasi per communem uitam simul uniti. Et propterea quandoque etiam alij religiosi monasteria inhabitantes Monaci uulgo appellantur, licet propriè non sint Mo-

Monaci. Dicti sunt etiam quandoque Monaci à uita solitaria quam ipsi canonici extra vrbes multotiens eligunt. Et multis ꝓpterea in locis ipsi Regulares Can. quandoque canonici simpliciter, quandoque canonici religiosi, quandoque clerici, quandoque presbyteri, quandoque uero Monaci uulgo appellantur. Sicut etiam uulgo de cunctis religiosis dici solet in Apulia.

Quare Cano. etiam Regu. dicuntur cum sit idem in re. *Cap.* 4.

CVm autem quæritur quare Canonici appellentur etiam Regulares, cum solum Canonici hoc idem sonet? Ad hoc dicendum secundum præfatum Io. de Nigra ualle ubi supra, ꝙ deficiente feruore caritatis inter Christi ministros, quidam clerici siue canonici defecerunt in primis in uitę perfectione, & relicta professione solenni, cęperunt cum dispensatione priuatim uiuere & proprium habere, quorum postmodum numerus per incrementa temporum fuit amplissimus, præsertim in ecclesiis Cathedralibus quæ à regulari obseruantia deuiarunt. Vnde summi Pont. in sacris Concilijs ordinarunt, ut ad differentiam istorum, Clerici illi qui sub Apostolica professione regularem uitã seruarent, non Canonici simpliciter siue Clerici, sed Clerici Canonici uel Regulares Canonici dicerentur. Et ita in sacris Canonibus Is nominandi modus paulatim inoleuit ab ipsa regulari Apostolicę regulę professione, & obseruãtia tractus. Hinc Reuerendus D. Præpositus postea Cardinalis Alexandrinus in suo Decretorum apparatu in cap. 1. dist. 43. notat distinctionem ab ipsa primitiua ecclesia deriuasse, secundum triplex Clericorum genus, quod paulatim, & successiuè excreuit in Ecclesia. Primũ uidelicet genus eorum, qui Clerici Sęculares dicuntur, propriũ habentes, & separatim uiuentes. Aliud uero genus est Clericorum qui proprium habent, nec profitentur, sed collegiatim uiuunt. Et hi dicuntur Clerici collegiati. Tertium uero genus est eorum qui primitiuum, & apostolicum uiuendi modum retinent in communi uiuentes, & tria profitentur religionis essentialia. Et hi propriè dicuntur Clerici Regulares in communi uiuentes, ut est tex. in cap. decimas. 16. q. 1. iuncta Glos. & cap. in omnibus. de conse. dist. 5. & Glo. ibi in uer. clerici canonici ex-

ponit de Canonicis Regularibus. Nec obstat quod vbi supra dicit Præpositus quòd tale nomen Regulares Clerici in primitiua Ecclesia non esset in vsu, quia ad hoc dicendum, quòd si in primitiua Ecclesia Clerici tria uouebãt religionis essentialia, ergo ex consequenti à diffinitione ad diffinitũ Regulares Clerici erãt, quia sicut non valet, in primitiua Ecclesia nomen Christianorũ non erat in vsu, vt notat Gl. in c. sacrosancta ecclesia. 22. dist. ergo Christiani non erant: Sic in proposito, non valet secundũ ipsum Prępositum, Regularium clericorũ nomen non erat in vsu, ergo Regulares clerici non erant: Quod est falsum, vt præmissum est.

Omnes Cano. Regu. siue sint cathedralis ecclesiæ, siue non, vnius & eiusdem sunt rationis & ordinis.
Cap. 5.

TAles erant Clerici Aug. & Clerici Exomensis ecclesiæ, qui sub Didaco episcopo fuerunt instituti. Horum autem Subprior fuit olim B. Dominicus, qui non Canonicus collegiatus, aut non professus, sed Regularis Canonicus, & regulariter professus B. Aug. regulam. Dicit enim Archiepiscopus Flo. in sua cronica par. 3. ti. 23. c. 4. §. j. post principium. de B. Dominico sic. Cũque honestatis eius late patens præconium Exomensis episcopi Didaci attigisset auditum, percunctata diligentius ueritate atque comperta, continuo accersitum fecit eum in sua Ecclesia canonicum regularem, qui statim inter Canonicos, velut singulare Iubar emicuit, de virtute in virtutẽ mira celeritate progrediẽs. Et infra. Ipse suis monitis & exemplis suam Ecclesiam cathedralem ex Canonicis Sæcularibus cum licentia sedis Apostolicæ mutauit in Canonicos Regulares, quorũ Subprior fuit Beatus Dominicus. Hæc ille. Fuit ergo Beatus Dominicus Canonicus Regularis, idest professus secũdum Beati Augustini Regulam in Ecclesia Exomẽsi plusquam triginta Annis, refert Auctor Roseti, folio vigesimoquinto, columna quarta. Ex quibus colligitur, quòd omnes Canonici Regulares, siue cathedrales sint, siue nõ, vnius tamen & eiusdem Ordinis sunt. Quia vbi est eadem ratio habitus & professionis, ibi est eadem iuris dispositio. Sed nõ nulli iniquitatis filij, discordię amatores potius amaritudinis liuore succensi hoc negant. Verum ad eorum confutationem

hoc probari potest etiam per antiquissima iura.

PRIMO quidem ex cap. innotuit. de elect. vbi in tex. ponitur Prior & conuentus. Et supra eodem. in cap. cum Vuithoniensis ponitur Prior, & in Glo. fit mentio de illius ecclesiæ conuentu, qui elegit Episcopum, & erant Regulares Cano. ecclesiæ cathedralis, q̃a Seculares Canon. Priore, & conuentu carent. Patet id ex regist. Inno. III. anno pont. eiusdem 3. Et Io. And. in d. c. innotuit, diffinit quòd in d. ecclesia cathedrali erant Regulares Cano. ergo per Canonicos Regula. intelliguntur tam cathedrales, quàm non cathedrales cũ eiusdem ordinis sint & professionis.

SECVNDO patet ex constitutionibus Regularium Canoni. per Benedictum. 12. approbatis, vbi omnes Canonicos Regul. tam cathedrales quam non cathedrales indifferenter sub vno Capituli generalis celebrandi gremio comprehendit, ex quo vna & eadem ratio professionis regularis & habitus extat in vtrisquẽ, quamuis in habitu superiori qui nõ est de essentia ordinis sit aliqualis accidentalis differentia, quæ non mutat speciem, modò in habitu lineo & regulari professione non discrepent.

TERTIO patet per capitulum, cum causam. de elec. & est text. Inno. III. à quo manauit prohibitio. c. ne nimia. extra de relig. domi. ne de cętero noua fiat religio. in ipso ergo tex. cap. cum causam, fit mentio sub simplici nominatione de Canonicis & Clericis, & tamen vna in vtrisq; est dispositio iuris, cum una vtrisque sit professionis ratio tam in cathedralibus quam non cathedralibus: patet ex ipso tex. vbi expresse fit mẽtio de ecclesia S. Petri de Luca foris portam, vbi Papa stricte mandat, vt Prior illius ecclesiæ non professus electus contra antiquam, & longeuam cõsuetudinem, vel renuntiet prioratui, vel secundum pristinam consuetudinem expresse profiteatur B. Aug. regulam, ibidem ex immemorabilis initij longeuo vsu constitutam. Canonici ergo regu. sunt Clerici Regu. vnius, & eiusdem ordinis cum cathedralibus, modo sint regulariter professi.

QVARTO patet id ex Glos. in cle. 2. quæ incipit Dispendiosam. de iudicijs. in ver. de Beneficijs. dicit enim quod appellatione canonicatus venit etiam Regularis Canonicatus. Et hoc idẽ sentit Cardinalis Zabarel. Item probari hoc potest ex c. cum terra. extra de elect. vbi etiam colligitur quòd erant ibi Canonici Regulares. Et ibi tex. iuncta Glos. commemorat conuentum, qui nõ

solet

solet nominari nisi in Regularibus Canonicis, & est Ecclesiæ cathedralis.

QVINTO habetur in cap. dilecti. extra de iudi. Vbi dicitur Prior & Clerici de Guiseburgen. sed prior in Clericis Sæcularibus nō habetur, nisi in Regularibus Cano. Et de illo Priore, & Clericis fit etiam mentio in c. primo. de eo qui mitti. in poss. causa rei ser. & tamen ibidem dicitur Canonicos simpliciter, & in superscriptione. c. dicitur: Priori & fratribus de Guiseburgen. qui tamen erant Regulares Canonici. Et ibi notat Panor. quòd aliquando appellatione fratrum ueniunt Canonici, sicut & nonnunquam Monaci. Item in ca. 1. de appel. dicitur Prior & Clerici. Stultum enim & absurdum esset appellare Regulares illos Canonicos clericos, si non fuissent clerici, sed nec Sæculares Clerici Priorē uel Subpriorem habent. Similiter canonicos eos nominare, si Regulares canonici non fuissent. Ex eo quòd ecclesia illa habebat Priorem, & conuentum, ergo canonici & clerici sunt.

SEXTO patet ex tex. c. in causis. extra de elect. vbi fit mentio de Canonicis simpliciter. Sed ecclesiam Tholosanam Regulariū canonicorum à primaria sui institutione fuisse semper constat. Et ibi fit mentio de priore & saniore parte capituli, & ex Regist. Innocen. III.

SEPTIMO idem patet ex tex. c. præterea. extra de præb. Vbi etiam fit mentio de Archidiacono Ecclesiæ Tolosanę, vbi etiam dicitur, quòd erat regulariter professus, & Glosa declarat ibi de Regulari Canonico, qui potest fieri Archidiaconus in Ecclesijs cathedralibus. Sed cui dubiū est quod omnes Archidiaconi ecclesiarum præferendi sint omnibus Monacis, cum tales non possint esse nisi Clerici? & Canonici cum sint naturaliter Clerici possunt esse Archidiaconi, sed quod in Regularibus Canonicis tam cathedralibus quàm nō cathedralibus vna & eadem sit professionis ratio, sequitur etiam quòd in illis sit vna, & eadem iuris dispositio. patet in §§. proximè sequentibus.

OCTAVO patet ex c. cum super elect. extra de causa poss. & propriè. Scribitur canonicis de Betleem, & tamen erant cathedrales & Regulares, vt patet ex Registro Inno. 3. & hoc idem confirmat d. Iacobus de Vitri. Cardinalis, & Canonicus Regul. qui tempore Inno. III. fuit legatus in Hierusalem, vt etiam patet supra in Elucidario. Hoc idem patet ex libello eiusdem. d. Iacobi de vitri.

tri. qualiter in Bethleemitica, & Nazarethensi, sicut Hierosolymitana ecclesia erant Regulares Canonici. Et in libraria fratrũ Minorum apud Sepulcrum Domini existentium, est Decretum Paschasij Papæ, quod mentionem facit de Patriarchatu Hierosolymitano, Nazarethensi, & de Bethleemitico Episcopalibus ecclesijs, in quibus erant tunc Canonici Regulares, quos longè ante Vrbanus. I I. ad Regularem eiusdem ordinis obseruantiam reduxerat, vt idem patet ex literis plumbeis, & Apostolicis.

NONO idem patet ex cap. cum super elect. extra de confess. & extra de regul. c. Sicut nobis. & ibi dicitur qualiter Canonici Bethleemitici & Nazarethenses emittebant professionem, secundũ regulam Diui. patris August. & dabant habitum lineum, qui est propriè habitus Regularĩ canonicorũ: vt supra ostensum est. Et tex. locum illum vocat Canonicam. Et nota quòd ibi Glo. vtitur verbo profiteri sub verbo monacari, quod largè sumitur. Cum tamen ibidem obseruaretur canonica professio, vt patet ex antiquis Bullis in Archiuis ibidem reconditis.

DECIMO idem patet ex c. cum in ecclesijs. extra de maiorita. & obed. dicitur ibi canonici Ecclesiæ S. Victoris & S. Io. in monte de Bononia, Et vocantur ibi canonici simpliciter, & vsque in præsentiarum continuatis succesibus constat ibi Regulares Canonicos viguisse per annos octingentos. Et Dei cooperante gratia vigent sub regulari, & laudabili eiusdem ordinis obseruantia, quibus inuicem connexis ecclesijs ego licet indignus per 4. annos præfui, & tamen vna, & eadem est ordinis ratio, tam in istis quam in cathedralibus, & eos tex. ille simpliciter Canonicos nominat. Sicut etiam in ca. quod Dei timorem. extra de sta. regul. fit mentio de ipsa ecclesia S. Victoris de Bononia. Et Ioã. And. in pœmio nouel. nominãdo iuris Canonici scriptores, nominat D. Iacobum de Beluisio Regularem canonicum S. Ioã. in monte. Et hic nota contra eos qui asserunt Canonicos Reg. qui sunt in prænominatis Canonicis, videlicet S. Victoris, & S. Io. in mõte, non esse eiusdem professionis, & ordinis, sed hoc esse falsum colligi potest ex Glos. in cle. j. de elect. in ver. habitus. quia ibi dicit Io. An. quod omnes canonici qui profitentur regulam Aug. inuicem possunt eligi, quia vnius & eiusdem ordinis sunt. Et in ver. habitus dicit idem Io. An. quod habitus lineus est habitus canonicorum regu. quem sub cappa deportant. Profecto tantus

vir

vir qui tunc legebat Bononię, & eiusdem patrię oriundus erat, non debuerat ignorare qualis esset habitus, quem tunc temporis deferebant Canonici Reg.S.Io.in monte. Cum & in praesentiarum habitum lineum & ipsi sub cappa deportăt moderni Canonici, ibidem existentes: Sicut olim antiqui illi Regulares Canonici deferre consueuere.

VNDECIMO patet veritas ex c.nostram.extra de confir.vtil. vel inut.ibi dicitur simpliciter, quidā Canonicus, sed tamen in medio tex.colligitur, quòd Regularis Canonicus erat.

DVODECIMO patet veritas ex c.intelleximus. de aeta. & qual. ibi tex.dicit, ꝙ Regulares Canonici habebant Abbatem, & ex illo tex.laudatur Canonicus Regularis, qui ex Monaco reuersus fuerat ad Priorem statum Canonici ordinis, Et ibidem simpliciter dicitur ad Canonicatus ordinem. Declaratur etiam ex tex.ꝙ reuertēs Canonicus à Monacali statu portet cucullam in Apostasię signum, & vltimus in choro sedeat: quia sine licētia saltem petita non licet, Vt habetur in c.statuimus.& c.mandamus. 19.q. 3.& cap.sane.& c.licet.extra. de regu.& ibi plene notant Docto. Si Regulares Canonici de praesenti habent constitutiones arctiores, Vt hodie de facto habent Regulares Canonici Lateranenses, patet per constitutionē Martini 5.ꝙ nō possunt ideo trāsire sine Apostasia ad minus arctum de pręsenti viuendi modū, licet quo ad regulam sit arctior religio Monacalis.

TERTIODECIMO ex tex.c.cum I. & A.extra de sent.& re iud. dicitur ibidem simpliciter Canonici S.Dionysij Remēsis. Et etiā dicitur ex parte Canonicorū duntaxat, ergo per Canonicos etiā simpliciter nominatos intelliguntur etiam Regulares, qui & clerici sunt essentialiter, vt patuit supra in 2.parte, quod non ita Monacis potest accidere, quia primi Monaci ex primaria eorū institutione nec ex natura ordinis Monacalis, clerici non fuerunt. Colligitur etiam ex d.c. cum I. & A. quòd canonici antiquitus habebāt Abbates, & idem colligitur ex tex.c.ex parte.extra de postul.& extra de homi.cap.significasti, ibi colligitur, quòd Regulares can.habebant Abbates, sicut nunc de facto habent moderni cano.Lateranen.

QVARTODECIMO patet ex tex.c.sane.extra de regu.ibi dicitur de Canonico tm̄, & tamen in tex. fit mentio de professione facta quae non cadit nisi in Regulari Cano. ergo cum dicitur Canonicus

nonicus tantùm intelligitur etiam clericus, vt supra est ostẽsum, quod etiam Io. An. ibi dicit, Regulares canoni. essẽtialiter esse Clericos, & non posse aliter esse nisi tales.

QVINTODECIMO patet ex tex. cap. quoniam. extra de vit. & honest. cler. qui sub uno tecto debent simul uiuere & simul dormire, Et Glo. vlt. concordat cum Gl. in c. in omnibus. de cons. di. 5. in cap. clerici canonici, quæ exponit hoc esse intelligẽdum de Regu. cano. quia aliàs male seruaretur ille textus à clericis, & canonicis Sęcularibus. Item patet ex textu, vbi conceditur facultas absoluendi ab excommunicatione propter manuum iniectionem, quod non nisi regularibus cõceditur, vt in c. Monaci. extra de senten. excom.

SEXTODECIMO ex tex. cap. cum olim. extra de priuile. & excessu priuileg. ibi in tex. fit mentio de priore & Canonicis Monasterij S. Crucis sub simplici nominatione Canonicorum. Sed prior non habetur in Canonicis Sæcularibus, & tamen ibi sunt Regulares Canonici. De hoc etiam habetur in cap. venerabili. extra de verb. signific.

DECIMOSEPTIMO ex tex. c. plerique. extra de pace. ibi tex. dicit, pleriq; sicut accepimus Regulares Clerici, & Sęculares interdum &c. Ecce quomodo Regulares Cano. vocantur Clerici & Regulares. Præterea in c. 1. de fi. presby. dicitur vel in Canonica congregatione regulariter viuentes, vbi maxima fit commendatio clericorum regulariter viuentium ab alijs clericis non regulariter, sed Sæculariter viuentibus.

DECIMO OCTAVO ex tex. c. solitę. ext. de maio. & obed. dicit Abbas, clerici sunt res Deo uiuę, ipsi soli dicatæ. Et inducit c. cui portio. 12. q. 1. Sed Regu. canonici ex professione sunt clerici Deo dicati, & semper fuere tales, scilicet clerici non minus quã Canonici, & Clerici Sęculares, nec propter regularẽ professionem ex primęua eorum instituti one quo ad clericatum, debent esse deterioris conditionis quàm Sęculares clerici, q à primęuo regulari statu, licet sciente, & tacente ponti. sunt relaxati. Vnde idem Abb. in cap. Deus qui. de vita & honest. clericorum. dicit, Quòd cum in multis clericorum status sit relaxatus, & sub illa districtione qua erant Apostoli, & apostolici clerici nollent viuere, facta est Distinctio sęcularium à regularibus clericis, quorum obseruantia viget successiuè in Regularibus canon. qui &

O clerici

clerici regula. sunt. Nam Sæculares secundum Glo. in c. licet. de off. ordi. super ver. Sæculares, dicti sunt, quia uoluerunt habere proprium, & voluerunt se exhibere ad ritum Sęcularium hominum. Et confirmat Abb. in d. cap. Deus qui. per simile dicendo, quòd clericorum regula est viuere sine proprio, sed per vsum assumptum est habere proprium. Dicit etiam ipse Abb. in ca. episcopus, extra de præb. quod primitiua ecclesia non habebat præbendas, quia clerici viuebant communiter, & sine proprio, vt patet in causa 12. q. 1. quasi per totum, inter quę iura sunt sermones patris nostri Augu. intitulati de communi vita clericorum. Sed quia aliqui non seruabant illam communitatem, & occultabāt contra eorum professionem, fiebant hypocritę cum dāno animę suę. Et exinde facta est distinctio inter Clericos Regu. & Sæculares. Hæc Abbas.

DECIMONONO ex doctrina Abbatis in cap. constitutus. extra de rescrip. notatur quomodo error in Clericis Sęcularibus erat non sequi vestigia Apostolorum in vita eorum, ergo clerici communiter viuentes sunt clerici non minus quàm Clerici Sęculares, & consequenter Monacis sunt præferendi.

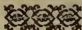
VIGESIMO idem patet ex Doctri. eiusdem Abba. in c. 1. de inst. vbi dicit, quod appellatione Clericorum non ueniunt Monaci, sed Canonici, in Rubrica ne Clerici vel Monaci intellgātur sub illo nomine Clerici, vt etiam patet supra 15. q. 2. c. obseruan. Vbi prohibetur Clericis ne aduocent, & dicit ibi Gratianus, quòd intelligitur de canoni. regul. Ergo apertissime patet ex his, quòd Canonicis Regu. per se, & essentialiter competit quòd sint Clerici, & per Regulares cleri. intelliguntur Canonici Regu.

Explicit tertia pars principalis.

QVAR-

QVARTA PARS PRINCIPALIS DE CONTINVATO ET SPECIFICO SVCCESSV CANON. REGVLAR.

De identitate & continuatione Canoni. Regula. Caput primum.

VIA Vero per sufficientes rationes aduersarij conuincere non possunt Canonicorum Regu. efficaces ratio nes, ad callida quędã, & puerilia obiecta conuersi, adhuc conantur obsistere, & quidem non sine eorũ potius graui ignominia, asserentes (& quidẽ sine vllo auctẽtico fundamento) Canonicos Lateranen. in Italia sub regulari obseruantia florentes, non esse ex illis quos B. pater & magnus Aug. instituit. Et vltra præmissa contra huiusmodi latrantes canes adducimus solidissima Rom. Pont. iura atque certissima testimonia Doct.

De differentia accidentali inter Clericos Sæculares & Regulares. Cap. 2.

PRimum quidem considerandum est differentiam inter clericos Sæculares non esse quo ad clericatum essentialem, sed accidentalem, quia solum per reformationem quæ non mutat speciem, sicut plenè notant Doct. in in cap. relatum. extra ne Clerici, vel Monaci. in ver. ordine suo reformari, & ibi ad sui ordinis obseruantiam reuertantur. Nam sicut Clerici primitiuę ecclesiæ Apostolorum imitatores tria substantialia secundum Regulam sub sanctis Apostolis constitutam profitebantur, vt supra ostensum est. Ita Clerici Regu. seu cano. retinent ex institutione

B. patris Aug. eãdem clericalem professionem cum lineo habitu, quam quidem professionem Clerici Seculares, retento tamẽ clericatu, prætermiserunt: ergo non propter hanc primæuam retentam qualitatem debent esse inferioris conditionis, cum nõ discrepent professione à primis Clericis, in quibus fuit uita communis, quæ nihil aliud est quàm Apostolica regu. vt in cap. dilectissimis. 12. q. 1. colligitur. in fin. vbi dicitur, vt non recedatis ab Apostolicis regulis.

Auctoritate ecclesiæ probatur identitas Cano. Regular. cum eisdem Clericis professione, & habitu quos Aug. pater instituit. Cap. 3.

HAnc ipsam continuationem confirmat Ecclesia, quæ nobis in speculum proponitur. c. si Romanorum. 19. dist. cuius Auctoritas suprema est. 11. distin. cap. ex his. & cap. Ecclesiasticorum. & Tho. in Quolib. dicit, quòd auctoritas Doc. trahitur ab auctoritate Ecclesiæ, & ipsa ecclesia in solennitate magni patris Aug. cantat, quod S. Possidonius in eius vita describit, videlicet. Factus presbyter monasterium Clericorum mox instituit, & cępit viuere secundum regulam sub sanctis Apostolis cõstitutam. Sed hic obiicit frater Ambrosius Corolanus ordinis eremitarũ in suo debili defensorio, quòd per Canoni. Regulares additum est illud verbum clericorum. Sed contra ipsum est Auctoritas B. patris Augu. in sermonibus de communi vita clericorum, vbi sępe & sępius nominat fratres suos conclericos meos tales inueni quales desideraui. Dicit & B. Aug. in sermone qui incipit, Carita. vestræ, & expresse fatetur non aliam se assumpsisse normã quàm eam quæ descripta est in Actibus apostolorum, & librum actu. Apostolorum legi iussit per Lazarum Diaconem coram omnibus. Vt videatis (inquit) vbi descripta sit viuẽdi forma, quam desideramus implere. Ecce continuatio.

De eodem successu Cano. Regu. cum primis Clericis. Cap. 4.

COnsequenter ostenditur continuatio ex doctrina B. Tho. secunda secundę. q. 88. art. 4. & 3. arg. concludit ergo vt etiã supra ostensum est in Elucidario, quòd Apostoli, & reliqui primitiuę

mitiuę ecclesiæ Clerici emitebant tria uota sicut B.pater Aug.& eius Clerici,& succesiuè Regulares can.dicti, sub regulari eiusdem ordinis obseruantia degentes.Si ergo illi primitiuę Ecclesiæ vouentes erant clerici,consequenter,& Clerici B.Augusti.& succesiuè cano.Clerici,qui& Regu.canonici eãdem clericatus naturam retinent.

Eadem continuatio in Cano. Regu. cum primis clericis auctoritate B. Tho. probatur. Cap. 5.

RESpondeant, qui hanc clericatus continuationem Cano. regu.temere negant,de quibus Canoni.Regu.loquebatur B. Tho.secunda secundę.di. 189.ar.8.ad 2.arg.vbi dicit,quòd ordini canon regula. per se competit vt sint clerici, ad religionem autem monaco. non per se competit vt sint clerici nisi per accidens. Certè aut de cano. non professis,aut professis loquitur,nõ primo,quia tales canonici indistinctè possunt transire ad quamcunque religionem approbatam.c. duæ sunt leges. 19.q.2. Ergo secundo,de canonicis professis loquitur ibi,vbi tractat de transitu canoni.regu.ad Monacos. Si igitur B.Tho. loquitur de professis:ergo non nisi de regularibus intelligendum est,quia secundum Doc.regularis propriè dicitur, qui ad viuendum regulariter per tria uota est astrictus. Extra de statu Monaco.c. quod Dei timorem. Distinctè ergo loquitur de omnibus cano.regu.Cum ergo sint vnius,& eiusdem ordinis canonici omnes tam præsentes quam præteriti,pari ratione sunt essentialiter clerici,non quidem per accidens sicut Monaci, et consequenter sunt ipsis Monacis præferendi.

Quod omnes Cano.Regu. moderni sunt vnius & eiusdem ordinis in specie generalis. cum antiquis. Cap. 6.

QVod autem omnes cano. regula. tam moderni quàm antiqui sint vnius,& eiusdem ordinis,Ratione,Auctoritate, & exẽplo probatur,Ratione sic,ubi eadẽ est professionis,& habitus ratio,ibi eadẽ est iuris dispositio:patet,quia licet professio faciat Monacum,assumptio tamen habitus tãquam accessorium requiritur præsumptionem faciens tacitẽ,vel expresè professionis.

nis.cap.porrectum, & c.ex parte.de regul.& ibi per Doct. Sed in his cano.regulari.Lateranen.est eadē professionis,& habitus ratio,ergo in ipsis est eadem iuris dispositio:consequētia patet cū maiori,& minor probatur firmissima Auctoritate Io.An.in cle. 1.de elect.in ver.habitus,vbi super illo tex.Clementis.5.in Concilio Viennen.sic ad literam ait, Habitus non dicit coloris, per quod videtur quòd omnes Regula. cano.qui profitentur Regulam Augu.& sub habitu lineo quem sub cappa deportant,vt ibidem dicit in ver.habitus,licet varient in colore in cappa exteriori,videlicet,quià aliqui habent colorem nigrum sicut Lateranē. cano. Alij album,sicut olim quidam canonici, de congregatione S.Marci,inuicem tamē eligi possunt, quod videtur maximè, quia ipsorum habitus est linea toga,quam sub cappa deportant. Ex eo ergo quòd omnes canonici qui regulam Aug. profitētur inuicem eligi possunt,sequitur quòd unius, & eiusdem ordinis sunt,ex quo in d.clemen.prohibet Concilium Viēnen. vt disparis professionis,& habitus nullus posit eligi in prælatū. Ergo per locum a contrarijs,si possunt eligi inuicem,consequenter patet quòd vnius,& eiusdem ordinis esse censentur. Ista ergo duo videlicet,professio Regulę August.& linei habitus assumptio,ipso iure sic disponente,concurrunt ad specificam vnius,& eiusdem ordinis rationem. Et cum ista duo concurrant tam in modernis quàm in antiquis,sequitur quòd vna & eadem sit iuris dispositio in ipsis canonicis.

Solutio argumentorum contra quosdam imperitè loquentes, ex auctoritate Grego.negantes continuationem in ecclesia Lateranen. Cap. 7.

VBi etiam notandum est per d.cle.quòd omnino cessat ratio quorundam dicentium,ex eo quòd B.Greg.dicit in libro Dialogorum quòd Valentinianus olim Monacus pręfuerit ecclesiæ Lateranen.consequenter arguunt fuisse aliquando dictam Basilicam Lateranen.à Monacis gubernatam. Sed in contrarium est constitutio. d.clem.quæ corrigit præcedentem antiquam consuetudinē,dicit enim tex.cum rationi non congruat, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem monasterijs socientur &c.Et ideo per d.extrauagantem corrigitur

ur antiqua consuetudo, quia homines disparis professionis, vel habitus eligebãtur in prælatos, sic in proposito, quamuis Valentinianus Monacus mutato habitu monastico electus fuerit Prior. d. Basilicę, non tamen sequitur quòd in ipsa Basilica fuerint Monaci, nec hoc dicit B. Gregorius, sed simpliciter tantum dicit, quòd eidem Ecclesiæ præfuit.

Quod Cano. regul. moderni Lateranen. appellati ab eorum prima institutione continuarunt in canonica & specifica identitate cum antiquis. Cap. 8.

HVius autem candidi ordinis & sancti propositi Regulariũ Can. continuatio secũdo loco multiplici Auctoritate probatur. & hoc intendimus contra quosdam qui falso figmẽto nouiter inuẽto à quodam supplementi cronicarum Auctore, & quidem sine certo, & probato testimonio, temere præsumunt asserere hunc fuisse nouum ordinem sub Grego. 12. videlicet Anno Domini 1407. à quodam fratre Iacobo ordinis Prædicatorum institutum, & multa alia ibidem mendacia in 9. & 14. eiusdem supple. lib. vt sanctum Diui patris Aug. Canonicum ordinem cõ funderet, turpiter adiecit. Hunc etiam errorem pro clypeo nonnulli assumpserunt, ignari nostri temporis scriptores, cęci cęcum sequentes: & falsi quidam fratres à patrum suorum vestigijs deuiãtes, liuore potius amaritudinis quàm caritatis zelo permoti errorem ipsum in scriptis redigere non sunt veriti. Contra quos ponitur conclusio. Ordo Regu. Canoni. in agro Lucensi apud Frigionariam, quamuis aliquando ad arctiorem obseruantiam fuerit reformatus, tamen ex ĩmemorabili longęui usus initio, continuatis successibus per longissima tempora ante Greg. 12. iuxta Diui patris Aug. regulam, inuiolabiliter extitit obseruatus. In primis siquidem prout legitur in Archiuis ecclesiæ cathedralis S. Martini de Luca, ex gestis Alexan. 2. & Illustris Mathildę comitissę, Hunc ipsum sanctum, & canonicum ordinem ab ipsa deuotissima fęmina præfato pont. cõcedente, eo in loco fundatum fuisse cõstat. Vbi antea primum fuerat extructum oratoriũ à B. Frigiano, à quo Frigionaria postmodũ locus ille vulgo denominatus est, tempore videlicet Pelagij. j. longè ante Greg. magnum. Et in memoriã tanti viri ipsa Illustris Comitissa Canonicam,

cam,& Ecclesiam ibidem in honorem S. Mariȩ Virginis erexit. Sed hoc & ipse supplemēti Auctor audacter affirmat. Succedēte vero tempore sub Alex.Papa huius nominis.4.à nobili milite Lucēsi Marchoaldo de Malpiglijs fuit tertio loco instaurata, Anno videlicet Domini 1250.eisdem adhuc Regularibus Can. ibidem existentibus,vt patet ex originalibus,Indultis,& priuilegijs eiusdem Alex.4.vt infra dicetur. Postremo ecclesia ipsa sub Alexan.6.simul,& canonica ab ipsa vetustate collapsa instaurata fuit,opera & impensa ipsorum Regularium Canon.qui semper continuatis successibus ibidem sub regulari eiusdē ordinis obseruantia viguerunt.

Ea ipsa perennis continuatio suprema Ponti. Roma. Auctoritate probatur. *Cap.* 9.

Hoc ipsum in primis per auctenticum,& originale Indultū Alex.4.probatur:incipit, Alexāder episcopus seruus seruorum Dei Dilectis filijs Priori ecclesiæ S. Mariȩ de Frigionaria, eiusque fratribus tam præsentibus quàm futuris,regularem vitā professis in perpetuum,religiosam uitam eligentibus, Apostolicum conuenit adesse præsidium,& infra. Ea propter Dilecti in Domino vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & ecclesia S.Mariæ de Frigionaria Lucanȩ diocesis, in qua diuino estis obsequio mancipati,sub B.Petri & nostra protectione suscipimus,& præsentis scripti priuilegio communimus: In primis siquidem statuentes, vt ordo Canonicus qui secundum Deum & B.Aug.regulam in eadem ecclesia institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones,quęcunq; bona dicta ecclesia in præsentiarum canonicè possidet, aut in futurum cōcessione pō tificū,largitione Regum,vel principum,oblatione fidelium,seu alijs iustis modis,præstante domino poterit adipisci, firma vobis sint,& successoribus,& illibata permaneant: & infra. Liceat quoque uobis liberos,& absolutos è sęculo confugientes clericos,vel laicos ad conuersionem recipere,& eos absque contentione aliqua retinere.Prohibemus insuper,ut nulli fratrum uestrorum post factam in ecclesia uestra professionem, fas sit sine Prioris sui licentia,nisi arctioris religionis obtentu, de eodem

loco

loco discedere, discedentem vero absque communi vestrarum litterarum cautione nullus audeat retinere, & infra. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Ro. Pontificibus ecclesię vestrę concessas, necnon libertates, & exēptiones Sęcularium exactionum à Regibus, & principibus, vel aliis fidelibus vobis indultas, Auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat, &c. Quæ omnia, & alia ibidem contenta tacitam ipsius antiqui ordinis Canonici, & approbatam continuationē includunt. Datum Viterbij per manum magistri Iordani sanctæ Rom. ecclesiæ notarij, & Viceecancellarij. Idibus Maij, indictione prima, Incarnationis Dominicę Anno 1258. Pontificatus vero Domini Alexandri Papæ 4. Anno. 4. Huius autem originale exhiberi potest ex Archiuis eiusdē ecclesię, sicut & cæt. vetustissima, & auctentica scripta ibidem recondita.

Contra præfatos impugnantes est irrefragabilis Auctoritas Pontific. Roma. Cap. 10.

CONtra præfatos itē aduersarios est, & alia Gre. 10. suprema auctoritas. Ab ipso nanque Pontifice manauit solennis illa cōstitutio c. religionum diuersitatem. de reli. domi. lib. 6. Quo quidem auctore cęlebratum est illud magnæ auctoritatis Concilium Lugdunense, & in ipsa constitutione decernit quatuor mendicantium ordines pro approbatis haberi. Certū est enim quòd ante Greg. 12. per longa tempora præfati pontifices præcesserunt. Huius ergo Greg. 10. originale sic incipit, Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filijs Priori ecclesiæ S. Mariæ de Frigionaria, eiusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis in perpetuum, religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse præsidium, & infra. Ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & ecclesiam S. Mariæ de Frigionaria Lucanę Dioecesis, in qua diuino estis obsequio mācipati, ad instar felicis recordationis Alex. Papæ 4. prædecessoris nostri sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, vt ordo Ca-

P noni-

nonicus qui secundum Deum,& B.Aug.Regulam in eadem ecclesia institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones &c. Prohibemus insuper vt nulli fratrum vestrorum post factam in ecclesia vestra professionem &c.& infra. Præterea omnes libertates,& immunitates, à prædecessoribus nostris Rom. Pontifici bus ecclesiæ vestræ concessas &c. Quę omnia ipsius antiqui ordinis,in eodem loco constituti,tacitam,& approbatam continuationem includũt,Datum apud Vrbem veterem per manũ magistri Ianoni Lecacorni S.Ro.ecclesiæ Vicecancellarij Nonis octobris,Indictione prima,Incarnationis Dominicę Anno 1272.Põtificatus uerò Gre. Papæ 10. Anno primo.Quo stãte firmissimo auctentico,patet contra supplementi auctorem, & eius sequaces conclusionem propositam esse veram; quia hic Canonicus ordo longè ante Greg.12.eo in loco fuit institutus,Cuius initijs memoria non existit in contrarium.

Instrumentis auctenticis probatur continuatio Canoni. Regula. Cap. 11.

COntinuatio prædicti Canonici ordinis secundum B.Aug. regulam probatur auctenticis instrumẽtis ex quibus pauca subnectere,quo ad præsens sufficiat intendimus. Inter cętera vnum est,quod de anno. 1306. Indictione quarta,octauo calendas Iulii confectum esse dinoscitur. Incipit, In Christi nomine amen.Venerabilis P.Lucas Prior capituli,& conuentus ecclesię S.Marię de Frigionaria ordinis S.Aug.Lucanæ diocesis,cum cõsensu,& voluntate suorum Canonicorum,& dicti capituli,& cõuentus,videlicet D.Viuiani,D. Francisci,D. Sini; D. Angeli, D. Marci,D. Augustini,D. Gregorij,D. Petri, D. Simi, D. Gratiæ, D. Benedcti,& D.Vghi,Cum ad præsens ibi plures non sint. Et ipsi fratres,& Canonici vna cum Priore consentientes sibi inuicem pro ipso capitulo,& conuentu,prouisa,& bene cognita vtilitate dicti capituli,& conuentus,&c.Hoc idem ex alio instrumẽto probatur. Incipit,In nomine Domini amen. Cum hoc sit ꝙ olim Reuerendus in Christo Pater D.Ioannes Dei, & Apostolicę sedis gratia episcopus Lucensis contulerit, vnierit, atque incorporauerit Monasterio S.Mariæ de Frigionaria Lucẽsis dio-

cesis,

cesis,& Priori,& fratribus Canonicis eiusdem ecclesiam seu capellam S. Dalmatii, in ciuitate Lucensi positā, per ipsos Priorē & Canonicos dicti Monasterij feliciter gubernandā,& infra, prout de dicta concessione,& vnione, & alijs latius contineri debere per priuilegium in modū publici,& Auctentici instrumenti facti,& rogati notarij Ser Ioannis Terij, tunc notarij curiæ episcopalis, & ipsius D. Lucensis episcopi, sub Anno natiuitatis Domini. 1381. Indictione 15. die 16. Nouembris. Pontificatus sanctissimi in Christo Patris,& D.D. Bonifacii diuina prouidentia Papæ. 9. Anno pontificatus sui 3.& cum sigillo,& cera pendenti cō suetis præfati D. Lucensis Episcopi, in chordulis de serico viridi. Cumque post huiusmodi concessionem, vnionem, & incorporationem predictam, præfatū Monasterium S. Mariæ de Frigionaria, cum omnibus suis membris, iuribus,& pertinētijs ad Regulares Cano. qui dictum Monasterium iam diu rexerunt,& gubernarunt, sicut etiā de præsenti gubernant,& regunt, & propter eorum vitam laudabilem, quam in dicto Monasterio S. Mariæ de Frigionaria præfati Canonici Regu. per tempora duxerūt, et ducunt laudabiliter, commendamus semper in seruitio, & famulatu omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ virginis,& sanctorū deseruientes cōtinuo, vt auctum sit Monasterium ipsum in q̄ plures,& plures prouincias,& in tantū creuerit,& augumentū acceperit Monasteriū ipsum in Canonicos, & plures religiosos ipsi Monasterio deuotos, quòd ex ipsis plurima,& etiam quàm plura monasteria in diuersis prouincijs, ciuitatibus, & locis, & vsque Romam maxime fuerint,& sint cōstructa, in quibus Canonici Reg. d. Monasterij præsentialiter,& continuo degunt, vitam religiosam laudabiliter ducentes,& infra. Quapropter venerabiles,& religiosi viri D. Constantius de Regio Prior d. Monasterij, & Canonicorū S. Mariæ de Frigionaria Lucanæ diocesis, & D. Petrus de Cumis syndicus, & procurator eiusdem, cōstituti personaliter corā Venerabilibus P. Canonicis Lucani capituli, & collegialiter congregatis, prima,& 6. feria Mēsis Aprilis,& corā ipsis exponentes supplicarunt,& infra. Auditis,& intellectis omnibus suprascriptis per predictos Priorem, & syndicū Monasterij S. Marię de Frigionaria,& infra. Ad laudem, & gloriā omnipotentis Dei prædictam vnionem confirmarunt,& approbarūt, & perpetuis temporibus firmam,& ratam haberi voluerunt, &

 infra.

infra. Insuper ipsos Canonicos, & Monasterium S. Mariæ prædictę, Et dictos Priorem, & Syndicum, & me Notarium vt supra, præsentes & stipulantes pro dictis Canonicis, & Monasterio à refectione prandij quam in dicto instrumento dictis Canonicis maiori ecclesiæ, facere tenebantur, & promiserũt prout in dicto instrumento continetur, de ipsorum speciali gratia liberauerũt et absoluerunt penitus, & in totũ, et infra. Ita quòd futuris tẽporibus præfati Canonici, & Monasterium S. Marię de Frigionaria solũmodo soluere quolibet Anno in eo tempore, quo dicti Floreni duo auri solui debebant, soluere de cætero teneantur, duntaxat Bolognĩnos quinquaginta quatuor quolibet Anno, &c. patet ex his dictis antiqui Canonici ordinis continuatio. Item hoc ipsum patet euidenter ex Annalibus illustris dominij Lucẽsis in archiuis auctenticè reconditis, vbi sic ad litteram dicitur. 1337. Existente Luca sub Dominio Dominorum de la Scala, fuit factum Decretum per D. Antianos quorum nomina sunt infrascripta. Brexianus Honesti, Cęcius Pieri, Iustus Bottrini, Gerardius Lazarij, Nuncius Bletius, Lemmus Catrignella, Banducius della Grotta, Colutius Bochansochi, Saulus Sauli, Nellus de Monte Claro, cuius Decreti verba sunt hęc. Cõsiderantes honestam vitam, & benignam conuersationem quam Canonici Reg. Monasterij S. Mariæ de Frigiognaria seruant in ordine B. Aug. & consuetudinem diutius in his obseruatam, ordinauerũt quòd habeãt fęnum & ligna, & alia necessaria pro ipsis religiosis Canonicis, qui negotia Monasterij Lucæ exercent.

Quod in loco Frigionaria per antiquissima tempora continuarunt ipsimet Cano. Reg. Cap. 12.

QValiter autem Canonicus ordo in præfato loco Frigionariæ iam dudum (vt diximus) institutus, longè latèque propagationis suę initium sumpserit per Ciuitates, & Prouincias diffusus, id habetur in Annalibus dictę Ecclesię ex Auctenticis scriptis, vt patet ex instrumẽto Ioãnini de Piscarijs Notarij Imperialis, & ciuis Papiensis. Nam cum quidam Venerabilis Leo de Charate olim Cęnobij S. Petri cæli Aurei Prior, & Venerabilis Tadęus de Bagnasco eiusdem Cęnobij professi Canonici Regularis, comperta dicti loci laudabili fama, ad eum locum mox

de

de consensu Abbatis,& Conuentus dicti Cęnobij S.Petri se contulerunt,vt patet ex præfato instrumento. Hi quippe uiri doctrina,& sanctitate præclari,cooperantibus simul,& reliquis Canonicis Regu.ibidem prius existentibus, ad ipsius ordinis feruorē dilatandum coadiutores maximè fuerunt. Ad quod etiam pręclarū opus Venerabilis Sacerdos D. Bartholomęus Colūna,ciuis Romanus, et Dei Pręco celeberrimus cooperator fuit,& ardentissimus coadiutor. Quāuis autem dictus ordo in ipso loco ad pristini feruoris rigorem auctus sit per idem tempus,non tamen à primęuo rigore quandoque defecit.

Contra Supplementi auctorem probatur expressè eorum ordi.non fuisse immutatum ab antiquo nullo quouis modo, nisi quantum ad quendam arctiorem viuendi modum,sicut in alijs cōtingit ordinibus reformatis, sed longè in istis magis propriè continuauit specifica Identitas cum antiquis. *Caput* 13.

CONtra Supplementi auctorem eiusque sequaces quidem omni ex parte suspectos,vltra prędicta extat fidelissimum, & auctenticum testimonium archiepiscopi Florētini fratris Antonini ordinis Prædicatorum,qui in 2.parte suæ cronicæ tit.15. cap.23.§.& flores apparuerunt in terra nostra. De ipsius Canonici ordinis continuatione,& ex ipsius loci Frigionariæ regulari obseruantia propagata referens sic ad litteram prosequitur: Nā Canonici Regula.qui à regula sua quandoque relaxati erāt, sed reformati sunt à domino mediātibus duobus eximijs uiris, sciētia,& uita præclaris. Ecce, quia non dicit dictum ordinem fuisse nouum aut nouiter institutum à quodam fratre Iacobo Brixiensi,ordinis Prædicatorum: vtique si hoc verum fuisset, tantus vir non ignorasset,quod etiam ecclesia non tolerasset; cum sit contra omnia iura,vt diuersi ordinis maximè mendicantium professus,temere ausus sit nouum ordinem Canonicū instituere: vt infra plenius dicetur. Et sequitur idem archiepiscopus Flo. de ipsis Canonicis Regu. Et iam (inquit) per Italiam dilatati sunt sub Regulari eiusdem ordinis obseruantia degentes, & primus eorum locus fuit,& est prope Lucam,& dicitur Frigionaria, vnde,& congregatio illa quę sub vno capite gubernatur,dicitur de

Fri-

Frigionaria,& Abbatiam Fesulanam possident. Qui tamen Canonici (vt ipse Paulo infra testatur) sancti Saluatoris Lateranen. conuenientius nuncupantur.& infra paulopost de quibusdam alijs Canonicis qualiter institutionis suę principium obtinuerunt, idem Archiepiscopus refert. Ipsi nanque in agro Senen. & prope muros Florentię S.Donati de Scopeto,& sub titulo S.Saluatoris de Venetijs,à quodā fratre Stephano ordinis Eremitarum instituti fuerunt,vt ipse refert præfatus Archiepiscopus. Hi namque à primaria eorum institutione originem habuerunt à quodam Venerabili viro fratre Stephano Senensi ordinis Eremitarum,qui vt à primarij sui iugo eximeretur, habitum lineū Canonici ordinis assumpsit. Sed ne ab Eremitico ordine in totū se abdicasse videretur,voluit desuper indui scapulari albo in quo prius Eremiticum ordinem fuerat professus sine cuculla quæ Canonicis Regu.non competit,nisi in casu apostasię,vt est bonus tex.in c.mandamus 19..q.3. Et voluerunt inuicem vocari fratres secundum Priores consuetudines ordinis Eremitarum, quod ēt Canonicis Reg.non conuenit, qui primęua eorum institutione semper sunt uocati,& inuicem nuncupantur Donni, quia eis propriè competit per se vt sint Clerici,vt supra ostensum est:propter quæ duo cum in dubium satis verteretur an ipsi sint veri Canonici propter nomē, & habitum superindutum, nouiter impetrarunt ex priuilegio fieri Canonicos Regu.Iulio 2.Pōtifi.maximo concedente.Canonicorum etiam Lateranen. priuilegijs gaudere posse impetrarunt,quoniam eorum antiquissima institutio,& ordinis antiqui cōtinuatio à Pontificibus Romanis quàmplurimis, & antiquis priuilegijs, indultis, & gratijs fuit multipliciter decorata. Cōcluditur itaque quòd ipsis Lateranen. Canonicis competit esse Clericos siue Canonicos Regu. ex natura, ipsis autem ex priuilegio, Qualiter etiam Monaci Nigri congregationis S.Iustinæ de Padua fuerint reformati, idē archiepiscopus,vbi supra prosequitur. non ergo sub Grego.12. Canonicus ordo Lateranen. congregationis S.Saluatoris de vrbe fuit quasi nouus à præfato fratre Iacobo institutus, sicut supplementi Auctor, & quidem sine Auctentico scripto ausus est dogmatizare.

A sufficienti diuisione conuincitur Supplementi auctor prædictum ordi. non fuisse continuatum nisi per eosdem Canonicos. Cap. 14.

CONsequenter quæritur ab istis calumniatoribus asserentibus dictum ordinem quasi nouum a fratre ordinis Prædicatorum institutum. aut propria, aut aliena Auctoritate ipsum ordinem instituit. Si propria, ergo excommunicatus, & consequenter omnis eius actus fuit inualidus, & nullus, Tales enim noui ordinis inuentores hodie sunt ipso facto excommunicati per extrauagantem Io. Papę huius nominis 22. quæ incipit Sancta Rom. Ecclesia. Et hoc ipsum refert Abb. in c. fin. extra de reli. domi. Præsertim cum Io. Papa præcesserit Greg. 12. per c. ferè annos, & sic ignorantiam vllam prętendere non potuisset. Si vero aliena Auctoritate hoc fecit, producant calumniatores isti auctẽticum testimonium, quo tam nephandum errorem, & manifestum mendacium probare poßint, & cum hoc nullatenus probare valeant, saltem probationibus nostris in contrarium adductis acquiescant, & à calumniosa inuectiua desistant, vel certè vt famosi libelli auctores puniantur. Certum est autem ex constitutione Greg. 10. in cap. religio. diuersitatem de reli. domi. in 6. ex Concilio generali Lugdunen. Si talis ordo nouus à dicto fratre fuisset institutus, & consequenter non approbatus tẽpore Greg. 12. Nullum deinceps ad eorum professionem admittere, nec de nouo domum, vel aliquem locum acquirere potuisset. Prętereà ex eadem constitutione transeundi ad reliquos ordines approbatos, quilibet eorum liberam facultatem habuisset. Sed per dictum Greg. 10. prefatę constitutionis Auctorem dictus ordo Canonicus apud Frgionariam institutus ex eius indulto, & longè ante ex indulto Alex. 4. potuit è sęculo fugientes ad conuersionẽ recipere, & post factam professionẽ nullus illorum Canonicorum sine Prioris sui licentia nisi arctioris religionis obtentu de eodem loco discedere poterat. Cumque longè ante Grego. 12. per longißima tempora idem ordo à Rom. Pontific. prædictis sub Sedis Apostolicæ protectione fuerit susceptus, constat profecto ex consequenti huiusmodi ordinem antiquißimis priuilegijs multipliciter decoratum, quasi nouum non fuisse tempore Greg. 12. nec ab ipso fratre institutum.

Ipsa.

Ipsa eadem cum antiquis Cano. ratio continuationis in modernis Cano. Regu. probatur ex continuato testimonio Rom. Pont. Cap. 15.

COntinuationem itaque dicti ordinis non solum præcedẽtia Rom. Ponti. certissima testimonia exhibent, sed etiam & subsequentia. patet in primis ex auctentico testimonio Constitutionum Benedicti 12. in cap. de vesti. & indumentis Canonicorum Regu. Vbi idem Benedictus de Superpellicio, idest habitu lineo formam tradit eo modo, quo dictę congregationis Canonici semper gestarunt, & deferunt, & idem dicit, quòd vbi cõsuetudo deferendi cappas nigras apertas à parte antè, omnino talis consuetudo seruetur. Sed qualiter in sancto Frigdiano de Luca, & quo tempore Canonici illi cappam mutauerint in palliũ, supra plenè ostensum est in Elucidario, & qualiter cappa, idest habitus superior, quod etiã Birũ generali vocabulo, & extẽ siue cappa, vel pallium dici potest, quodq; de essentia nõ est, sed habitus lineus cum quo principaliter profitentur Canonici Regu. satis ibidem enodauimus. Archiepiscopus Flo. in 2. parte 3. partis. c. 3. sic dicit, In illis ordinibus vbi est distinctio habitus nouitiorum ab habitu professorum, etiam si indistinctus sit habitus eorum ab habitu aliorum cum eis vitam cõmunem ducẽtium, sicut si essent Canonici Regu. & Clerici Sęculares cũ eis in choro vtentes superpelliceis, delatio habitus huiusmodi per annum integrum post 14. annum inducit professionem tacitam. Ex hoc arguitur ꝙ habitus proprius Canonicorum & verus, tam Regularium quàm Sęcularium est superpelliciũ, idest lineus habitus: sed Regulares continuo deferre tenentur: quia cum illo profitẽtur, sęculares tantum in diuinis deferunt, quia non profitentur. Ideo cõcludit Io. And. in verbo habitus: ꝙ omnes Canonici Regula. qui profitentur regulam B. Augu. inuicem possunt eligi: & ratio elicitur ex d. Glo. quia vbi est vna & eadem ratio professionis & habitus: ibi est eadẽ iuris dispositio: sed in Canonicis regu. est eadem ratio professionis Regulæ Augu. & habitus linei: ergo erit in eis eadem iuris dispositio, quia ipso iure vnus, & idem ordo erit in omnibus Canonicis Regu. licet diuersarum sint congregationum. Hanc ipsam eandem iudumentorum formam à primęua eorum institutione semper obseruarunt & obseruant

Canonici Lateranen.ſicut expreſsè diffinit Io.And.in d.Clemen tina j.de elect. in verbo habitus. vbi dicit, quòd habitus lineus quem Canonici Regu.ſub cappa deportant eſt eorum habitus. Certe tantus vir hoc ignorare non potuit,cum hoc notorium eſſet in ciuitate Bononien.de Canonicis Regu.S.Ioannis in Monte,& S.Victoris Bononię,de quibus fit mentio in c.cum in eccleſiæ. extra.de maio.& obed.Obijt autem tantus vir Bononiæ, Anno domini 1348.ex peſte,prout eius diſcipulus Ioannes Calderini meminit in c.noſtro.extra de coha. Cleri.& muli. Sic ergo patet dictos Canonicos Regulares Lateranenſes ſub eadem ratione profeſsionis,& habitus cum ipſius antiqui ordinis Canonicis continuaſſe. Vnde in proęmio ipſarum cōſtitutionum idē Benedictus ſic dicit, Benedictus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei,&cæt. Ad perpetuam rei memoriam, & infra. Ideoque inter religiones alias in agro eiuſdem eccleſiæ plantatas, ad religionem Canonicorum Regularium ordinis S.Auguſt.ab eodē glorioſo doctore in primitiua eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitam,gerentes pręcipuè caritatis affectum &c.Et cum in eiſdē conſtitutionibus ſit tradita eiuſdem ordinis, & habitus forma, quam etiam ipſi Lateranenſes Canonici retinent ex conſtitutionibus approbatis per Martinum 5. ex quo quidem firmiſsimo fundamento infertur continuatio vnius,& eiuſdem ordinis ratio,ac iuris diſpoſitio cum antiquis in ipſis Canonicis Regularibus Lateranenſibus perpetuo exiſtens.Et hoc contra Eremitanū ſupplementi cronicarum Auctorem,qui lib.9. fol.220. impudēter aſſerit ſe inuenire non potuiſſe nullo auctentico ſcripto, aut approbata conſuetudine quis ſit Canonicorum habitus.Sed bonus ille vir cognitis rationibus Canonicorum Regu.retractauit in 14.lib.in nouiſsima eius repercuſsione, vbi errores multos, ſed non omnes retractauit,vt latius patebit infra eo.parte 4.c.22.

Ex originalibus Rom. Pont. probatur ipſa ſpecifica inſtitutio continuata. Cap. 16.

AD prædictorum confirmationem adiicimus Greg.12.teſtimonium,cuius originale habetur in Archiuis præfatæ Canonicæ de Frigionaria,ex quo plenè probatur eiuſdem ordinis pręrogationem iam ante ipſum pręceſsiſſe contra ſupplemē

ti Auctorē, qui nephario ausu cū eius sequacibus absque certo auctore asserere præsumpsit tempore huius Pont. ipsum ordinē habuisse principium, & quasi nouum ordinem à prædicto fratre fuisse institutum. Imo ex eiusdem Gre. indulto colligimus prædecessorum Rom. Pontificum priuilegia ipsis Canonicis Regu. præexistentibus indulta confirmasse. Ex qua quidem confirmatione facile constat ipsum ordinem continuatis successibus sub Apostolicę Sedis protectione per longissima tempora ante ipsum Greg. 12. firma radice perstitisse illibatum, nec per idem tēpus nouiter institutum.

Incipit, Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, &c. Dilectis filijs S. Mariæ de Frigionaria ordinis S. Aug. &c. Pia nos excitat, & inducit affectio, vos, & Monasteria vestra in quibus forte noscimini diuinis obsequijs mancipati, fauoribus prosequentes apostolicis, ad ea paternis studijs intendimus, per quę status eorundem Monasteriorum votiuis continuè crescat incrementis. Hinc est quòd nos vestris supplicationibus inclinati, vt in spiritualibus, & temporalibus vos; & ipsa monasteria (auctore Deo) proficere valeatis, quòd omnes, & singuli Canonici eorundem Monasteriorum, qui sunt; & erunt pro tempore perpetuis futuris temporibus de vno ad aliud eorundem Monasteriorum, de licentia tamen Priorum ipsorum Monasteriorum existentium pro tempore transire ac in eo remanere valeant. Quique in eodem Monasterio ad quod taliter transibunt, perinde illius Canonici haberi ac censeri debeāt in omnibus, & per omnia acsi in illo ordine S. August. cuius professores estis, expresse professi fuissent, Priores ipsorum Monasteriorum, qui etiam sunt, & erunt pro tempore de anno in annum mutari siue de regiminibus ipsorū Monasteriorum transactis singulis annis eo ipso destituti cēseātur. Ita tamen quòd iterium, & iterum de anno in annum in casu quo videatur eisdem Canonicis in statum pristinum eligi, & ad regimina huiusmodi assumi possint, ac electiones huiusmodi, dummodo per duas partes eorundem Canonicorum, & alias canonicè fiant, eo ipso, perinde vim confirmationis habeant, acsi per sedem Apostolicam confirmatæ forent. Ad hoc etiam Dioecesani loci, & cuiuscunque alterius licentia, seu consensu minimè requisitis, quodque vos omnibus; & singulis Priuilegijs, Prærogatiuis, Gratijs, Exemptionibus, Immunitatibus,

&

& Præeminentijs per eandem sedem aut aliàs qualitercunque vobis, & eisdem Monasterijs diuisim concessis, perinde vti, & gaudere liberè, & licitè valeatis, ac si uobis, & eisdem Monasterijs communiter concessa fuissent, quibuscunque constitutionibus Apostolicis, nec non statutis, & consuetudinibus Monasteriorum, & ordinis prædictorum iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alia roboratis, & alijs contrarijs nequaquàm obstãtibus, vobis auctoritate Apostolica, tenore pręsentium de speciali gratia indulgemus. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam nostrę concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationē omnipotẽtis Dei, & Beatorũ Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incurrisse. Datum Lucę. 5. Calen. Maij. Pont. nostri anno 2. Cum ergo præcedentia Romanorum Pontificum testimonia Auctentica dent intellectum ad subsequentia, constat euidenter hunc ipsum ordinem Canonicũ sub Regulari eiusdem ordinis Obseruantia non nouiter sub hoc Pontifice Gregorio (vt trusator ille in Supplemento dicebat) sed antiquitus longè ante per tempora fuisse institutum, & vsque ad nostra hæc tempora, adiutore Deo, inuiolabilter viguisse. Exhibeant modo religiosi omnes, siue mendicantium, siue Claustralium ordinum Antiquiora priuilegia ad probandum reformationis prioris suę institutionē, nec Monaci Nigri, nec Albi Montis Oliueti, qui institutionis suæ Priuilegia exhibere antiquiora non possunt nisi Pij. 2. priuilegium. Sed nec religiosi sancti Saluatoris seu sancti Donati de Scopeto antiquiora dabũt, nec denique mendicantium ordines reformati reformationis eorum antiquiora producent auctentica testimonia: ergo non nouus ordo vt fingunt aduersarij. Quibus ad maiorem expresionem de verbo ad verbum epigramma in marmoreo lapide ex opposito ingressus ipsius ecclesiæ de Frigionaria parieti infixum adiicimus. Saluatori ac S. Spei matri Mariæ Canonici Reg. ab Apostolis primum, diuique Aug. norma sub Apostolicis Regulis instituti, continuo iam pridem in hoc Cęnobio arctius Deo dicati, hinc per Italiam sub titulo Lateranen. hanc ędem vetustate labentem restituere.

Eiusdem Cano. Ordi. cum antiquis continuatio Canonica auctoritate Martini V. probatur. Cap. 17.

COnſequenter ad probandam prædicti Canonici ordinis cum antiquis identitatem, ſubnectendum eſt & aliud ſupremę auctoritatis Apoſtolicæ Sedis teſtimonium Martini 5. qui eidem Gregorio. 12. & Ioanni 23. immediate ſucceſsit. Incipit, Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, &c. Ad perpetuam rei memoriam, &c. & infra. Hinc eſt, quòd nos dilectos filios ſanctæ Mariæ de Frigionaria, ſancti Leonardi, ſancti Ioannis in monte Bononiæ, ſancti Victoris Canonicę annexę, & ſanctæ Mariæ in portu, ſanctę Marię de Inſula Tremiti, S. Mariæ de Blanchis Caſoleti Mediolanenſis diocesis, ſancti Saluatoris de Brixia, ſanctæ Mariæ de Caritate, ſanctorum Quadraginta Martyrum Taruiſinæ diocesis Canonici ordinis ſancti Auguſtini Priores, Prępoſitos, Canonicos, & conuentus, vt Deo quietius famulari valeant, fauoribus gratioſis proſequi volentes, & infra. Pro eorum perpetua ſoliditate, & cōſeruatione, quanq̃ diuerſorum monaſteriorum profeſsi exiſtant, nihilominus vnum corpus, vnaque Congregatio ſimul, & vnione connexa cenſeantur: & infra. Ad cuius quidem ſanctæ Religionis augumentum, & felicem in Domino obſeruantiæ veræ, & ſanctitatis ſucceſſum, Idem Priores, Præpoſiti, Canonici, & conuentus ſingulis annis ſiue biennijs, aut ſaltem triennijs, prout opportunum expedire nouerint, Capitulum generale celebrare debeāt. & infra. In quo quidem Capitulo pro ſtabilimento Religionis præfatę, & obſeruantiæ Regularis concernentia eadem auctoritate terminare, ſtatuere, & ordinationes, atque ſtatuta condere, ac inde ſtatuta condita ſucceſſu tēporis, prout eidē Capitulo magis congruū videbit & vtilius ſm Deum, & pro cōmuni oīum pace, & conſeruatione Regularis obſeruantiæ valeant. Et infra. Alijs autē ipſius antiqui ordinis cōſtitutionibus præſertim Benedicti 12. Prædeceſſoris noſtri minimè teneantur aſtricti, quoniam mores, obſeruantias, & conſuetudines abundatiores habent illis, & in rigiditatibus, & diſciplina Canonici ordinis ſtrictiores, & obſeruantia Regulari arctiores ad conſeruandum Religionis debitę ſtatum. Ex quibus itaque Auctenticis teſtimonijs patet identica Canonici ordinis cum antiquis approbata continuatio.

Ad comprimendum Supplementi figmentum auctentico Alex.4.testimonio fundamentum adducitur in medium. Cap. 18.

AD comprimendum insuper Supplementi mendaciũ vno eodemque contextu repetimus Auctenticum Alexandri 4.testimonium,quòd item eiusdem Canonici ordinis arctiora principia repetit:vbi post primam sancti Frigiani eiusdem ecclesiæ Frigionariæ fundationem,secundam Illustris Mathildis eiusdem ecclesiæ instaurationem, tertiam testatur eiusdem ecclesię instaurationem. Incipit,Alexander.4.&c.Dilectis filijs Priori,& Canonicis ecclesiæ sanctę Mariæ de Frigionaria ordinis sancti Augustini Lucanę diocesis salutem,& Apostolicam benedictionem. Volentes ecclesiæ vestræ,obtentu dilecti filij nobilis Marchoaldi militis de Malpiglijs Lucani, qui nuper de bonis proprijs ecclesiam vestram instaurasse dicitur,& dotasse, & qui personaliter pro uobis Apostolicam gratiam impetrauit, &c. Est & aliud eiusdem Alexandri 4.Priuilegium. Incipit, Alexãder episcopus seruus seruorum Dei dilectis filijs Priori,& Canonici de Frigionaria ordinis sancti Augustini Lucanę diocesis salutem, & apostolicam benedictionem. Sacrosancta Romana ecclesia deuotos,& humiles filios ex assuetę pietatis officio propensius diligere consueuit,& ne prauorũ hominum molestijs agitetur, eos tãquam pia mater suę protectionis munimine cõfouere.Eapropter dilecti in domino filij personas vestras,& locum in quo diuino estis obsequio mancipati cum omnibus bonis quę in præsentiarum rationabiliter possidet,aut in futurũ iustis modis præstãte domino poterit adipisci sub B.Petri,& nostri protectione suscipimus:specialiter autem possessiones,terras,redditus,& alia bona vestra,sicut ea omnia iustè ac pacificè possidetis vobis,& per uos ecclesiæ vestræ auctoritate Apostolica confirmamus,& præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis,& confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum.Datum Viterbij.6.Idus Aprilis.Pontificatus nostri Anno 4.Quòd etiam tempore huius Alex.4.in præfato

to loco Frigionariæ esset Canonicus ordo patet supra ex eiusdem Alexand.4.pleniore priuilegio. Sed, & longè ante vsque ad nostra hæc tempora(vt præmisimus) præfati Frigiani, Alex.2. & illustris Mathildis Canonicum ordinem viguisse constat. Floruit autem S.Frigianus sub Pelagio.j.circa Annos Domini 554. à quo quidem Pelagio constitutiones B.Augu. & Apostolorum canones simul cum habitu Canonici ordinis in Basilica Lateranen. susceperat, vt legitur in gestis ipsius B. Frigiani. Mathildis autem Illustris Comitissa,& triumphatrix inclyta fuit contra Hẽricum 3. & floruit sub Alex.2.& Grego.7. Anno Domini 1064. quę ob deuotionem tanti viri vt diximus Canonicam eo in loco Frigionariæ cum dote fundauit.

Eugenij 4. testimonio conuincitur Auctor Supplementi Cap. 19.

AD maiorem continuationis huius Canonici ordinis demonstrationem subnectendum est supremum Eugenij 4.Decretum, cuius originale est Romæ, transumptum vero in Abbatia S.Augu.de Placentia. Incipit, Eugenius,&c.Ad perpetuam rei memoriam, & infra. Præfatam sacrosanctam Basilicã ad primam instaurationem, & primæuum statum reducimus, atque reponimus auctoritate apostolica,& ex certa scientia, vt ordo Canonicus, qui secundum Deum,& B. Augu. regulam ibi noscitur institutus perpetuis futuris tẽporibus in dicta Venerabili Basilica vigeat, & inuiolabiliter obseruetur. Et infra,Nos in huius sancti operis instauratione piè considerantes,& diuinis sedulis studijs reuoluentes ad sanctam in vinea Domini plantationem, religiosam familiam Dei, cõgregationem de Frigionaria nuncupatã, quæ sub B.Aug.regula Altissimo militantes,& S.Religionem prout certè comperimus deuota puritate seruãtes in ipsius Regulæ vigore,& ordinis disciplina Saluatori piissimè famulantur. Respeximus, & mentem nostram conuertimus auctoritate apostolica, scientia,& potestate, ordinem prędictum in dicta ecclesia instituimus,&c.nota verbum, ad primam institutionem. Et verbum, primæuum statum. Et verbum, certa scientia. Et verbum, ordo Canonicus. Et verbum, congregationẽ de Frigionaria. Et verbum, prout certe comperimus. Et verbum, sub eadem regula, quæ omnia identitatem specificam, & continuatam

tam

tam antiquitatem in ipso eodem loco Antiquitus obseruatam connotant,& certißimam apostolicę sedis declarationem exprimunt. Ergo non à fratre Iacobo nouus ordo,sed a duobus viris eiusdem ordinis professis ex Cęlo Aureo proficiscentibus vna cum alijs ibidem eiusdem ordinis professis Canonicis Regula. precxistentibus ipse antiquus ordo in loco Frigionarię, qui & longè ante per longa tempora institutus,ad meliorem perfectionemque ac sanctiorem viuendi modum est salubriter instauratus. Et sequitur in eodem Euge. Decreto. Decernimus preterea & statuimus,vt omnes dictę congregationis conuentus ab huius modi Basilicę titulo nomen accipiant,& singulos dictę congregationis Canonicos Clericos religiosos in omnibus iuribus,& priuilegiis censeri decernimus. Ex quibus etiam colligitur tam per precedentia quàm per subsequentia Pontificum Rom. priuilegia dictam sanctam,& Deo acceptabilem religionem nō alio prorsus titulo quàm Canonicorum Regularium diui patris Augu. fuisse,& esse gratijs,indultis,varijsque immunitatibus multipliciter decoratam, confirmatam, atque in sancta Dei ecclesia sub eadem continuatione cum primis diui patris Augu. clericis regulariter viuentibus stabilitam.

Nico. 5. constitutione eadem ueritas probatur contra mendacium supplementi. Cap. 20.

AD hęc pro maiori præmissorum corroboratione subnectitur constitutio Nicolai 5. Incipit; Nicolaus 5. &c. Ad perpetuam rei memoriam. Et infra. Dudum siquidem felicis recordationis Martinus 5. prædecessor noster Dilectos filios sanctę Mariæ de Frigionaria Priores,Prępositos,Canonicos S. Aug. & infra. Et deinde pię memorię Euge. 4. prędecessor noster reducens,vt ordo Canonicus qui secundum Deum, & B. Augu. Regulam ibi noscebatur institutus,& infra. Decreuit, & statuit, vt deinceps omnes dictæ congregationis conuentus,& loca ab huius S. Lateranensis Basilicę titulo,& totius cōgregationis capite nomen acciperent,& Saluatoris congregatio appellaretur,& singulos dictę congregationis Canonicos vbicunque Domino seruientes huius Basilicę clericos religiosos omnibus iuribus, priuilegijs ac de eius Capituli gremio censeri decreuit. Præmis-

sa

sa Rom. Pontificum decreta, Priuilegia, & indulta cōfirmat Sixtus 4. Incipit, Sixtus episcopus &c. Regiminis &c. Simili modo, & in magno priuilegio eidem congregationi indulto. Incipit, Sixtus Episcopus seruus seruorum. Ad perpetuam rei memoriam. Dum ad vniuersos regulares ordines ac loca sanctimoniæ dedita, personasque voto religionis astrictas ipso iniūcto nobis apostolicæ seruitutis officio ad illum præcipuè Canonicorum Regu. congregationis Lateranen. ordinem S. Aug. eo libentius oculos nostræ mentis conuertimus, quò ordo ipse in nascentis ecclesiæ sancta institutione, ac primorum Christianæ religionis clericorum norma traditionibusq; fundatus, & sacris institutis ac diuinis regulis eloquijsque diui patris Aug. præmunitus extitit, ab eius primęua fundatione varijs virtutum merits semper resplenduit. Quambrem nonnulli Rom. Pontifices prędecessores nostri innumeris religionē ipsam priuilegijs, dignisq; honorum titulis non immerito decorarunt. Vnde nos eorum ductos exemplo decet vt congregationē ipsam Lateranen. in agro Dominico multiplices, & vberes sanctæ conuersationis fructus in dies afferentem, nostris etiam specialibus gratiarū muneribus muniamus, & his quæ pro ipsius ordinis, & congregationis laude, ac personarum vota sub suaui religionis inibi exoluentium pace, & quiete processerunt, ne in contentionis scrupulū labantur, sed firma pariter, & illibata persistant, nostri adiicimus muniminis firmitatem. Et infra. Priuilegia, concessiones, immunitates, & gratię singulis antedctis Monasterijs, ac locis ipsius religionis, & congregationis per Rom. Pontifices prędecessores nostros, seu pro Ro. Pōtificibus se gerētes, Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates concessa. Quæ omnia haberi volumus pro expressis, & in posterum concedenda in omnibus, & per omnia ad vniuersa, & singula loca, Monasteria, Prioratus, Præposituras, & domos, eorumque personas, quę tūc & procedente tempore ad huiusmodi religionem, & congregationem ac eiusdem Canonicos reducta, & unita essent seu reduci, & vniri contingeret, cum illius ac illorum suppositis, vel vnitis aut per eosdem Canonicè acquisitis, & iusto titulo acquirendis, vt præfertur, extendi debere.

Sixti

Sixti quarti priuilegio ipsius Ordi. Cano. continuata antiquitas comprobatur ad corroborationem præmissorum. Cap. 21.

SVb breui itaque præmissorum Epilogo connectimus; summatimq; in dicto magno Sixti Quarti priuilegio ad prędecessorum suorum indultorum confirmationem contenta exprimere curauimus. In primis de titulo Lateranési & Canonicorū regularium propria expresione. Secundo confirmantur ibidem omnia priuilegia eidem Canonico ordini per Rom. pontifices prædecessores suos cócessa. Tertio de exemptione qua dicta religio immediate Apostolicæ sedi subiicitur. Quarto conceditur cura animarum. Quinto ad exemplar prædecessorum suorum de sacris ordinibus suscipiendis plurima conceduntur. Sexto de altari portatili. Septimo de tempore interdicti. Octauo de collectis non soluendis plura concedit priuilegia. Nono quia præfati Canonici nullatenus cogi valeāt ad causas audiendas & curam Monialium. Decimo de bonis eidem religioni legatis atq; relictis. Vndecimo de præscriptione sexaginta annorum. Duodecimo de absolutione à censuris. Tertiodecimo de patientibus defectū natalium & de homicidio. Quartodecimo de audientia confessionū. Quintodecimo de insula Tremitana plurima ad prædecessorum suorum confirmationem concedit. Sextodecimo de facultate alienandi mobilia. Decimoseptimo de plenaria indulgentia in articulo mortis. Decimooctauo de stationibus. Decimonono de simplici voto ingrediēdi religionem. Vigesimo de bonis incertis. Vigesimoprimo de transitu ad aliam religionem sub excommunicationis pena: quam tam recepti q̄ recipientis eo ipso incurrūt: nisi seruatis seruādis. Vigesimosecūdo cōceditur facultas, vt dicta religio gaudeat priuilegijs aliorum quorundam religiosorum, si quæ desint eidem religioni. Vigesimotertio ad instar prædecessorum confirmatur longęua auctoritas prędicandi, ipso iure eidem religioni concessa. Vigesimoquarto quòd largissimè intelligantur priuilegia ipsi ordini concessa. Vigesimoquinto quòd Priuilegia firma, & illibata permaneant à suis prędecessoribus concessa, quale est illud de sepulturis liber eligēdis apud eosdemè Canonicos, ꝙ nullus ipsis inuitis in solo eorū ędificet oratoria, aut sanguinē fundere, aut ignem apponere, aut furtim rapere quis præsumat de

eorum bonis quæ possident, quòd nullo pacto derogetur eorũ priuilegijs, quòd nullus cõtra veniat ipsi magno, & amplissimo priuilegio, & quòd ipsis inuitis Canonicis non cęlebretur Officium Mortuorum in ecclesijs suis, quòd denique non prohibeatur parochianis, vt eisdem Canonicis confiteantur. Mandat postremo uniuersis cuiuscunque dignitatis existant, gradus, & status, vt ipsis Canonicis Regu. præsidio sint cum fuerint requisiti. Transumpto denique tam singularis, & pręcipui priuilegij manu notarij fides adhibeatur.

Quod ordo Canoni. Regu. ex ipsa reformatione vnum & idem sit cum antiquo instituto ab Augu. & ab apostolis in prmitiua ecclesia ostenditur ex nouissima retractatione facta ab ipso supplementi Auctore. Cap. 22.

PRoinde ad præmissorum corroborationem subnectimus retractationem factam per eiusdem Supplementi auctorẽ in eius supplemento nouissime repercusso lib. videlicet 14. fol. 363. vbi sublato figmẽto prius ibidem descripto: sub tali verborum forma. Ordo nouus &c. Alijs verbis sic retractans ad litterã dicit. Verum quia de Canonicorum ordine supra lib. 9. aliqua cursim diximus, non ab re pauca hæc quę sequuntur post præfati 9. lib. impresionem ad nostram notitiam nuper allata clariori veritate subnectimus. Quamuis autem supra in Elucidario, pręfatione vltima de ipsa retractatione pauca scripserimus: quæ tamen ibi non sunt inserta, hic breui Epilogo annotamus. Ait ergo idem supplementi auctor abraso vt diximus præmisso figmento,

ORIGO & procursus Canonicorum Regu. eorumque ad nostra vsque tempora regularis obseruantię continuatio.

ORDO Canonicorum Regularium ab apostolis primum institutus, indeque à B. Aug. apud Hypponem Africę vrbem diuinis institutionibus decoratus refloruit varijs postmodũ successibus in Hyspanijs, Gallijs, reliquisq; per orbem regionibus, & per Italiã mirum in modum est profusius dilatatus, sed apud Burgũdiam in Beluacensi ecclesia sub magistro sanctoque viro Iuone eiusdem ecclesię Præposito ad pristinam eiusdem ordinis obseruantiam efflorere cępit. 22. anno Imperij Henrici. 3. testis Sigisbertus

in Cronicis,& Vincentius historialis lib.26.c.51. Hanc veritatẽ sequitur auctor Fasciculi temporum,& Venerabilis Antoninus Archiepiscopus Flor.2.suę Cronicę parte.ti.15.& cap.16. Quod incipit,Circa annos Domini 1080. Sic etiam id colligi potest ex ipsius B.Aug.sermonibus,de moribus,& communi uita Clericorum,quòd Rom. Pontificum Canones,& Doctorum dicta certissima veritate testantur.

CERTVM quo nam successu in Italia,& apud cęteras quamplures nationes varijs temporum emergentibus casibus idem Ordo multipliciter à domino sit reformatus,optimè testantur vetustissima,& auctentica librorum testimonia. Nam per sanctissimum virum Frigianum Lucen.episcopum,de quo magnus meminit Gregorius in Dialogorum lib.per Tusciam,& vniuersam pene Italiam fuit sparsus, & auctus. In Anglia quoque per Augustinum Anglorum episcopum iussu & mandato beatissimi Gregorij institutus est,quod habetur in Decretis à Gratiano ca. quia tua fraternitas.12.q.1.In Gallijs etiam ante,& post longa tẽpora B.Vgonis,& Ricardi de S.Victore. Itemque in Italia usque ad tempora B. Petri Damiani apud Rauennam primum in Canonica S.Marię in portu, Deinde per Italiam ab eo capite est propagatus. Ipse namque vir sanctus clara ex familia de Honestis Rauennę natus prius apud Auelanę locum Eremiticam duxit vitam,deinde Episcopus Hostiensis,& Cardinalis ordinatus tempore schismatis inter Cadolũ episcopũ Parmẽsem, & Alex. 2.pileo à se sponte abdicato ad Canonicam præfatam se transtulit,ibique post multa præclara librorum edita opuscula,& pietatis magnificę gesta,eiusdem loci Prior sanctę,pieque,in Domino quieuit.Extant vsque in præsentiarum Constitutiones ab eo editę de communi vita Canonicorum Regu. & Pascalis 2.auctoritate confirmatę.Floruit idem ordo,& mirabiliter auctus tẽpore Benedicti 12.qui circa annos Domini 1342. ipsum ordinem priuilegijs, & constitutionibus ab ipso approbatis decorauit.

VERVM ENIM VERO Canonicus idem ordo in Ethrurię Regionis agro Florentissimè,& in agro Lucen.apud Canonicã sanctæ Marię de Frigionaria felici religionis successu à domino est reparatus. De ipsa quidem ordinis continuatione meminit idem Archiepiscopus Flo.eod.ti.& cap.33.§.& flores apparuerũt

in terra nostra. Nam vt idem testatur, & Canonici Regu. in loco prænominato olim ab illustri Mathilda Comitissa cōdito, duobus mediantibus viris eiusdem ordinis professis, vita, & doctrina præclaris, circa hæc tempora à domino sunt reformati, & vsq; hodie Abbatiam Fæsulanam possidēt sub vno capite, & congregatione degentes. Sed verius dicuntur Canonici Regu. diui August. & congregationis Lateranen. S. Saluatoris de vrbe.

AT, QVI fuerint præfati viri duo Auctenticis scriptis, & certa veritate compertum habetur. Hi videlicet extiterunt eiusdem sanctę Regularis obseruātię auctores D. Leo de Charate, & D. Tadęus de Bagnasco Canonici ambo reg. Cęnobij S. Petri Papiæ in Cęlo aureo professi: & ipsi viri Venerabilis patris Bartholomęi de Columna sacerdotis, & Dei Præconis celeberrimi, cuiusq; Romani consilio, & hortatu ad præfatum locum se recipientes sanctam reformationem sub regulari eiusdem ordinis obseruātia, & sub arctissima paupertate Dei cooperante gratia fundarunt.

SI QVIDEM Leo venerabilis vir dum præfati Cęnobij S. Petri in Celo aureo sub Abbate Prior existeret, & iuris Canonici Doctor, quasi alter Helias spiritu Dei feruens zelo arctioris vitę succensus ex præfato Cęnobio de consēsu Abbatis, & conuentus eo loci Frigionariæ se contulit gaudens, ipsius loci allectus grata & amæna solitudine, & Sancta Canonicorum ibidē conuersatione comperta permotus. Quod, & publico super hoc instrumento rogato manu Ser Ioannini de Piscarij notarij, & ciuis Papiensis firmissimè constat. Erat enim tunc temporis notarius eiusdem Cęnobij S. Petri in Celo aureo, vt habetur in Archiuis eiusdem Cęnobij, cuius quidem exemplar vsque ad nostra tempora penes quendam cum alijs originalibus ciuem Papiensem de Vegijs conditum esse dinoscitur. Hūc itaque virum prius nomine Leonardum, sed postmodum Leonē vocatū, paulo antè præcesserat Venerabilis sacerdos, & concanonicus eiusdem Cęnobij S. Petri Celi aurei de Papia prælibatus D. Tadęus diuino numine afflatus qui ad eam reformationē coadiutor ardentissimus extitit, & præfati sacerdotis hortatu Anno videlicet Domini 1402. primus post iacta Regularis eiusdem ordinis, & arctioris obseruantię fundamenta, pręfatam Frigionarię Canonicam Vicarius, & subinde Prior non multo post præfati D. Bartholomæi de Colūna præsidentis coadiutor incredibilis feruoris proui-

uidentia gubernauit: Cui postmodum in Priorali administratione præfatus D.Leo successit, quo etiam tempore videlicet Anno salutis 1410. idem pater Leo D.Vincentij Ianotti, tunc Prioris S. Frigiani de Luca precatu nonnullos ex Canonicis de Frigionaria ad eiusdem ecclesiæ reformationē concessit, vt expressè habetur ex publico instrumento, quod habet in archiuis S.Frigiani rogato manu Ser Raphaelis quondā, Nicolai Benedicti de Luca. Igitur prænominati vno præfati Cenobij S. Petri Canonici ordinis prius professi post Venerabilem D.Bartholomęum Columnam ibidem prius pręsidentem, quasi duo Candelabra in domo Domini rutilantia eam congregationem vitę sanctimonia, & doctrinæ splendore, mirabiliter illustrarunt. Erat etiam id temporis apud Cartusien. cęnobium non longè ab eo Frigionaria loco distās Venerabilis nomine Nicolaus de Albergatis Bononien. postea ab Eugenio 4. Cardinalis tituli S. Crucis creatus. Hic paulo ante comperto prædictorum virorum proposito dum apud eum prius hospitio fuissent excepti, ad eū locum eos ipse perduxit.

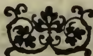
ET QVIDEM eo in loco idem canonicus ordo per longa antè tempora indefessè viguerat, quod eiusdem loci etiam testantur antiqua successiuè pontificum Rom. priuilegia, Non longè retro post contigit, vt vna cum pontifice Maximo Greg. 12. D. Gabriel Condolmerius Venetus, postea Eugenius 4. eiusdē Grego. Papæ ex sorore nepos Cardinalis dum ad Lucen. vrbem cū præfato Pontifice peruenisset, eius sancti propositi, & Canonici ordinis inclyto comperto successū, singulari admodum lętitia gauisus est. Nam dum antea Venetijs, & Patauij ad eiusdem patris Bartholomęi Columnę sacras cōciones innumerabilis ferè populi cōcursus haberetur, quamplures vtriusque sexus ex patricio Veneto sanguine iuuenes ad Christi suaue iugum conuertebantur, ex quorum numero idem D.Gabriel vnus erat, qui simul cū paucis congregationis S.Georgij de Alga Venetijs initium dederat.

IDEM autem D.Gabriel Cardinalis creatus, deinde inito Pontificatu Euge. 4. nuncupatus Lateranen. ecclesiam, in qua per longa antè tempora præfatum ordinem Canonicum testantibus Pontificum priuilegijs uiguisse cōstat ad primęuum eiusdem ordinis statum reducere volens dictæ congregationis Canonicis

accer-

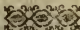
accersitis de consilio,& consensu dominorum Cardinaliū, certa scientia, motu proprio,& auctoritate apostolica eidem congregationi mox ipsum locum per eosdem reformandum restituit. Sicque incorporauit, vt deinceps præfata congregatio ab ipsa Lateranen. Basilica S. Saluatoris de vrbe perpetuis futuris temporibus denominaretur, & dictæ congregationis Regulares Canonici de eiusdem Basilicæ capitulari gremio vbicunque domino seruientes Clerici censerentur,& essent. Et alia quamplura ibidē prosequitur in sua retractatione idem frater Iacobus Philippus Bergomensis supplementi auctor, cuius retractantia verba prolixius ibidē descripta causa breuitatis omitto. Sed hæc sufficiant, vt resipiscant aduersarij qui gloriantur hunc se errorem (retractatum tamen) pro clypeo sumpsisse. Quippe qui cognoscentes se ueracissimis testimonijs,& rationibus conuictos, quasi cęcutiētes harundineo baculo inhæserunt. Hūc etiam errorem nonnulli historiarum ignari suis inserere voluerunt scriptis, excusantes se ita eo supplemento comperisse quasi cęci cęcum sectantes: q si præfatę congregationis vt pręmissum est originem,& procursum legissent, vtique in foueam non corruissent. Hi sunt Germanus quidā Teutonicus,& medicus in suo amplo volumine cronica historiata. Et incertus quidā auctor in additionibus ad Vincentium historialem, cui vt ipse pręmittit ex cronica quadam noua, videlicet ex supplemento multa & insulse quidem scripta adiecit,& alius quidam Brixiensis Capriolus in cronica Brixiensi, à plerisque tamen in multis reprobata, cum alijs erroribus descripsit suam ignorantiam, referens in auctorem supplementi, cuius retractatio nouissimè in ipso supplemēto,& in hoc opusculo sat efficax est ad comprimendos falsarios,& Canonici ordinis aduersarios.

Explicit quarta pars principalis.

QVIN-

QVINTA PARS PRINCIPALIS IN QVA COMPRIMVNTVR ADVERSARIORVM OBIECTIONES Et Frivola Argvmenta.

IS Itaque præmissis superest vt consiliorum venalium rationes contra Canonicum ordinem cōprimamus. Prima eorum ratio est ab antiquiori institutione. Secunda ratio à Regulę Priori approbatione. Tertia à litterali priori denominatione. Quarta à dignitatis Abbatialis prælatione. Quinta ratio sumitur à cōsuetudinis obseruatione. Sexta ab arctioris vitæ professione. Septima à nobilioris suppositi consideratione.

AD PRIMAM eorum rationem, quæ sumitur ab antiquiori institutione. Arguunt enim in primis ex Regula iuris in 6. Qui Prior est tempore, potior est in iure, & à simili arguunt ex glo. in cap. quorundam. de elect. in 6. vbi Io. An. dicit in ver. prædicato. Nota semper fratres Prædicatores præmitti, quia antiquior fuit ipsorum institutio. Item de excess. prælat. c. nimis. et 2. de priui. In his. de excess. pręla. c. vno. in 6. de deci. c. 1. in superscrip. cum simili. & de reli. domi. c. 1. Et ibi Gemi. & doc. no. ordinem seruandum in processionibus Ar. à simili. c. Episcopos. 18. dist. glo. not. pro generali regula, quòd qui prius dignitatem ceperunt, præferendi sunt alijs, 74. dist. episcoporum & 75. dist. c. vlt. Et extra de maior. & obed. c. 1. quoniam ille gradus cęteros antecellit quem labor prolixior, & impedimenta longiora fecerunt anteire, vt c. de offi. magi. offi. l. nemo. & ff. de albo scribendo. l. 2. &c.

QVIA ergo ipsi Monaci ceperunt à Paulo primo Eremita & ab Antonio, qui fuerunt ante Augustinum: imò vt dicūt ordo Monasticus cepit ab Helia & Helisęo & reliquis, qui primo elege-

runt vitam solitariam cum filijs prophetarum. Ad hoc dicendum, quod siue à causa remotissima, siue à causa remota in veteri & nouo testamēto arguendum sit, siue à causa propinqua, scilicet ab vtriusq; ordinis institutoribus: simpliciter sunt antiquiores Canonici Regu. vt supra in Elucidario, & in prima parte principali huius operis probatū est. Et ratione Clericatus digniores, vt supra ostensum est in prima huius libri parte. Et ratione excellentissimi institutoris B. Augu. qui tempore, & dignitate, & doctrina præstantior, nec sanctitate inferior B. Benedicto. Sed nec institutio Monacorum in communi viuentium propriè loquendo non habuit specificam rationem originalem à Paulo & Antonio & huiusmodi, quia secundum Doct. Aliud est esse Monaci ab esse Eremitę. patet extra, de senten. excom. c. super eo. vbi dicit tex. Monaci & Eremitæ: ista enim copula &, ipso iure nō ponitur nisi inter diuersa. Nec obstat si pari ratione dicatur de Clericis, & Canonicis qui inter se videntur valde diuersi. Ad hoc dicendum quòd alia, & alia est ratio in Canonicis, & alia in Monacis. Canonici enim cum primis Clericis uoto se astringebāt, & consequenter erant in statu perfectionis, vt supra ostensum est ex doctrina S. Tho. & Petri de Palude. & Archid. in cap. qui vere. 16. q. 1. dicit quod non est vita conformis inter Eremitas, & Monacos, quia Eremitę sicut & nūc poterant cōtrahere matrimoniū, sed non Monaci professi, de quibus est glos. vlti. in ca. scripsit. 27. quæst. 2. nec illi uotum habebant paupertatis, quia Paulus primus Eremita fecit testamentum. 19. q. 3. §. contra, & sic in terminis loquitur Glo. in cap. ex parte. 2. in ver. constitutus, de conuer. conjugatorum, & ita notat d. Abbas, & per moder. plenè tractatur in c. cum Ioannes Eremita. de fid. instru. Nazarei autem in veteri testamento uoto se Deo obligabant, vt supra ostensum est ex doctrina S. Thomę in Elucidario, & apostoli, eorumque successores Apostolici verisimiliter tria essentialia religionis vouebant, & successiuè B. pater Augustinus cum Clericis suis edificato Monasterio cæpit uiuere secundum regulam sub sanctis apostolis constitutam, ad instar primorum Clericorum qui tria essentialia vouebant. Concordat Speculator in 2. & 6. parte Rationalis diui. offic. Et sic concluditur siue loquamur de regula regulante B. Augustini, qui regulam approbatam in specie elucidauit, quę nihil aliud est quàm totius euangelicę, & apostolicæ per

fectionis

fectionis speculum, siue loquamur de regula regulata quæ est Canonicus ordo, siue Canonicorum regu. religio, cõformitatẽ eandem habet cum Leuitis, Nazaræis, voto vouentibus, & cum primis Clericis, quam quidem conformitatem Monaci cũ primis Eremitis strictè non habent. Tertio si in ordine ad caussam propinquam loquimur in quantum Augustinus fuit institutor Canonicorum, & Benedictus Monacorum fundator, vt etiam dicit Io. An. in cap. quod Dei timorem. de sta. mo. sic dicendum est, quòd Augustinus fuit tẽpore Theodosij magni, Damasi Papæ, Basilii, Hieronymi, & Ambrosij, circa Annos Domini 380. beatus vero Benedictus circa annos Domini quingentos triginta quattuor, tempore Totilę, vt refert B. Gre. in lib. Dia. & Archi. Floren. in 3. parte suę Cronicæ, in ca. de sacro ordine. dicit quòd Aug. floruit longè ante Benedictum per centũ annos, & eo amplius, vnde Canonici Regulares qui fuerunt instituti à B. Augu. vtique fuerunt longè ante Monacos Benedictinos. hæc ille. non obstat capitulum ex auctoritate. 16. q. 1. vbi dicit Greg. Monacis sacerdotibus figuram apostolorum tenentibus. Ad hoc dicendum quòd Monaci sacerdotes figuram tenent apostolorum, nõ in eo quòd Monaci sunt, sed in eo quòd sacerdotes. Dictum est autem supra, quod vni sigillatim ex priuilegio conceditur, non statim omnibus conuenit. 16. q. 1. cap. hinc est. Non tamen sequitur quòd Monacis per se competat, vt sint Clerici. i. ex natura eorum, & primæua eorum institutione, sed per accidẽs, & dispẽsatiuè ex priuilegio. Et Glo. ibi in verbo sigillatim arguit, quòd priuilegium cõcessum uni non extenditur ad alios. habetur idẽ di. centesima prima. cap. contra morem. 7. q. 1. Petisti. Et in d. ca. hinc est, dicit Gratianus. in fine, Hieronymus refert Monacos Scithię conuenisse in vnum vt sacerdotem sibi inuenirẽt. & paulo superius dicit idem Gratianus. Aliud enim conuenit cuique, scilicet ordini Monacali, vel Clericali ex eo quòd Monacus est, aliud ex eo quòd clericus est. Sicut aliud conuenit cuique ex eo quòd ciuis est ex priuilegio, & aliud ex eo quòd ciuis est per naturam. Sunt enim quibus per se competit ex natura vt sint tales, sunt quibus per accidens cõpetit esse tales. Monaci ergo vt Monaci sunt, repræsentant filios prophetarum in solitudine uiuentes, & vitæ solitariæ vacãtes, in veteri testamento, & in nouo largè quidem, sed non strictè reprę́sentant primos illos Eremitas

in solitudine viuentes. Canonici verò vt dictum est repræsentant strictè quidē Nazaræos voto dedicatos, & Leuiticos sacerdotes in veteri testamēto, & in nouo clericalem cōmunitatem apostolicam, quam B. Augustinus propriè, & specificè cum suis Clericis assumpsit, & obseruandam in scriptis tradidit successoribus suis Canonicis clericis. non ergo dixit B. Greg. Monacis sacerdotibus figuram apostolorum tenentibus propter statū Monacalem, sed propter sacerdotij celsitudinem, quam quidē dignitatem sigillatim quasi aduentitiam, & per accidens. i. ex priuilegio Monaci quidam singulariter asserti fuerunt aliquando, qa vt dicitur in cap. hinc est. 16. quæst. 1. non prohibentur Abbates fieri sacerdotes, cum B. Benedictus iubeat Abbatē fratribus egredientibus, & regredientibus benedictionē dare. Glo. in ver. Abbates, idest sacerdotes ingredientes Monacale claustrum non prohibentur fieri Abbates.

VBI ETIAM notandum est quod dicit Greg. Monacos figurā tenere &c. quasi impropriè dictum, quia Canonici Reg. non figuram, sed veritatem successionis tenent ab Apostolis, & primis Clericis traditam, s. Clericalem seu sacerdotalem communitatem, quam propriè, & in specie assumpsit B. Magnus pater Aug. ecclesiæ sanctæ lumen, & Antistes inclytus. Recte ergo dixit B. Greg. quòd Monaci non simpliciter, sed sacerdotes Monaci figuram tenent veluti vmbram, quæ inferior est ipsa veritate succedēte. Et habetur. 12. q. 1. c. Illi. vbi dicitur quòd Clerici sunt successores apostolorum. tex. ibi dicit quòd clerici successores eorū sunt, scilicet apostolorum, similiter & Monaci laicorum de quibus dicitur, multitudinis credentium erat cor vnū &c. Et quòd de Clericis in communi viuentibus intelligatur textus, patet ex sequentibus quæ dant intellectum ad præcedentia, vbi sic ad literam loquitur tex. Necesse est ergo vt ipsi videlicet Clerici eorum sequātur vitam quorum in ecclesia gradum administrant, & ibi tex. iūcta Glo. in ver. Clerici, propriè loquitur de Clericis, de quibus dicit tex. in fine. Non ergo sibi aliquid proprium vendicabunt, sed erunt eis omnia communia. Sunt ergo Canonici successores apostolorum quo ad duo, videlicet quo ad Clericatus dignitatem, & quo ad regularem statum, quę duo regularibus Clericis per se competunt. Monaci autem successores sunt solum ad cōmunitatem, & in hoc conueniunt cum Canonicis, non autem

in Clericatu, in quo sunt natura diuersi. Clerici autem Seculares cum Canonicis conueniunt quidem in Clericatu, sed non in vitæ communitate, à qua sunt relaxati. Monaci autem cum prædictis Clericis priuatim viuentibus in clericatu, aut in communitate uitæ non conueniunt, ex quo sequitur quòd Canonicus ordo medium tenet inter Clericos, & Monacos, & vtrisque communicat. In Clericatu quidem cum clericis, & in communitate uitæ cum Monacis. Qua quidē varietate veluti regina in vestitu deaurato circumamicta varietate sacrosancta mater ecclesia pulcherrimè exornatur, quam etiam varietatem qui impugnāt videntur etiam totius vniuersæ ecclesiæ decorem pariter deformare. patet veritas ad obiecta inducta contra antiquiorem Clericalem institutionem in ipsis Canonicis Regula. primaria eorum fundatione consistentem.

AD SECVNDAM Monacalem rationem quę sumitur à priori Regulæ Benedicti approbatione. Dicunt enim Iuristæ quidā in suis venalibus consilijs pro Monacis Benedicti regulam prius fuisse approbatam, inducentes pro rotunda decisione tex. Alex. 3. in c. super eo. de regu. Ad hoc dicendum φ de priori approbatione regularum si volumus rectè iudicare necessaria est historiarum notitia, & temporum discretio, à qua penitus nudos, & ignaros se ostendunt dicti iuristę, ideo dicendum est primum φ ex text. illo Benedicti regula ius nullum Prioritatis sibi vendicat. Ponderanda sunt enim prius verba tex. qui dicit, quòd Clericus veniens ad monasticum ordinem si ante professionem redire voluerit, deferat indumenta cum quibus à sęculo venerat ad monasterium secūdum Regulam B. Benedicti. Ecce patet, quòd nec propter illam simplicem nominationem inferri potest rotunda decisio, vt isti imperitè dicunt. nec ex tex. quidē elici potest prior approbatio regulæ Benedicti. hoc autem sic multipliciter deducitur.

PRIMO quidem sic. Si regula Beati Benedicti ex tex. illo ius prioritatis accepit, ergo tunc cępit vim approbationis habere, quando tex. ille ab Alex. 3. manauit, & non ante. Sed in contrarium facit tex. Inno. 2. in cap. perniciosam. 18. q. 2. vbi idem Pōtifex qui longè antè præcesserat Alex. 3. inducit pro approbatis tres antiquas regulas B. Basilij, Augu. & Benedicti. Ergo nōn rotunda decisio cōtra Geminianum, & Philinum, & alios eorū sequaces.

SECVNDO sic. Nam quorum est eadem ratio, eorum est eadẽ iuris dispositio, sed vbi in Canonicis, & monacis est eadem ratio, etiam in vtrisque est eadẽ iuris dispositio. maior de se patet, quia sicut in d.c. super eo. tacite innuitur regulę Benedicti approbatio, pari etiam ratione in eodem titulo illud idem infertur. ex cap. sane. immediate sequenti, vbi tam ex tex. eiusdem Alexan. 3. quàm ex Glo. iubetur Canonico Regu. à Monastico ad Canonicum ordinem reuerti, si absque petita licentia Prçlati trãsierit, quòd arguit leuitatis signum si contempta superioris obediẽtia, & licentia non petita etiam ad minus arctam transierit, in quo casu iubet dictus Alex. 3. Canonicum illum ad Canonicam reuerti, iuxta Glo. quæ inducit in eo. tex. Concilium Eduense in c. Nullus, tempore Greg. 7. celebratum, inducit etiam Glo. ibidem cap. mandamus tex. Vrbani. 2. 19. q. 3. Qui quidem Põtifices per centum ferè annos Alex. 3. præcesserunt. Quo stante fundamento sic arguo, à religione non approbata ad religionem approbatam simpliciter, & absolutè quisque potest transire. cap. fin. de reli. domi. & eo. tit. in 6. c. vno. & eo. lib. c. 1. de voto, ergo si in vtroque tex. scilicet. c. super eo. & cap. sane. immediate sequentis, est eadem ratio, eadem etiam erit de vtroque ordine iuris dispositio, quia indifferẽter ex hac ratione, & tacitè infertur ex vtroque tex. quòd vterque ordo tẽmpore Alex. 3. erat quidem tacitè approbatus, sed non tamẽ ex hoc innuitur quòd Monasticus ordo prius fuerit approbatus, cum illud idem elici potest de Canonico ordine ex cap. sane. immediate sequenti, vt probatum est, quia vbi est eadem ratio, ibi est eadem iuris dispositio, & sic rotundę decisionis fundamentum in venalibus cõsilijs totaliter corruit, quia regula Benedicti ex tex. illo non cępit habere vim prioritatis approbationis, vt inferre videntur illi domini consiliarij.

TERTIO contra istos Iure consultos est tex. c. cũ causam. de electione, in quo scribit Inno. 3. quòd quamuis in ecclesia Lucana S. Petri foris portam multi Priores continuè vnus post aliũ per longa tempora fuerunt electi non professi: Quia tamen quidã presbyter Bonus non erat professus, quamuis à maiori parte Canonicorum electus esset Prior. Et quia talis consuetudo nõ iuuabat, vt ibidem notat Glo. ex ca. ad nostram. & c. cum inter vos. extra de consue. Et ut dicitur in tex. d. cap. cum causam, quia non quod factum sit, sed quid faciendum sit considerandum est l. sed

licet.

licet.ff.de offi. præsid.& l.penul.ff.de iusti.& iur.& 93.distin. egimus. Ideo in tex.d.c.cū causam strictè præcipit, & mādat Priori S.Frigiani,vt abrogata posteriori consuetudine diffiniat Canonicos illos ad primęuam immemorabilis initij cōsuetudinem redire,& electionem illam irritam habere, ac compellat præfatum presbyterum Bonum sic non professum electum, aliosque Clericos non professos electores,vt vel B.Aug.regulam in eadē ecclesia constitutam profiteantur,& seruēt, aut ipsam ecclesiam omnino dimittant. Ecce contra rotundam decisionem. ca.super.eo,quia non perfunctoriè,& narratiuè nominatur regula B. Augu.sicut regula.B.Benedicti in c.super eo. Sed dispositiuè, & præcisè,& diffinitiuè in d.c.cum causam. Papa demādat B.Aug. regulam ibi ex longęui,& immemorabilis initij vsu constitutā, profiteri,& saluari. Quæ omnia tam præcedentia quàm subsequentia Canonici ordinis solida fundamenta,si togati illi rectè ponderassent,certè non tot cantilenas facerent:quia licet Inno. 3.paulopost Alex.3.successerit,ex ponderatione tex.d.c.cum causam. colligitur expresśè,quòd Inno.qui fuit auctor Concilij generalis Lateranen. à quo manauit.c.fin.de reli.domi.vbi expresśè iubetur quòd de cętero nullus inueniat nouam religionem, sed qui conuerti voluerit,vnam de approbatis regulis assumat. Cumque præfatus Inno.3.fuerit auctor tex.d.c.cum causam. elicitur expresśè ex eo tex.ꝙ B.Aug.regula per lōgissima tēpora tacita saltē approbatione lōgè antè Alex.3.fuerit approbata, aliàs nō diceret̄ lōgęua cōsuetudo,vt colligit̄ est tex. Papa diffinitiuè præcipit,& in specie ipsam B.Augu. regulam profiteri, & obseruari.

QVARTO contra rotundam decisionem uenalem sic nostra cōclusio deducitur,nam licet ex tex.c.iuxta.16.q.1.ibi Alex.2.nominet simpliciter regulam beati Benedicti non tamen infertur ex eo tex.ius prioris approbationis regulæ B.Benedicti. Sic enim ponderanda sunt verba Alex.2.in ipso c.iuxta.quòd Monaci omnes quamuis religiosi etiam ad normam beati Benedicti intra claustrum morentur iuxta Calcedonensis Concilij tenorem vicos,Castella,Ciuitates peragrare prohibentur, & à populorum prædicatione omnino cessare iubentur. Facit ergo tex. ille magis pro Canonicis Regularibus: quibus Clericalia officia exercere,& prędicationis munus non prohibetur. Per quod datur intelligi,quòd Canonicis Regularibus per se competit esse Clericos.

ricos. Et cõsequenter concluditur Clericalẽ B. Aug. & apostolicã Regulam eo ipso quo fuit prius instituta, ipso iure etiã prius fuisse approbatam. Colligitur etiam Ignorantia istorum Iuristarũ, qui pro rotunda decisione nescierunt dare textum Alexandri secundi, qui longè ante Præcesserat Alexandrum 3. Sed nescierunt neque intellexerunt, quia in tenebris ambulant.

QVINTO sic proposita nostra conclusio pro Canonicis Regularibus congregationis Lateranensis sancti Saluatoris de vrbe deducitur. Nam sicut habetur ex Auctentico transumpto Gregorij Papæ 9. ex Archiuis Abbatię sancti Augustini de Placentia, ibi Gregorius 9. dicit, ad exemplar Alexandri secundi, Canonicus ordo sub sedis Apostolicæ protectione suscipitur, & sic tacita saltẽ approbatione videt̃ prius Canonicus ordo fuisse confirmatus ante textum dicti Capituli Super eo. Facit etiam ad hoc quod habetur in textu Nicolai Papæ primi, qui per ducentos Annos ante Alexandrum secũdum fuit coronatus, tempore scilicet Lodouici secũdi, anno Domini. 864. Idem ergo Nicolaus Papa in fine c. pręsens. 20. q. 3. dicit. Canonicos religiosos non putamus à consortio Monacorum seiunctos, & licet ibi nominet Monacos, constat tamen quia religiosus propriè, & strictè non dicitur nisi certam regulam approbatam profiteatur. cap. vnico. de voto. in sexto. & ibi Panormitan. ergo Canonicus ordo etiam tunc erat approbatus, nec obstat quòd etiam ibi Monaci nominantur. quare ad hoc dicendum, quia non negamus B. Benedicti regulam longè antè Concilium generale ex diuturnitate saltem temporis fuisse probatam, sed negamus absolutè, & simpliciter ipsam Benedicti regulam fuisse prius approbatã. Negamus insu per prædictas tres regulas antiquas speciali approbatione Sedis Apostolicæ indiguisse, quia nondum manauerat talis constitutio prohibens quemadmodum manauit ex Concilio generali Lateranensi in c. fin. extra de reli. domi. & eo. tit. c. vno. lib. 6. quare ibi expresse prohibetur absque Sedis apostolicæ auctoritate nouam inueniri religionem.

PROINDE aduertendum est hoc esse quod principaliter intẽdimus, q̃ in toto corpore iuris nunquã poterit assignari tex. antè d. Conciliũ, vbi ad instituendũ seu monasteriũ Collegiũ causa religionis requiratur. in specie Apostolicæ Sedis approbatio, præterquàm in cap. 18. q. 2. Sed tex. ille est Concilij Calcedonensis,

vbi

vbi expreſſè prohibetur tantum quòd nullus ſine epiſcopi conſcientia Monaſterium ædificet. Sed tale decretum non obligabat Auguſtinum, tum quia Auguſtinus factus presbyter de conſenſu Valerij Epiſcopi accepto ab eo horto Monaſterium Clericorum mox inſtituit, & cępit viuere ſecundum regulã ſub ſanctis apoſtolis conſtitutã, vt ipſemet fatetur in ſermonibus de cõi vita clericorũ, Et Poſsidius Calamẽſis eps̃ refert hoc idẽ in vita ipſius. Et eccleſia cantat in eius ſolẽnitate cuius auctoritas ſuprema. c. ſi Romanorum. 19. diſtin. tum etiam quia B. Auguſtinus factus epiſcopus iam ſenior propria auctoritate quando regulam edidit vt ipſe teſtatur in dictis ſermonibus vbi dicitur: Non decet epiſcopum, non decet hos canos veſtem precioſam, Itẽ ad hoc non obligabatur B. Aug. qui fuit ante Concilium Calcedonen. Siquidem B. Augu. obiit circa annos 434. Et Concilium ipſum manauit anno. 450. tempore Martiani Aug. & Leonis primi, ſed bene obligabat B. Benedictum qui poſt d. Concilium obijt circa annos Domini 540. Item ad hoc obligabatur B. Benedictus, vt Monaſterium cum licentia epiſcopi, & regulam inſtitueret, non tamen obligabat B. Augu. quia ante Conci. Calcedonenſe hoc idem fuit inſtitutum in Concilio Cartaginen. cui ipſe pater Aug. interfuit, vt habetur in cap. qui religioſis, vbi prohibetur expreſſè ſine epiſcopi auctoritate Monaſterium inſtitui, ergo non neglexit Auguſtinus procurare ipſius inſtituti approbationem, quam ipſe ſciebat propria auctoritate ſufficere, cum auctor ipſe fuerit, & dux omnium Cõciliorum Cartaginen. quæ in ipſis 11. annis, quibus fuit epiſcopus fuerunt celebrata. Ergo ipſo iure potuit Auguſt. epiſcopus, quod non potuit Benedictus ſimplex Monacus tenore prædictorum Conciliorum.

NON OBSTAT c. Eccleſia. de conſ. diſt. 1. Vbi dicitur q̃ ſine nutu Apoſtolicæ ſedis Eccleſia non debet inſtitui: quare ad hoc dicendum quòd illud Nicolai 1. Decretũ fuit poſtea reuocatũ per contrariam conſuetudinem & approbatam conſtitutionẽ Concilij Aurelianen. vt patet in c. proximè ſequẽti: vbi dicitur nemo eccleſiam ędificet antequam epiſcopus ciuitatis veniat: Ergo ſola auctoritas epiſcopi ſufficiens erat: non autem approbatę ſedis auctoritas: vt patet in d. c. quidam, & c. qui religioſis. 18. q. 2. Item quia eccleſia loquitur de Dedicatione Eccleſiæ: non autem de inſtitutione Monaſterij, vel regulæ.

NEC

NEC OBSTAT Glo.in d.c.Ecclesia:vbi dicit quòd ex quo ecclesia non potest construi sine auctoritate Rom.Pontificum: multo potius aliqua noua secta sine eius auctoritate non potest construi. Ad hoc dicendum quòd antecedēs est falsum per prædicta: sed cum dicitur quòd aliqua noua secta sine ipsius Pontificis auctoritate construi, tunc non poterat: dicendum est ꝙ si causa religionis hoc fieret, ipso iure collegium erat approbatum, vt infra latius patebit. Item contra prædictam Glo. est tex. Concilij Agathen.in c.cellulas. 18.q.2.vbi dicitur, Cellulas nouas aut cōgregātium ecclesias monasteriorum absq; episcopi notitia prohibemus institui. Ego ante d. Concilium generale sufficiebat auctoritas episcopi.

PRAETEREA firmiter tenendum est ꝙ B.Aug.non nouam religionem, sed antiquam clericalem vt episcopus ipso iure approbante institutionem reformauit:& regulam apostolicam vt doctor Ecclesiæ in ipsius regula declarauit: vt ex dictis suis sæpe probatum est:& ex ipso tex.regulæ patet cuiq; legenti illam. Ipse nāque B.Aug.non alium viuendi modum suis Clericis Canonicis tradidit nisi eum qui ante ab Ecclesia ex apostolicis institutis fuerat approbatus. Hæc conclusio continet tres partes: prima quòd antequam essent istæ regulæ erat alius modus ab Ecclesia approbatus: secunda ꝙ ille modus non alius fuit quàm Clericalis religionis status voto confirmatus: tertia ꝙ ipsum in specie viuendi modum B.Augu.assumpsit,& obseruādum Clericis suis tradidit in ipsa sua declaratoria regula quam speculum nominauit: vt dicit Possidius in vita B.August. Prima pars conclusionis patet ex doctrina B.Thom.in 4.dist.38.concor.& Pet.de Pal.ibidem. Et probatur dictum B.Thom.ex tex. Decreti Clementis & Vrbani: c.dilectissimis.c.scimus.c.videntes.12.q.1. Secunda pars cōclusionis patet ex c.quare tua fraternitas, vbi dicit Grego. ad Augustinum Anglorum episcopum scribēs.12.q.1. Quare tua fraternitas Monasterij erudita seorsum non debet fieri à clericis suis in ecclesia Anglorum, quæ (auctore Deo) nuper ad fidem perducta est: hanc debet instituere conuersationem quæ in initio fuit patribus nostris.i.apostolicis viris, in quibus nullus eorum ex his quę possidebat proprium habebat, sed erant illis omnia communia. Et in c.dilectissimis.dicitur, communis vita omnibus fratres necessaria est,& maximè his qui Deo irreprehensibiliter

liter militare cupiunt,& vitam apostolorum eorumque discipulorum imitari volunt.Et hoc ex superscriptione d.cap.patet,quia de primitiuę ecclesiæ clericis ad quos scribit idem Clemens,nec aliter intelligendum est:& infra. Quapropter hæc uobis cauenda mandamus,& doctrinis, & exemplis apostolorum obedire præcipimus. Et in c.scimus: ipsum clericalem viuendi modum a primordijs ecclesiæ approbatum idem Vrbanus clarius exprimit dicens. Scimus uos non ignorare quòd hactenus vita communis viguit, & maxime inter eos qui in sortem domini sunt electi.i.clericos, sicut in actibus apostolorum legitur. hæc ille. Et hunc ipsum modum assumpsit Aug.episcopus cum suis clericis de eorum consensu,vt ipse fatetur in sermone,qui incipit:Caritati vestræ,de communi vita clericorum.quia antequàm promulgaret eius regulam, quam episcopus scripsit,per Lazarum Diaconum iussit legi librum act.apostolo.Vt (inquit)sciatis vbi sit descripta viuendi norma quam desideramus implere. Et hæc est tertia pars cōclusionis,quam etiam Gratianus probat ex text. ipsius patris Aug.ex sermone de communi vita clericorum in c. nolo. quem tex.ad continuationem præmissorum immediate subnectit Gratianus præmisis c. per hoc innuens Aug.non aliū modum eligisse nisi eum clericalem viuendi modum ab apostolis institutum,vnde in fin.cap.dicit.ita modo,quia placuit eis scilicet clericis meis (Deo propitio) hæc socialis vita: quisquis inuentus fuerit habens proprium, non illi permitto vt inde faciat testamentum,sed delebo eum de tabula clericorum. Et est text. ex superscriptione.c.in sermone.de communi vita clericorum, quia subiectum ipsius regulę est de cōmuni vita clericorum simul cohabitantiū in castitate,& obedientia sub vno prælato, & sine proprio viuentium. Et hoc idem confirmatur ex c.non dicatis,proximè sequenti tex.regulæ Augu.& ex c.certe. ibi 12.q.1.Et hunc ipsum viuendi modum clericalē quem secutus est B. Aug. explicat idem Vrbanus in c.videntes. Eorum omnibus communi vita degere volentibus,ministrare cuncta necessaria debent.s. corū Præpositi,prout melius poterunt,vt nemo in eis egens inueniatur,& infra.Ideo si aliquis extiterit modernis,aut futuris tēporibus,qui hæc auellere nitatur, iam dicta damnatione feriatur. Ecce patet,quia nec Vrbanus tali damnatione feriendū etiā quenquam diceret,nec Aug.vllum ex suis Clericis delēdum esse

de tabula clericorum Decreto censeret, nisi ratione culpæ mortalis. frustra enim quis sub pęna peccati mortalis ad certum viuēdi modum obligaretur, nisi esset ab ecclesia approbatus. Vnde idem Vrbanus in fin. d. c. scimus. subdit dicens. Quicūque vestrū communem vitam susceptam habet, & vouit se nihil proprium habere; videat ne pollicitationem suam irritam faciat. Grauius enim puniuntur qui votum fecerūt, quàm illi qui sine voto mortui sunt. patet ergo ex his quod talis viuendi modus voto solennizatus erat ab ecclesia approbatus, qui idem faciebat quod nūc facit solennis professio ad certam regulam astricta. Et hoc idem confirmat B. pater Augu. ostendens nō alium se modum assumpsisse. Scio (inquit) vbi supra me dixisse; vt si nollent suscipere socialem vitam mecum, illis non tollerem clericatum. i. non præcluderem eos fieri clericos. Et sequitur malui habere cęcos, vel claudos quàm plangere mortuos. Mortuos appellat eos clericos qui post emissam professionem volunt habere proprium. Ecce, quia vnus, & idem modus viuendi in Augu. qui fuit antea in primis clericis vitam apostolicam vouentibus, vsque ad tempora Vrbani Papę, & Martyris, & vltra. Ad hoc etiam facit tex. ca. in omnibus. de conse. dist. 5. Ex Concilio Romæ celebrato sub Leone 3. anno Domini 804. Carolo Magno asśistēte, vbi in eo Concilio fuit editus ad vitam clericalem reformandam Liber quinque capitulorum, & appellatus est liber ille liber Canonicus: vbi ad literam est conscripta regula P. Augu. Et reliqui duo sermones de communi vita clericorum. Et hoc ipsum cōfirmatum est in Concilio Aquensi, & Maguntino, vbi ad literam sic dicitur, In omnibus igitur quantum humana fragilitas permittit, decernimus vt Canonici Clerici Canonice viuant, obseruantes diuinę scripturę doctrinam, & documenta sanctorum patrum. Et nihil sine licentia Episcopi vel Prelati eorū gerere præsumant, simul manducent, & dormiant, in vno claustro maneāt &c. Certè ex his patet expresśè quòd huiusmodi obseruantiæ non tam strictè præciperentur obseruari, nisi talis viuendi modus per se, & à primaria sui institutione per beatum patrem Augustinum Hypponensem Episcopum ipso iure, quo fuit institutus, etiam prius ab ipsa ecclesia fuisset approbatus.

SEXTO. PATET indubitata veritate Conclusio premissa contra detractores, videlicet quòd regula Beati patris Augustini speciali

ciali nunquam indiguerit Apostolicæ sedis approbatione. Sed ipso iure fuit approbata, quo fuit instituta. patet ex Concilio Eduen. maximę auctoritatis, & sub Gregorio 7. celebrato anno videlicet Domini 1074. Et immediate eidem Grego. Vrbanus 2. auctor Concilij Turonensis successit. Ex his ergo duobus Cōcilijs manauit tex. c. nullus. & c. mandamus. 19. q. 3. quibus cauetur, & strictè prohibetur q̄ Canonici Regulares fieri non debeāt Monaci, quandiu ordinis sui ecclesiā inuenire quiuerint, in qua Canonice uiuendo Deo seruire, & animam suam saluare possint. q̄ si temerario ausu id agere tētauerint Anathematis vinculo obligentur. Quo stante sic arguo. A religione non approbata ad approbatā vnusquisque simpliciter, & ipso iure transire potest. cap. vno. de reli. domi. in 6. imo transiens ad sęculum si matrimonium contraxerit, tenet matrimonium, quia votum non solenizatur, nisi qui certe regulę approbatę se astrinxerit. cap. vno. de voto. iuncta Glosa, imò tales de nouo instituētes religiosam domum sunt excōmunicati per extrauagantē Ioā. 22. ut dicit Abb. in c. fin. de reli. domi. Vnde si ordo Canonicus esset huiusmodi, non posset quis saluare animam suam in Canonica Regu. Si ergo tempore Alex. 3. Benedicti regula cepit habere vim suę approbationis iuxta rotundā decisionē. c. super eo. de reg. vt dicūt iuristę in fauorē Monacorum, ergo tēpore Greg. 7. qui per 100. ferè annos p̄cessit Alex. 3. qn̄q; fuit approbatus ordo Canonicus, qn̄ Monasticus ordo Benedictinen. adhuc nō erat approbatus, & sic implicatio cōtradictionis cōtra Iuristas imperitè loquentes: concluditur ex his, quia ipso iure Canonicus ordo erat approbatus, & tunc temporis innuitur etiam nō solum approbatus, sed nec indiguisse speciali apostolicę sedis approbatione. Et hoc est q̄d in hoc secundo membro 5. partis huius operis contra rotundā, & non quadratam decisionem, principaliter intendimus rationibus, & multiplici auctoritate probare.

SEPTIMO pro indubitata veritate tenenda est conclusio quòd prædictę regulæ Augustini, & Basilij in specie nulla vnquam indiguerunt apostolicæ sedis approbatione, sed tantum episcopali auctoritate, ut ex premissis patet. non quidem Augu. episcopi, & Basilij episcopi regula, sed Benedictina tantum regula. nō autem auctoritate apostolicę sedis indigebant præfatę regulæ antiquę ex eo quòd iam pręcesserant Concilium generale Lateranense

nense, à quo manauit constitutio.c.fin. Ne nimia,& ibi propter verbum de cętero innuitur quòd cõstitutio respicit futura,& nõ præterita.c.cognoscẽtes.extra de constitu. Quam quidem cõstitutionem strictius repetit Greg.10.in Concilio Lugdunensi in ca.vnico.de reli. domi.Certũ est enim quòd Constitutio sequẽs tollit priorẽ, nisi de antiquis fiat mẽtio, ut in d.c.ne nimia, quia ibi dicitur,transeat ad unam de approbatis,quas Inno.2.in d.ca. perniciosam.distinctè inducit ex indubitata præsuppositione lõgè antè d.Concilium generale quasi approbatas.nam antè illud Concilium generale Lateranẽ.sub Inn.3.Anno videlicet 1215. celebratum,omne collegium propter religionem erat ipso iure licitum.ff.de col.illici.l.1.§.sed religionis,& in iure canonico non erant ante d.Concilium huiusmodi collegia simpliciter ꝓhibita,quę causa religionis sanctę erant,sicut beatorum Augustini,Basilij,& Benedicti prædicti, prædictę antiquę institutiones. Quo stante fundamento dico quòd quandocũque vnum dispo-nit à iure ciuili non nutriens peccatum, illud etiã & in foro ecclesiastico irrefragabiliter est obseruandum.patet in c.2.de noui operis nuntia. Et Panor. idem dicit in cap.ecclesia S. Mariæ. extra de cõsti. Alia uero collegia ex quauis causa ipso iure erãt prohibita,ut l.3.in principio.ff.eod.tit. & l.1.ff. quod cuiusque vniuersitatis:aliàs si dictę regulę indiguissent speciali approbatione, superfluum fuisset constitutionem illam promulgare in d. Concilio generali,& consequẽter si inualidę fuissent, certũ est quòd Constitutio illa cap.ne nimia,uana fuisset & cassa,nec opus fuisset addere de cetero,nec etiam illud, quòd qui cõuerti uoluerit, ad unam de approbatis transeat. Quare certe flagellandi essent huiusmodi nugaces tanti erroris inuentores,qui non sunt ueriti contra tantũ Doctorẽ,cuius ipsi tanquã pręcipui patroni cultores esse debuerũt,tantã calumniã inferre,ut tantus catholicę fidei defensor,quasi deceptor animarũ fuerit & ꝓditor,ac sic fuerit institutor regulę, quę inanis esset,& inualida vsq; ad Alex.3.ꝑ octingentos annos:qa utique mortaliter peccasset obligãdo clericos suos sub pęna peccati mortalis ad regulam non approbatam, O insensata cura togatorum qui tantopere nequiter insudarũt, ut discordias inter dictos religiosos in eorum Consilijs uenalibus fouerent,& hi quidem pro emungendis Monasticis pecunijs elaborarunt pro uiribus,ut contra eminentissimę auctoritatis

ratis Doctorem latrantes canes inuenirent, quod nec vſque mo do inuenire potuerunt: nec vnquam in rerum natura inuenire poterunt text.de priori & ſpecifica approbatione regulæ B.Benedicti.Quinimmo cognoſcentes ſe eſſe confuſos quaſi rugientes Leones non erubuerũt etiam ignominioſa loqui deipſo tanti antiſtitis Augu.ſacro Canonico ordine: qui tã in collegio Ferrarienſi quàm in Collegio Bononienſi multa truffatorie obloqui auſi ſunt:quę res procul eſſe debet & aliena ab omni prorſus ſapiẽti & grauiſsimo viro. Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Et cum inuenire non poſsint tex. prioris approbationis in ſpecie pro regula B. Benedicti, fateãtur neceſſe eſt ꝙ beatiſsimi Doc.Aug. Regula & Clericalis Inſtitutio eo ipſo fuerit prius approbata,quo prius fuit inſtituta.

OCTAVO ſic deducitur prędicta concluſio hoc præmiſſo fundamento. Legi Dei deeſt quicquid Augu. contigerit ignorare. Et ſunt verba Voluſiani in epiſtola ad Aug. Quo ſtante dico, quòd aut Augu.ſciuit,aut ignorauit ipſam regulam Apoſtolicæ ſedis ſpecifica indiguiſſe approbatione. Si ignorauit, certe abſurdum eſt hoc ipſum potuiſſe ignorare, quia vt dicit Archid. in c. Certè, potuit Aug.de conſenſu Clericorum ſuorum uiuere ſecundum regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam. Si uero ſciuit regulam ſuam indigere ſpeciali approbatione ſedis Apoſtolicę, profecto culpandus erat affectata negligentia quæ ęquiparatur dolo. Dolus in l.j.ff.de dolo.in tex.& Glo. ſic diffinitur. Dolus malus eſt omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circũueniendũ, fallendum,& decipiendum alium adhibita. Et ideo aliquando (vt in caſu noſtro)negligentia ad procurandam neceſſariam in ſpecie approbationem,diceretur lata culpa.ff.man.l.ſi fideiuſſor. in principio dicitur, diſſoluta negligentia propriè dolus eſt, id eſt lata culpa.& quando lata culpa dicitur,notatur in l.nomina. C.arbi.tute.cum ſuis concordantijs. Sed certe ualde abſurdum eſſet aſſerere tam excelſum doctorem,& ſanctiſsimum uirum, vel hoc ignoraſſe, vel ſciuiſſe,& neglexiſſe approbationem Apoſtolicæ ſedis ſpecificam. Sed puerilia ſunt hæc.& ad nouum genus aucupij figmentum machinatum in conſilijs venalibus. Vnde pro deciſione concludendum eſt, quòd ante Conſtitutionẽ c.ne nimia. de reli.domi.& eo.tit.ante c.reli. diuer.in 6.nulla adhuc emanauerat Cõſtitutio prohibens ne quis Monaſterium

vel

vel nouum ordinem instituat absque speciali Apostolicæ sedis approbatione, sed bene hoc probitum erat quòd absque episcopi notitia talia instituerentur. Dicitur enim in Arelaten. Cõcilio in c. de Monacis 18. q. 2. Monasterium nouũ nisi episcopo permittente, aut probante, nullus incipere, aut fundare præsumat. Potuit ergo Aug. vel auctoritate Valerij Episcopi factus presbyter monasterium clericorum instituere, & longè magis factus episcopus institutionem clericalem auctoritate propria fundare, quod non potuit Benedictus simplex Monacus.

PRAETEREA ex Concilio Calcedonen. celebrato sub Leone Papa huius nominis. j. & sub Martiano Imperatore Anno salutis 550 prohibetur sine conscientia episcopi Monasterium de nouo ædificari, & est tex. ibi expressius vbi dicitur, Placuit igitur neminem aut ædificare, aut construere Monasteria, aut oratorij domum sine conscientia ipsius ciuitatis episcopi. Per quod datur intelligi quòd Benedictus auctoritate propria non potuit qđ Augu. episcopus ipso iure potuit, nec ignorauit P. Augu. constitutionem Concilij Cartaginensis cui ipse tanquam Columna fidei nostræ personaliter interfuit. Dicitur enim in cap. qui religiosis. ea. q. & cap. Monasterium quoque absque episcopi permissione nulli incipere aut fundare liceat. Colligitur ergo ex his omnibus quòd Augu. regula apostolica eo ipso fuit prius approbata, quo fuit prius instituta, nec potuit ignorare tantus Antistes, & insignis doctor, qui in Concilijs Cartaginensibus per Annos quadraginta in episcopatu existẽs dux, & auriga extitit. Potuit ergo Episcopus, & Doct. B. Aug. vtique longè maiori auctoritate propria, quod non potuit nisi aliena auctoritate non sacerdos B. Benedictus Monacus, licet vere sanctus.

NONO sic pro cõclusione tenendũ est, Quòd vbi agitur de prioritate institutionis & approbationis, necessaria est temporũ, personarum, rerum gestarum, & historiarum notitia, à qua se prorsus nudos ostendunt togati illi, qui pro rotunda decisione inducunt c. super eo. Sed absolutè tenẽdum est Aug. regulam prius ipso iure fuisse approbatã. Ad quòd etiam facit suprema Gelasij Papæ huius nominis primi auctoritas, qui longè ante per tẽpora Gregorium præcessit. Qui licet in libro dialogorum regulam commendet Benedicti, tamen ex illa narratione non vendicat sibi prioritatem approbationis; sed longè ante Grego. Gelasij Papæ

primi

primi Decretum generale præcessit, vbi auctoritate apostolica idem Pontifex principaliter intēdit distinguere libros apocriphos à libris sanctorum approbatis, vt in c.S. Romana ecclesia. 15.dist.& ibi approbantur opuscula sanctorum patrum, quæ in ecclesia catholica recipiūtur, videlicet opuscula B.Cipriani Martyris,& Cartaginensis episcopi. Item opuscula B. Athanasij Alexandrini episcopi.Item opuscula B.Gregorij Nazianzeni episcopi. Item opuscula B.Ioannis Constantinopolitani episcopi. Itē opuscula B.Hilarij Pictauiensis episcopi. Item opuscula B. Basilij Cappadocensis episcopi. Item opuscula B.Augustini episcopi Hypponensis,& reliqua ibidem aliorum sanctorum patrum approbātur opuscula. Ex quibus colligitur quòd si ex rotunda decisione togatorum pro Monacis consulentium in tex.c. super eo. Benedicti regula ius prioritatis sibi vendicat, pari ratione erit prius approbata quàm regula Basilij,quod est omnino falsum, cum vtriusq; tam Basilij quàm Aug.opuscula sint prius approbata quàm esset Benedictus in rerum natura. Nec valet exceptio togatorum immo tanquàm erronea est omnino repellenda, qui ad fugam sibi parandam ne hoc in angulo restringantur obijciunt quòd Gelasius Papa ex illo tex.non intendebat approbare Aug.opuscula,quæ ad mores pertinent,sed solum quæ ad fidem attinent. O cęca,& peruersa distinctio,An non (Apostolo teste) fides sine operibus mortua est? Et quid sunt opera bona nisi morales virtutes virtutibus theologicis subiectiuè inhęrentes, quibus certe à malo retrahimur, & ad bonū meritoriū dirigimur, quibus deniq; ad benè beateq; viuendū instruimur? talia ergo opuscula ad mores pertinentia erunt apocrypha? quis hanc vos docuit facere exceptionem? Cęci, & duces cęcorum, quis vos docuit tam excelsum doctorem calumniari? quem patronum vobis peculiariter,& aduocatum precipuum venerari debuistis. Cum cantet ecclesia,Præsul sanctiss. Aug. via morum, scripturæ secretū,Doctor egregie, lux doctorū. Quare ergo ꝓ pecunia extorquenda tantā iniuriam refertis in eū qui lux doctorum perhibetur,& via morum,scripturę secretum,& vitę nostrę decretū, doctor denique egregius ac lux doctorū ab ecclesia digno præconio veneratur,& vos sacrilego ausu asseritis opuscula tanti viri moralia debere veluti apochripha excipi, & præcipuè ipsius Antistitis per totū orbem celeberrimam regulam, quam vestris

cauil-

cauillationibus vultis fuisse inualidam,& prorsus inanem vsque ad tempora Alex.3.à quo c.super eo.manauit,& sic per octingẽtos Annos voluistis eam prorsus fuisse non approbatam. Nunquàm legistis neq; intellexistis ipsius sanctissimę regulę text. qui nihil aliud est quàm totius euãgelicę, & apostolicę perfectionis speculum? nec mirum,quia vt propheta dicit ad dominum loquens. Spreuisti omnes discedentes à iustitijs tuis, quia iniusta cogitatio eorum. Et benè iniusta, quia præcipuum eorum patronum iniustè calumniãtur,quem veluti vas auri solidum ornatum omni lapide precioso in toto orbe veneratur ecclesia. Itẽ obijciunt quod ex quo in specie non fuerit ipsa regula nominata in dicto decreto Gelasij,per hoc non intelligitur approbata, sed absolutè dicendum est quòd in specie non erat nominanda: qa pari ratione nec liber de Ciui.dei,nec lib.de.doc.Christiana, & alij huiusmodi libri fuisset approbati,ex quo in specie nõ sunt ibidem nominati,& eadem ratione dici potest de regula Basilij quæ simili modo inter eius opuscula approbata computatur.

PRAETEREA non erat ipsa regula B.Augu.in specie nominanda,cum eo ipso iure esset approbata quo fuit instituta,ex quo(vt sępe dictũ est supra) regula ipsa erat clericalis,& apostolica norma,vt colligi potest ex tex.ser.eius de communi vita clericorum. Et cum ipsa Augustiniana immo clericalis institutio reformata per ipsum sanctum Doctorem pręcessit,per 100. annos & eo amplius regulam Benedicti,ad hoc dicendum,& firmiter tenendum est illam prius fuisse approbatam,& hoc multipliciter probari potest.

PRIMO quidem,quia ipsius regulę sententię in iure multis in locis,& à Gratiano,& à Doctoribus sunt quasi canones allegatę,vt habetur 86 dist. Quando necessitas 12.q.1.c.nolo.ca.non dicatis.5.q.5.c.non vos iudicetis.32.q.5.Non solum, & in alijs pluribus locis,vt supra ostensum est,& ibi sunt verba pręcisè excerpta ab ipsius regulę text. & ibi Gratianus in superscriptione allegat Augustinum de communi uita clericorum.nõ sic de regula Benedicti,cum nisi in uno loco regulæ ipsius sententia vix inueniri potuit in Decretis, quæ tamen sententia ab Augustino prius fuit inducta,vt patet in c.in oratorio. 42.dist.Quot,& quanta tripudia facerent aduersarij regulę B.Augu.si talia de regula B.Benedicti aucupari possent.

SECVN-

SECVNDO hocipsum probatur. Nam in fine regulæ mandat beatissimus Augu. vt libellus ipse quasi speculum singula hebdomada legatur. Et in sermone qui incipit, Charitati vestrę, & in sermone qui incipit, propter quod, de communi vita clericorū. ibi sub interminatione præcipit, vt qui susceptam semel communem uitam non seruauerit, caueat ne sibi damnationem æternam acquirat. Item, quia clericatum illi auferret, vt etiam habetur in cap. certè. 12.q.1. Sed hoc sine peccato mortali fieri non posset ergo tantus vir mortaliter peccasset obligando ad regulam non approbatam.

TERTIO hoc item sic deducitur. Diuturna possessio scientibus Pontificibus, & consentientibus atque tolerantibus ipsius B. Augu. regulam imò allegantibus illam pro singulari canone, fuit quasi quędam tacita approbatio, non quidem expressa, quia tali specifica approbatione nō indigebat, vt infra §. proxi. Ergo sicut prius instituta per cap. Annos, ita etiam fuit prius, vel tacita approbatione firmata, vt in l. qui in alie. §. j. ff. de acqui. hęre. cū simil. & in cap. 2. de his quæ fiunt à præla. sine consensu Capituli. Vnde à simili dicit D. Io. An. & Panor. in ca. 2. in fin. de rescri. & in proœ. Decre. in ver. Rex pacifi. in penul. col. Decretum dicitur tacite approbatum, licet non expresse per sedem apostolicam ex diuturnitate temporis toleratum. Et ita regula Augu. longè antè ortum Benedicti ipsa diuturnitate tacitè fuit approbata. Nam à Damaso Papa vsque ad Ioannem .2. inclusiuè fuerunt 20. Pontifices, nec poterunt dari pro monacis tot iura quin plura, & antiquiora dari possint pro Canonicis. Reg.

SED LONGE' miranda est Geminiani, & sequentium illus leuis argumentatio ex cap. Episcopos. 17. dist. Vbi syllogisticè arguentes trahunt à dicto tex. maiorem quidem veram, sed minorem vtique falsam ponentes malè concludunt, quia ex eo tex. à simili arguunt omnes. Religio cuius approbatio est antiquior, illa cæteris est præferenda, sed Benedicti religio est huiusmodi, ergo &c. Et cum ad probationem minoris quæ est falsa, infertur tex. c. super eo. Ad hoc dicendū, quia in rerū natura nunquā dari poterit tex. quo probari possit in specie regulam Benedicti prius fuisse approbatam. Discant isti togati uerba tex. cap. super eo melius ponderare, & diligenter examinent, an ex illo text. hæc probatio elici possit. Et cum non inuenerint meliorē tex-

tum pro decisione rotunda in sua confusione tabescant tanquam à Deo reprobi, qui approbatam tanti doct. regulam reprobare nituntur.

AD TERTIAM Rationem Monacorum, quæ dicitur literalis ordinis prænominatio. Quia videtur quòd Monaci in ordine literæ præferantur Canonicis Regularibus. Ad hoc primo dicendum quòd ordo literalis non est seruandus vt notat Io An. in c. statuimus. extra de ma. & obed. Vbi dicitur qui maior est ordine licet minor sit, & posterior tẽpore debet præferri. Idem tenet Io. de Imo. & Bar. in l. nec enim. ff. de solu. vbi text. dicit, nec enim ordo scripturæ spectatur, sed de iure sumitur quod videtur. E per istũ tex. Imol. decidit quòd si aliter constat de mẽte disponentis, quòd non sit attendendus ordo scripturę. Bart. idem dicit in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil. sed quòd ordo non impediat casum iure, & voluntatis ar. in l. cum placet. §. fidei tuę. ff. de lega. 2. Et potest assignari duplex ratio.

PRIMA dicitur multiplicationis, quia multa sequerentur inconuenientia.

PRIMVM sequeretur quòd mulieres essent Clericis digniores. cap. dilecta. extra de maiorita. & obed. ibi in ver. Canonicos, & Clericos.

SECVNDVM Inconueniens est, quia sequeretur quòd Abbas præferendus esset episcopo. vt in c. prohibemus. extra de renun. Vbi Abbas supra episcopos prænominatur.

TERTIVM sequeretur quòd Abbas præferendus esset Archid. vt in c. 2. extra de iudi. quia ibi prænominatur Abbas.

QVARTVM inconueniẽs sequeretur quòd Prior esset dignior Archidi. Ecclesię Cathedralis, vt extra de officio Archi. c. Ad hæc nos. & in superscrip. c. cum olim. extra de mai. & obe. Vbi Prior præfertur Archid.

QVINTVM incoueniens, quia sequeretur quòd Canonici prę ferendi essent Clericis sæcularibus. vt in cap. plerique. extra de pact.

SEXTVM inconueniens sequeretur quòd Iacobus esset maior Petro, quia Paulus in ordine literæ præponit eum Petro; ad Gal. 5. ibi Iacobus, & Cęphas qui videbantur columnę ecclesiæ & cętera.

SEPTIMVM inconueniens sequeretur quòd regula Benedi-

cti fuisset ante regulã Basilij, quia in ordine literę prępomitur in c.perniciosam. 18.q.2. Sed tamen Inno.2.primò ponit quasi iuniorem Benedicti regulam, deinde vt simul vtranque monasticam connectat, Basilij regulam simul connominat. Deinde tertio loco quasi clericalem regulam infert, & in fine tex. præponit Monacis omnibus tam Benedictinis quàm Basilien. regulares Canonicos.

VLTIMVM inconueniens est, quia sequeretur quòd Monaci essent omnibus Clericis digniores, quod est absurdum. patet per c.principalem. 1.q.1. in ordine literę Monaci præferuntur omnibus clericis.

SECVNDA ratio dicitur conclusionis, quia talis ordo inuenitur præposterus, & confusus in multis.

PRIMO Nanque Canonici Regulares Monacis præferuntur, vt in c.Vbicunque.ibi in medio c.Ecclesias religiosorum Canonicorum vt Monacorum, vel sanctimonialium.

SECVNDO habetur extra de sententia excommuni. in ca.non dubium, vbi primo loco ponuntur Clerici, deinde Canonici, deinde cuiuslibet religionis Conuersi.

TERTIO habetur in c.ex parte.extra de postul.ibi clare Canonici præferuntur Monacis.

QVARTO habetur extra de Simo. in cap.de regu.tex.ibi præponit regu. Canonicos Monacis.

QVINTO ex c.j.extra de iura.calum. Vbi præponuntur Clerici cuiuscunque gradus, deinde abbas, Monaci, & sanctimoniales, & in c.nullus Monacus. 2.q.7. dicitur, episcopi sint, vel religiosi Clerici, vel electi Monaci.

SEXTO in c.Auaritię. in superscrip.extra de præben.ibi Canonicis, & Monacis, uerum, quia togati nõnulli secuti sunt Abbates asserentes quòd Canonici ibi præferuntur Monacis, quia de vicio ibi auaritiæ tractatur, non autem in actu commendabili. Ad hoc dicendum, vt ipse Abbas dicit in cap.capellanus extra de ferijs, quòd doctoribus standum non est nisi in quantum probãt. Sed cum dicti Abbates suspecti sint, nec probent quod leuiter proferunt, ideo non est curandum. Et cum eorum sequaces harundineo ipsorum fundamento innitantur, consequenter non sunt audiendi. Hoc autem fundamentum vtriusque Abbatis q̃ sit leue, & inane probatur, primo, quia in c.Quãto.extra de offi.

V 2 iudi.

iud.ord.præferuntur Monaci Canonicis in vicio, scilicet vagationis,proprietatis,& inobedientiæ,de quibus principaliter ibi arguuntur. Item in cap.Monaci,præferuntur Canonicis Regularibus Monaci.extra de sent.excommu.& tamen ibi de re odiosa tractatur,& criminali,propter quam infertur excommunicatio. Item extra de sentent.excommu.cap.cum illorum.præferuntur Monaci Canonicis in causa culpabili,vt patet in tex.& in ca. canonica. Item in cap.sicut nobis.de sup.negli.præla. ibi in re vitiosa Monaci Canonicis præponũtur. Item quam leue sit vtriusque Abbatis fundamẽtum cui inhærent consiliares monastici: patet,quia in c.de Monacis,extra de præb.soli Monaci reprehenduntur,& in c.sequenti.instituta.extra ne Clerici, uel Monaci, ibi in uitio auaritię Monaci Clericis pręferuntur. Sed in d. cap. Auaritię tantummodo Canonici reprehenduntur,& præferuntur non quasi auariores iuxta vtriusque Abbatis ridiculosam derisionem,quia in tribus præmissis c.Monaci includuntur,sed in cap.Auari.soli Canonici nominantur. Vana est ergo,& puerilis vtriusque Abbatis derisoria locutio,nec viro graui digna, quia apud Rom. Pontifices in toto corpore iuris, nunquam fuit seruata talis abusio,immo contra iuris ęquitatẽ est vt delictũ personæ cedat in detrimentum totius ordinis ex regula iuris in 6. Veruntamen talis ordo seruandus est, vbi agitur de Prædicatoribus,& Minoribus,& Eremitanis,quia in tex.ca.quorundam.de elect.in 6.præferuntur in ordine literæ Prædicatores, & talis ordo,quia indifferenter,& vniformiter seruatur in iure,vtique indistinctè attendendus est.iuxta Glo.Io.An.dicit enim. Nota semper fratres Prædicatores præmitti Minoribus,& Eremitanis, qa eorum institutio est antiquior,& cap. primo.de deci.& cap.2.de sup.negli. præla.in 6.& quia sic constat de mente Legislatoris,talis ordo indifferenter seruandus est. In Canonicis uero, & Monacis secus est, quia in huiusmodi varius inuenitur ordo literalis vt dictum est supra.

PRAETEREA literalis ordo vt sic seruandus est quando constat de mente disponentis,& hoc ex ordine præcedẽtium ad media,& ad subsequentia,quæ dant intellectum ad præcedentia,& econuerso. Nam secundum doc. cũ talis ordo seruatur in principio,& in fine,certissimè constat ex consequenti fuisse seruatũ in medio. Vt est ad hoc pulcher tex.Inno.2.in cap. Vt lex continentię.

nentię.27.q.1.Dicit enim ibi Inno.sic:Vt lex continentię & Deo placens müditia in ecclesiasticis personis & sacris ordinibus dilatetur,pręcipimus quatenus Episcopi,Presbyteri,Diaconi,Subdiaconi, Regulares Canonici, Monaci, atq; Conuersi professi, &c. Primo enim ab Episcopis inchoando in fine ad Cöuersos terminatur ordo:ergo cum post presbyteros,Diacones,Subdiacones, & in fine constituantur Monaci atq; Conuersi professi: consequenter in medio tanquam vtriusque naturam participantes recte ponuntur Canonici Regu. Participant enim vt dictum est in clericatu cum Clericis sęcularibus:& in regulari statu cum Monacis. Simile habetur in c.Saluator.1.q.4.post medium ca.

NEC VALET instantia ex Rubrica de statu Monacorum & Canonicorum Regul. quia ibi præferuntur Monaci Regularibus Canonicis. Ad hoc dicendum: quòd ordo literalis in Rubricis seruandus est, nisi vrgens causa præposterum ordinem inducat,sicut in casu nostro,quia illi ferè omnes tex. principaliter referuntur in Monacos,& vnum duntaxat, vel duo ad Canonicos diriguntur:ideo ratione principalitatis fit de Monacis prænominatio.Hoc cessante casu seruandus est ordo in Rubri. vt in Rubr. Ne Clerici, vel Monachi se immisceant negotijs sæcularibus. Hoc expressius habetur in c.obseruã.15.q.2.vbi interdicitur Clericis& Monacis aduocare, & Gratianus ibi declarat tex.intelligi debere sub appellatione Clericorum: de illis Clericis, qui Canonicam uitam professi sunt: non autem de Clericis sęcularibus.vt in fi.d.c.exponitur. Sic ergo in Rubri.ne clerici uel monaci,appellatione Clericorum veniunt Canonici Regulares.

DEINDE Cum ferè totus ille tit.de sta.Mo.& Cano. principaliter tractet de transgressione Monacorum magis, quàm in d.c.auaritię. certum est vtriusq; Abbatis vanam fuisse inuẽtionem & leuem expositionem,quam minime probant. Verum si seruãdus sit literalis ordo in Rubr. vtiq; in ipsa Rubr.tenendus est, ex eo quòd diffusius de Monacorum relaxatione tractat magis q̃ in d. c.auariciæ.Vide in c.Monaci.& in c. recolentes. ubi acriter Monaci reprenduntur:quòd à prioribus patrum institutis valde sint relaxati,& à primęuo reformationis eorũ feruore collapsi, propter immoderatã rerum temporalium solicitudinem. vtinã hodie ita non sit.Monacorũ enim officium non est hinc inde extra claustra peruagari pro ampliandis, dilatandisq; possessionibus:

etiam

etiam sumptuosis ædificijs inhiare: dicente Propheta, Væ vobis qui iungitis agrum agro: nunquid uos soli habitaturi estis super terram? Sit ergo Monacus claustro suo contentus: sedeat solitarius & taceat. 16.q.1.c.placuit.

QVAMVIS autem Canonici Regu. in hac materia dudum dormitauerint: interimque dum per immediata suffragia Monaci hinc inde peruagantes togatorum cateruam excitassent, inde factum est ut in auro & argento, & in multitudine congestorum consiliorum gloriarentur: in quibus annixi sunt plerique consulentium candidum ordinem Canonicũ probris potius quàm probationibus impugnare. Certissimè fateor (teste conscientia) dum ante plures annos florente gymnasio sapientum uirorum Pisis vidi ego & legi breuissimũ quoddam Consiliũ Iureconsulto D. Baptistę Catialupo viro grauissimo ascriptum: in quo satis sobrie utriusque Abbatis opinionem referebat. At eo defuncto, sub adulterino Catialupi nomine diffusissimum machinatum est cõsilium & impressoribus datum: quod utique nullus sani capitis nõ nisi stomachatus legeret: nec diutius eo machinato adulterino consilio, repentino calamitosoq; interitu vterque Auctor diuina vltione pręuentus est: vnus siquidem Marrani generis: alter uero simulata toga insignitus erat.

QVOD autem in multitudine Doctorum nihil probãtium haudquaquam sit gloriandum: facit doctrina Io. An. in cap. 1. extra de consti. qui dicit quòd quamuis regulariter communis opinio Docto. sit sequenda, fallit tamen vbi errant: & maxime quando possunt (ut in casu nostro) conuinci rationibus & legibus: & allegat. c. Capellanus. extra de ferijs: quem ibi sequitur Abbas, qui & ipse allegat textum in l. j. c. de ve. iur. enucl. vbi propria opinione dicit: quòd forsan etiam deterioris sententia potest multos & maiores in aliqua parte superare: facit ad hoc tex. c. si testis. 4. q. 3. In simili exemplo dicimus de Geminiano, qui & ipse errauit in c. episcopos. dist. 17. cum sequacibus qui volunt ex illo tex. Monacos pręferendos esse: inferentes leuissimum fundamẽtum. c. super eo. & c. auaricię. quæ minime illis suffragari possunt ut supra euidenter ostensum est. Pro conclusione igitur tenendum est quod dicit Io. An. in d. c. auaritiæ.

De ordine literę non esse curandum, & Abbatem illum esse suspectum. Simile dicit Io. Imo. & sequitur opinionẽ Cardinalis, qui illud

illud idem sentit. Et hic d. Cardinalis enumerans regulas approbatas in clem. 1. de deci. primo ponit regulam B. August. deinde regulam B. Benedicti. Sed in clemen. 1. de supplen. negli. præla. col. 6. præposterum ordinem struat. Quod innuit hoc esse uel à casu, uel de literali ordine non esse curandum.

AD QVARTAM rationē quę dicitur Abbatialis dignitatis prælatio, dicendum quòd si Monaci Abbates habent, & Canonici regulares habent Abbates & Episcopos, qui simul cum Regularibus Canonicis regulariter antiquitus uiuebāt: & hodie in locis multis uiuūt. Hoc etiā in Iure patet: ut in c. statuimus. & c. Mādamus. 19. q. 3. Vbi Vrbanus scribit Abbati Cenobij S. Ruffi Canonicorū regu. In Gallijs plures sūnt Abbatię Canonicorum Regularium. Et Parisijs est Abbatia sancti Victoris, cui præfuit Venerabilis Vgo de S. Victore. Et hic sanctus Doctor in expositione regulę B. Augustini dicit, quòd nomine presbyteri vel episcopus intelligi debet, vel si ibi in canonica illa non fuit episcopus, intelligitur Abbas. Et per id temporis florebant Canonici regulares in Gallijs, in Italia. Et præsertim Romæ in sacrosancta Basilica Lateranensi, vt patet ex priuilegijs dignissimis Innocentij 2. ibi reconditis, & ibi fit mentio de priuilegijs prædecessorum suorum Alexandri 2. qui præsulauit anno Domini 1064. & aliorum prædecessorum suorum qui similibus priuilegijs Canonicum ordinem decorarūt. Et hoc ipsum testatur Gregorius nonus præfatos Pontifices nominando: Ad quorum exemplar Canonicum ordinem velut in ecclesia præcipuum uarijs illustrauit indultis, & priuilegijs. Eius autem Auctēticum Transūmptū est in Abbatia S. Augustini de Placentia. Et penes me est aliud Auctenticum transūmptum eiusdem Gregorij noni, qui de ipsius Canonici ordinis antiquissima institutione fidem faciens præfatos Romanos Pontifices commemorat, ad quorū instar ipsum Ordinem sub sedis apostolicæ protectione suscepit. Claruit idem Gregorius Anno Domini Millesimo Ducētesimo Vigesimo quarto, vel circa, post Honorium tertium, & Innocentiū tertium, ex quo Auctentico, & irrefragabili testimonio patet dictum Canonicum ordinem floruisse in Basilica Lateranensi tēporibus Alexandri secundi, Gregorij septimi, & Vrbani secundi, & Paschalis secundi, quod etiam aperte testantur Priuilegia in Archiuis sancti Frigiani de Luca recondita, quorum transūmpta

etiam

in Ecclesia Lateranensi; sed etiam in ecclesia S.Mariæ Nouæ, & S.Crucis in Hierusalē, & S.Crhysogoni, & 12.Apostolorum, & S.Petri ad Vincula.Et Alexander 3.ad instar 6. Pontificum prædecessorum suorū,statuit vt in perpetuū,Cardinalis Diaconus tituli S.Marię Nouæ,& presbyter Cardinalis tit. S.Crucis in Hierusalem non eligeretur nisi de gremio Clericorum Regulariū, Capituli sancti Frigiani,vel alterius loci.Exemplaria sunt in Archiuis sancti Frigiani de Luca,& sanctę Crucis Romę.

VBI EST Aduertendum,quòd tempore Gregorij magni in vrbe Clerici Regulares dicebātur,qui nunc Canonici Regulares dicuntur,vt habetur.12.q.1.quia tua fraternitas, vbi idem Pōtifex hortatur Beatum Augustinum Anglorum Episcopū, vt seorsum non fiat à conclericis suis in ecclesia Anglorum, vbi sic ad literā ait. Quia tua fraternitas Monasterij Regularis erudita seorsum non debet fieri à Clericis suis in ecclesia Anglorum, quæ auctore Deo nuper est ad fidem perducta,hanc debet instituere conuersationē, quæ in initio fuit patribus nostris: in quibus nullus eorum ex his quæ possidebant proprium habebant,sed erant illis omnia communia. Et infra,& sub ecclesiastica regula sunt tenendi vt bonis moribus viuant,& canendis psalmis inuigilent, & ab omnibus cor, & linguam illicitis, & corpus Deo auctore immaculatum conseruent. Erant ergo in vrbe Clerici Regulares ante tempora Gregorij magni. Et d. Præpositus in apparatu suo decretorum postea Cardinalis,Alex.in c.j.dist.44. & ca.Episcopos.17. dist.distinguunt de triplici Clericorū genere.Secularium videlicet qui proprium habent, & priuatim viuunt: Collegiatorū,qui proprium habēt,& collegiatim viuunt.Et Clericorū reg.qui omnia in cōmuni habent,quique simul sub vno tecto, viuunt sub obedientia superiorum,& continētia,& se,suaq; omnia Deo quasi holocaustum uoto astricti offerūt. Et ad hoc probandum inducit doctrinam S.Tho.Et Io.Beleth.ex glo.fi. in c.dilectissimis 12.q.1.Tandem concludit quòd tales Clerici sic uiuentes in communi apostolorum imitatores tria vouebant religionis essentialia,& sic erant in statu perfectionis,& consequēter regulares erant,qui, & Canonici Clerici etiam dicti sunt ca. in omnibus.de cons.dist.5.Ibi dicitur vt Clerici Canonici canonicè viuant obseruātes diuinę doctrinam scripturę, & documēta sanctorum patrum,& infra.In vno claustro maneant, & singu

lis diebus mane prima hora ad lectionem veniant, & audiant quid eis imperetur. Ad mensam vero similiter lectionem audiant, & obedientiā secundum Canones suis ministris faciant. Glo. in ver. Clerici Canonici exponit de Canonicis regularibus ad differentiam Canonicorum seu Clericorum qui tractu temporis proprium habere cęperunt. Et Glo. in ver. ministris. i. prælatis, quia subditis ministrant. Et licet Præpositus vbi supra dicat quòd tale nomen Clerici Regulares in primitiua ecclesia non erat in vsu, quia adhuc non erant Clerici sęcula. proprium habētes, ad quorum differentiam successit tale nomen videlicet Regulares Clerici, realiter tamē Regulares erant Clerici, & ante Gregorium, & post. Sicut non sequitur, In primitiua ecclesia nomen Christianorum non erat in vsu, vt est Glo. in ver. Christianorum, quia primū omnes fideles fuerunt dicti discipuli uel fratres, sed posteaquàm apostoli Conciliū Antiochenū celebrarūt dicti sunt Christiani. 24. q. 1. rogamus. Non tamen sequitur ergo non erant realiter Christiani in primitiua ecclesia. A simili nō sequitur, in primitiua ecclesia nomen Clericorum Regula. non erat in vsu, ergo non erant regulares Clerici tria uouentes substantialia religionis: aliter non fuissent in statu perfectionis illi primi Clerici, quod est falsum, cum essent Apostolici viri quibus inerant primitię spiritus S. Ibant ergo Clerici ordinati in Litanijs in superiori loco, vt supra ostensum est etiam tempore B. Gregorij magni. Vnde in Concilio Constantiensi sic diffinitum fuit. patet etiam ex ordine statuto in constitutione Rom. Ponti. antiqua, quam Alex. 4. innouauit. Et Nicolaus 5. similiter vt habetur in archiuis S. Petri de Vrbe. Et penes me est auctenticum transumptum. Quod ex approbata consuetudine statutum est in constitutionibus Synodalibus Episcopatus Papiensis, & Astensis, & ibi sunt originalia. Sicut etiam in Abbatia S. Augustin. de Placentia, & S. Petri de Pado de Cremona sunt originalia de Anno 1499. die Dominico, sexto mensis Octobris ingrediente ciuitatem Mediolani solenni pompa Serenissimo Francorum Rege, & Duce Mediolani, lata est sententia, vt Canonici Regula. immediate post Clerum in digniori loco procederent supra Monasticos ordines. Et de hoc fuit rogatum publicum Instrumētum per Ser Baptistū de Verio dictum de Varigio curiæ archiepiscopalis notarium Mediolanen. Item Bononiæ lata est

sen-

ſententia ſimili modo in fauorem Canonicorum Regularium contra Monacos. ingrediente ſummo Pont. Iulio ſecundo ciui tatem Bononienſem. Et de hoc fuit rogatum publicum inſtrumentum, incipit, In Chriſti nomine amen, Anno à natiuitate Domini 1506. die Mercurij, vndecimo menſis Nouembris, in qua celebratur feſtum S. Martini, tempore Pontificatus ſanctiſſimi Papæ Iulij. 2. lata eſt ſentẽtia pro Canonicis Regularibus, vt omnes ordines, & Monacos præcederent, qui immediate poſt Clerum proceſſerunt. Actum Bononię in cap. S. Bartholomei portę Rauennatis, in contrata ſtratę Maris ex oppoſito turris Aſinellorum pręſentibus Ser Oſſano Contramagiſtri, Adee de fraſſenis notario, & magiſtro Ludouico Contra Torrelli Pellacano Bononiẽſi ciue capellę S. Blaſij teſtibus ad præmiſſa vocatis adhibitis, & rogatis. Et dictum inſtrumentũ rogatum fuit per Ser Benedictum de Oleo notarium Bononienſem ciuem publicã imperiali, & communis Bononienſis auctoritate. Originale huius eſt Bononiæ apud D.D. Benedictum de Oleo, Et in archiuis Abbatiæ S. Benedicti de Placentia, vbi etiam eſt originale ordinis, qui ſeruatur in publicis Seſsionibus, & proceſsionibus, quæ fiunt in celeberrima vrbe Pariſien. Et ibi continetur quòd Canonici Regu. in digniori loco præcedũt oẽs Monaſticos ordines. Pari modo fuit lata ſententia ſolennis in ciuitate Lucen. pro Canonicis, vt continetur in auctentico inſtrumento. Cuius originale habetur reconditum apud canonicam S. Mariæ de Frigionaria Lucanę dioceſis in eius archiuis. Quare, & antiqua, & approbata conſuetudine ſicut etiam in pleriſque alijs locis Canonici Regu. ipſo iure præferendi ſunt Monacis omnibus rationibus allegatis vt ſupra.

AD SEXTAM rationem Monacalem quę ſumitur ab arctioris vitę profeſsione dicendum: licet Canonici Regulares ex tenore regulæ dicantur laxiori uitę inſeruire. c. quod Dei timorem. extra de regul. tamen vt dicitur in c. præſens. 20. queſt. 3. non ſunt à ſanctorum Monacorum vita ſeiuncti quo ad ſubſtantialia regulæ, vt exponit S. Tho. in lib. contra impugnantes reli. & hoc idem tenet Io. And. in d. cap. quod Dei timorem. Plura enim prohibẽtur Monacis quæ non prohibentur Canonicis Regu. 16. q. 1. ca. iuxta. & c. placuit, ideo laxiori regulæ dicũtur deſeruire, ad paria tamen cenſentur Canonici, & Monaci quo ad ea quæ ſunt cõ-

munia vtrisq; circa tria substantialia Regulæ, vt supra ostensum est. Quamuis autem regula magni P. Augu. videatur esse laxioris vitę respectu regulę Benedicti, quia in summa arce discretionis illa fundata est ab eo, qui est via morum, & diuinæ scripturæ secretum, Doctor egregius, & lux doctorum: Attenditur tamen etiam in ipsis Canonicis Regularibus viuendi modus de præsenti respectu constitutionum vt ostensum est supra. His igitur stantibus dicendum est, quòd hæc ratio secundū omnes doctores in cap. sanè. & in cap. licet. extra de regul. transf. habenda est in cōsideratione ad validitatem transitus, non autem ad præcedentiam, in qua principaliter attenditur ratio antiquioris institutionis vt supra ostensum est per Glo. in cap. quorundā. de elect. in 6. & in c. Episcopos 17. dist. Et ibi plene per Doc. Vnde arctitudo secundum omnes doc. & Tho. tantum facit ad transitus validitatem, nō autem pręsidentiam. Alias sequeretur quòd fratres sub regulari obseruantia degentes præferendi essent Secularibus Clericis, & Canonicis, & alijs laxioris vitę religiosis. Et sic propter austeritates plures, & pedum nuditates Iesuati quoscūque præcederēt, quod est absurdū dicere. Sic ergo pro cōclusione tenendum est hanc non valere consequētiam, Arctioris sunt vitę Monaci (quod tamen dubium est) ergo præferēdi sunt Canonicis Regularibus. Sed ista inuenta sunt ad fouendas cauillationes in consilio collegij Paduani. Ipsi namque Iureconsulti collegij Paduani primum consuluerunt pro Canonicis Regul. super antiquitate Clericali ipsis Canonicis per se competenti. Et fortissima fundamenta adduxerunt in fauorem ipsorum Canonicorum. At secundo loco oblatis in maiori summa pecunijs consilium aliud pro Monacis miro artificio cuderunt, omnia tamen confirmantes, quæ in primo consilio pro Canonicis rectè consuluerunt: sed in calce consilij secundi adiecerunt sic, Nos omnia (inquiunt) concedimus, quòd ipsis Canonicis Reg. per se competit vt sint Clerici, Et quòd antiquioris sint institutionis, & approbationis. Sed nos dicimus ꝙ Monaci sunt arctioris uitæ, & maioris sanctitatis hęc illi. Deus autem ponderator spirituum est. Nos vero Canonici plurimū debemus illis, qa in secūdo cōsilio corroborarūt, & confirmarunt qđ principale est in casu nostro. Gloriantur enim Monaci habere consilium Bononien. & Ferrarien. & Patauinum, scilicet secūdum: quod magis

gis facit pro Canonicis, quàm pro Monacis, quia id totum cõfirmant in secũdo quod in principio rectius cõsuluere, quia nec arctitudo nec maior sanctitas est in consideratione præcedẽtię, vt ex præmissis patet. Sed cautius, & ęquius se habuere Ticinen. Iureconsulti, qui cognitis melioribus rationibus pro Canonicis consulere, quique nec prece nec precio deflecti unquam potuerunt. Quinimo ipsi Monaci oblato illis non paruo auri põdere, vt retractarent, reiecti sunt ab ipsis Ticinẽsibus Iureconsultis, conscientiam, & famam pluris facientibus quàm pecuniam cui obediunt omnia. Nihil enim est iniquius quàm amare pecuniam. hic enim, & animam suam venalem habet. Eccles. 10. cap. patet ergo rationem Monacalem ab arctiori vita sumptam nullius esse in casu nostro valoris, & momenti. Et consequenter concluditur tam primum quàm secundum Collegij Patauini consiliũ simul cum Ticinẽsi collegio pro Canonicis cõcludere.

AD SEPTIMAM Rationem Monacalem quę sumitur à nobilioris subiecti consideratione. quia dicunt Monaci, se plures habuisse Sanctos, Pontifices, episcopos, & Abbates, quàm omnes alij ordines. Ad hoc dicendum s͡m Speculatorem, ꝙ omnes Põtifices, archiepiscopi. patriarchę, episcopi primitiuę ecclesiæ fuerunt Clerici Regulares, puta Petrus, Linus. Cletus, Clemens, & huiusmodi usque ad tempora Vrbani primi inclusiuè, & successiuè vsque ad tempora Gre. magni non defuerũt Regulares Clerici, qui longè ante Greg. & ante Benedictum ab ipso magno P. Aug reformati sunt, vt supra probatum est. Et hanc ipsam veritatem vltra prædicta multipliciter demonstramus.

PRIMO auctoritate Pauli. 1. Cor. 1. in persona Apostolorum omnium. Nos (inquit) primitias spiritus accepimus. Quo stante fundamento arguo sic ex doctrina S. Tho. Nullus dicitur esse in statu perfectionis nisi aut ratione episcopalis status, aut ratione regularis professionis, quæ ordinatur ad tria substantialia regulæ. sed sancti Apostoli rõne vtriusq; fuerunt perfecti, & in statu perfectionis. ergo Regulares fuerunt. alias Apostoli fuissent minus perfecti quàm alij religiosi perfecti, quod est falsum.

SECVNDO hoc confirmatur supposita Augu. auctoritate in lib. q. no. & vete. test. quòd nullus vnquam fuit sanctorum, qui ita euangelicam doctrinam intellexerit quemadmodum Apostoli, qui fuerunt Christo fide, & amore coniunctiores, conuiuentes,

&

& familiares, iuxta illud, vos dixi amicos meos, quia quęcunque accepi à patre meo nota feci vobis. Nec vllus vnquam fuit ante illos nec post, qui euangelicam perfectionem impleuerit, ficut illi Spiritus sancti igne accēsi, & diuino lumine illustrati. Sed si nō uouissent tria religionis essentialia, non fuissent quò ad hoc in statu perfectionis, quia religio strictè sumpta secundum B. Tho. secunda secundę, constituit hominem in statu perfectionis, ergo fuerunt Regulares.

TERTIO hoc idem confirmatur præsupposita, & concessa famosa inter Doc. & disputata veritate, quòd nulli sanctorum vel ante Christi aduentum, vel post fuit data maior copia Spiritus S. quàm ipsis Apostolis: immo nec Abraam, nec Moyses, nec ullus sanctorum Patriarcharū, & Prophetarum, nec Paulus primus Eremita, nec Antonius, nec ullus Anachoritarum aut Monacorū, nec Basilius, nec Aug. nec Benedictus, nec Dominicus, nec Franciscus fuerunt adeo perfecti, sicut Apostoli, eorumque successores apostolici viri primę nascentis ecclesiæ. Vnde longè maioris perfectionis est esse perfectū, & in statu perfectionis, quàm alterū istorū habere. ergo si tales nō fuerunt regulares, nec in statu perfectionis fuerunt, & consequēter quisque religiosus sanctus perfectioris fuisset cōditionis quàm singuli Apostoli, sed hoc est falsum. Ergo eminentiori modo fuerunt, & in statu perfectionis, & perfecti, & consequenter fuerunt regulariter professi apostoli, eorumque successores viri apostolici.

QVARTO confirmatur hæc ratio per Augustinum de Ancona in libro de potestate Papæ, vbi dicit quòd Christus vocauit apostolos ad tria, videlicet ad Prelationem, ad Religionis perfectionem, & ad Animarum Curationem per Sacramētorum administrationem. Primo modo Episcopi, Patriarchę, & Pontifices, qui sunt & esse debent in statu perfectionis ad præbendum alijs exemplum repręsentant apostolos: quibus dicitur, Vos estis sal terræ: per quos secundum Chryso. cęteri sunt condiendi doctrina & exemplaritate vitę. Secundo modo Clerici in primitiua ecclesia & eorum successores Clerici Regulares repræsentant Apostolos in specie. Monaci verò ac religiosi, reliqui præfigurantur in genere per Apostolicam religionis perfectionem. Sed Clerici Regulares per specificam & immediatam primitiuam successionem per B. Augu. specificè reformatam. Sed per alios institu-

institutores sub quadam generalitate:quò ad religionis statum. fuit illa regularis professio figuratiuè assumpta,vt supra ostensum est.Tertio modo sacerdotes curati:& postmodum ex priuilegio alij religiosi eū statū prefigurant & potestatem quæ fuit a Christo in Apostolis & per Apostolos in septuaginta duobus discipulis deriuatiuè transfusa.Facit ad hoc glo.in c.videntes.12.q.1.in verbo Episcoporum: qui locum tenent Apostolorum.Vbi dicit:Episcopi tenent locum Apostolorum quò ad prelationis dignitatem,Monaci,idest regulariter professi quò ad renunciationem propriorum & communem vitam, & sic intelligitur tex.c. ex auctoritate.16.q.1.ceteri vero sacerdotes curati quò ad sacramentorum dispensationem.11.q.3.absit.21.di.in nouo.68. dist. quorum vices. Fuerunt ergo Apostoli & eorum apostolici viri Clerici immediati successores regulares Clerici & regulariter professi,in specie illos representantes, quò ad clericatum, & regularem statum, Monaci vero & alij qui post in ecclesia paulatim pullularunt,statum illum regularem præfigurant sub quadā generali communitate:non tamen ad Clericatum,qui illis tantum per accidens non ex primeua eorum natura competit, sed dispensatiuè. ideo primaria eorum institutione non dicuntur Clerici sicut Canonici Regulares secundum regulam sub sanctis apostolis constitutam per B.Augu.in specie reformati,quorum specificam naturam semper retinuerunt, & successiuè retinent Canonici Regu.Lateranen.vt supra in 4.huius operis parte diffusè probatum est.

QVINTO cōfirmatur ueritas ex approbata doctrina sancti Tho. in 4 dist.38.arti.2.q.3.ad 2.Argumenum. Idem tenet Pe. de Pal. ibidem,dicit enim quòd priusquam essent regulæ iste que nunc sunt,erat quidam uiuendi modus ab ecclesia approbatus,qui illud idem faciebat,quod nunc facit sub certa regula approbata regularis professio. Sed Regularis professio secundum d.Doc. constituit hominem in statu perfectionis: ergo à diffinitione ad diffinitum erant illi Clerici in statu perfectionis, & consequenter regulariter professi,quibus in omnibus,& per omnia successerunt Canonici Regu. quibus secundum Tho.per se competit ut sint Clerici religiosi,Clerici(inquit)quò ad Clericatum,& Religiosi stictè quo ad regularem perfectionis statum ergo.Canonici Regu. in specie repræsentant illos primos Clericos quò ad

ista

ista duo, quæ ipsis ex primæua eorum institutione per se competunt. Hanc ipsam Clericalem, & Regularem institutionem B. Aug. ipsemet attestatur assumpsisse in sermonibus de communi uita Clericorum. quibus identica continuatione successerunt Canonici Lateranenses, & alij omnes Canonici Regu. qui sub habitu lineo regulam Aug. profitentur.

SEXTO patet cõclusio ex eo quòd aliqui dicunt ꝙ Canonici Regul. per professionem diuersificati sunt à Clericali dignitate. Ad hoc dicendum ꝙ talis ratio nullius vigoris est: quia secundum doct. omnes & theologos, votum est conceptio melioris propositi animi deliberatione firmata: hæc est diffinitio voti taciti. Sed clarior est diffinitio Ray. ut in sum. lib. 1. ti. 8. q. 1. Vbi sic diffinitur: votum est alicuius boni cum deliberatione Deo facta promissio. Idem in sententia videtur dicere Ric. in 4. distin. 38. ar. 3. q. 2. Votum est propositi supererogantis ꝓmissio Deo facta propter bonum finem ex deliberatione firmata. Vel secundum Magistrum in 4. ea. di. & Vgonem de S. Victore: uotum est testificatio quædã, promissionis spontaneę: quæ Deo & de his quæ Dei sunt fieri debet. Et hę duæ diffinitiones sunt uoti expressi qđ & in facię ecclesię obligat: ut dicit Pe. de Pal. ubi supra. Ideo istę duę diffinitiones dicuntur clariores, quia ad uotum requiritur promissio. Tria ex necessitate requiruntur ad votum secundum S. Thom. secunda secundę. q. 88. art. 5. Primo quidem deliberatio. Secundo propositum voluntatis. Tertio promissio in qua perficitur ratio voti. Et aduertendum quòd hic capitur deliberatio pro cogitatione: & propositum pro deliberatione: solum ergo propositum non obligat. Nam & antequam quis deliberet oportet cogitare: propterea & votum vocatur conceptio deliberatione firmata. Item potest addi. 4. videlicet quòd sit de re bona 22. q. 4. in malis. Superadduntur etiam alia duo ad quandam voti confirmationem, s. pronuntiatio oris, & testimonium aliorum. Ex his ergo quadruplex colligitur voti status. Primus est in origine, scilicet cum quis disponit aliquid boni facere, & tũc dicitur deliberatio, quando deliberat, id est cogitat se velle facere votum: & hoc confringere non est peccatum: vt dicitur in c. qui bona agunt. 17. q. 1. Secundus status est processus cum quis procedendo proponit se facturum: & tunc dicitur propositum, vt in c. nos nouimus. 17. q. 2. Et sic non obligat ad mortale, sed veniale, vt

le, vt

le,vt patet in c.literaturam.extra de voto.Et licet Glo.in d.ca.qui bona,inducat Vgonem tenere quòd talis peccet mortaliter,sed non loquitur in isto casu,sed de eo qui fecit votum in corde cũ mentali promissione, quæ obligat Deo intuenti cor,licet non homini qui iudicat solum quæ foris sunt secundum Tho.secunda secundæ quæst.88.ar.1.Tertius status est cõsummationis,scilicet cum quod firmiter proposuit promittit animo obligandi se,quia nemo obligat se nisi qui animum obligandi se habet.l. obligationum.la j.ff.de act. & obliga. Vnde solum propositum non obligat,& ideo iura quæ videntur dicere quòd propositum deliberatum obligat,ut in cap.nuptiarum.27.q.1.& d.c.qui bona.& in cap.consulti.de regul.cum simil.intelligenda sunt de ꝓposito cum promissione firmato.Quartus status uoti est solemnizationis.s.cum solemnizatur per aliquod institutum ab ecclesia,vt est ordo sacer.qui implicite includit promissionem castitatis,& obedientię. Ad propositum ergo redeundo, certum est enim quòd talis qualitas adiuncta ordini non cedit ad diminutionem clericatus,sed potius ad perfectionis augumentum,patet in cap. quanquàm.23.distinct.Vbi dicitur, Omnes qui sacris ordinibus mancipãtur expedibile est, vt promissionis suæ vota sub cautione spondeant. Et in c.de his.28.dist.dicitur de professione clericorum ad castitatem,vnde grauius peccat cęteris paribus clericus in sacris ordinibus constitutus si aliquid contrariũ sanctitati agat,quàm alius religiosus qui non habet ordinem sacrum, quia per sacrum ordinem aliquis denotatur ad dignissima mysteria quibus ipsi Christo seruitur in sacramento altaris: ad quod requiritur maior sanctitas interior quàm requirat simpliciter religionis status: multo maior sanctitas requiritur si ista duo simul coniungãtur: hęc Tho. secunda secundæ q.184.ar.8. in cor.q.in fin.Sic ergo dicitur quòd talis uotiua castitas annexa ordini non minuit,sed perficit ordinem sacrum per quem primo modo solẽnizatur votum, Secundo modo solẽnizatur votũ religionis professione siue expressa siue tacita facta alicui de religionibus approbatis,& ideo sciendum secundum Tho. vbi supra ar.4.Si nunc de statibus loquitur prout scilicet ex diuersitate statuum quędam ecclesię pulchritudo consurgit. Et quantum ad hoc est considerãdum,quod ad hoc quòd aliquis adipiscatur statum libertatis vel seruitutis duo requiruntur.

Y Primum

Primum quidem obligatio vel absolutio, non enim ex eo quòd aliquis alicui efficitur seruus, quia etiam liberi seruiunt, Gal. 5. Per caritatem Spiritus seruite inuicem: nec etiam ex hoc quòd aliquis desinit seruire efficitur liber, sicut patet de seruis fugitiuis: sed ille propriè est seruus qui obligatur ad seruiendum, & ille est liber qui à seruitute absoluitur. Secundum quod requiritur ad hoc quòd aliquis adipiscatur statum obligatio prædicta, sed cum hoc ꝙ cum aliqua solemnitate fiat, sicut, & cęteris quę inter homines obtinent perpetuam firmitatē quędam solemnitas adhibetur. Sic ergo in statu perfectionis dicitur esse aliquis, non ex hoc quòd habet actum dilectionis perfectè, sed ex hoc quòd obligat se perpetuo cū aliqua solemnitate ad ea quę sunt perfectionis, hæc Tho. vbi supra ar. 4. Et ideo cōcludit Tho: vbi supra q. 186. ar. 1. quòd antonomasicè. i. per excellentiā religiosi dicuntur illi qui se totaliter mancipauerunt diuino seruitio, quasi holocaustum Deo offerentes, sicut Greg. dicit super Eze. In hoc autem perfectio hominis consistit, quòd totaliter homo Deo inhęreat, & secundum hoc religio strictè sumpta nominat perfectionis statum. Cum ergo (vt dicit Tho. vbi supra ar. 5.) ad statū perfectionis requiratur obligatio perpetua ad ea, quæ sunt perfectionis cum aliqua solennitate, vtrunque autem istorum competit, & religiosis, & episcopis. Religiosi enim Clerici more Apostolorum, qui (vt supra dictū est) uocati sunt ad religionis perfectionem, se astringunt ad hoc quòd à rebus Sæcularibus se abstineant, quibus licitè vti poterant ad huiusmodi, ꝙ liberius Deo uacent, in quo consistit perfectio præsentis vitæ. Vnde Dio. dicit 6. c. eccl. hier. de religiosis loquens. Alij theopentas. i. Dei famulos ex ipso Dei seruitio, & famulatu.. Alij vero Monacos ipsos nominant ex singulari eorum vita intuentes ipsos indiuisibiliū sanctis conuolutionibus. i. contemplationibus ad deiformē veritatem, & amabilem Dei perfectionem. horum autem tam religiosorum Clericorum quàm Monacorum obligatio cū quadam fit solemnitate professionis, & benedictionis.

Cum itaque secundum Tho: ubi supra. q. 186. ar. 6. ad religiosos pertineat quòd sint in statu perfectionis, sicut patet ex prædictis: ad statum autem perfectionis requiritur obligatio ad ea quæ sunt perfectionis, quæ quidem Deo fit per votum: Manifestum est ex præmissis quòd ad perfectionem Christianæ vitę pertinet paupertas:

pertas, continentia, & obedientia, & ideo religionis status requirit vt ad hæc tria uoto quis obligetur. Dicit enim Tho. ad 1. arg. vbi supra, quòd ad perfectionem vitę dominus pertinere dixit quòd aliquis eum sequatur, non qualitercunque, sed vt vlterius retro non abiret. Vnde ipse dicit, Luc. 9. Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retro aptus est regno Dei. Et quamuis quidam de discipulis eius retrorsum abierint, Petrus tamen loco aliorum domino interroganti, nunquid, & vos vultis abire? Respondit, domine ad quem ibimus? Vnde Augu. in lib. de cõsen. Euange. dicit, quòd sicut Marcus, & Mattheus narrat, Petrus & Andreas non subductis ad terram nauibus tanquam causa redeundi secuti sunt eum, sed tanquam iubentem vt sequerentur, secuti sunt dominum. Hæc autem immobilitas sequelę Christi firmatur per votum, per quòd tamen non tollitur libertas ad bonum. Vnde Augu. in epistola ad Armentarium dicit, & Paulinã. Nõ te vouisse pęniteat, immo gaude iam nõ licere tibi quod cũ tuo detrimento licuisset: felix necessitas quæ in meliora compellit. Dicit enim B. Tho. secunda secundæ. q. 88. arg. 4. ad 1. ar. quod sicut non posse peccare non diminuit libertatẽ, vt patet in Deo & in beatis: sic mobilitas ad bonum firmata per votum non minuit libertatem arb. & talis est necessitas uoti similitudinem quãdam habens cum cõfirmatione beatorum, & ideo dicit August. Felix necessitas &c. Et post ea verba sequitur non te uouisse pęniteat, immo gaude iam tibi sic non licere quod cum tuo detrimento licuisset. Voluntas ergo immobiliter firmata in bonũ ex uoto non tollit libertatem, & auget meritum, vt concludit B. Tho. vbi supra ad 3. ar. quòd Apostoli intelliguntur uouisse pertinentia ad perfectionis statum, quando Christum relictis omnibus sunt secuti.

Hoc autẽ sic deducitur ex premissis uoti diffinitionibus. Primo notanter dicitur uotum esse supererogantis boni, quia in voto de re necessaria ad salutem non propriè inuenitur ratio uoti: ideo dicitur Mat. 19. quòd Dominus dicenti adolescẽti se omnia mãdata Dei custodisse à iuuentute sua, respondit. Si uis perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus. Secundo notanter dicitur propter bonũ finem, ideo sequitur, & habebis thesaurum in Cęlo. Tertio dicitur promissio, Deo facta, & veni sequere me, & vt dicit Hier. ad Heliodorum. Difficilia sunt hæc,

sed magna sunt præmia credentibus, quasi dicat, hæc difficultas tollitur per fidem informatam,& consideratione mercedis. de primo dicitur ibidem,cum Apostoli dixissent,quis ergo poterit saluus esse? Respondit Iesus aspiciens discipulos:apud homines hoc est impossibile,videlicet quod facilius sit camelum per foramen acus transire,& ꝙ diues difficile intrabit in regno cœlorũ, & statim subdit omnia possibilia sunt credenti. Tollitur secundo hæc difficultas ex præmij considerata mercede inęstimabili, ideo ibidẽ dicit, amẽ dico vobis ꝙ vos qui secuti estis me &c.& omnis qui reliquerit do.&c.centuplum accipiet &c.Quarto pronuntiatio oris,& testimonium aliorum,& quia ad statum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad ea quæ sunt perfectionis cum aliqua solemnitate,& vtrunque istorum competit religiosis,& episcopis,ideo utrunque Petrus istorum statum præsignans scilicet religiosorum,& episcoporum ostendit dupliciter, primo quò ad solennem obligationem professionis religiosorum. Mat.19.& secundo quò ad solennem obligationẽ episcoporum denotatur.Io.vltimo c.Quò ad primum denotatur solennis professio Petri quò ad deliberationem, & quò ad propositũ firmum voluntatis cum dicit: Ecce, quò ad vtrunque refertur: deinde cum dicit. Nos,quia in persona omnium sic profitentiũ loquitur. Sequitur ꝓmissio in qua perficitur ratio voti de re bona, & secuti sumus te,quod pertinet ad ea quę sunt perfectionis. Sequitur quintũ scilicet pronunciatio oris,quia in persona omnia pronunciauit communem omnium professionem cum dixit,nos,& testimonium aliorum,in quo terminatur status uoti solennis cum spe pręmij:ideo dicit, Quid ergo erit nobis? Intelliguntur ergo apostoli secundum Tho.vbi supra uouisse tria essentialia religionis,nec propter tale uotum dignitas Clericalis in Apostolis, & in eorũ imitatoribus Clericis in aliquo fuit diminuta,immo ad perfectionis culmen illustrata, & sic apostoli dicuntur vocati ad perfectionis statum. Quòd autem in Petro denotata sit Episcoporũ solennis obligatio, per quam & ipsi cõstituũtur in perfectionis statu,cum etiam uocati sint ad prælationem secundum Aug.Anco. vbi supra.& hoc ostenditur Io.vlt.c. in trina illa interrogatione Iesu Christi facta ad Petrum, & ex illa trina Christi adiuratione facta ad Petrũ,& ex trina respõsione Petri facta in Christum,denotatur solemnis,& perpetua obliga

tio,quam ſucceſſores Petri,& Apoſtolorum faciunt.ſ.Epiſcopi vt dicitur in c.ſignificaſti.extra de elect.Mirentur in hac cauſa do minum noſtrum Ieſum Chriſtum,qui cum ſuarum ouium curam Petro committeret,conditionem appoſuit dicens,ſi diligis me paſce oues meas,nec ſemel tantũ,ſed ſecũdo et vſq; ad cõtriſtationem,qua nos ſolicitudine oportet tantam eccleſiæ prælationem imponere fratribus noſtris.i.Epiſcopis quorum cõſciẽtias non videmus. hæc ille,& vt dicit Thom.ſecunda ſecundæ.q. 184.ar.5.Epiſcopi obligant ſe ad ea quæ ſunt perfectionis, Paſtorale aſſumentes officium, ad quod pertinet quòd animam ſuã ponant pro ouibus ſuis: Io.10. Et cum hæc ſolennis obligatio conſtituat Epiſcopos in ſtatu perfectionis ſecundum Tho.vbi ſupra. Concluditur ergo quòd ſicut uotum caſtitatis in Clerico ordinato ſecundum ritum eccleſię occidẽtalis,& in religioſis apoſtolis eorumque apoſtolicis Clericis primæ naſcentis eccleſiæ tria religionis eſſentialia vota,& in Apoſtolo Petro,& Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus epiſcopis ad paſtorale officium perpetua, & ſolẽnis obligatio conſtituit illos in ſtatu perfectionis,nõ ad deſtructionem,ſed ad Clericalis ſtatus perfectionem, Ita in Clericis Regularibus quos B.Aug.ad apoſtolicam, & Clericalẽ normam reduxit,hæc regularis profeſsio nõ ad clericalis ſtatus deſtructionẽ,ſed ad illius perfectionẽ ceſsit. Et ſicut Apoſtoli ex tali profeſsione eorũque ſucceſſores ſtrictè,& propriè dicti ſunt religioſi Clerici: ita cum B.Thom.dicat quòd Canonicis Regularibus per ſe competat vt ſint clerici religioſi, illa adiectio religioſi non adimit,ſed auget Clericatus dignitatem in ipſis: dicti enim ſunt per ſe.i.eſſentialiter Clerici,propter Clericatum in illis ex primaria inſtitutione ab Apoſtolis per Auguſt. inſtitutum. Dicti ſunt ſecundo ſtrictè religioſi propter perfectionis ſtatum. in quo conſtituuntur ad exemplar primorum clericorum,per regularem profeſsionem,& trium votorum emiſsionem. Sequeretur ergo ſecũdum inſulſam iſtorum rationem,ſi ex tali adiuncta profeſsionis qualitate minueretur clericalis dignitas, quòd clerici qui de conſenſu ſuorum prælatorum aliquando ſuſcipiũt vota,extra de voto. ca.magnę.& cap.fin.& ſucceſsiuè imitatores apoſtolorũ cleri tria religionis vouentes vſque ad tẽpora Clem. Papæ,& Vrbani.j.& B.Aug.& B.Greg.deſinerẽt eſſe clerici,quod eſt abſurdum,& contra iura quę habentur in c.dilectiſsimis.cap.

ſcimus.

scimus.c.certè.c.nolo.c.nō dicatis.& c.quare tua fraternitas. 12. quęst. 1.in quibus Gratianus ostēdit qualiter clerici illi primi ad exemplum Apostolorum uiuebant, & tamen in eis essentialiter vigebat clericatus. Vnde Augu.de suis clericis professis in sermone de communi vita clericorum dicit. Duo professus, clericus, sanctitatem, quæ pertinet ad interiorem exterioremque castitatem, & obediētiam, & clericatum.i.fraternitatem clericalem in communi uiuentium clericorum. Manent ergo ista duo in canonico ordine cōnexa simul, & cōnaturalia, & quasi coęua, sicut calor, & splendor in igne ab ipsius nascētis Ecclesię primordijs, videlicet clericatus, & regularis status: ꝑpter quod dicti sunt clerici religiosi, clerici propter clericatum illis per se primo cōpetentem, & religiosi strictè propter religionis statum, in quo cōstituit illos regularis professio, ab Apostolis per Augu. inmediate contracta, vt plene probatum est supra. Concluditur ex his ꝙ uota nō sunt ad destructionem clericatus, sed ad illius augmentū perfectionis. Talia enim uota sunt remedia spiritualia, & medicinę virtutum, animarum quē conseruandarum optima cōdimenta. Et hāc ipsam clericalē regularemq; professionem continuatis successibus ex natura Canonici ordinis retinuerunt, & proprie retinent ex primęua eorum institutione Canonici Regulares, quib: per se competit vt sint Clerici religiosi idest Clerici professi, sicut ex doctrina B. Thom. supra ostensum est.

SEPTIMO patet ex doctrina Archid. in apparatu Decretorum c. certe. 12.q.1.vbi dicit quòd Episcopus cum consensu Clericorū suorum vel Canonicorum potest statuere ꝙ nullus Clericus ordinetur nisi voueat uitam communem ad maiorem vitæ spiritualis perfectionem. Vnde si professio destrueret statum Clericalem, destrueretur totius euangelicæ, & Apostolicę doctrinæ fundamentum: quia ad ecclesiæ ornatum primo & principaliter vocati sunt Apostoli ad perfectionis euangelicę culmen. Et ita prius in apostolis status religionis ad tria uota essentialia ordinatus & præsignatus fuit. Deinde post Domini resurrectionem vocati sunt ad statum prælationis, quando ter coram apostolis adiuratus est Petrus à Christo vt dictum est, illique ter dixit, pasce oues meas, & hoc ipsum Petro & successoribus suis promiserat ante pasśionem, quando dixit, Tu es Petrus, & super hanc &cęt. Vnde dicitur in c.omnes.22. dist. Illam vero solus Christus ipse fun-

fundauit ecclesiam,& sanctę fidei petram mox nascentis erexit, qui B.Petro ęternę vitæ clauigero terreni simul,& cęlestis imperij iura commisit.hæc ibi. Tertio deinde ad curam animarum, quando illis Christus dixit, accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis &c. Et illud, ite in uniuersum mundū, prædicate euāgelium omni creaturę. Sic ergo cum regularis professio sit apostolicæ dignitatis fundamentum, & euangelicæ perfectionis status, eo destructo destrueretur totius Ecclesiæ structura, & prælationis, & curæ animarum effectus, quia non aliunde constat salus fidelium, & fidei augmentum, nisi vt ædificentur subditi à pastoribus, qui essent in summo culmine perfectionis, quamquā potentes essent verbo, & opere ad ædificandos fideles dicēte Domino, vos estis lux mundi, non potest ciuitas abscondi supra mōtem posita. Et vnde quæso aucta est fides in nascentis ecclesiæ primordijs nisi à pastoribus, qui totius euangelicę perfectionis decus erant, & religionis speculum? Et sic regularis professio exornat, & perficit statum clericalem. patet per illud quod notat Host.in c.per tuas.extra.de voto, quia Canonicus ille ecclesiæ cathedralis qui primo emiserat uotum ingrediendi canonicum ordinem electus ad episcopatum, prius profitetur quàm ordinetur episcopus, vt sanctius ordinetur, quia sicut gemma preciosa preciosiorē efficit annulum aureum, ita regularis professio exornat, & constituit clericatum in statu perfectionis, vt ex præmissis patet. Et sic vt solennis illa ac perpetua obligatio quā facit Episcopus exornat episcopatū, & constiuit eum in statu perfectionis, sic clericatum regularis professio. Cum autem perfectior sit effectus in causa quàm in causato, & exemplar perfectius sit exēplato, ideo in primitiua ecclesia congruum fuit vt eminentiori modo religionis perfectio fulgeret in primis clericis, & hoc ad perfectiorem totius ecclesiæ fundamenti soliditatem. Clericalis ergo status perficitur si superaddatur regularis professio, & ex his duobus resultat Canonicus ordo.

OCTAVO confirmatur hoc idem per Sigibertum in Cronicis suis: & hoc ipsum refert Vincentius historialis lib.26. vbi dicit, Ordo Canonicus primum ab Apostolis, postea ab Augu. regulariter institutus, in Beluacensi ecclesia cępit florere sub Venerabili Iuone eiusdem ecclesię Præposito, & postea Carnotensi episcopo sub Henrico 3. anno salutis. 1074. Et hoc idem confirmat

mat venerabilis Archiepiscopus Florentinus in secūda suæ Cronicæ parte. Et auctor fasciculi temporū fol. 54. circa mediū, in secunda col. Et talis reformatio per idem tempus sub Grego. Papa huius nominis 7. non solum in Beluacensi ecclesia ad regularem eiusdem ordinis obseruantiam effloruit in Burgundia, sed etiam per sanctum virum & venerabilem Arnulphum Abbatē & Archiepiscopum Lugdunensem: qui per idem tempus in tota Gallia ipsum Canonicum ordinem reformauit sub ipso eodem Pontifice Grego. 7. anno videlicet 1074. Ordo idem canonicus ad regularem obseruantiam effloruit per sanctum virum Petrum Damianū in Portuensi canonica diocesis Rauennatis: deinde in tota Tuscia præsertim in agro Lucensi apud Frigionariam ipso auctore Petro Damiani: coadiuuantibus Alexan. 2. & illustri comitissā Mathilde. Succesſit autem per idē tempus Alexandro 2. Gregorius 7. cui successit Victor 3. Sub quo ordo Cartusiensi. fuit institutus: deinde Vrbanus 2. & Paschalis 2. sub quo Pontifice ordo Cistellensis cępit. Item ordo Cistercien. cępit non multo post per Robertum Abbatem: & hæc fuit post primam Cluniacensium reformationem secundaria reformatio. Nam monaci congregationis sanctæ Iustinæ succedunt in eorum reformatione congregationi Cluniacensi, & monaci Clarauallen. nouiter reformati succedunt ordini Cistercien. in specie. Et sic ordo monasticus multipliciter reformatus sub varij coloris habitu primarij ordinis Monastici naturam retinuit: sic pari ratione Canonici Regulares in varijs prouincijs reformati primarij Canonici ordinis institutionem retinent, tanto perfectius quanto inter Canonicos ipsos maior est conformitas. Non enim in Canonicis modernis tam citramontanis, quàm vltramontanis tanta diuersitas inuenitur, quāta inter monacos: siquidem in Canonicis eiusdem ordinis obseruantię eadem ratio est professionis & habitus: vt supra ostensum est per glo. Io. And. in verbo, Habitus. cle. 1. de elect. Ergo longè maior conformitas est in Canonicis regularibus quàm in monacis: in quibus si diuersitas coloris non diuersificat monasticum ordinem secundum Doct. in d. cle. 1. de elect. a fortiori nec in ipsis Canonicis regularibus, in quibus maior est conformitas. Vnde idem Ioan. An. in verbo habitus cōcludit dicens, Omnes Regulares Canonici qui profitentur regulam Augu. etsi varient in co

lore,

lore, inuicem eligi possunt:acsi aperte dicat: quia vnius & eiusdem ordinis sunt:quia ipsorum habitus est linea toga quam sub cappa deportarit; & hoc ideo dixit Io.And.quòd inuicem eligi possunt: propter nouam institutionē Clc.5.in concilio Viennensi promulgatam in d.cle.1.de elect. qua cauetur quòd religiosus eligi non potest ad prælaturam alterius religionis vel habitus.Nam ipsa constitutio Clc.5.vt dicit Glo.communem opinionem iure fulcitam,& consuetudinem approbatam corrigit, quæ habebat quòd professus vnius religionis in prælatum alterius posset assumi, vt refert Greg.in lib.Dialogorum de Valentiniano monaco,qui electus est, vt præesset ecclesiæ Lateranensi: in qua tamen semper vel Canonicos Regul. vel Seculares fuisse constat,vt ex præmissis patet,& per c.Deus qui.de uita & honest. clericorum. Si monacus inter Canonicos,& ecōuerso eligebatur olim in prælatum,tenebatur etiam in habitu conformari illis cum quibus viuebat. Et ego addo quòd longè ante istam clementinam Constitutionem erat constitutio in Concilio Magūtino,vt habetur 18.q.2.cap.Abbas,quod nec Io.An.nec Doc.aduerterunt,vbi dicitur,eligātsibi fratres Abbatem de ipsis si habēt, sin autem de externis.Quare ex his concluditur quòd ex duobus scilicet Clericatu,& regulari statu resultat Canonicus ordo, qui licet varijs in locis sit reformatus,vnus tamen,& idem ordo est in specie in omnibus Canonicis Regularibus,in quibus vna, & eadem reperitur professionis,& habitus ratio, & consequenter, eadem in omnibus Canonicis una iure dispositio,tam in cathedralibus quàm non cathedralibus,modo sint regulariter professi,vt supra ostensum est.

NONO item probatur,quæ sunt ad perfectionem vitæ nō esse ad destructionem clericalis status,ex tex.Vrbani primi in c.scimus. 12.q.j.vbi ex generali suo Decreto sic dicit. Scimus(inquit) vos non ignorare quòd hactenus vita communis inter omnes Christianos viguit,& adhuc gratia dei viget,& maximè inter eos qui in sortem Domini sunt electi,idest Clericos,sicut in acti.Apostolorum legitur,multitudinis credētium erat cor vnum, & anima vna,& nec quisquàm eorum quæ possidebat,aliquid suum esse dicebat,sed erant eis omnia communia,& infra. Quicunque vestrum communem vitam susceptam habet, & vouit se nil proprium habere,videat ne pollicitationem suam irritam faciat,sed

Z hoc

hoc quod Domino est pollicitus, fideliter custodiat, ne damnationem, sed præmium sibi acquirat. Vota ergo sunt ad perfectionem uitæ Clericalis, non ad destructionem.

DECIMO idem probatur ex Clementis Papæ, & Martyris text. in epistola sua decretali, quę trãsumptiuè habetur à Gratiano in ca. dilectissimis. Dilectissimis fratribus, & discipulis Hierosolymis cum carissimo fratre Iacobo, & coepiscopo habitantibus Clemens episcopus. Communis vita omnibus necessaria est, & maxime his qui Deo irreprehensibiliter militare cupiunt, & vitam Apostolorum eorumque discipulorum imitari volunt. & infra. Istius enim consuetudinis more retento etiam Apostoli eorumque discipuli vnà nobiscum. & uobiscum communem vitã duxerunt, sed omnia nobis, & illis cõmunia erant. Quapropter hęc vobiscum cauenda mandamus, & doctrinis, & exemplis Apostolorum obedire præcipimus, Glo. præceptum erat eis qui tunc renunciauerunt proprijs, vnde vestram prudentiam hortamur vt ab apostolicis regulis non discedatis, sed communem vitam ducentes, & scripturas sacras rectè intelligentes, quæ bene nostis adimplere satagatis. Item Euge. huius nominis primus.

VNDECIMO ex generali decreto Euge. primi. Necessaria res existit vt iuxta ecclesiã claustra constituantur, in quibus Clerici disciplinis ecclesiasticis vacēt. Itaque omnibus vnum sit refectorium ac dormitorium seu cęterę officinę ad vsus clericorum necessariè, ministri uero post Episcopum super eos eligantur, quorum vita atque doctrina illos potius exornet quàm dehonestet.

DVODECIMO ex tex. Aug. in sermone de cõmuni vita clericorum. Qui habuerit proprium vel habere voluerit, & de proprio viuere, & contra præcepta ista facere, parum est ut dicam nõ mecum manebit, sed nec clericus erit. Dixeram enim, & scio me dixisse, vt si nollent suscipere socialem uitam mecum, illis non tollerem clericatum. i. secundum Glo. non præcluderem eos fieri clericos, seorsum manerent, seorsum uiuerent. malui enim habere cęcos, vel claudos, qui secundum Glo. adhuc nõ renunciauerunt temporalibus, quàm plangere mortuos, idest secundum Glo. qui renunciauerunt proprijs, & tamen post uotum uolunt habere proprium. qui enim hipocrità est mortuus est. ita modo, quia placuit eis Deo propitio hæc socialis vita, quisquis cum hipocrisi vixerit, quisquis inuentus fuerit habens proprium, nõ illi

per-

permitto vt inde faciat testamentum, sed delebo eum de tabula clericorum. loquitur de his qui regularē uitā professi sunt, aliàs nō possēt illos delere de tabula clericorum, propter verbū illud supra, seorsum manerēt, seorsum viuerent, scilicet illi qui nollēt communem vitam profiteri. ex quo soluitur quæstio, vtrum qui non est perfectus in religione post professionem factam dicatur hipocrita. videtur quòd sic, quia mendacium non solum est in falsis verbis, sed etiam in simulatis operibus. 22.q.5.ca.cauete. quia status exterior debet interiori statui respondere, alioquin est hipocrisis, & simulatio, ergo quicūque non sunt perfecti sunt in peccato mortali tāquam hipocritæ, quia religio est instrumētum perfectionis. Ad hoc dicendum secundum Thom. secunda secundæ q.184.ar.5.ad 2.arg. quòd statū perfectionis assummunt profitentes, nō quasi profitētes se esse perfectos, sed ad perfectionem se tendere, sicut ait Apostolus ad Ephe.3. Non quòd iam cō prehenderim aut perfectus sim, sequor autem si quo modo apprehendam. Vnde non cōmittit aliquis mēdacium ex hoc quòd nō est perfectus qui statum perfectionis assumit, sed ex eo quòd ab intentione perfectionis animum reuocat: & sic transgressor professionis hypocrita dicitur, & simulator. Tales fatetur B. Aug. se nolle habere. obseruantia ergo voti perficit, & non corrumpit Clericatum, quem simul cum statu regulari illibatum seruabant clerici viri apostolici, qui nihil proprium habentes vitam communem vouebant. Hanc ergo regulam assumpsit Aug. & ipsam regulam ipso adhuc uiuente multæ ecclesię diuersarum diocesum assumebant, quibus ecclesijs (teste Posidio) decem, & eo amplius ex discipulis Augu. episcopi præficiebantur qui hunc ipsum Canonicum ordinem instituerent.

TERTIO ostenditur inductiue ex approbata consuetudine. Nā omnes cuiuscunq; sint professionis si ad Apicem episcopalem assumuntur, tenentur habitum propriæ religionis deferre: at si canonici assumuntur ad id muneris, non secus quàm cęteri episcopi vestiuntur. & quare hoc? nisi quia vnus, & idem est in vtrisque habitus clericalis. Summus vero pont. si à monacali, vel alterius professionis habitu assumatur, sic eo proiecto lanea & linea tunica simul induitur. & quare hoc? nisi vt conformetur priscis temporibus, quando Pont. & episcopi simul cum clericis suis priscorum more retento Canonici Regulares erant conui-

uentes,vt in cap.necessaria.12.q.1.& c.in omnibus.de consf.dis.5. Et hoc ex antiquo Calcedonen. concilij instituto cōfirmato deinde in Concilio Hispalen.vt habetur in c.in noua.16.q.7.vt qui in administationibus sociantur Pontificibus,nec professione discrepent nec habitu. Hunc quoque sancti propositi apostolicū viuendi modum seruauit Aug.qui in sermone de communi vita clericorum, sic clericis suis loquens dicit,Byrum.i. uestem superiorem,siue cappam,& tunicam lineam,qui est habitus de essentia professionis vitę canonicę,nemo accipiat nisi in communi,quia & de communi accepi.vestem preciosam nō decet hāc professionem,& cum habeo vendo, & precium in communi trado. A primitiua itaque ecclesia vsque ad B. Augu. et deinceps continuatus est ordo canonicus. Et propterea vt hic concludamus ex præmissis,dicendum est de sanctis Pontificibus Episcopis,& alijs prælatis longè in maiori numero fuerunt Canonici Regulares, qui in testimoniū perpetuę obligationis suę regularis professionis perpetuo tenentur vsque ad mortem deferre habitum lineum clericalem, quem in diuinis tātum deferre tenentur Clerici non professi. Episcopi vero in publico eum deferre tenentur in testimonium solennis obligationis quam regulariter profitentur in sui ordinatione: quia & ipsi sunt in statu perfectionis: quam ad instar Apostolorum imitari tenentur: vt habetur.de vit.& honest.cleric.c. Clerici: vbi ex Concilio generali mandatur sic ad literam. Pontifices autem in publico & in ecclesia desuper indumentis lineis omnes vtātur: nisi Monaci fuerint: quos oportet ferre habitum monachalem. Canonici autem Regu.non alio quam professionis suæ lineo habitu vtuntur si ad episcopatum fuerint assumpti: quia proprię professionis habitum deserere non possunt: sic nec monaci habitum monacalem: patet ergo quòd vbi est eadem ratio professionis & habitus,ibi est eadem iuris dispositio: vt supra ostensum est.

QVARTODECIMO confirmantur prædicta fideli testimonio & approbata auctoritate magistri Roseti Parisiensis in libro q dicitur Rosetus in tractatu de regione ecclesiastica.c.3.fol.243. §.de tertia propositionis parte, vbi sic ad literam dicit. De tertia quoque propositionis parte facile constat quòd & sanctorum numerositate ordo canonicus cęteros antecedat: si origo ordinis & eius dilatatio attendatur; adeo quòd tantus fuerit numerus

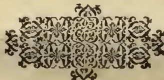
merus sanctorum Canonici ordinis, vt vix numerabilis nobis sit. Vnde tametsi glorientur Benedictinenses, & non ad insipientiam sibi, de quinque millibus quingentis quinquagintaquinque canonizatis sui ordinis sanctis, deque tam innumeris, numeratis tamen (vt aiunt) à Ioanne vigesimosecundo prælatis & viris illustribus: non tamen attingere creduntur ad summam sanctorum Canonici ordinis. Hæc qui scire volet: lib. illum cui nomen inscribitur Venatorium sanctorum Canonici Ordinis attendat: vbi & de habitu ordinis est prosecutum. hæc ibi.

QVINTODECIMO confirmantur prædicta auctoritate magistri Ioannis de Nigra valle, vbi sic dicit: vbi supra ex epilogo Cronicarum. Sanctorum denique numerositate religiones omnes ordo Canonicus excellit: quia vt ex diuersis Catalogis sanctorum, ac martylogijs, antiquisque historijs colligitur: immensus propemodum sanctorum tam martyrum, quàm confessorum ex ipso ordine numerus reperitur. Et quantum pro certo numero summari potest: vt refert Anastasius Cardinalis & Romanæ Ecclesię bibliothecarius in catalogo quem ad Carolum huius nominis secũdum Gallorum Imperatorem edidit, reperiũtur. 216. millia centum & vltra. Testatur enim prę-fatus Anastasius vbi supra quòd in Anglia in metropoli Cantuariensi irruentibus barbaris illuc decem millia eiusdem professionis viri: qui ad generale capitulum eo conuenerant in ecclesia archiepiscopali Sancti Saluatoris pro fide Christi martyrio coronati sunt: eorum festiuitas in Calendis Maij agitur. Ex confessoribus vero qui sanctorum catalogo ascripti sunt, duo millia & quingenti reperiuntur. Aliorum autem martyrum circa mille & sexcentum colliguntur. Ex quibus omnibus sanctis ego Ioannes de Nigra valle Bibliothecarius Apostolicus per singulorum nomina partim ex catalogo prædicti Anastasij, partim ex Bibliotheca Romæ transumere laboriosissimè conatus sum, Quòd pro eorum celebrandis festiuitatibus, vel commemorationibus fiendis per totius anni circulum singula quaque die sufficiant scilicet. 366. Cardinalium numerus ex eorum ordine duo millia quingenti & sexagintaseptem Archiepiscoporum duo millia & septingẽti & quindecim. Episcopi viginti millia & centum trigintaquinque. Abbates ex eodem ordine baculo pastorali, & mitra vtentes centum millia & vltra. Hæc omnia

nia vtſupra præmiſimus ex cronica domini Ioannis de Nigra val le,quæ dicitur epilogus cronicarum libro decimotertio cap. 18. Et ibidem proſequitur, dicens: Ordo canonicus inter omnes eccleſiaſticos ordines primatum obtinet: antiquitate, doctrina, regimine, nobilitate, atque ſanctorum numeroſitate. Antiquitate ſiquidem, quia primus poſt Apoſtolos in Dei Eccleſia mirabiliter effulſit: ex cuius regula veluti ex lympidiſsimo fonte quaſi riuuli quàmplures congregationes profulſere. Doctrina vero, quia ex eo innumerabiles fermè doctores per vniuerſas mundi partes euaſere. Regimine inſuper præcipuus fuit ordo Canonicus. Quippe qui Rom. ſedem per annos quingentos & ſex optimo iure obtinuerit, quinquaginta & quatuor ſummos Pontifices produxit, quos ego Ioannes dè Nigra val.cum Rom. Eccleſiæ bibliothecarius exiſterē,magna ex parte ab Anaſtaſio Cardinali,cum & ipſe eodem fungeretur officio,ex archiuis vſque ad ſua tempora extractos reperiens,eos,qui poſt ipſum fuere, ex archiuis eiſdē vna cum Cardinalibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis,Abbatibus,& ſanctis,ex eodem ordine multis perluſtratis cronicis laborioſiſsimè collegi. Nobilitate inſuper quaſi roſa inter flores præfulget ſanctorum nobilitate,& numeroſitate. Quare ut concludamus miranda eſt vtriuſq; Abbatis extorta gloſatio,quam pro cooperimento ſui ordinis adinuenerunt in d.c.Auaritię. de præb.qui ex eo quòd Canonici Regulares præfe rantur Monacis in ſuperſcriptione dicti.c. Auaritiæ,tam leuiter moti ſint,quos Io.An.ſuſpectos dicit,&,quia non probant quod in deriſum Canonici ordinis leuiter,& iocoſè dixerunt. Sed lōgè miranda eſt Geminiani,& quorundam togatorum adinuentio,qui ex tex.c.Epiſcopos.17.diſt.Syllogiſticè,ſed malè arguētes trahunt ab ipſo dicto c.Epiſcopos, vniuerſalem utique veram,ꝙ antiquior omnis inſtitutio pręferenda eſt.Sed Benedicti religio eſt huiuſmodi,ergo &c. Minor cum ſit falſa,probatur per ipſos Iuriſtas per c.ſuper eo.tex. Alexandri tertij de regul.quæ quidem probatio tanquam impertinens,& friuola,ſupra multipliciter reprobata eſt,quam pro clypeo,& rotunda deciſione tanto contra ſeipſos turpiter adduxerunt,quanto ſe ignaros hiſtoriarum,& in ponderando ipſum textū minus cōſideratè ſe habuerunt. Hęc eſt ergo ſumma rei, in qua veluti in rotunda deciſione cōtra ſacroſanctum diui Aug.Canonicum ordinem tot, & tantas cantilenas

nas quidam Iureconsulti fecere, quasi de lana caprina victores. In hac tamen vltima ratione Monacali sufficienter euacuata cō cluditur non magnum esse magnos habuisse patres, sed egisse magna. Neque gloriandum esse in multitudine sanctorum, sed bonorum operum, & meritorum, quia unusquisque laborum suorum mercedem accipiet, illumque esse ordinis dignioris cē-semus, qui uitæ fuerit sanctioris in triumphanti videlicet eccle-sia: sed in militanti ecclesia dignum est ut seruetur ordo sicut in cęlesti Hierarchia (Paulo testāte) qui ait. Quęcunque à Deo sunt, ordinata sunt, ad Rom. 13. Et hæc sufficiat commonuisse super sanctorum ordinis consideratione, quæ plurimum vtilis est cui-que, sic accommodate sequatur nostra sequela.

Explicit tractatus, quod Propugnaculum Canoni ci ordinis titulo prænotatur.

ALFREDO FARNESI
ROMA
Piè di Marmo 19-20
Legatore di Libri

